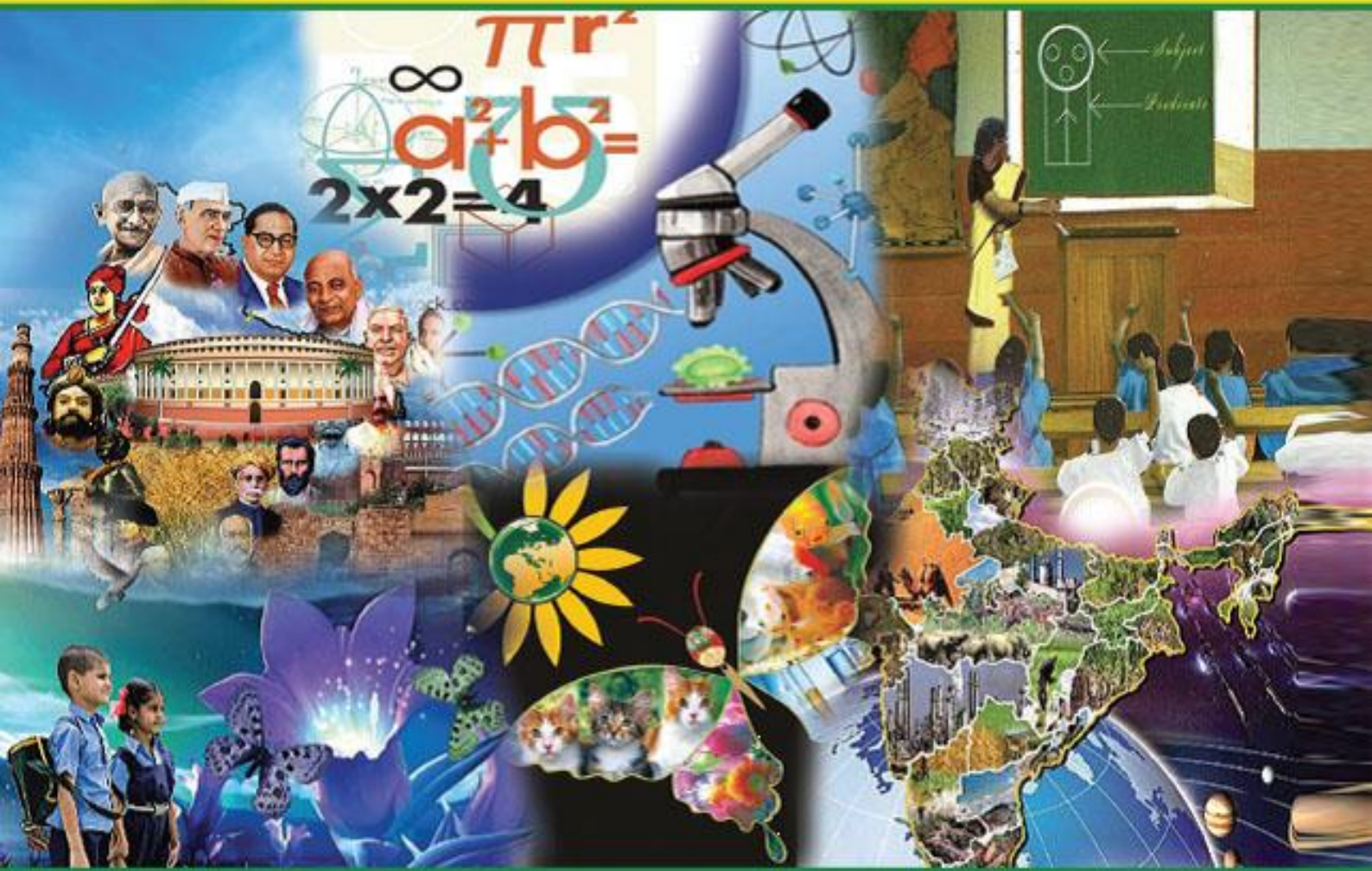

AHSC EXAM
2024-25

ପ୍ରାଥମିକ ପରୀକ୍ଷା ପୁସ୍ତକ

ଅଶୋକ ଦାସ ଫାଉଣ୍ଡେସନ୍

ମାଧ୍ୟମିକ ପଢ଼ାକ୍ରମ ପ୍ରଦୀପ

(୨୦୨୪-୨୫ ବିଷୟ କର୍ମରେ ମ୍ୟାଟ୍ରିକ୍ ପଢ଼ାକ୍ରମାର୍ଥୀଙ୍କ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ)

AHSC EXAM -2024-25

ସମାପକ
ପଞ୍ଜିତ ଭୂପତି ଭୂଷଣ ମିଶ୍ର

ପ୍ରକାଶକ

ଅଶୋକ ଦାସ ପାଠକ୍ଷେତ୍ର, ପାଳପୁର

ଅଜାଳିକାଟିଏ

ଗଢ଼ିତୋଳିବାପାଇଁ ଯେଉଁପରି ସୁଦୃଢ଼ ମୂଳଭିତ୍ତିଭୂମିର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି, ସେହିପରି ଭଲମଣିଷ ଆଉସୁନ୍ଦର ଭବିଷ୍ୟତଟିଏ ତିଆରିକରିବାପାଇଁ, ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀ ମାନଙ୍କର ଶୈକ୍ଷିକ ଜୀବନ ଅଧିକ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଓ ରୁଚି ସଂପନ୍ନ କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ।

ଅଶୋକ ଦାସ ଫାଉଣ୍ଡେସନ ଶୈକ୍ଷିକ ବିକାଶପାଇଁ ଏକ ଛୋଟିଆ ପ୍ରୟାସଟିଏ କରିଛି । ଅଶୋକ ଦାସ ଫାଉଣ୍ଡେସନ ଏକ ସ୍ଵେଚ୍ଛାସେବୀ ସଙ୍ଗଠନ, ଯାଜପୁରର ପ୍ରବାବ ପୁରୁଷ ସ୍ଵର୍ଗତ ଅଶୋକ ଦାସଙ୍କ ପୁଣ୍ୟ ସ୍ମୃତିରେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ସେବା ଓ ସହଯୋଗ ପାଇଁ ଏହି ସ୍ଵେଚ୍ଛାସେବୀ ସଙ୍ଗଠନ ସଦାସର୍ବଦା ଅଙ୍ଗୀକାରବଦ୍ଧ । ରତ୍ନଦାନ, ବୃକ୍ଷରୋପଣ, ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟଶିବିର ସହିତ ଶୈକ୍ଷିକ ବିକାଶପାଇଁ ସଙ୍ଗଠନ ପ୍ରୟାସ ଜାରିରଖୁଛି ।

ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନେ ଦେଶର ଭବିଷ୍ୟତ । ଫାଉଣ୍ଡେସନ ପକ୍ଷରୁ ବିଭିନ୍ନ ଶୈକ୍ଷିକ ବିକାଶ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ହାତକୁ ନବାପାଇଁ ପ୍ରୟାସ ଜାରିରଖୁଛି । ଏଥିପାଇଁ ସମ୍ମାନନୀୟ ପୂଜ୍ୟଶିକ୍ଷକ, ଅଭିବାବକ ଓ ଶ୍ରଦ୍ଧେୟ ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀ ମାନଙ୍କର ସହଯୋଗ କାମନା କରୁଛୁ ।

ଅଶୋକ ଦାସ ଫାଉଣ୍ଡେସନ ପକ୍ଷରୁ ଛାତ୍ର ଛାତ୍ରୀଙ୍କ ଇଚ୍ଛାକୁ ସାକାରରୂପ ଦେବାପାଇଁ ଚଳିତବର୍ଷ ୨୪ - ୨୫ ଶିକ୍ଷା ବର୍ଷରେ ମାଟ୍ରିକ ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ "ପରୀକ୍ଷା ପ୍ରଦୀପ" ପୁସ୍ତକଟିକୁ ଉପହାର ଦେବାକୁ ସଂକଳ୍ପ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି ।

ସଂପାଦକ ମଣ୍ଡଳୀଙ୍କର ସହଯୋଗ ଓ ଆନ୍ତରିକ ସଦିଚ୍ଛା ପାଇଁ କୃତଜ୍ଞତା ଜ୍ଞାପନ କରିବା ସହିତ ଭବିଷ୍ୟତରେ ସେମାନଙ୍କର ଶୁଭେଚ୍ଛା କାମନା କରୁଛୁ ।

ପ୍ରିୟ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କର ପରୀକ୍ଷାରେ ସଫଳତା ପାଇଁ ଶୁଭେଚ୍ଛା କାମନା କରି ମା' ବିରଜାଙ୍କ ପାଦପଦ୍ମରେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଛୁ ।

ଅଶୋକ ଦାସ ଫାଉଣ୍ଡେସନ , ଭୁବନେଶ୍ଵର, ଯାଜପୁର

ମୋ - 8249185453

ମାଧ୍ୟମିକ ପରୀକ୍ଷା ପୁସ୍ତକ

SANSKRIT
(TLS)

ASHOK DAS FOUNDATION, JAJPUR

ସୁଚୀପତ୍ର

ଗଦ୍ୟ

୧. ସୁଶିଷ୍ୟଃ ଉପମନ୍ୟୁଃ ୦୬
 ୨. ସିଂହ ଶୃଗାଳ ଶିଶୁକଥା ୦୮

ପଦ୍ୟ

୧. ସୀତାୟାଃ ବନଗମନମ୍ ୧୨

ଏକାଙ୍କିକା

୧. ଶିଶୁବାସୁଲ୍ୟମ୍ ୧୫

ଅନୁଛେଦଃ

୧. ଅସାଧସାଧନମ୍ ୧୯
 ୨. ସନ୍ନିମିତ୍ତେବରଂତ୍ୟାଗଃ ୧୯
 ୩. ବୁଦ୍ଧିର୍ଯ୍ୟସ୍ୟବଳଂ ତସ୍ୟ ୨୦
 ୪. ଯଶୋଦେହେନଜୀବତି ୨୦
 ୫. ହୀରାକୁଦବନ୍ଧଃ ୨୧

ବ୍ୟାକରଣ

୧. ସ୍ତ୍ରୀପତ୍ୟୟଃ ୨୧
 ୨. ସମାସ ୨୩

(କ) ଅବ୍ୟୟୀଭାବ, (ଖ) ଦ୍ଵିଗୁ, (ଗ) ଦ୍ଵନ୍ଦ୍ଵ

(ଘ) ତତ୍ପୁରୁଷ (ପ୍ରାଦି ବ୍ୟତୀତ)

୩. ସନ୍ଧି (ଗଦ୍ୟରୁ) ୨୫
 ୪. କାରକ ବିଭକ୍ତି (ଗଦ୍ୟରୁ) ୩୦
 ୫. ଅନୁବାଦ ୩୧

ଗଦ୍ୟବିଭାଗଃ

- ୧। ଭୌତିକଂ ପର୍ଯ୍ୟାବରଣମ୍- ୩୫
 ୨। ସ୍ଵାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦଃ ୩୮

ପଦ୍ୟବିଭାଗଃ

- ୩। ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଯଶ ସମାଦଃ ୪୦

ବ୍ୟାକରଣବିଭାଗଃ

- ୪। ଅନୁଛେଦ ବିଭାଗଃ ୪୩
 ୫। ସକାରଣଂ ବିଭକ୍ତିଂ ନିରୂପୟତ ୪୫
 ୬। ସମାସଃ ୪୬
 ୭। ପ୍ରକୃତି ପ୍ରତ୍ୟୟ ନିରୂପଣମ୍ ୪୮
 ୮। ସନ୍ଧିବିଚ୍ଛେଦଂ କୁରୁତ ୫୨
 ୯। ସନ୍ଧିବିଧାନଂ କୁରୁତ ୫୪
 ୧୦। ଏକପଦୀକରଣମ୍ ୫୫
 ୧୧। ବାକ୍ୟ ରଚନାଂ କୁରୁତ ୫୬
 ୧୨। ଅନୁବାଦ ବିଭାଗଃ ୫୮
 ୧୩। **MODEL QUESTIONS** ୬୨

ଗଦ୍ୟ ବିଭାଗ

ପ୍ରଶ୍ନାନାମ୍ ଉପରାଶି ଏକପଦେନ ଲିଖତ ।

ସୁଶିଷ୍ୟ ଉପମନ୍ୟୁଃ

1. “ମହାଭାରତମ୍” ଇତି ଗ୍ରନ୍ଥସ୍ୟ କଃ ରଚୟିତା ?
ଉ- ବ୍ୟାସଦେବଃ
2. “ସୁଶିଷ୍ୟ ଉପମନ୍ୟୁଃ” ଇତି ପ୍ରସଙ୍ଗଃ କୁତ୍ ଲଭ୍ୟତେ ?
ଉ- ମହାଭାରତେ
3. କଃ ଆର୍ଷଗ୍ରନ୍ଥଃ ଇତି ମାନ୍ୟତେ ?
ଉ- ମହାଭାରତମ୍
4. ଗୁରୁଣାଂ କା ଅବିରୁଣାୟା ?
ଉ- ଆଜ୍ଞା
5. କଃ ଧର୍ଯ୍ୟାସ୍ୟ ରକ୍ଷେଃ ଶିଷ୍ୟଃ ଭବତି ?
ଉ- ଉପମନ୍ୟୁଃ
6. ଉପାଧ୍ୟାୟଃ ଗୋରକ୍ଷଣାୟ କଂ ବନଂ ପ୍ରେଷୟତି ସ୍ତ ?
ଉ- ଉପମନ୍ୟୁମ୍
7. ଉପମନ୍ୟୁଃ କେନ ବୃତ୍ତିଂ କରୋତି ସ୍ତ ?
ଉ- ଭୈଷ୍ୟେଣ
8. କୈଃ ସାର୍ଜମ୍ ଉପାଧ୍ୟାୟଃ ବନମ୍ ଅଗଚ୍ଚତ୍ ?
ଉ- ଶିଷ୍ୟୈଃ
9. ଉପାଧ୍ୟାୟଃ ଉପମନ୍ୟୁଂ କିମର୍ଥଂ ବନଂ ପ୍ରେଷୟତ୍ ?
ଉ- ଗୋରକ୍ଷଣାୟ
10. କ୍ଷୁଧାର୍ତ୍ତଃ ଉପମନ୍ୟୁଃ ବନେ କିମ୍ ଅଭକ୍ଷୟତ୍ ?
ଉ- ଅର୍ଜପତ୍ରାଣି
11. ଉପମନ୍ୟୁଃ ନିଗାମୁଖେ କସ୍ୟ ପୁରତଃ ସ୍ଥିତ୍ ?
ନମସ୍କକାର ?
ଉ- ଗୁରୋଃ
12. ନୈତତ୍ ନ୍ୟାୟମ୍ ଇତି କଃ ଅବଦତ୍ ?
ଉ- ଉପାଧ୍ୟାୟଃ
13. ଗୁରୁଃ ଉପମନ୍ୟୁଂ କେଭ୍ୟଃ ନ୍ୟବାରୟତ୍ ?
ଉ- ସର୍ବେଭ୍ୟଃ ଉପାୟେଭ୍ୟଃ
14. ଉପମନ୍ୟୁଃ କୌ ପ୍ରାର୍ଥୟତି ସ୍ତ ?
ଉ- ଅଶ୍ୱିନୀ କୁମାରୌ
15. ଦୃଷ୍ଟିହୀନଃ ଉପମନ୍ୟୁଃ ଗଚ୍ଛନ୍ କୁତ୍ ଅପତତ୍ ?
ଉ- କୁପେ
16. କସ୍ମୈ ଅନିବେଦ୍ୟ ଅପୂର୍ବଂ ନ ଭକ୍ଷୟିଷ୍ୟାମୀତି
ଉପମନ୍ୟୁଃ ଅବଦତ୍ ?
ଉ- ଗୁରବେ

17. ଅଶ୍ୱିନୀ କୁମାରୌ ଯଥା ଆହତୁଃ ତଥା ତେ ଶ୍ରେୟୋ
ଭବିଷ୍ୟତୀତି କେନୋକ୍ତମ୍ ?
ଉ- ଉପାଧ୍ୟାୟେନ
18. କଥମ୍ ଉପମନ୍ୟୁଃ ଦୃଷ୍ଟିହୀନଃ ଅଭବତ୍ ?
ଉ- ଅର୍ଜପତ୍ରାଣି ଭକ୍ଷୟତ୍
19. କୌ ଉପମନ୍ୟୁଂ ଚକ୍ଷୁଷ୍ଟଂ କୃତବତ୍ତୌ ?
ଉ- ଅଶ୍ୱିନୀ କୁମାରୌ
20. କୌ ଦେବଭିକ୍ଷକୌ ସଃ ?
ଉ- ଅଶ୍ୱିନୀ କୁମାରୌ
21. ଉପମନ୍ୟୁଃ କଦା ଉପାଧ୍ୟାୟସ୍ୟାଗ୍ରତଃ ସ୍ଥିତ୍
ନମସ୍କକାର ?
ଉ- ଦିବସକ୍ଷୟେ
22. ଭୈଷ୍ୟେଣ କେଷାଂ ବୃତ୍ତ୍ୟପରୋଧଂ କରୋଷି ଇତି
ଗୁରୁଃ ପ୍ରତ୍ୟବଦତ୍ ?
ଉ- ଅନ୍ୟେଷାଂ ଭୈଷ୍ୟାପଜୀବିନାମ୍
23. କସ୍ୟ ସ୍ତୃତ୍ୟା ଅଶ୍ୱିନୀ କୁମାରୌ ପ୍ରସନ୍ନୌ
ଅଭବତାମ୍ ?
ଉ- ଉପମନ୍ୟୋଃ
24. ଉପମନ୍ୟୋଃ ଗୁରୋଃ ନାମ କିମ୍ ?
ଉ- ରକ୍ଷିଃ ଧର୍ଯ୍ୟାସ୍ୟ
25. ଅଶ୍ୱିନୀ କୁମାରୌ ଭୋଜନାର୍ଥଂ ଉପମନ୍ୟବେ କିଂ
ଦତ୍ତବତ୍ତୌ ?
ଉ- ଅପୂର୍ବମ୍
26. ଲକ୍ଷ୍ମଚକ୍ଷୁଃ ଉପମନ୍ୟୁଃ କଂ ନିକଷା ଆଗଚ୍ଚତ୍ ?
ଉ- ଉପାଧ୍ୟାୟମ୍
27. ଉପମନ୍ୟୁଃ ଗୁରବେ କିଂ ନ୍ୟବେଦୟତ୍ ?
ଉ- ସର୍ବଂ ଭୈଷ୍ୟମ୍
28. କିଂ ସାଧୁକ୍ରମ୍ ?
ଉ- ଗୁରୁ ଭକ୍ତ୍ୟା କିଂ ନ ସିଧତି ?
29. _____ ସମନ୍ତଃ ଅନ୍ୟାପି ଅନୁସରଣାୟଃ ।
ଉ- ଗୁରୁଶିଷ୍ୟୟୋଃ
30. _____ ଅଗ୍ରତଃ ସ୍ଥିତ୍ ଉପମନ୍ୟୁଃ ନମସ୍କକାର ।
ଉ- ଉପାଧ୍ୟାୟସ୍ୟ
31. ଏତେନ ଅନ୍ୟେଷାମପି ଭୈଷ୍ୟାପଜୀବିନାଂ
_____ କରୋଷି ।
ଉ- ବୃତ୍ତ୍ୟପରୋଧମ୍
32. ସଃ ନିୟତଂ _____ ନାଗଚ୍ଚତି ।
ଉ- କୁପିତଃ
33. କ୍ଷୁଧାର୍ତ୍ତଃ ଉପମନ୍ୟୁଃ _____ ଅଭକ୍ଷୟତ୍ ।

- ଉ- ଅର୍କପତ୍ରାଣି
34. ଗୁରୁଣାମ୍ _____ ଅବିରୁଣାୟା ।
ଉ- ଆଜ୍ଞା
35. ଉପମନ୍ୟୁଃ _____ ପ୍ରତ୍ୟବାଦାତ୍ ।
ଉ- ଗୁରୁମ୍
36. _____ ସାର୍ଜମ୍ ଉପାଧ୍ୟାୟଃ ବନମ୍ ଅଗଚ୍ଚତ୍ ।
ଉ- ଶିଷ୍ୟେଃ
37. ଉପମନ୍ୟୁଃ ପ୍ରତୀବାଦାତ୍ _____ ବୃତ୍ତିଂ କରୋମି ।
ଉ- ଭୈଷ୍ୟେଣ
38. ଗୁରୁବେ ଅନିବେଦ୍ୟ ଇମମ୍ _____ ନ
ଭକ୍ଷୟିଷ୍ୟାମି ।
ଉ- ଅପୂର୍ବମ୍
39. ସୂର୍ଯ୍ୟେ _____ ଗତେ ଉପାଧ୍ୟାୟଃ ଅପରାନ୍
ଶିଷ୍ୟାନ୍ ଅବଦତ୍ ।
ଉ- ଅସ୍ତମ୍
40. ଉପାଧ୍ୟାୟଃ ଉପମନ୍ୟୁଂ _____ ପ୍ରେଷୟତି ସ୍ତ୍ଵ ।
ଉ- ଗୋରକ୍ଷଣାୟ
41. ଉପମନ୍ୟୁଃ ଗଚ୍ଚନ୍ _____ ଅପତତ୍ ।
ଉ- କୃପେ
42. ବସ୍ତୁ! କେନ _____ କରୋଷି ?
ଉ- ବୃତ୍ତିମ୍

ସୁଶିଷ୍ୟଃ ଉପମନ୍ୟୁଃ

(ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନୋତ୍ତର-(୨ ନମ୍ବର)

ସଂକ୍ଷେପେଣ ନିଜ ଭାଷୟା ଉତ୍ତରଂ ଲିଖତ

୧. ଉପମନ୍ୟୁଃ କେନ ବୃତ୍ତିଂ କରୋତି ସ୍ତ୍ଵ ?
ଉ- ରକ୍ଷି ଧୌମ୍ୟଙ୍କର ଶିଷ୍ୟ ଉପମନ୍ୟୁ ଗୋରକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିଯୁକ୍ତ ଥାଇ ଭିକ୍ଷା ଲବ୍ଧ ଦ୍ରବ୍ୟ ଦ୍ଵାରା ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ କରୁଥିଲେ ।
୨. ଭୈଷ୍ୟେଣ କେଷାଂ ବୃତ୍ତ୍ୟୁପରୋଧଂ କରୋଷି ଇତି ଗୁରୁଃ ପ୍ରତ୍ୟବଦତ୍ ?
ଉ- ଉପମନ୍ୟୁ ଭିକ୍ଷା ଲବ୍ଧ ଦ୍ରବ୍ୟକୁ ଗୁରୁଙ୍କୁ ଅର୍ପଣ କରନ୍ତେ ଗୁରୁ ତାଙ୍କଠାରୁ ସବୁ ଦ୍ରବ୍ୟ ନେଇଗଲେ । ଫଳରେ ସେ ଦ୍ଵିତୀୟ ବାର ଭିକ୍ଷା ମାଗି ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ କରୁଥିଲେ । ଏହା ଜାଣି ଗୁରୁ କହିଲେ, ଏହାଦ୍ଵାରା ତୁମେ ଅନ୍ୟ ଭିକ୍ଷା ଜୀବିମାନଙ୍କର ଜୀବିକାରେ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରୁଛ ।
୩. କୈଃ ସାର୍ଜମ୍ ଉପାଧ୍ୟାୟଃ ବନମ୍ ଅଗଚ୍ଚତ୍ ?

ଉ- ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତ ପରେ ମଧ୍ୟ ଉପମନ୍ୟୁ ବଣରୁ ଫେରିନଥିଲେ । ତେଣୁ ଗୁରୁ ତାଙ୍କୁ ଖୋଜିବା ପାଇଁ ଅନ୍ୟ ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କ ସହିତ ବଣକୁ ଯାଇଥିଲେ ।

୪. ଉପମନ୍ୟୁଃ କୌ ସ୍ତୁତବାନ୍ ?

ଉ- ଗୁରୁଙ୍କ ପରାମର୍ଶ କ୍ରମେ ଉପମନ୍ୟୁ ସୂର୍ଯ୍ୟପୁତ୍ର ଦେବବୈଦ୍ୟ ଅଶ୍ଵିନୀ କୁମାର ଦୃକ୍ଷଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିଥିଲେ ।

୫. ଉପମନ୍ୟୁଃ ଗଚ୍ଚନ୍ କୁତ୍ର ଅପତତ୍ ?

ଉ- ଉପମନ୍ୟୁ କ୍ଷୁଧାର ଜ୍ଵଳା ସହ୍ୟ କରିନପାରି ଅର୍କପତ୍ର ଗୁଡ଼ିକୁ ଖାଇ ଦୃଷ୍ଟିହୀନ ହୋଇଗଲେ । ତାହା ପରେ ସେ ବଣରେ ଯାଉ ଯାଉ ଏକ କୃପ ମଧ୍ୟରେ ପଡ଼ିଗଲେ ।

୬. ସାୟମ୍ ଉପମନ୍ୟୁଃ କୁତ୍ର ସ୍ଥିତ୍ଵା ନମସ୍କରୋତି ସ୍ତ୍ଵ ?

ଉ- ଉପମନ୍ୟୁ ପ୍ରତିଦିନ ଦିବସ ସମୟରେ ଗୋରକ୍ଷଣ କରି ସନ୍ଧ୍ୟା ସମୟରେ ଗୁରୁଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇ ନମସ୍କାର କରୁଥିଲେ ।

୭. କ୍ଷୁଧାଂ ଉପମନ୍ୟୁଃ କାନି ଅଭକ୍ଷୟତ୍ ?

ଉ- ଗୁରୁ ଉପମନ୍ୟୁଙ୍କର ଜୀବିକା ନିର୍ବାହର ସମସ୍ତ ଉପାୟ ଉପରେ ଅଙ୍କୁଶ ଲଗାଇ ଦେବାରୁ ଉପମନ୍ୟୁ କ୍ଷୁଧାର ଜ୍ଵଳା ସହ୍ୟକରି ନପାରି ବଣରେ ଅର୍କପତ୍ର ଗୁଡ଼ିକୁ ଖାଇଦେଲେ ।

୮. କିଂ ସାଧୁକ୍ରମ୍ ?

ଉ- ଭାରତୀୟ ଗୁରୁଜ୍ଞଳ ପରମ୍ପରା ଅନୁସାରେ ଯଥାର୍ଥରେ କୁହାଯାଇଛି - “ଗୁରୁଭକ୍ତି ଦ୍ଵାରା କ’ଣ ବା ସିଦ୍ଧି ନହୁଏ ?”

୯. ଉପାଧ୍ୟାୟଃ ଉପମନ୍ୟୁଂ କେଭ୍ୟଃ ନ୍ୟବାରୟତ୍ ?

ଉ- ଉପମନ୍ୟୁ ଜୀବିକା ଅର୍ଜନ ପାଇଁ ଭିକ୍ଷାବୃତ୍ତ୍ୟୁପରୋଧ ଯେଉଁ ସବୁ ଉପାୟ କଲେ, ଗୁରୁ ତାଙ୍କୁ ସେହି ସବୁଥିରୁ ନିବାରଣ କଲେ ।

୧୦. ଗୁରୁଃ ଅନ୍ୟାନ୍ ଶିଷ୍ୟାନ୍ କିମ୍ ଅବଦତ୍ ?

ଉ- ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତ ପରେ ମଧ୍ୟ ଉପମନ୍ୟୁ ବଣରୁ ନ ଆସିଥିବାରୁ ଗୁରୁ ଅନ୍ୟ ଶିଷ୍ୟ ମାନଙ୍କୁ କହିଲେ- ମୁଁ ସବୁଦୃଷ୍ଟିରୁ ବାରଣ କରିଥିବାରୁ ସେ ନିଶ୍ଚୟ ରାଗିଯାଇ ଆସିନାହିଁ । ତେଣୁ ତାଙ୍କୁ ଅନ୍ଦେଷଣ କର ।

(ଦୀର୍ଘ ଉତ୍ତରମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନୋତ୍ତର)

ନିଜ ଭାଷା ପ୍ରାୟଶଃ ବାକ୍ୟରୂପେ ଉତ୍ତର ଲିଖତ - (୫ ନମ୍ବର)

ସୁଶିକ୍ଷିତ ଉପମନ୍ୟୁ

୧. ଉପମନ୍ୟୁ କଥା ଗୁରୁଦେବ ସର୍ବ ଭୈଷ୍ୟ ନ୍ୟବେଦୟତ୍ ?
ଉ- ଏକଦା ଗୁରୁ ଉପମନ୍ୟୁଙ୍କୁ ସୁସ୍ଥ ସବଳ ଦେଖି ପଚାରିଲେ- ପୁତ୍ର !
ତୁମେ କିପରି ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ କରୁଛ ? ଉପମନ୍ୟୁ ବିନୟରେ ସହିତ

ଉତ୍ତର ଦେଲେ - ଆଜ୍ଞା, ମୁଁ ଭିକ୍ଷା ଲବ୍ଧ ଦ୍ରବ୍ୟ ଦ୍ୱାରା
ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ କରୁଛି । ଏହା ଶୁଣି ଗୁରୁ କହିଲେ- ଆଜିଠାରୁ
ମୋତେ ନିବେଦନ ନକରି ତୁମେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଭିକ୍ଷା
ଲବ୍ଧ ଦ୍ରବ୍ୟ ଭୋଜନ କରିବ ନାହିଁ । ଗୁରୁଙ୍କ ଆଦେଶ ପାଳନ କରି
ଉପମନ୍ୟୁ ଗୁରୁଙ୍କୁ ସମସ୍ତ ଭିକ୍ଷାଲବ୍ଧ ଦ୍ରବ୍ୟ ଅର୍ପଣ କରୁଥିଲେ ।

୨. “ନୈତତ୍ ନ୍ୟାୟମ୍” ଇତି ଗୁରୋଃ କଥନସ୍ୟ କଃ
ଅଭିପ୍ରାୟଃ ?

ଉ- ଗୁରୁ ଧର୍ମାତ୍ମକ ଆଦେଶକ୍ରମେ ଉପମନ୍ୟୁ ସମସ୍ତ ଭିକ୍ଷାଲବ୍ଧ
ଦ୍ରବ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ଅର୍ପଣ କଲେ ଏବଂ ଗୁରୁ ମଧ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରିନେଲେ ।
ତଥାପି ଗୁରୁ ଉପମନ୍ୟୁଙ୍କୁ ପୂର୍ବ ପରି ସୁସ୍ଥ ସବଳ ଦେଖି
ପଚାରିଲେ- କିପରି ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ କରୁଛ ? ଉପମନ୍ୟୁ କହିଲେ-
ପ୍ରଥମ ଥର ଭିକ୍ଷାଦ୍ରବ୍ୟକୁ ଆପଣଙ୍କୁ ଅର୍ପଣ କରିବାପରେ ଦ୍ୱିତୀୟ
ଥର ଭିକ୍ଷା କରି ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ କରୁଛି । ଏହା ଶୁଣି ଗୁରୁ କହିଲେ-
ଏହା ନ୍ୟାୟ ସଙ୍ଗତ ନୁହେଁ, କାରଣ ଏହାଦ୍ୱାରା ତୁମେ ଅନ୍ୟ ଭିକ୍ଷା
ଜୀବିକାନ୍ତର ଜୀବିକାରେ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରୁଛ ।

୩. ଉପମନ୍ୟୁ କଥା ଦୃଷ୍ଟିହୀନଃ ସନ୍ କୃତ୍ୱେ ଅପତତ୍ ?

ଉ- ଗୁରୁ ଧର୍ମାତ୍ମକ ଉପମନ୍ୟୁଙ୍କର ଜୀବିକା ଅର୍ଜନର ସମସ୍ତ ଉପାୟକୁ
ବନ୍ଦକରିଦେଲେ । ଫଳରେ ଉପମନ୍ୟୁ ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ ପାଇଁ
କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ ପାଇପାରିଲେ ନାହିଁ । କୌଣସି ଏକ ସମୟରେ ସେ
କ୍ଷୁଧାରେ ଆତୁର ହୋଇ ଅକ୍ଷୟ ଗୁଡ଼ିକୁ ଖାଇଦେଲେ । ସେଗୁଡ଼ିକ
ଖାଇବାଦ୍ୱାରା ସେ ଦୃଷ୍ଟିହୀନ ହୋଇଗଲେ । ତାହାପରେ ସେ
ବଣରେ ବୁଲୁ ବୁଲୁ ଏକ କୂପ ମଧ୍ୟରେ ପଡ଼ିଗଲେ ।

୪. କେନ ଭାବେନ ଉପମନ୍ୟୁ ଚକ୍ଷୁର୍ଦ୍ଦୟଂ ପ୍ରାପ୍ତବାନ୍ ?

ଉ- ଏକଦା ଉପମନ୍ୟୁ ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତ ପୂର୍ବରୁ ଆଶ୍ରମକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତା ଗୁରୁ
ଅନ୍ୟ ଶିଷ୍ୟ ମାନଙ୍କୁ ଡାକି କହିଲେ- ମୁଁ ଉପମନ୍ୟୁଙ୍କୁ ସବୁଦୃଷ୍ଟିରୁ
ବାରଣ କରିଥିଲି, ଏଣୁ ସେ ନିଶ୍ଚୟ ରାଗିଯାଇ ଆସୁନାହିଁ, ତାହାକୁ

ଶୋଧିବା । ଏହା କହି ଗୁରୁ ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କ ସହିତ ବଣକୁ ଯାଇ
ଉପମନ୍ୟୁଙ୍କୁ ଦୃଷ୍ଟିହୀନ ହୋଇ କୂପରେ ପଡ଼ିଥିବାର ଜାଣି
ଦେବଦୈତ୍ୟ ଅଶ୍ୱିନୀ କୁମାର ଦୟାକୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବାକୁ ପରାମର୍ଶ
ଦେଲେ । ତାହାପରେ ଉପମନ୍ୟୁଙ୍କ ପ୍ରାର୍ଥନାରେ ଦେବଦୈତ୍ୟ ଦୁହେଁ
ଆସି ତାଙ୍କୁ ଖଣ୍ଡିଏ ପିଠା ଖାଇବାକୁ ଦେଲେ । ଗୁରୁଙ୍କୁ ଅର୍ପଣ ନକରି
ତାହା ଖାଇବେ ନାହିଁ ବୋଲି ଉପମନ୍ୟୁ କହିଲେ । ତାଙ୍କର ଏହି
ଅନନ୍ୟ ଗୁରୁ ଭକ୍ତିରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ଦେବଦୈତ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ଦୃଷ୍ଟିଶକ୍ତି
ଫେରିପାଇବାକୁ ଆଶୀର୍ବାଦ କଲେ । ଫଳରେ ସେ ଚକ୍ଷୁଷ୍ଟାନ୍ ହେଲେ
।

୫. ପ୍ରାତିମାନ୍ ଉପାଧ୍ୟାୟଃ ଉପମନ୍ୟୁ କିମ୍ ଅବଦତ୍ ?

ଉ- ଉପମନ୍ୟୁ ଦେବଦୈତ୍ୟ ଅଶ୍ୱିନୀ କୁମାର ଦୟାଙ୍କ ଆଶୀର୍ବାଦରେ
ଚକ୍ଷୁଲାଭ କରି ଗୁରୁଙ୍କ ନିକଟକୁ ଆସି ପ୍ରଣାମପୂର୍ବକ ସମସ୍ତ ବୃତ୍ତ
କହିଲେ । ତାହା ଶୁଣି ଗୁରୁ ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ କହିଲେ ପୁତ୍ର ! ଅଶ୍ୱିନୀ
କୁମାର ଦୟା ଯେପରି କହିଛନ୍ତି ସେହିପରି ତୁମର ମଙ୍ଗଳ ହେବ ।
ସମସ୍ତ ବେଦ ଓ ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ର ତୁମର ଆୟତ୍ତ ହେବ । ତୁମେ ମଧ୍ୟ
ସର୍ବଶାସ୍ତ୍ରଜ୍ଞ ହେବ ।

ସିଂହ ଶୃଗାଳ ଶିଶୁ କଥା

1. “ସିଂହ ଶୃଗାଳ ଶିଶୁ କଥା” କସ୍ମାତ୍ ଗ୍ରନ୍ଥାତ୍ ଆନୀତା ?
ଉ- ପଞ୍ଚତନ୍ତ୍ରାତ୍
2. ‘ପଞ୍ଚତନ୍ତ୍ରମ୍’ କେନ ବିରଚିତମ୍ ?
ଉ- ବିଷ୍ଣୁ ଶର୍ମାଣା
3. ସିଂହ ଦମ୍ପତୀ କୁତ୍ୱ ପ୍ରତିବସତଃ ସ୍ତ୍ ?
ଉ- କସ୍ମିନ୍ସିଦ୍ ଦେଶେ
4. ସିଂହ କାନ୍ ବ୍ୟାପାଦ୍ୟ ସିଂହେୟ ଦଦାତି ?
ଉ- ମୃଗାନ୍
5. ସଗୃହମାଗଚ୍ଚତା ସିଂହେନ କଃ ପ୍ରାପ୍ତଃ ?
ଉ- ଶୃଗାଳ ଶିଶୁଃ
6. ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗେ ସଂସ୍ଥିତେ ଅପି କିଂ ନ କର୍ତ୍ତବ୍ୟମ୍ ?
ଉ- ଅକୃତ୍ୟମ୍
7. ତ୍ରୟଃ ଶିଶବଃ ଏକାଗ୍ର ବିହାରା କିଂ ନିର୍ବାହୟନ୍ତି ସ୍ତ୍ ?
ଉ- ବାଲ୍ୟ ସମୟମ୍
8. କସ୍ୟ ଅଭିମୁଖଂ ନ ଗତ୍ତବ୍ୟମ୍ ?
ଉ- ଗଜସ୍ୟ

9. ସିଂହଶିଶୁ କସ୍ତାତ୍ ନିରୁସାହତାଂ ଗତୌ ?
ଉ- ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ବାନ୍ଧବସ୍ୟ ଭଙ୍ଗାତ୍
10. କଂ ଦୃଷ୍ଟ୍ୱା ଶୃଗାଳ ଶିଶୁଃ ଦୂରତଃ ନଷ୍ଟଃ ?
ଉ- ଗଜମ୍
11. କୟା ଏକାନ୍ତେ ନୀତ୍ୱା ଶୃଗାଳ ଶିଶୁଃ ପ୍ରବୋଧତଃ ?
ଉ- ସିଂହ୍ୟା
12. କେନ ଶୃଗାଳ ଶିଶୁଃ ପୁଷ୍ଟିଂ ନୀତଃ ?
ଉ- ସିଂହ୍ୟାଃ ସ୍ତନକ୍ଷୀରେଣ
13. ଗଜଃ କୁତ୍ର ନ ହନ୍ୟତେ ?
ଉ- ଶୃଗାଳକୁଳେ
14. ତ୍ରୟଃ ଶିଶବଃ କିମ୍ ଅଜାବତଃ ବାଲ୍ୟ ସମୟଂ ନିର୍ବାହୟନ୍ତି ସ୍ତ୍ୱ ?
ଉ- ଜାତି ବିଶେଷମ୍
15. କଥଂ ସିଂହଃ ଶୃଗାଳ ଶିଶୁଂ ନ ହତ୍ୱା ଜୀବନ୍ତମେବ ସମର୍ପିତବାନ୍ ?
ଉ- ବାଲୋଽୟମିତି ମତ୍ୱା
16. କଦା ରବିରସ୍ତଂ ଗତଃ ?
ଉ- ସିଂହସ୍ୟ ବନେ ଭ୍ରମତଃ
17. କଦା ଅକୃତ୍ୟଂ ନୈବ କର୍ତ୍ତବ୍ୟମ୍ ?
ଉ- ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗେଽପି ସଂସ୍ଥିତେ
18. ଶୃଗାଳ ଶିଶୁଃ କୟା ସହ ମିଳିତଃ ?
ଉ- ସଜାତ୍ୟା
19. ଶୃଗାଳ ଶିଶୁଃ ଭୟ ବ୍ୟାକୁଳମନାଃ କିମ୍ ଅକରୋତ୍ ?
ଉ- ସଜାତ୍ୟା-ମିଳିତଃ
20. ଇଦାନାଂ ତୁମେନଂ ଭକ୍ଷୟିତ୍ୱା _____ କୁରୁ ।
ଉ- ପଥ୍ୟମ୍
21. ବସ୍ତୁ! ଏବଂ କଦାଚିତ୍ _____ ଜନ୍ମ ।
ଉ- ମା
22. ନ ଚ କୃତ୍ୟଂ _____ ।
ଉ- ପରିତ୍ୟାଜ୍ୟମ୍
23. ଏ ତୌ ଭବଦୀୟୌ _____ ।
ଉ- ଲଘୁ ଭ୍ରାତରୌ
24. ତନ୍ମୟା ଅବଶ୍ୟମେତୌ _____ ।
ଉ- ବ୍ୟାପାଦନୀୟୌ
25. ଯସ୍ମିନ୍ କୁଳେ ତ୍ୱମୁପୁନ୍ନୋ _____ ତତ୍ର ନ
ହନ୍ୟତେ ।

- ଉ- ଗଜଃ
26. ବସ୍ତୁ! ତ୍ୱଂ _____ ।
ଉ- ଶୃଗାଳୀ ସୁତଃ
27. ତ୍ୱୟାନୀତଂ କିଂକ୍ରାସ୍ତ୍ୱାକଂ _____ ।
ଉ- ଭୋଜନମ୍
28. ଶୂରୋଽସି କୃତବିଦ୍ୟୋଽସି ଦର୍ଶନୀୟୋଽସି
_____ ।
ଉ- ପୁତ୍ରକ !
29. ଅହୋ ଗଜୋଽୟଂ _____ ।
ଉ- ଯୁଷ୍ଟତ୍ କୁଳଶତ୍ରୁଃ

ସିଂହ ଶୃଗାଳ ଶିଶୁକଥା

୧. ପଞ୍ଚତନ୍ତ୍ରେ ସ୍ଥିତାନାଂ ଭାଗାନାଂ ନାମାନି କାନି ?
ଉ- ପଣ୍ଡିତ ବିଷ୍ଣୁ ଶର୍ମାଙ୍କ ରଚିତ ପଞ୍ଚତନ୍ତ୍ର ନାମକ କଥାଗ୍ରନ୍ଥରେ ପାଞ୍ଚଟି ଭାଗ ରହିଅଛି । ସେମାନଙ୍କର ନାମ - ମିତ୍ରଭେଦ, ମିତ୍ରସଂପ୍ରାପ୍ତି, କାକୋଲୁକୀୟ, ଲବ୍ଧପ୍ରଣାଶ ଓ ଅପରାଧିତ କାରକ ।
୨. ପଞ୍ଚତନ୍ତ୍ର ଗ୍ରନ୍ଥେ କାଃ କଥାଃ ଲିଖିତାଃ ସନ୍ତି ?
ଉ- ପଣ୍ଡିତ ବିଷ୍ଣୁଶର୍ମାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରଚିତ ପଞ୍ଚତନ୍ତ୍ର ନାମକ କଥା ଗ୍ରନ୍ଥରେ ମନୁଷ୍ୟତର ଚରିତ୍ରକୁ ଅବଲମ୍ବନ କରି ବହୁତ ନୀତିପୂର୍ଣ୍ଣ କଥା ଲେଖାଯାଇଛି ।
୩. ପଞ୍ଚତନ୍ତ୍ରେ “ସିଂହ ଶୃଗାଳ ଶିଶୁକଥା” କୁତ୍ର ସ୍ଥାନିତା ଭବତି ?
ଉ- ପଣ୍ଡିତ ବିଷ୍ଣୁ ଶର୍ମାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରଚିତ “ପଞ୍ଚତନ୍ତ୍ର” ନାମକ ଗ୍ରନ୍ଥରେ ପାଞ୍ଚଟି ତନ୍ତ୍ର ରହିଛି । ତାହା ମଧ୍ୟରେ ଲବ୍ଧ ପ୍ରଣାଶ ନାମକ ଚତୁର୍ଥତନ୍ତ୍ରର ପଞ୍ଚମ କଥାଟି “ସିଂହଶୃଗାଳ ଶିଶୁକଥା” ଅଟେ ।
୪. ସିଂହଃ କଥଂ ସିଂହୈଃ ଶୃଗାଳଶିଶୁଂ ଜୀବନ୍ତମେବ ସମର୍ପିତବାନ୍ ?
ଉ- ଏକଦିନେ ସିଂହ ବଣରେ ବୁଲି ବୁଲି ନିରାଶ ହୋଇ ଫେରୁଥିବା ସମୟରେ ଶୃଗାଳଶିଶୁଟିଏ ପାଇଲା । ତାହାକୁ ବାଳକ ବୋଲି ଚିନ୍ତା କରି ଯତ୍ନରେ ଦାନ୍ତ ମଝିରେ ଧରି ସିଂହୀକୁ ଜୀବିତ ଅବସ୍ଥାରେ ଦେଲା ।
୫. ସିଂହ୍ୟା ଏକାନ୍ତେ ନୀତ୍ୱା ଶୃଗାଳ ଶିଶୁଃ କିଂ ପ୍ରବୋଧତଃ ?

ଉ- ସିଂହୀ ଏକାନ୍ତ ସ୍ଥାନକୁ ନେଇ ଶୃଗାଳଶିଶୁକୁ ବୁଝାଇଲା- ପୁତ୍ର !
ଏହିପରି କେବେହେଲେ କହନାହିଁ । ଏହି ଦୁହେଁ ତୋର ସାନ ଭାଇ ।

୬. ପ୍ରଭୃତକୋପାବିଷ୍ଣୁ ଶୃଗାଳଶିଶୁ ସିଂହୀ କିମ୍ପୁରୀ ?

ଉ- ଅତ୍ୟନ୍ତ କ୍ରୋଧରେ ଜର୍ଜରିତ ହୋଇ ଶୃଗାଳ ଶିଶୁଟି ସିଂହୀକୁ
କହିଲା - ମୁଁ କ'ଣ ଏହି ଦୁହେଁଠାରୁ ବୀରତ୍ୱ, ରୂପ, ବିଦ୍ୟାଭ୍ୟାସ ବା
କୌଶଳରେ ହାନ, ଯାହାଫଳରେ ମୋତେ ଉପହାସ କରୁଛନ୍ତି ।
ତେଣୁ ମୁଁ ଏହି ଦୁହେଁକୁ ନିଶ୍ଚିତ ମାରିଦେବି ।

୭. ସିଂହସୁତୌ ଗୃହଂ ପ୍ରାପ୍ୟ ବିହସତୌ କିମ୍ପୁରୀ ?

ଉ- ସିଂହଶିଶୁ ଦୁଇଟି ଘରେ ପହଂପିତା ଓ ମାତାଙ୍କ ଆଗରେ ହସି
ହସି ବଡ଼ଭାଇର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ କହିଲେ ଯେ ସେ ହାତୀକୁ ଦେଖି
ଦୂରରୁ ମଧ୍ୟ ପଲାଇ ଆସିଲେ ।

୮. ଅରଣ୍ୟଗନ୍ଵଂ ଦୃଷ୍ଟ୍ୱା ଶୃଗାଳଶିଶୁଃ କିମ୍ ଅଭିହିତବାନ୍ ?

ଉ- ବଣୁଆ ହାତୀକୁ ଦେଖି ଶୃଗାଳ ଶିଶୁଟି କହିଲା- ଏହା ହାତୀ ତୁମ
ବଂଶର ଶତ୍ରୁ, ଏଣୁ ଏହାର ସମ୍ମୁଖକୁ ଯିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ।

୯. ଜୀବନ୍ତଂ ଶୃଗାଳଶିଶୁଂ ଦୃଷ୍ଟ୍ୱା ସିଂହୀ କିମଭିହିତମ୍ ?

ଉ- ସିଂହ ଅର୍ପଣ କରିଥିବା ଶୃଗାଳଶିଶୁକୁ ଦେଖି ସିଂହୀ ସିଂହକୁ
କହିଲା- ହେ ସାମା! ତୁମେ ମୋ ପାଇଁ କିଛି ଖାଦ୍ୟ ଆଣିଛ ?

୧୦. କଃ ସନାତନଃ ଧର୍ମଃ ?

ଉ- ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଅକାର୍ଯ୍ୟକୁ ନ କରିବା ଓ
କର୍ତ୍ତବ୍ୟକୁ ତ୍ୟାଗ ନକରିବା ହିଁ ସନାତନ ଧର୍ମ ଅଟେ ।

୧୧. ଗଜଃ କୁତ୍ର ହନ୍ୟତେ ?

ଉ- ସିଂହୀ ଶୃଗାଳ ଶିଶୁକୁ କହିଥିଲା - ପୁତ୍ର! ତୁ ବୀର, ବିଦ୍ୱାନ୍ ଓ
ସୁନ୍ଦର ଅଟୁ । କିନ୍ତୁ ତୁ ଯେଉଁ ଶୃଗାଳ ବଂଶରେ ଜନ୍ମ ହୋଇଛୁ, ସେହି
ବଂଶରେ ହାତୀ ମରାଯାଏ ନାହିଁ ।

୧୨. ଶୃଗାଳ ଶିଶୁଃ ଭୟାବ୍ୟାକୁଳମନାଃ କିମକରୋତ୍ ?

ଉ- ଶୃଗାଳ ଶିଶୁ ସିଂହୀ ମୁଖରୁ ନିଜ ବଂଶର ପରିଚୟ ପାଇବା ପରେ
ତାହାର ମନ ଭୟରେ ଅଥୟ ହେଲା । ସେ ଧୀରେ ଧୀରେ
ସିଂହପରିବାରରୁ ଅପସରି ଯାଇ ନିଜଜାତି ସହିତ ମିଶିଗଲା ।

ସିଂହ ଶୃଗାଳ ଶିଶୁକଥା

୧. ଶୃଗାଳ ଶିଶୁଂ ପ୍ରାପ୍ୟ ସିଂହଃ କିମକରୋତ୍ ?

ଉ- ଏକଦା ସିଂହ ନବପ୍ରସୂତା ସିଂହାନିମିତ୍ତ ଖାଦ୍ୟ ଅନୁଷ୍ଠାନରେ
ବଣରେ ବୁଲୁ ବୁଲୁ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଅସ୍ତ ହୋଇଗଲେ କିନ୍ତୁ କୌଣସି ପ୍ରାଣୀ
ପାଇଲା ନାହିଁ । ଏହାପରେ ସେ ଘରକୁ ଆସୁଥିବା ସମୟରେ ଏକ

ଶୃଗାଳ ଶିଶୁ ପାଇଲା । ତାହାକୁ ଶିଶୁ ବୋଲି ବିଚାର କରି ଯତ୍ନରେ
ଦାନ୍ତ ମଝିରେ ଧରି ସିଂହୀକୁ ଜୀବନ୍ତ ଅବସ୍ଥାରେ ଅର୍ପଣ କଲା । ଶିଶୁ
ସୁଲଭ ମମତା ହେତୁ ସିଂହ ଶୃଗାଳ ଶିଶୁଟିକୁ ବଧ କରିନଥିଲା ।

୨. ଭୋଜନ ବିଷୟେ ସିଂହଃ ସିଂହୀ କିମ୍ପୁରୀ ?

ଉ- ସିଂହ ବଣରୁ ଏକ ଶୃଗାଳ ଶିଶୁକୁ ଯତ୍ନ ସହିତ ଦାନ୍ତ ମଝିରେ
ରଖି ସିଂହୀକୁ ଜୀବନ୍ତ ଅବସ୍ଥାରେ ଅର୍ପଣ କରିବାରୁ ସିଂହୀ କହିଲା,
ହେ ସାମା! ତୁମେ ମୋ ପାଇଁ କିଛି ଖାଦ୍ୟ ଆଣିଛ ? ସିଂହ କହିଲା
ହେ ପ୍ରିୟେ! ମୁଁ ଆଜି ଏହି ଶୃଗାଳ ଶିଶୁଟି ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି
ପ୍ରାଣୀ ପାଇଲି ନାହିଁ । ତାହାକୁ ମଧ୍ୟ ଶିଶୁ ବୋଲି ମନେକରି ମାରିଲି
ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ତୁମେ ତାହାକୁ ଖାଇ ପଥିକର । କାଲି ସକାଳେ
ଅନ୍ୟ କିଛି ଖାଦ୍ୟ ଉପାର୍ଜନ କରି ଆଣିବି ।

୩. କଥଂ ସିଂହୀ ଶୃଗାଳ ଶିଶୁଂ ନ ହତବତୀ ?

ଉ- ଏକଦିନେ ସିଂହ ବଣରୁ ଏକ ଶୃଗାଳ ଶିଶୁକୁ ଯତ୍ନରେ ଆଣି
ଜୀବନ୍ତ ଅବସ୍ଥାରେ ଅର୍ପଣ କରି କହିଲା- ଆଜି ଏହି ଶୃଗାଳ ଶିଶୁକୁ
ଖାଇ ପଥିକର । ସକାଳେ ଅନ୍ୟକିଛି ଆଣିଦେବି । ଏହା ଶୁଣି ସିଂହୀ
କହିଲା- ହେ ସାମା! ତୁମେ ଏହାକୁ ଶିଶୁ ବୋଲି ଚିନ୍ତା କରି ଦୟାପର
ବଶ ହୋଇ ମାରିଲ ନାହିଁ । ତେବେ ମୁଁ କିପରି ଏହାକୁ ନିଜର କ୍ଷୁଧା
ନିବାରଣ ପାଇଁ ବିନାଶ କରିବି ?

୪. କସ୍ତାବତ୍ ସନାତନଃ ଧର୍ମଃ ?

ଉ- ସିଂହୀ ଶୃଗାଳ ଶିଶୁକୁ ନିଜର କ୍ଷୁଧାନିବାରଣ ପାଇଁ ବଧ ନକରି
କହିଲା- ଶିଶୁବଧ ସନାତନ ଧର୍ମ ବିରୋଧୀ ଅଟେ । ସନାତନ ଧର୍ମ
ବିଷୟରେ ନିଜର ମତ ପ୍ରତିପାଦନ କରି ସିଂହୀ କହିଲା ଜୀବନ
ଠାଲିଗଲେ ମଧ୍ୟ ଅକାର୍ଯ୍ୟକୁ କରିବା ଓ କର୍ତ୍ତବ୍ୟକୁ ପରିତ୍ୟାଗ କରିବା
ମଧ୍ୟ ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ । ଏହା ହିଁ ସନାତନ ଧର୍ମ । ଏଠାରେ ସିଂହୀ
ମୁଖରେ ସନାତନ ଧର୍ମର ସରୂପ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଛି ।

୫. ସିଂହୀ ଶୃଗାଳ ଶିଶୁଂ କଥଂ ପାଳିତବତୀ ?

ଉ- ସିଂହୀ ଶିଶୁ ସୁଲଭ ମମତାରେ ବାନ୍ଧିହୋଇ ଶୃଗାଳ ଶିଶୁକୁ
ନିଜର କ୍ଷୁଧାନିବାରଣ ପାଇଁ ବଧ କଲା ନାହିଁ । କାରଣ ଶିଶୁବଧ
ସନାତନ ଧର୍ମ ଅନୁସାରେ ମହାପାପ ଅଟେ । ତେଣୁ ତାହାକୁ ନିଜର
ପୁତ୍ର ଦୃଢ଼ଙ୍କ ସହିତ ତୃତୀୟ ପୁତ୍ର ରୂପରେ ସେ ପାଳନ କଲା । ମା'
ପରି ନିଜ ସ୍ତନର କ୍ଷୀରଦ୍ୱାରା ସେ ଶୃଗାଳ ଶିଶୁକୁ ପରିପୁଷ୍ଟ କଲା ।
ବାସ୍ତବରେ ମାତୃତ୍ୱ ନିକଟରେ ଜାତିଗତ ଭେଦ ନଥାଏ ।

୬. ତ୍ରୟୋଽପି ଶିଶବଃ କଥଂ ବାଲ୍ୟ ସମୟଂ ନିର୍ବାହୟନ୍ତି ସ୍ତୁ ?

ଉ- ସିଂହୀ ନିଜର ମହନୀୟ ମାତୃତ୍ୱର ପରିଚୟ ଦେଇ ନିଜର
ପୁତ୍ରଦୃଢ଼ଙ୍କ ସହିତ ଶୃଗାଳ ଶିଶୁଟିକୁ ନିଜ ସ୍ତନର କ୍ଷୀରରେ ପରିପୁଷ୍ଟ

କରି ଲାଳନ ପାଳନ କଲା । ଏହିପରି ଭାବରେ ସିଂହ ଶିଶୁଦ୍ୱୟ ଓ ଶୁଗାଳ ଶିଶୁଟି ନିଜ ନିଜ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଜାତିଗତ ଭେଦ ଭାବକୁ ଜାଣି ନପାରି ଏକ ସଙ୍ଗରେ ବୁଲିଖାଇ ସେମାନଙ୍କର ବାଲ୍ୟସମୟ ଅତିବାହିତ କଲେ । ବାସ୍ତବରେ ବାଲ୍ୟସମୟରେ ମନରେ କୌଣସି ଭେଦଭାବ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇନଥାଏ ।

୭. ଅରଣ୍ୟଗଜଂ ଦୃଷ୍ଟା ଶୁଗାଳ ଶିଶୁଃ କିମଭିହିତବାନ୍ ?

ଉ- ସିଂହ ଶିଶୁ ଦ୍ୱୟଙ୍କ ସହିତ ଶୁଗାଳ ଶିଶୁ ବଣରେ ଏକାଠି ଖାଇ ବୁଲୁଥିଲେ । ଏହାପରେ ଥରେ ସେହି ବଣରେ ବୁଲୁଥିବା ବଣୁଆ ହାତୀଟିଏ ଆସିଲା । ତାହାକୁ ଦେଖି ସିଂହ ଶିଶୁ ଦୁଇଟି ଯେତେବେଳେ କ୍ରୋଧ ଜର୍ଜରିତ ମୁଖରେ ତାହା ଆଡ଼କୁ ଚାଲିଲେ ସେତେବେଳେ ସେହି ଶୁଗାଳ ଶିଶୁଟି କହିଲା- ଏହି ହାତୀ ତୁମ ବଂଶର ଶତ୍ରୁ, ତେଣୁ ଏହାର ସମ୍ମୁଖକୁ ଯାଅ ନାହିଁ । ଏହିପରି କହି ଘରକୁ ଧାଇଁଲା ।

୮. କଥଂ ସିଂହସ୍ୱତୌ ନିରୁସ୍ତାହତାଂ ଗତୌ ?

ଉ- ଏକଦିନେ ସିଂହଶିଶୁ ଦ୍ୱୟ ଓ ଶୁଗାଳ ଶିଶୁ ବଣରେ ବୁଲୁଥିବା ଏକ ବଣୁଆ ହାତୀକୁ ଦେଖିଲେ । ସିଂହ ଶିଶୁ ଦୁଇଟି କ୍ରୋଧ ଜର୍ଜରିତ ହୋଇ ତାହା ଆଡ଼କୁ ଚାଲିଲେ । ଶୁଗାଳ ଶିଶୁ ତାହା ଦେଖି କହିଲା- ଏହି ହାତୀ ତୁମ ବଂଶର ଶତ୍ରୁ, ଏଣୁ ଏହାର ସମ୍ମୁଖକୁ ଯାଅନାହିଁ । ଏହିପରି କହି ଘରକୁ ଧାଇଁଲା । ସେହି ଦୁହେଁ ମଧ୍ୟ ବଡ଼ଭାଇର ପୃଷ୍ଠଭଙ୍ଗ ହେତୁ ହତୋସ୍ତାହ ହୋଇ ଘରକୁ ଚାଲିଆସିଲେ ।

୯. କଥଂ ଶୁଗାଳ ଶିଶୁଃ କୋପାବିଷ୍ଠମନାଃ ଅଭବତ୍ ?

ଉ- ବଣରେ ବୁଲୁଥିବା ବଣୁଆ ହାତୀଟିକୁ ସିଂହ ଶିଶୁଦ୍ୱୟ କ୍ରୋଧରେ ଜର୍ଜରିତ ହୋଇ ତାହା ଆଡ଼କୁ ଯାଉଥିବାବେଳେ ଶୁଗାଳ ଶିଶୁଟି ସେହି ଦୁହେଁଙ୍କୁ ଭୟଭୀତ କରାଇ ନିଜେ ମଧ୍ୟ ଘରକୁ ପଳାଇ ଆସିଲା । ତାହାପରେ ସେ ଦୁହେଁ ହତୋସ୍ତାହ ହୋଇ ଘରକୁ ଆସି ପିତା ମାତାଙ୍କ ଆଗରେ କହିଲେ ଯେ ହାତୀକୁ ଦେଖି ସେ ଦୂରରୁ ପଳାଇ ଆସିଲା । ଏହା ଶୁଣି ଶୁଗାଳ ଶିଶୁ କ୍ରୋଧରେ ଜର୍ଜରିତ ହୋଇଗଲା ।

୧୦. କଥଂ ଶୁଗାଳ ଶିଶୁଃ ପୁରୁଷତର ବଚନାନି ଭବତ୍ ?

ଉ- ବଣୁଆ ହାତୀକୁ ଦେଖି ଶୁଗାଳ ଶିଶୁଟି ସିଂହ ଶିଶୁ ଦ୍ୱୟଙ୍କୁ କହିଲା- ଏହି ହାତୀ ତୁମ ବଂଶର ଶତ୍ରୁ ହୋଇଥିବାରୁ ଏହାର ସମ୍ମୁଖକୁ ଯାଅନାହିଁ । ଏହିପରି କହି ସେ ଘରକୁ ଧାଇଁବାରୁ ସିଂହ ଶିଶୁ ଦୁହେଁ ହତୋସ୍ତାହ ହୋଇ ଘରକୁ ଆସି ପିତାମାତାଙ୍କ ଆଗରେ ବଡ଼ ଭାଇର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ କହିଲେ । ସେ ଦୁହେଁଙ୍କ କଥାରେ ନିଜକୁ ଅପମାନିତ

ମନେ କରି ଶୁଗାଳଟି କ୍ରୋଧରେ ଜର୍ଜରିତ, ଚକ୍ଷୁକୁ ତାମ୍ରବର୍ଣ୍ଣ କରି ଓ ଓଠକୁ ଧରାଇ ସେ ଦୁହେଁଙ୍କୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱନା କରି କର୍କଶ କଥା କହିଲା ।

୧୧. ସିଂହୀ ଏକାନ୍ତେ ନୀତ୍ୱା ଶୁଗାଳ ଶିଶୁଂ କିମୁଚ୍ଛବତୀ ?

ଉ- ସିଂହ ଶିଶୁ ଦ୍ୱୟ ଘରେ ପହଂଚିଯେତେବେଳେ ବଡ଼ଭାଇ ଶୁଗାଳ ଶିଶୁର ଭାରୁତା ଓ ପଳାୟନ କଥା କହିଲେ ସେତେବେଳେ ସେ କ୍ରୋଧରେ ଜର୍ଜରିତ ହୋଇ, ଓଠକୁ ଧରାଇ ଓ ଚକ୍ଷୁକୁ ତାମ୍ର ବର୍ଣ୍ଣ କରି ସେ ଦୁହେଁଙ୍କୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱନା ପୂର୍ବକ କର୍କଶ କଥା କହିଲା । ତାହାପରେ ସିଂହୀ ତାହାକୁ ଏକ ନିର୍ଜନ ସ୍ଥାନକୁ ନେଇ ବୁଝାଇ କହିଲା - ପୁତ୍ର ! ଏହିପରି କେବେହେଲେ କହ ନାହିଁ । ଏହି ଦୁହେଁ ତୋର ସାନଭାଇ ଅଟନ୍ତି ।

୧୨. ପ୍ରଭୃତକୋପାବିଷ୍ଠଃ ଶୁଗାଳଃ ସିଂହୀଂ କିମୁବାଚ ?

ଉ- ଶୁଗାଳ ଶିଶୁ ସିଂହ ଶିଶୁଦ୍ୱୟଙ୍କ ଠାରୁ ଅପମାନଜନକ କଥା ଶୁଣି କ୍ରୋଧରେ ଜର୍ଜରିତ ହୋଇ ସେ ଦୁହେଁଙ୍କୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱନା କରି କର୍କଶ କଥା କହିଲା । ତାହା ଶୁଣି ସିଂହୀ ନିର୍ଜନ ସ୍ଥାନକୁ ନେଇ ତାହାକୁ ବୁଝାଇ କହିଲା- ପୁତ୍ର ! ସାନଭାଇ ଦୁହେଁଙ୍କୁ ଏପରି କଥା କହନାହିଁ । ତାହା ଶୁଣି ଶୁଗାଳ ଶିଶୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ କ୍ରୋଧ ଜର୍ଜରିତ ହୋଇ କହିଲା- ମୁଁ କ'ଣ ଏ ଦୁହେଁଙ୍କ ଠାରୁ ବୀରତ୍ୱ, ରୂପ, ବିଦ୍ୟା ଅଭ୍ୟାସ ବା କୌଶଳରେ ହାନ, ଯାହାଫଳରେ ମୋତେ ଉପହାସ କରୁଛନ୍ତି । ତେଣୁ ମୁଁ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ଏହି ଦୁଇଜଣଙ୍କୁ ମାରିଦେବି ।

୧୩. ସିଂହୀ ଅନ୍ତର୍ବିହସ୍ୟ କିଂ ପ୍ରାହ ?

ଉ- ଶୁଗାଳ ଶିଶୁର ଔଚ୍ଚତ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ଉପହାସ ଯୋଗ୍ୟ କଥା ଶୁଣି ସିଂହୀ ମନେ ମନେ ହସି କହିଲା- ହେ ପୁତ୍ର ! ତୁ ବୀର, ବିଦ୍ୱାନ୍ ଓ ସୁନ୍ଦର ରୂପବାନ୍ ଅଟୁ । କିନ୍ତୁ ତୁ ଯେଉଁ ବଂଶରେ ଜନ୍ମ ହୋଇଛୁ ସେଠାରେ ହାତୀ ମରାଯାଏ ନାହିଁ । ତୁ ପ୍ରକୃତରେ ଶୁଗାଳୀର ପୁତ୍ର । ଦୟାକରି ମୁଁ ତତେ ନିଜସ୍ୱନ କ୍ଷୀର ଦେଇପାଳିଥିଲି । ତେଣୁ ମୋର ପୁତ୍ର ଦୁହେଁ ତୋତେ ଶୁଗାଳ ବୋଲି ଜାଣିବା ପୂର୍ବରୁ ଯଥା ଶୀଘ୍ର ଯାଇ ନିଜ ଜାତୀୟ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ରହିଯାଅ, ନୋଚେତ୍ ଏହି ଦୁହେଁଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବଧହୋଇ ମୃତ୍ୟୁପଥରେ ପହଂଚିବୁ ।

୧୪. କଥଂ ଶୁଗାଳ ଶିଶୁଃ ସଜାତ୍ୟା ମିଳିତଃ ।

ଉ- ସିଂହୀ ମୁଖରୁ ଶୁଗାଳ ଶିଶୁଟି ନିଜର ଜନ୍ମ ଓ ସିଂହ ପରିବାରରେ ଲାଳନପାଳନର କଥା ଶୁଣି ନିଜର ପ୍ରକୃତ ପରିଚୟ ଜାଣିପାରିଲା । ତାହାପରେ ତାର ମନ ଭୟରେ ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଇଗଲା । ସେ ପରିସ୍ଥିତିର ଗାମ୍ଭୀର୍ଯ୍ୟକୁ ଓ ନିଜର ଶୋଚନୀୟ ସ୍ଥିତିକୁ ଜାଣିପାରି ଧୀରେ ଧୀରେ ସିଂହ ପରିବାରରୁ ଦୂରେଇଯାଇ ନିଜ ଜାତି ସହିତ ମିଶିଗଲା ।

ପଦ୍ୟ ବିଭାଗ - “ସାତାୟାଃ ବନଗମନମ୍”

ଏକପଦେନ ଉତ୍ତରଂ ଲିଖତ-

1. କଃ ଆଦି କବିଃ ?
ଉ- ବାଲ୍ମୀକିଃ
2. ରାମାୟଣମ୍ କେନ ବିରଚିତମ୍ ?
ଉ- ବାଲ୍ମୀକିନା
3. ରାମାୟଣା କଥା କାଦୃଶା ଉବତି ?
ଉ- ରମ୍ୟା
4. କଃ ପୁରୁଷର୍ଷଭଃ ?
ଉ- ରାମଚନ୍ଦ୍ରଃ
5. ରାମଃ କଥମ୍ ଅବାତ୍ସୁଖଃ ଅଭବତ୍ ?
ଉ- ହିଂସା
6. ହିଂସା ଅବାତ୍ସୁଖଃ ରାମଃ କୁତ୍ର ପ୍ରବିବେଶ ?
ଉ- ସବେଶୁ
7. କାଦୃଶଃ ରାମଃ ସବେଶୁ ପ୍ରବିବେଶ ?
ଉ- ଅବାତ୍ସୁଖଃ
8. ସାତାଂ ଦୃଷ୍ଟା ରାଘବଃ କିଂ ସୋତୁଂ ନ ଶଶାକ ?
ଉ- ମନୋଗତଂ
9. କଃ ସତ୍ୟପ୍ରତିଜ୍ଞଃ ଆସାତ୍ ?
ଉ- ଦଶରଥଃ
10. ସାତା କଥଂ ଜାନକୀ ଇତି କଥ୍ୟତେ ?
ଉ- ଜନକରାଜସ୍ୟ କନ୍ୟାତ୍ୱାତ୍
11. ଦଶରଥେନ ପୁରା କସୈ୍ୟ ମହାବରୌ ଦଞ୍ଜିତ ?
ଉ- କୈକେୟୈ୍ୟ
12. ଦଶରଥଃ କୈକେୟୈ୍ୟ କିମ୍ ଅଦଦାତ୍ ?
ଉ- ମହାବରୌ
13. ସର୍ବାବସ୍ଥାଗତା ଭଞ୍ଜିତ୍ୱଂ କିଂ ବିଶିଷ୍ୟତେ ?
ଉ- ପାଦକ୍ଷାୟା
14. ବୈଦେହୀ କସ୍ମାତ୍ କାରଣାତ୍ ସଂଜ୍ଞା ଅଭବତ୍ ?
ଉ- ପ୍ରଣୟାତ୍
15. ବିଳପତ୍ରୀଂ ସାତାଂ କଃ ପ୍ରୋବାଚ ?
ଉ- ରଘୁନନ୍ଦନଃ
16. କା ଏକା ଭଞ୍ଜିତ୍ୱଂ ଭାଗ୍ୟଂ ପ୍ରପ୍ନୋତି ?
ଉ- ନାରୀ
17. ବନବାସକାଳେ ଯଥାପ୍ରାଣେନ କଃ କଞ୍ଚିତ୍ ?
ଉ- ଉପବାସଃ
18. ପିତ୍ରା କଃ ଯୌବରାଜ୍ୟେ ନିୟୋଜିତଃ ?
ଉ- ଭରତଃ
19. ପିତ୍ରା ଭରତଃ କୁତ୍ର ନିୟୋଜିତଃ ?
ଉ- ଯୌବରାଜ୍ୟେ
20. ରାମେଣ କୁତ୍ର ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ବର୍ଷାଣି ବସ୍ତବ୍ୟମ୍ ?
ଉ- ଦଣ୍ଡକେ
21. ରାମେଣ ଦଣ୍ଡକେ କତି ବର୍ଷାଣି ବସ୍ତବ୍ୟମ୍ ?
ଉ- ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ
22. ବନବାସକାଳେ କୁତ୍ର ସୁପ୍ୟତେ ?
ଉ- ପର୍ଣ୍ଣ ଶଯ୍ୟାସୁ
23. କୈକେୟାଃ ସତ୍ୟପାଶେନ କଃ ବନ୍ଧଃ ଆସାତ୍ ?
ଉ- ଦଶରଥଃ
24. କିମ୍ ଅଚିନ୍ତୟତୀ ସାତା ସୁଖଂ ବନେ ନିବସ୍ୱତି ?
ଉ- ତ୍ରୀନ୍ ଲୋକାନ୍
25. କିଂ ଚିନ୍ତୟତୀ ସାତା ସୁଖଂ ବନେ ନିବସ୍ୱତି ?
ଉ- ପତିବ୍ରତମ୍
26. ଭରତସ୍ୟ କଦାଚନ କିଂ ନ କଞ୍ଚିତ୍ ?
ଉ- ବିପ୍ରିୟମ୍
27. କଃ ଦେଶସ୍ୟ କୁଳସ୍ୟ ଚ ରାଜା ?
ଉ- ଭରତଃ
28. ସମୁତ୍ପତ୍ୟ କାଦୃଶା ସାତା ପତିମ୍ ଅପଶ୍ୟତ୍ ?
ଉ- ବେପମାନା
29. କୁତ୍ର ବହୁବଃ ଦୋଷାଃ ସନ୍ତି ?
ଉ- ବନେ
30. କଥଂ ସାତା ବିଷମ୍ ଅଗ୍ନିଂ ଜଳଂ ବା ଆସ୍ତାସ୍ୟତେ ?
ଉ- ମୃତ୍ୟୁକାରଣାତ୍
31. ପିତା, ମାତା, ଭ୍ରାତା ତଥା ପୁତ୍ରଃ କିମ୍ ଉପାସତେ ?
ଉ- ସଂ ସଂ ଭାଗ୍ୟମ୍
32. ବନେ କିଂ ଚିନ୍ତୟନ୍ ରାମଃ ସାତାଂ ବନଂ ନେତୁଂ ନୈକ୍ଷତ୍ ?
ଉ- ଦୁଃଖାନି
33. ବନଂ କୈଃ ବର୍ଜିତମ୍ ?
ଉ- ପୁରୁଷୈଃ

34. କଥା ସାତା ବୈଦେହୀ ଇତି ଉତ୍ୟତେ ?
ଉ- ବିଦେହସ୍ୟ କନ୍ୟାଭାତ୍
35. ନାରୀ କସ୍ୟ ଭାଗ୍ୟଂ ପ୍ରାପ୍ନୋତି ?
ଉ- ଭଞ୍ଜୁଃ
36. ଇଦାନାଂ ସାତାମ୍ ରତେ ରାମାୟ କିଂ ନ ରୋଚତେ ?
ଉ- ସର୍ଗଃ
37. ତତ୍ରଭବାଂସ୍ରାତଃ ଇତି ପଦସ୍ୟ କଃ ଅର୍ଥଃ ?
ଉ- ପୂଜନୀୟଃ ପିତା
38. ମର୍ଯ୍ୟାଦାବାନ୍ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଃ କାଦୃଶଃ ପୁରୁଷଃ ?
ଉ- ଆଦର୍ଶ ପୁରୁଷଃ
39. କଃ କାକୁତସ୍ଥଃ ?
ଉ- ରାମଃ
40. ରାମସ୍ୟ ବେଶ୍ମି କାଦୃଶମ୍ ଆସାତ୍ ?
ଉ- ସୁବିଭୂଷିତମ୍
41. ଧର୍ମେଣ କାଦୃଶଃ ସମୟଃ ପ୍ରଭେଦିତଃ ?
ଉ- ପ୍ରତିନିର୍ଦ୍ଧିତଃ
42. ବିବର୍ଣ୍ଣ ବଦନଂ ରାମଂ ସାତା କିମ୍ ଅପୂଜତ୍ ?
ଉ- କିମିଦାନୀ ମିଦଂ ପ୍ରଭୋ !
43. ବିବର୍ଣ୍ଣ ବଦନଂ ରାମଂ ଦୃଷ୍ଟ୍ୱା ସାତା କାଦୃଶା ଅଭବତ୍ ?
ଉ- ଦୁଃଖାଭିସନ୍ତପ୍ତା
44. କେଷାମ୍ ଆଜ୍ଞୟା ସୀତୟା ବନଂ ଗନ୍ତବ୍ୟମ୍ ?
ଉ- ଗୁରୁ ଜନାନାମ୍
45. ରାମସ୍ୟ ମୁଖବର୍ଣ୍ଣଃ କାଦୃଶଃ ?
ଉ- ଅପୂର୍ବଃ
46. ବନେ _____ ହି ବହୁବଃ ।
ଉ- ଦୋଷାଃ
47. ବୈଦେହୀ _____ ଏବ ସଂକୁଞ୍ଚା ।
ଉ- ପ୍ରଣୟାତ୍
48. ଭଞ୍ଜୁଃ _____ ବିଶିଷ୍ୟତେ ।
ଉ- ପାଦକ୍ଷୟା
49. ତତୋ ଦୁଃଖତରଂ _____ ।
ଉ- ବନମ୍
50. ପ୍ରସନ୍ନାଶ୍ରୁମୁଖୀ _____ ଇଦଂ ବଚନମବ୍ରୁବାତ୍ ।
ଉ- ମନ୍ଦମ୍
51. _____ ସତ୍ୟ ପ୍ରତିଜ୍ଞେନ ।

- ଉ- ରାଜ୍ଞା
52. _____ ନ ହି ବନଂ ତବ ।
ଉ- କ୍ଷେମମ୍
53. _____ ପର୍ଣ୍ଣଶଯ୍ୟାସୁ ।
ଉ- ସୁପ୍ୟତେ
54. ଅହଂ ଗମିଷ୍ୟାମି _____ ପ୍ରିୟେ ।
ଉ- ମହାବନମ୍
55. ଅହଂ ଦୂର୍ଗଂ ଗମିଷ୍ୟାମି ବନଂ _____ ।
ଉ- ପୁରୁଷ ବର୍ଜିତମ୍
56. ମୟା ଦଣ୍ଡକେ _____ ବର୍ଷାଣି ବସ୍ରବ୍ୟମ୍ ।
ଉ- ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ
57. _____ ନ ଚ କର୍ତ୍ତବ୍ୟଂ ଭରତସ୍ୟ କଦାଚନ ।
ଉ- ବିପ୍ରିୟମ୍
58. _____ କଥା ରମ୍ୟା ।
ଉ- ରାମାୟଣା
59. ରାଘବଃ ଶୋକଂ _____ ନ ଶଶାକ ।
ଉ- ସୋଭୁମ୍
60. ନାରୀ _____ ଭାଗ୍ୟଂ ପ୍ରାପ୍ନୋତି ।
ଉ- ଭଞ୍ଜୁଃ
61. ବିଳପନ୍ତାଂ ତାଂ ପ୍ରୋବାଚ _____ ।
ଉ- ରଘୁନନ୍ଦନଃ

ସୀତାୟାଃ ବନଗମନମ୍

(ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନୋତ୍ତର-(୨ ନମ୍ବର)

ସଂକ୍ଷେପେଣ ନିଜ ଭାଷୟା ଉତ୍ତରଂ ଲିଖତ

୧. କଥା ରାମଃ ଅବାତଂମୁଖଃ ଅଭବତ୍ ?
ଉ- ରାମଚନ୍ଦ୍ର ପିତୃ ସତ୍ୟ ପାଳନ ପାଇଁ ଅଭିଷେକ ଉତ୍ସବକୁ ବର୍ଜନ କରି ବନବାସ କରିବାକୁ ଯାଉଥିବାରୁ ଲଙ୍କାରେ ନିତମୁଖ ହୋଇଥିଲେ ।
୨. କାଦୃଶଂ ରାମଂ ଦୃଷ୍ଟ୍ୱା ସାତା ଦୁଃଖାଭିସନ୍ତପ୍ତା ଅଭବତ୍ ?
ଉ- ଦୁଃଖରେ ଜର୍ଜରିତ ଓ ଚିନ୍ତାରେ ବ୍ୟାକୁଳିତ ଇନ୍ଦ୍ରିୟଯୁକ୍ତ ରାମଙ୍କୁ ଦେଖି ସାତା ଦୁଃଖରେ ମ୍ରିୟମାଣା ହୋଇଗଲେ ।
୩. ବିବର୍ଣ୍ଣବଦନଂ ରାମଂ ସାତା କିମ୍ ଅପୂଜତ୍ ?

ଉ- ମୁଖମଣ୍ଡଳ ମଳିନ ହୋଇଯାଇଥିବା ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ଦେଖୁ ସାତା ଦୁଃଖରେ ମ୍ରିୟମାଣ ହୋଇ କହିଲେ- ପ୍ରଭୁ! ବଞ୍ଚିଯିବା ଆପଣଙ୍କର ଇଚ୍ଛା କି ଅବସ୍ଥା ?

୪. ଦଶରଥ କସୈ୍ୟ ବରୈଠି ଦଞ୍ଚାନ ?

ଉ- ଅଯୋଧ୍ୟାର ନରପତି ଦଶରଥ ନିଜର ମଧ୍ୟମା ପତ୍ନୀ କୈକେୟୀଙ୍କୁ ପୂର୍ବେ ଦୁଇଟି ମହାବର ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ।

୫. କଥା ସାତା ବୈଦେହୀ ଇତି ଉଚ୍ୟତେ ?

ଉ- ମିଥିଳା ଦେଶର ଅନ୍ୟ ନାମ ବିଦେହ କାରଣ ସେଠାରେ ଦେହପ୍ରତି ଅଭିମାନ ନଥାଏ । ସେହି ବିଦେହର ରାଜକନ୍ୟା ହୋଇଥିବାରୁ ସାତାଙ୍କୁ ବୈଦେହୀ ବୋଲି କୁହାଯାଏ ।

୬. କଥା ସାତା ଜାନକୀ ଇତି ଉଚ୍ୟତେ ?

ଉ- ସାତା ଥିଲେ ରାଜର୍ଷି ଜନକଙ୍କର କନ୍ୟା, ଏଣୁ ତାଙ୍କୁ ଜାନକୀ ବୋଲି କୁହାଯାଏ ।

୭. କଃ କାକୁତ୍ ସ୍ତୁଃ ଉଚତି ?

ଉ- ରାଜା ପୁରଞ୍ଜୟ ବୃଷଭରୁପଧାରୀ ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କର କକୁଦ ଉପରେ ବସି ଯୁଦ୍ଧ କରିଥିବାରୁ ତାଙ୍କୁ କକୁତ୍ସୁ କୁହାଯାଏ । ସେହି କକୁତ୍ସୁ ବଂଶରେ ଜନ୍ମ ହୋଇଥିବାରୁ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ କାକୁତ୍ସୁ କୁହାଯାଏ ।

୮. କେ ସଂ ସଂ ଭାଗ୍ୟମ୍ ଉପାସତେ ?

ଉ- ପରିବାର ମଧ୍ୟରେ ରହୁଥିବା ପିତା, ମାତା, ଭ୍ରାତା, ପୁତ୍ର ଓ ପୁତ୍ରବଧୂ ମାନେ ନିଜନିଜର ପୁଣ୍ୟଫଳକୁ ଭୋଗକରି ନିଜ ଭାଗ୍ୟକୁ ଆଶ୍ରୟ କରନ୍ତି ।

୯. ନାରୀ କସ୍ୟ ଭାଗ୍ୟଂ ପ୍ରାପ୍ନୋତି ?

ଉ- ନାରୀ ହେଉଛି ସାମାର ସହଧର୍ମିଣୀ ଓ ଅର୍ଦ୍ଧାଙ୍ଗିନୀ । ଏଣୁ ଏକମାତ୍ର ନାରୀ ନିଜ ସାମାର ଭାଗ୍ୟକୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ ।

୧୦. ବନବାସକାଳେ କୁତ୍ର ସୁପ୍ୟତେ ?

ଉ- ବନବାସ କାଳରେ ବୃଷରୁ ଭୂମି ଉପରେ ସତଃ ଖସିପଡ଼ିଥିବା ପତ୍ରରେ ଶଯ୍ୟା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ଶୟନ କରିବାକୁ ହୁଏ ।

୧୧. ରାମସ୍ୟ ବିୟୋଗେନ ସାତା କିଂ କରିଷ୍ୟତି ଇତି ଅବଦତ୍ ?

ଉ- ରାମଙ୍କ ଅସହ୍ୟ ବିଚ୍ଛେଦ ଦୁଃଖକୁ ସହି ନପାରି ସାତା ମୃତ୍ୟୁର କାରଣ ସରୂପ ବିଷ ଖାଇ, ଅଗ୍ନିରେ ଝାସ ଦେଇ ବା ଜଳରେ ବୁଡ଼ି ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗ କରିବେ ବୋଲି କହିଥିଲା ।

୧୨. ସାତା କଥା ସୁଖଂ ବନେ ନିବସ୍ୟତି ଇତି ଅବଦତ୍ ?

ଉ- ସାତା କହିଥିଲେ- ମୁଁ ପିତୃ ଗୃହରେ ଯେପରି ସୁଖରେ ବାସ କରୁଥିଲି, ସେହିପରି ତିନି ଲୋକର କଥା ଚିନ୍ତା ନକରି କେବଳ

ସାମାଙ୍କ ସେବା କଥା ଚିନ୍ତା କରି ବଣରେ ମଧ୍ୟ ସୁଖରେ ବାସ କରିବି ।

୧୩. କଥା ସାତା ପ୍ରଣୟାତ୍ ସଂକୁଞ୍ଚା ଅଭବତ୍ ?

ଉ- ମୁଁ ମହାବନକୁ ଯିବି କିନ୍ତୁ ତୁମେ ଅଯୋଧ୍ୟାର ରାଜପ୍ରାସାଦରେ ରହିବ । ରାମଙ୍କ ମୁଖରୁ ଏହିକଥା ଶୁଣି ପ୍ରିୟତମା ସାତା ସ୍ନେହ ହେତୁ ରାଗିଯାଇଥିଲେ ।

୧୪. କଥା ରାମଃ ସାତାଂ ବନଂ ନେତୁଂ ନୈଚ୍ଚତ୍ ?

ଉ- ବନକୁ ଯିବା ପାଇଁ ସାତାଙ୍କର ପ୍ରବଳ ଉତ୍କଣ୍ଠା ଦେଖୁ ମଧ୍ୟ ବଣରେ ଥିବା ଦୋଷ ଓ ଦୁଃଖ ଗୁଡ଼ିକୁ ଚିନ୍ତା କରି ରାମ ତାଙ୍କୁ ନେବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରିନଥିଲେ ।

୧୫. କଥା ଭଞ୍ଜୁଃ ପାଦଚ୍ଛାୟା ବିଶିଷ୍ୟତେ ?

ଉ- ଜଣେ ନାରୀ ପ୍ରାସାଦର ଉପରି ଭାଗରେ ବାସ, ବିମାନରେ ଉଡ଼ିବା, ଆକାଶ ମାର୍ଗରେ ଗମନାଗମନ ଅଥବା ସମସ୍ତ ସୁଖକର ଅବସ୍ଥାରେ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସାମାଙ୍କର ପାଦଚ୍ଛାୟାରେ ଆଶ୍ରିତ ହୋଇ ରହିବାକୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ମଣିଥାଏ ।

**ପଦ୍ୟ ବିଭାଗ- ଦୀର୍ଘ ଉତ୍ତରମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନୋତ୍ତର
ନିଜ ଭାଷଣ ପ୍ରାୟଶଃ ବାକ୍ୟତ୍ରୟେଣ ଉତ୍ତରଂ ଲିଖତ - (୫
ନମର)
ସାତାୟଃ ବନଗମନମ୍**

୧. ବେପମାନା ସାତା କାଦୃଶଂ ପତିମ୍ ଅପଶ୍ୟତ୍ ?
ଉ- ଆନନ୍ଦିତ ଆତ୍ମାୟ ସଜନ ମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ସୁସଜ୍ଜିତ ନିଜର ପ୍ରକୋଷକୁ ଶ୍ରୀରାମ ଲଙ୍କାରେ ନତମୁଖ ହୋଇ ପ୍ରବେଶ କଲେ । ଏହା ଦେଖୁ ସାତା ଆସନରୁ ଉଠି ପଡ଼ିଲେ । ସେ ଦୁଃଖରେ ଜର୍ଜରିତ ଓ ଚିନ୍ତାରେ ବ୍ୟାକୁଳିତ ଇନ୍ଦ୍ରିୟଯୁକ୍ତ ସାମା ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ଦେଖୁ ଭୟ ତଥା ଆଶଙ୍କାରେ ଥରି ଉଠିଥିଲେ ।

୨. କଥା ରାଘବଃ ଶୋକଂ ସୋତୁଂ ସମର୍ଥଃ ନ ଆସାତ୍ ?
ଉ- ଶ୍ରୀରାମ ଆନନ୍ଦ ମୁଖରିତ ଓ ସୁସଜ୍ଜିତ ନିଜର ପ୍ରକୋଷକୁ ଲଙ୍କାରେ ନତମୁଖ ହୋଇ ପ୍ରବେଶ କଲେ, କାରଣ ପିତୃ ସତ୍ୟ ପାଳନ ପାଇଁ ଅଭିଷେକ ଉତ୍ସବକୁ ବର୍ଜନ କରି ତାଙ୍କୁ ବନବାସ କରିବାକୁ ହେବ । ତାହାପରେ ପ୍ରାଣପ୍ରିୟା ପତ୍ନୀ ସାତାଙ୍କୁ ଦେଖୁ ସେ ନିଜ ମନ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଦୁଃଖକୁ ସହିପାରିଲେ ନାହିଁ, କାରଣ ଆତ୍ମାୟ ମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ଦୁଃଖର ଦ୍ଵାର ସତଃ ଖୋଲିଯାଏ ।

୩. ବିଳପନ୍ତାଂ ସାତାଂ ରଘୁନନ୍ଦନଃ କିଂ ପ୍ରୋବାଚ ?

ଉ- ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ମୁଖ ମଣ୍ଡଳରେ ମଳିନତା ଓ ବିବର୍ଣ୍ଣତା ଦେଖି ସାତା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁଃଖରେ ଜର୍ଜରିତା ହୋଇ ବିଳାପ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଶ୍ରୀରାମ ପ୍ରିୟତମା ସାତାଙ୍କୁ ବୁଝାଇ କହିଲେ- ହେ ପ୍ରିୟେ! ମୋର ସତ୍ୟନିଷ୍ଠ ଓ ପୂଜନୀୟ ପିତା ମୋତେ ଚଉଦବର୍ଷ ବନବାସ ପଠାଉଛନ୍ତି । ପିତୃ ସତ୍ୟପାଳନ କରିବା ବର୍ତ୍ତମାନ ମୋର ପବିତ୍ର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅଟେ ।

୪. କସ୍ୟ ବିପ୍ରିୟଂ ନ କର୍ତ୍ତବ୍ୟମିତି ରାମେଣ ଉଚ୍ଚମ୍ ?

ଉ- ଶ୍ରୀରାମ ସାତା ଦେବୀଙ୍କୁ ବୁଝାଇ କହିଲେ- ହେ ପ୍ରିୟତମା! ମୁଁ ପିତୃ ସତ୍ୟପାଳନ ପାଇଁ ଚଉଦବର୍ଷ ଦଣ୍ଡକାରଣ୍ୟରେ ବାସ କରିବି ଓ ତୁମେ ଅଯୋଧ୍ୟାର ରାଜପ୍ରସାଦରେ ଅବସ୍ଥାନ କରିବ । ଏହି ସମୟରେ ତୁମେ ଭରତ ପ୍ରତି ଈର୍ଷ୍ୟା ବା ଅସୂୟାହେତୁ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଅପ୍ରିୟ ବ୍ୟବହାର କରିବ ନାହିଁ, କାରଣ ଭରତ ବର୍ତ୍ତମାନ ଅଯୋଧ୍ୟା ଦେଶର ଓ ସୂର୍ଯ୍ୟବଂଶର ରାଜା ।

୫. ରାମେଣ ସାତା କଥମ୍ ଉପଦିଷ୍ଟା ?

ଉ- ପିତୃ ସତ୍ୟପାଳନ ପାଇଁ ବନଗମନର ଅବ୍ୟବହିତ ପୂର୍ବରୁ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରିୟତମା ସାତାଙ୍କୁ ଉପଦେଶ ଦେଇ କହିଥିଲେ- ହେ ସାତେ! ମୁଁ ଚଉଦ ବର୍ଷ ବନବାସ କରିବି, କିନ୍ତୁ ତୁମେ ଅଯୋଧ୍ୟାର ରାଜପ୍ରାସାଦରେ ଅବସ୍ଥାନ କରିବ । ମୋର ଅନୁଜ ଭରତ ଅଯୋଧ୍ୟାଦେଶ ଓ ସୂର୍ଯ୍ୟବଂଶର ରାଜା ହେବେ । ତୁମେ ଭରତ ପ୍ରତି କିମ୍ପା ରାଜପରିବାରର ଅନ୍ୟ କାହା ପ୍ରତି ଈର୍ଷ୍ୟାରେ ଅପ୍ରିୟ ବ୍ୟବହାର କରିବ ନାହିଁ ।

୬. କାଦୃଶଂ ବନଂ ଗତ୍ଵଂ ସାତା ସମର୍ଥା ଇତି ଅବଦତ୍ ?

ଉ- ରାମଚନ୍ଦ୍ର ସାତାଙ୍କୁ ବନକୁ ନନେବା ପାଇଁ ସେଠାକାର ଭୟଂକରତା ଓ ଜୀବନ ପ୍ରତି ପ୍ରତିକୂଳତା ବିଷୟରେ ବୁଝାଇ କହିଥିଲେ । ତାହା ଶୁଣି ସାତା କହିଥିଲେ ଯେ ବନଭୂମିର ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ବିଷମତା ଆପଣଙ୍କ ଅନାବିଳ ସ୍ନେହ ନିକଟରେ ମୋପାଇଁ ଅମୃତମୟ ଗୁଣରେ ପରିଣତ ହୋଇଯିବ । ଏଣୁ ମୁଁ ଦୁର୍ଗମ, ନିର୍ଜନ ଓ ହିଂସ୍ର ଜନ୍ତୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବନକୁ ଆପଣଙ୍କ ସହିତ ଯିବି ।

୭. କଥଂ ଦୁଃଖତରଂ ବନମ୍ ? (ବନେ କେ କେ ଦୋଷାଃ ଭବନ୍ତି)

ଉ- ରାମଚନ୍ଦ୍ର ବନଭୂମିର ଦୋଷଗୁଡ଼ିକ ଜୀବନଯାତ୍ରା ପାଇଁ ଅନୁକୂଳ ନୁହେଁ ବୋଲି ସାତାଙ୍କୁ ବୁଝାଇ କହିଲେ- ହେ ସାତେ! ଦିନରେ ବଣରେ ବୁଲି ବୁଲି କ୍ଳାନ୍ତ ହେବାପରେ ରାତ୍ରିରେ ଶୟନ କରିବା ପାଇଁ ଶଯ୍ୟା ମିଳିବ ନାହିଁ । ବୃକ୍ଷରୁ ଖସିପଡ଼ିଥିବା ପତ୍ରରେ ଶଯ୍ୟା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ଶୋଇବାକୁ ହେବ । ପ୍ରାଣ ସହିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉପବାସ, ମସ୍ତକରେ ଜଟା ଓ ବଳ୍ଲଳ ବସ୍ତ୍ର ମଧ୍ୟ ଧାରଣ କରିବାକୁ ହେବ । ପ୍ରତଣ୍ଡ ପବନ,

ନିବିଡ଼ ଅନ୍ଧକାର, ପ୍ରବଳ କ୍ଷୁଧା ଓ ମହାଭୟ କାରଣରୁ ବନଭୂମି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁଃଖଦାୟକ ହୋଇଥାଏ ।

୮. ସାତାୟାଃ ମୃତ୍ୟୁକାରଣଂ କଥଂ କିଂ ବା ଭବିଷ୍ୟତି ?

ଉ- ପତିପ୍ରାଣୀ ସାତା ସାମା ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ସହିତ ବନକୁ ଯାତ୍ରା କରିବା ପାଇଁ ନିଜର ଭକ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଯୁକ୍ତି ଉପସ୍ଥାପନ କଲେ ମଧ୍ୟ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ବନର ଦୋଷ ଗୁଡ଼ିକୁ ଦର୍ଶାଇ ଅନିଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କଲେ । ଶେଷରେ ସାତା ନିରାଶ ହୋଇ କହିଲେ ହେ ପ୍ରଭୁ! ମୋର ସମସ୍ତ ନିବେଦନ ସଂକ୍ଳେପାପଣ ଯଦି ମୋତେ ବନକୁ ନ ନେବେ ତେବେ ମୁଁ ମୃତ୍ୟୁର କାରଣ ହେତୁ ବିଷପାନ , ଅଗ୍ନିରେ ଝାସ ଅଥବା ଜଳରେ ବୁଡ଼ିବା ପନ୍ଥାକୁ ଆଶ୍ରୟ କରିନେବି ।

୯. ବନଗମନାୟ କିଂ କର୍ତ୍ତ୍ଵି ରାମାଃ ସାତାମ୍ ଉପଦିଷ୍ଟ୍ଵାନ ?

ଉ- ସାତାଙ୍କ ପତି ଭକ୍ତିରେ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇଥିବା ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଚେତନାଶୂନ୍ୟା ପରି ହୋଇପଡ଼ିଥିବା ସାତାଙ୍କୁ ନିଜର ବାହୁଦ୍ଵୟରେ ଆଲିଙ୍ଗନ କରି କହିଲେ- ହେ ସାତା! ବନବାସ ପାଇଁ ମଙ୍ଗଳକର କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ଆରମ୍ଭ କରିଦିଅ । ବର୍ତ୍ତମାନ ତୁମବିନା ସର୍ଗ ମଧ୍ୟ ମୋତେ ଭଲ ଲାଗୁନାହିଁ ।

- ୦ -

ଶିଶୁ ବାସ୍ତବ୍ୟମ୍

1. “ଶିଶୁବାସ୍ତବ୍ୟମ୍” ଇତି ରୂପକଂ କସ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥସ୍ୟ ଅଂଶବିଶେଷମ୍ ?
ଉ- ଅଭିଜ୍ଞାନ ଶାକୁନ୍ତଳସ୍ୟ
2. ଅଭିଜ୍ଞାନ ଶାକୁନ୍ତଳମ୍ ଇତି ନାଟକଂ କେନ ବିରଚିତମ୍ ?
ଉ- କାଳିଦାସେନ
3. ଅଭିଜ୍ଞାନ ଶାକୁନ୍ତଳସ୍ୟ କସ୍ମାତ୍ ଅଜ୍ଞାତ୍ “ଶିଶୁ ବାସ୍ତବ୍ୟମ୍” ଆନୀତମ୍ ?
ଉ- ସପ୍ତମାଙ୍କାତ୍
4. “ଅନେନୈବ ତାବତ୍ କ୍ରୀଡ଼ିଷ୍ୟାମି” ଇତି କଃ ଭକ୍ତବାନ୍ ?
ଉ- ସର୍ବଦମନଃ
5. ନାମ ସାଦୃଶ୍ୟେନ କଃ ବକ୍ତୃଃ ଆସୀତ୍ ?
ଉ- ମାତୃଚରଣ୍ୟଃ ବାଲଃ (ସର୍ବଦମନଃ)
6. କା ବାଳାୟ ମୃତ୍ଵିକା ମୟୂରଂ ଦାତୁମ୍ ଐଚ୍ଛତ୍ ?
ଉ- ଦ୍ଵିତୀୟା ତାପସୀ
7. ପରଦାର ବ୍ୟବହାରଃ କାଦୃଶଃ ?

- ଉ- ଅନାର୍ଯ୍ୟଃ
8. କଃ ଭୃମିପତିତଂ ରକ୍ଷାକରଣକଂ ଗ୍ରହୀତୁମିଚ୍ଛତି ?
ଉ- ରାଜା
9. ସର୍ବଦମନଃ ଇତି ବାଳସ୍ୟ ନାମ କରଣଂ କେନ କୃତମ୍ ?
ଉ- ରକ୍ଷି ଜନେନ
10. ରକ୍ଷାକରଣକେ କା ଓଷଧିଃ ଆସୀତ୍ ?
ଉ- ଅପରାଜିତା
11. “ସୁହୃଦ୍ୟାମି ଖଲୁ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭିତାୟ ଅସ୍ତେ” ଇତି କେନୋକ୍ତମ୍ ?
ଉ- ରାଜ୍ଞା
12. କଃ ରକ୍ଷାକରଣକଂ ସର୍ବଦମନାୟ ଅଦଦାତ୍ ?
ଉ- ଭଗବାନ୍ ମାରୀଚଃ
13. କଦା ମାରୀଚେନ ସର୍ବଦମନାୟ ରକ୍ଷାକରଣକମ୍ ପ୍ରଦତ୍ତମ୍ ?
ଉ- ଜାତକର୍ମ ସମୟେ
14. ବାଧମାନଂ ବାଳ ମୃଗେହଂ ମୋଚୟିତୁଂ ତାପସୀ କମ୍ ଉଚ୍ଚବତୀ ?
ଉ- ରାଜାନମ୍
15. ମୂକ୍ତାମୟୂରଃ କୁତ୍ର ଆସୀତ୍ ?
ଉ- ଉଚ୍ଚକେ
16. ଜୃମ୍ଭସ ସିଂହ ! ଇତି କଃ ଉଚ୍ଚବାନ୍ ?
ଉ- ବାଳଃ
17. ତପସିନୀଭ୍ୟାଂ ସହ କଃ ପ୍ରବିଶତି ?
ଉ- ବାଳଃ
18. ଅମାୟାଃ ସକାଶଂ ଗମିଷ୍ୟାମି ଇତି କେନୋକ୍ତମ୍ ?
ଉ- ବାଳେନ
19. ସିଂହଶାବକ ବିମର୍ଦ୍ଦାତ୍ କିଂ ପରିଭ୍ରଷ୍ଟମ୍ ?
ଉ- ରକ୍ଷାକରଣକମ୍
20. କା ମୂକ୍ତାମୟୂରମ୍ ଆନୀତବତୀ ?
ଉ- ପ୍ରଥମା ତାପସୀ(ସୁହୃତା)
21. ମାନୁଷାଣାମ୍ ଆତ୍ମଗତ୍ୟା କୁତ୍ର ସ୍ଥାନଂ ନ ପ୍ରାପ୍ତବ୍ୟମ୍ ?
ଉ- ପୁରୁବଂଶେ
22. ବାଳସ୍ୟ କୁତ୍ର ରକ୍ଷାକରଣକଂ ନ ଦୃଶ୍ୟତେ ?
ଉ- ମଣିବନ୍ଧେ
23. ବାଳସ୍ୟ ଗୋତ୍ରପରିଚୟଃ କଃ ?

- ଉ- ପୁରୁବଂଶଃ
24. ସର୍ବଦମନଃ କାନି ପାତ୍ସ୍ୟତି ସ୍ତୁ ?
ଉ- ସମ୍ବୁନି
25. ବାଳସ୍ୟ ମାତୁଃ ନାମ କିମ୍ ?
ଉ- ଶକୁନ୍ତଳା
26. ପ୍ରେକ୍ଷସ୍ୟ ଇତି ପଦସ୍ୟ କଃ ଅର୍ଥଃ ?
ଉ- ପଶ୍ୟ
27. କା ଭୃଂ ଲଂଘୟିଷ୍ୟତି ଇତି ଦ୍ଵିତୀୟା ତାପସୀ ବାଳମ୍ ଉଚ୍ଚବତୀ ?
ଉ- କେଶରିଣୀ
28. ବାଳସ୍ୟ ନାମ କିମ୍ ଆସୀତ୍ ?
ଉ- ସର୍ବଦମନଃ
29. ପ୍ରଥମ ତାପସ୍ୟାଃ ନାମ କିମ୍ ଆସୀତ୍ ?
ଉ- ସୁହୃତା
30. ଜୃମ୍ଭସ ସିଂହ ! _____ ତେ ଗଣୟିଷ୍ୟାମି ।
ଉ- ଦନ୍ତାନ୍
31. ଅଥବା _____ ପରଦାର ବ୍ୟବହାରଃ ।
ଉ- ଅନାର୍ଯ୍ୟଃ
32. ନ ପୁନଃ _____ ମାନୁଷାଣାମିଦଂ ସ୍ଥାନଂ ପ୍ରାପ୍ତବ୍ୟମ୍ ।
ଉ- ଆତ୍ମଗତ୍ୟା
33. ଏଷା ଖଲୁ _____ ଭୃଂ ଲଂଘୟିଷ୍ୟତି ।
ଉ- କେଶରିଣୀ
34. ନାମ ସାଦୃଶ୍ୟେନ ବର୍ତ୍ତତା _____ ।
ଉ- ମାତୃବସ୍ତୁଳଃ
35. ମୂକ୍ତା ମୟୂରଃ _____ ତିଷ୍ଠତି ।
ଉ- ଉଚ୍ଚକେ
36. ହତ୍ର ! ବର୍ତ୍ତତେ ତେ _____ ।
ଉ- ସଂରମ୍ଭଃ
37. _____ ସହ ପ୍ରବିଶତି ବାଳଃ ।
ଉ- ତପସିନୀଭ୍ୟାମ୍
38. ଅପତ୍ୟନି ବର୍ଣ୍ଣେଷାଣି _____ ପାତ୍ସ୍ୟସି ।
ଉ- ସମ୍ବୁନି
39. ରକ୍ଷିଜନେନ _____ ଇତି କୃତଂ ତେ ନାମଧେୟମ୍ ।
ଉ- ସର୍ବଦମନଃ

40. ଯଦି ଏତସ୍ୟାଃ _____ ନ ମୁ*ସି ।
ଉ- ପୁତ୍ରକମ୍
41. _____ ନାଟକଂ ରମ୍ୟମ୍ ।
ଉ- କାବ୍ୟେଷୁ
42. _____ ଖଲୁ ଭୀତୋଽସ୍ମି ।
ଉ- ବଳୀୟଃ
43. ଅପରଂ ତେ _____ ଦାସ୍ୟାମି ।
ଉ- କ୍ରୀଡ଼ନକମ୍
44. ନ ଶକ୍ୟ ଏଷ _____ ବିରମୟିତୁମ୍ ।
ଉ- ବାଞ୍ଚ୍ମାତ୍ରେଣ
45. _____ ପ୍ରେଷସ୍ୱ ।
ଉ- ଶକୁନ୍ତଳାବଶ୍ୟମ୍

ଶିଶୁ ବାସ୍ତୁଲ୍ୟମ୍

୧. “ଶିଶୁ ବାସ୍ତୁଲ୍ୟମ୍” ଇତି ରୂପକଂ କୁତଃ ସଂଗୃହୀତମ୍ ?
ଉ- ମହାକବି କାଳିଦାସଙ୍କ ରଚିତ “ଅଭିଜ୍ଞାନଶାକୁନ୍ତଳମ୍” ନାମକ ନାଟକର ସପ୍ତମ ଅଙ୍କରୁ “ଶିଶୁ ବାସ୍ତୁଲ୍ୟମ୍” ରୂପକଟି ସଂଗୃହୀତ ହୋଇଛି ।
୨. କଣ୍ଠାଶ୍ରମେ ସଂକ୍ରାନ୍ତି କଥା ଡିଷ୍ଟି ?
ଉ- ମହର୍ଷି କଣ୍ଠାଙ୍କ ଆଶ୍ରମରେ ପ୍ରାଣୀମାନେ ସତ୍ତାନପରି ଲାଳିତ ପାଳିତ ହୁଅନ୍ତି । ସେଠାରେ କୌଣସି ପ୍ରାଣୀ ଅନ୍ୟ କାହାକୁ ପାଡ଼ା ନଦେଇ ସୁଖରେ ସହାବସ୍ଥାନ କରନ୍ତି ।
୩. ବାଳଃ ସିଂହ ଶିଶୁଂ ଧୃତ୍ୱା କିମ୍ ଅବଦତ୍ ?
ଉ- ବାଳକ ସର୍ବଦମନ ସିଂହ ଶିଶୁଟିକୁ ଧରି କହୁଥିଲା, ରେ ସିଂହ ! ମୁଖ ମେଲା କର, ମୁଁ ତୋର ଦାନ୍ତ ଗୁଡ଼ିକୁ ଗଣିବି ।
୪. ସର୍ବଦମନଃ ଇତି ବାଳସ୍ୟ ନାମ କେନ କୃତମ୍ ?
ଉ- ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଦମନ କରିବା ବାଳକଟିର ସଭାବ ଥିଲା । ଏଣୁ ରକ୍ଷିଜନ ଯଥାର୍ଥରେ ସର୍ବଦମନ ବୋଲି ତାହାର ନାମ ଦେଇଥିଲେ ।
୫. ପୁରୁବଂଶସ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କାଦୃଶା ଆସାତ୍ ?
ଉ- ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତରେ ପୁରୁବଂଶ ଏକ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ବଂଶ ଥିଲା । ନିଜର ଚେଷ୍ଟା ବଳରେ ଏହି ବଂଶରେ ଜନ୍ମ ଲାଭ କରିବା ସମ୍ଭବ ନଥିଲା ।
୬. ମୂଢ଼ା ମୟୂରଃ କୁତ୍ର ଆସାତ୍ ?
ଉ- ଦ୍ୱିତୀୟା ତାପସାର କୁଡ଼ିଆରେ ନାନାରଙ୍ଗରେ ଶୋଭିତ ଏକ ମାଟି ନିର୍ମିତ ମୟୂର ଥିଲା ।
୭. ତାପସୀ ରାଜାନାଂ ଦୃଷ୍ଟା କିଂ କର୍ତ୍ତୁମ୍ ଅବଦତ୍ ?

- ଉ- ତାପସୀ ରାଜାଙ୍କୁ ଦେଖି କହିଲା- ମହାଶୟ ! ବାଳକଟି ଦୃଢ଼ ହସ୍ତରେ ଧରିଥିବାରୁ କଷ୍ଟ ପାଉଥିବା ସିଂହ ଶିଶୁଟିକୁ ମୁକୁଳାଇ ଦିଅନ୍ତୁ ।
୮. ନାମସାଦୃଶ୍ୟେନ କଃ ବଂଶଃ ଆସାତ୍ ?
ଉ- ‘ଶକୁନ୍ତଳାବଶ୍ୟ’ ପଦମଧ୍ୟରେ ନିଜ ମା’ର ନାମକୁ ଶୁଣି ମାତୃସ୍ନେହୀ ବାଳକ ସର୍ବଦମନ ଠକିଯାଇଥିଲା ।
୯. ରକ୍ଷାକରଣକଂ କେନ କଦା ସର୍ବଦମନାୟ ଦତ୍ତମ୍ ?
ଉ- ରକ୍ଷି ମାରାତ ବାଳକ ସର୍ବଦମନର ଜାତକର୍ମ ସମୟରେ ତାହାକୁ ଅପରାଜିତା ଓଷଧି ଥିବା ଏକ ରକ୍ଷାତାବିଜ ଦେଇଥିଲେ ।
୧୦. କଥଂ ତାପସ୍ୟୌ ବିସ୍ମିତେ ଅଭବତାମ୍ ?
ଉ- ରକ୍ଷାତାବିଜଟିକୁ ନିଜେ ବାଳକଟି, ତାହାର ପିତା ବା ମାତା ଭୂମିରେ ପଡ଼ିଥିଲେ ଉଠାଇ ପାରିବେ କିନ୍ତୁ ରାଜାଙ୍କୁ ଉଠାଉଥିବାର ଦେଖି ତାପସୀ ଦୁହେଁ ବିସ୍ମିତ ହୋଇଯାଇଥିଲେ ।
୧୧. ପରଦାର ବ୍ୟବହାରଃ କାଦୃଶଃ ଭବତି ?
ଉ- ଭାରତୀୟ ପରମ୍ପରା ଅନୁସାରେ ପର ସ୍ତ୍ରୀ ବିଷୟରେ ଚର୍ଚ୍ଚା କରିବା ଭଦ୍ର ଜନୋଚିତ ନୁହେଁ ।
୧୨. ରକ୍ଷାକରଣକଂ କଥଂ କୁତଃ ପରିଭ୍ରଷ୍ଟମ୍ ?
ଉ- ସର୍ବଦମନର ମଣିବନ୍ଧରେ ବନ୍ଦୀଯାଇଥିବା ରକ୍ଷାତାବିଜଟି ସିଂହ ଶିଶୁ ସହିତ ଲଢୁଥିବା ବେଳ ଖସିପଡ଼ିଥିଲା ।
୧୩. କିଂ ତାବତ୍ ଆଶ୍ରମମର୍ଯ୍ୟାଦା ବିରୁଦ୍ଧମ୍ ?
ଉ- ଆଶ୍ରମରେ ସତ୍ତାନପରି ପାଳିତ ହେଉଥିବା ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କୁ କଷ୍ଟ ଦେବା ଆଶ୍ରମ ମର୍ଯ୍ୟାଦାର ବିରୁଦ୍ଧ ଅଟେ ।
୧୪. ତାପସ୍ୟୌ କୁତ୍ର କିଂ ନିରେଦୟିତୁଂ ଗତବତ୍ୟୌ ?
ଉ- ଶକୁନ୍ତଳାଙ୍କର ସାମା ଆଶ୍ରମରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇଛନ୍ତି - ଏହି ସମ୍ପାଦ ଜଣାଇବା ପାଇଁ ତାପସାଦୃୟ ବ୍ରତଗଃରିଣୀ ଶକୁନ୍ତଳାଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯାଇଥିଲେ ।

ଶିଶୁ ବାସ୍ତୁଲ୍ୟମ୍

୧. ପ୍ରଥମା ତାପସୀ ସର୍ବଦମନସ୍ୟ ନାମକରଣ ବିଷୟେ କିଂ କଥିତବତୀ ?
ଉ- ସର୍ବଦମନ ଏକ ସିଂହ ଶିଶୁକୁ ଧରି ବଳ ପୂର୍ବକ ତାହାର ପାଟିକୁ ମେଲା କରି ଦାନ୍ତ ଗୁଡ଼ିକୁ ଗଣିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲା । ତାପସୀ ଦୃଢ଼ ଚେଷ୍ଟା କରି ମଧ୍ୟ ତାହାକୁ ବାରଣ କରିପାରିଲେ ନାହିଁ । ତାହାପରେ ପ୍ରଥମା ତାପସୀ କହିଲା- ଦୁଷ୍ଟ ! ଆଶ୍ରମରେ ସତ୍ତାନ ତୁଲ୍ୟ ପାଳିତ

ହେଉଥିବା ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କୁ କଷ୍ଟ ଦେଉଛି? ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଦମନ କରିବା ତୁମର କାର୍ଯ୍ୟ । ଏଣୁ ଯଥାର୍ଥରେ ରକ୍ଷିତ “ସର୍ବଦମନ” ବୋଲି ତୁମର ନାମକରଣ କରିଛନ୍ତି ।

୨. ଦ୍ଵିତୀୟା ତାପସା ବାଳାୟ ମୃକ୍ତାମୟୁରଂ ଦାତୁଂ କଥମ୍ ଐକ୍ଷତ୍ ?

ଉ- ବାରମ୍ବାର ବାରଣ କରିବା ସତ୍ତ୍ଵେ ବାଳକ ସର୍ବଦମନ ସିଂହ ଶିଶୁର ପାଟିକୁ ବଳ ପୂର୍ବକ ମେଲାଇବି ତାହାର ଦାନ୍ତ ଗୁଡ଼ିକୁ ଗଣିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲା । ଦ୍ଵିତୀୟା ତାପସା ତାକୁ ଭୟ ଦେଖାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ୩୦ ଦେଖାଇ ଉପହାସ କରିଥିଲା । ମାଟିର ମୟୂର ଖେଳଣାଟିଏ ଦେଲେ ସେ ସିଂହ ଶିଶୁଟିକୁ ଛାଡ଼ିଦେବ ବୋଲି ଅନୁଭବ କରି ଦ୍ଵିତୀୟା ତାପସା କୁଡ଼ିଆରେ ଥିବା ମାଟି ମୟୂରଟି ଆଣିଦେବା ପାଇଁ ପ୍ରଥମା ତାପସାକୁ କହିଥିଲା । ସିଂହ ଶିଶୁଠାରୁ ତାହାର ମନକୁ ଫେରିବା ଆଣିବା ପାଇଁ ଦ୍ଵିତୀୟା ତାପସା ମାଟି ମୟୂର ଦେବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରିଥିଲା ।

୩. ଅନେନୈବ ତାବତ୍ କ୍ରାଡ଼ିଷ୍ୟାମି ଇତି କଃ କଥମ୍ ଅବଦତ୍ ?

ଉ- ମାଟିମୟୂର ଖେଳଣାଟି ଆଣି ଦେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି ସିଂହ ଶିଶୁ ସହିତ ଖେଳିବି ବୋଲି ବାଳକ ସର୍ବଦମନ କହିଥିଲା । କାରଣ ତାହାର ମନ ସିଂହ ଶିଶୁ ସହିତ ଖେଳିବାକୁ ଆଗ୍ରହୀ ଥିଲା, ତାହା ବଦଳରେ ମାଟି ମୟୂର ଖେଳଣା ଆସିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ସିଂହ ଶିଶୁଟିକୁ ଛାଡ଼ି ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନଥିଲା ।

୪. କଦା ତାପସା ରାଜାନଂ ସାହାୟ୍ୟଂ ପ୍ରାର୍ଥତବତୀ ?

ଉ- ପ୍ରଥମା ତାପସା କୁଡ଼ିଆରୁ ମାଟି ମୟୂର ଆଣିବା ପାଇଁ ଚାଲିଯିବା ପରେ ସର୍ବଦମନ ସିଂହ ଶିଶୁଟିର ବେକକୁ ଦୃଢ଼ ହସ୍ତରେ ଚାପିଧରି ସିଂହଶିଶୁଟିକୁ କଷ୍ଟଦେଉଥିଲା । ବାରଣ କରିବା ସତ୍ତ୍ଵେ ତାହାକୁ ନଛାଡ଼ିବାରୁ ଦ୍ଵିତୀୟା ତାପସା ମୁନି କୁମାର ମାନଙ୍କୁ ଡାକିଥିଲା କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ସେଠାରେ ନଥିବାରୁ ସେ ଅନତିଦୂରରେ ଠିଆ ହୋଇ ଥିବା ରାଜାଙ୍କୁ ସାହାୟ୍ୟ ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲା ।

୫. ତାପସା ଶିଶୋଃ ପରିଚୟଂ କେନ ରୂପେଣ ଅଦଦାତ୍ ?

ଉ- ରାଜା ବାଳକ ସର୍ବଦମନକୁ ମହର୍ଷି ପୁତ୍ର ବୋଲି ସମୋଧନ କରିବାରୁ ଦ୍ଵିତୀୟା ତାପସା ବାଳକର ପରିଚୟ ପ୍ରଦାନ କରି କହିଥିଲା- ଏହି ବାଳକ ରକ୍ଷି କୁମାର ନୁହେଁ । ଏହାର ଗୋଡ଼ ପରିଚୟ ହେଉଛି ପୁରୁବଂଶ । ଅପସରାସଂପର୍କିତା ଏହାର ମାତା ଏହି ଦେବଗୁରୁ ମାରୀଚ ମୁନିଙ୍କ ଆଶ୍ରମରେ ଏହାକୁ ଜନ୍ମ ଦେଇଥିଲା ।

ଏଣୁ ଆଶ୍ରମ ପରିସରରେ ପାଳିତ ହେଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏହି ବାଳକ ପୁରୁ ବଂଶର ଦାୟାଦ ।

୬. କଥଂ ତାପସା ବାଳସ୍ୟ ପିତୂନାମ ବକ୍ତୁଂ ନୈକ୍ଷତ୍ ?

ଉ- ଦ୍ଵିତୀୟା ତାପସା ଠାରୁ ରାଜା ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲେ ଯେ ବାଳକ ସର୍ବଦମନ ପୁରୁବଂଶର ଦାୟାଦ । ନିଜର ଚେଷ୍ଟା ବଳରେ କେହି କେବେହେଲେ ମହାନ ପୁରୁବଂଶରେ ସ୍ଥାନ ପାଇପାରେ ନାହିଁ ବୋଲି ରାଜା ମନରେ ବିଚାର କରି ବାଳକର ମାତା କେଉଁ ରାଜର୍ଷିଙ୍କର ପତ୍ନୀ ଅର୍ଥାତ୍ ବାଳକର ପିତାଙ୍କ ନାମ କ’ଣ ବୋଲି ପଚାରିଲେ । ତାପସା ବାଳକର ପିତାଙ୍କ ନାମ କହିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ନକରି କହିଥିଲା- କିଏ ସେହି ଧର୍ମପତ୍ନୀ ପରିତ୍ୟାଗୀର ନାମ ଉଚ୍ଚାରଣ କରିବାକୁ ଚିନ୍ତା କରିବ ?

୭. କୁତ୍ର ବା ମେ ଅମା ଇତି ବାଳଃ କଥମ୍ ଉକ୍ତବାନ୍ ?

ଉ- ପ୍ରଥମା ତାପସା କୁଡ଼ିଆରୁ ମାଟି ମୟୂରଟିକୁ ଆଣି ସର୍ବଦମନକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି କହିଲା- ଶକୁନ୍ତଲାବଣ୍ୟଂ ପ୍ରେକ୍ଷସ୍ଵ । ଅର୍ଥାତ୍ ପକ୍ଷୀଟିର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟକୁ ଦେଖ । ଏହା ଶୁଣି ସର୍ବଦମନ ଶକୁନ୍ତଲାବଣ୍ୟଂ ପଦମଧ୍ୟରେ ନିଜର ମାତା ଶକୁନ୍ତଳା ପଦଟିକୁ ମନରେ ଧରି କହିଲା- କେଉଁଠାରେ ବା ମୋର ମା ?

୮. ରକ୍ଷାକରଣକ୍ରମ୍ୟ କୋ ବିଶେଷ ଆସାତ୍ ?

ଉ- ଭଗବାନ୍ ମାରୀଚ ରକ୍ଷି ସର୍ବଦମନର ଜାତ କର୍ମ ସମୟରେ ଅପରାଜିତା ନାମକ ଓଷଧି ଥିବା ଏକ ରକ୍ଷା ତାବିଜ ତାହାକୁ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଏହି ତାବିଜର ବିଶେଷତ୍ଵ ହେଉଛି ଯେ କୌଣସି କାରଣ ବଶତଃ ଏହି ତାବିଜଟି ଯଦି ଭୂମିରେ ପଡ଼ିଯାଏ ତେବେ ତାବିଜ ପିନ୍ଧିଥିବା ଶିଶୁ, ତାହାର ପିତା ବା ମାତା ତାହାକୁ ତଳୁ ଉଠାଇ ପାରିବେ । ଏମାନଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କେହି ଭୂମିରୁ ଉଠାଇଲେ ତାହା ସର୍ପହୋଇ ଦଂଶନ କରିଥାଏ ।

ଅନୁକ୍ଷେପ ବିଭାଗ

ପାଞ୍ଚଟି ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଲେଖିବାକୁ ହେବ ।
ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶୁଦ୍ଧ ଓ ଯଥାର୍ଥ ଉତ୍ତର ପାଇଁ ଦୁଇ ନମ୍ବର ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ।

ଅସାଧ ସାଧନମ୍

୧. ଗୁରୁତ୍ଵ ବୋଧଦେବ କିମ୍ ଉଚ୍ଚବାନ ?
ଉ- ଗୁରୁ ବୋଧଦେବଙ୍କୁ କହିଲେ- ପୁତ୍ର! ତୁମ ପାଇଁ ମୋର ସମସ୍ତ ଚେଷ୍ଟା ବିଫଳ ହୋଇଛି । ଯଦି ଗର୍ହୁଛି, ତେବେ ଅନ୍ୟବିଦ୍ୟାଳୟକୁ ବା ଘରକୁ ଚାଲିଯାଅ ।
୨. ସହପାଠିନୀ ବୋଧଦେବ କଥାମ୍ ଉପହସିତବଚ୍ଚ ?
ଉ- ବୋଧଦେବଙ୍କର ପାଠ ପୁସ୍ତି ଅମନୋଯୋଗ ଦେଖୁ ତାଙ୍କର ସହପାଠିନୀମାନେ ତାଙ୍କୁ ଉପହାସ କରୁଥିଲେ ।
୩. ବୋଧଦେବ ବିସ୍ମିତ କିଂ ଚିତ୍ତବାନ ?
ଉ- ବୋଧଦେବ ବିସ୍ମିତ ହୋଇ ଚିତ୍ରାକଲେ- ଯଦି ସୁକଠିନ ପଥର ମାଟିପାତ୍ର ଦ୍ଵାରା ଖୋଦିତ ହେଉଛି ତେବେ ସୁଲ ବୁଦ୍ଧି ମୁଁ କାହିଁକି ବା ବ୍ୟାକରଣକୁ ଆୟାଜକରି ନପାରିବି ।
୪. ସ୍ତ୍ରୀ ଜନ ବୋଧଦେବ କିମ୍ ଅବଦତ୍ ?
ଉ- ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକ ଜଣକ ବୋଧଦେବଙ୍କୁ କହିଲେ- ପୁତ୍ର! କଳସ ରଖିପାପାଇଁ ଗାତ ଗୁଡ଼ିକ ତିଆରି କରାଯାଇନାହିଁ, ବରଂ କଳସର ଭାରରେ କ୍ରମେ କ୍ରମେ ଗାତସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି ।
୫. ପିତା ବୋଧଦେବ କୁତ୍ର ପ୍ରେଷିତ ?
ଉ- ପିତା ବୋଧଦେବଙ୍କୁ ପଢ଼ିବା ପାଇଁ ଗୁରୁଙ୍କ ଗୃହକୁ ପଠାଇଥିଲେ ।
୬. ବୋଧଦେବ କିଂ ପଠିତୁମ୍ ଆରହ୍ଵବାନ ?
ଉ- ବୋଧଦେବ ପ୍ରଥମେ ବ୍ୟାକରଣ ପଢ଼ିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ ।
୭. ପାଷାଣେ କଥଂ ଗଂନି ଜାତାନି ?
ଉ- କଳସର ଭାରହେତୁ ପଥରରେ ଗଂଗୁଡ଼ିକ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲା ।
୮. ସ୍ତ୍ରୀ ଜନଂ ବୋଧଦେବ କିଂ ସମୋଧୃତବାନ ?
ଉ- ବୋଧଦେବ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକ ଜଣଙ୍କୁ ମା' ବୋଲି ସମୋଧନ କରିଥିଲେ ।
୯. ବୋଧଦେବ କେନ ରୂପେଣ ପ୍ରତିଷ୍ଠାମ୍ ଅଲଭତ ?

ଉ- ବୋଧଦେବ ବ୍ୟାକରଣ ପଢ଼ି ପ୍ରକାଶ ପଣ୍ଡିତ ରୂପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଲାଭ କରିଥିଲେ ।

- ୦ -

ସମ୍ବନ୍ଧିତେ ବରଂ ତ୍ୟାଗ

୧. ବୋଧସତ୍ତ୍ଵ ଜଦା ବାନ ପ୍ରସ୍ତୁମ୍ ଅକରୋତ୍ ?
ଉ- ବୋଧସତ୍ତ୍ଵ ଅଧ୍ୟୟନ ସରିବା ପରେ ସଂସାର ସୁଖ ତ୍ୟାଗ କରି ବାନପ୍ରସ୍ତୁ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ।
୨. ବନେ ଭ୍ରମନ୍ ବୋଧସତ୍ତ୍ଵ କିମ୍ ଅପଶ୍ୟତ୍ ?
ଉ- ବୋଧସତ୍ତ୍ଵ ବଣରେ ବୁଲୁଥିବା ବେଳେ ପର୍ବତ ଗୁମ୍ଫାରେ ଗୋଟିଏ ସଦ୍ୟପ୍ରସୂତା ବାଘୁଣୀକୁ ଦେଖିଥିଲେ ।
୩. କଥଂ ବ୍ୟାଘ୍ରା ବ୍ୟାକୁଳା ଅଭବତ୍ ?
ଉ- ବାଘୁଣୀଟି ଖାଦ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ପାଇଁ ଅସମର୍ଥା ହୋଇ ଭୋକରେ ବ୍ୟାକୁଳ ହେଉଥିଲା ।
୪. ବ୍ୟାଘ୍ରାଃ ଅସହାୟତାଂ ଦୃଷ୍ଟ୍ଵା ବୋଧସତ୍ତ୍ଵ କିଂ ଚିତ୍ତବାନ ?
ଉ- ବାଘୁଣୀର ଅସହାୟତା ଦେଖି ବୋଧସତ୍ତ୍ଵ ଚିତ୍ରାକଲେ- ହାୟ, ପ୍ରାଣୀର ଦୁଃଖ! ଏଠାରେ କିଏ ବା ଖାଦ୍ୟ ଦେବ ବରଂ ଖାଦ୍ୟ ବିନା ବାଘୁଣୀଟି ମରିଯିବ । ଏଣୁ ମୋର ଅନିତ୍ୟ ଶରୀର ବଦଳରେ ତାହାର ଜୀବନ ରକ୍ଷା କରିବି ।
୫. ବ୍ୟାଘ୍ରା କୁତ୍ର ଆସାତ୍ ?
ଉ- ବାଘୁଣୀଟି ଏକ ପର୍ବତ ଗୁମ୍ଫାରେ ରହୁଥିଲା ।
୬. ମହାତ୍ମା ବୋଧସତ୍ତ୍ଵ କୁତ୍ର ଗତ ?
ଉ- ମହାତ୍ମା ବୋଧସତ୍ତ୍ଵ ଶୁଆତୁରା ବାଘୁଣୀ ନିକଟକୁ ଯାଇଥିଲେ ।
୭. ବ୍ୟାଘ୍ରା କଥଂ ତୃପ୍ତା ଜାତା ?
ଉ- ବାଘୁଣୀଟି ବୋଧସତ୍ତ୍ଵଙ୍କୁ ଭକ୍ଷଣ କରି ତୃପ୍ତ ହୋଇଥିଲା ।
୮. ବୁଦ୍ଧଃ କତିବାରଂ ପ୍ରାଣାନ୍ ତ୍ୟକ୍ତବାନ ?
ଉ- ଭଗବାନ୍ ବୁଦ୍ଧ ପର ପାଇଁ ଶହେଥର ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗ କରିଥିଲେ ।
୯. ଧନାନି ଜାବିତଂ ଚ କିଂ ନିମିତ୍ତମ୍ ଉତ୍ ସୁଜେତ୍ ?

ଉ- ଧନ ଓ ଜୀବନ ବିନାଶଶୀଳ ହୋଇଥିବାରୁ ପରପାଇଁ ଜ୍ଞାନୀ
ଲୋକ ତାହାକୁ ଉତ୍ସର୍ଗ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

- ୦ -

ବୁଦ୍ଧିଯ୍ୟବ୍ୟବହାର ବଳଂ ତସ୍ୟ

- ୧. କଳ୍ପପତ୍ର କେ କେ ବାନ୍ଧିବା ଆସନ୍ ?
- ଉ- ମୂଷା, କାଉ ଓ ହରିଣ- ଏହି ତିନିଜଣ କଇଁଛର ବନ୍ଧୁ ଥିଲେ ।
- ୨. ମୂଷାକାନ୍ଦୟ ବାନ୍ଧିବା କଥା ଉପାୟ ଚିନ୍ତିତବନ୍ତଃ ?
- ଉ- ମୂଷା ଆଦି ବନ୍ଧୁମାନେ ବିପଦଗ୍ରସ୍ତ କଇଁଛକୁ ଶିକାରୀଠାରୁ ମୁକୁଳେଇବା ପାଇଁ ଉପାୟ ଚିନ୍ତା କଲେ ।
- ୩. କଦା ବ୍ୟାଧିଃ ମୃଗମ୍ ଅପଶ୍ୟତ୍ ?
- ଉ- ଭ୍ରମଣ କାରଣରୁ ତୃଷ୍ଣାତୁର ଶିକାରୀଟି ସରୋବରରୁ ଜଳ ପାନ କରି ଅଦୂରରେ ପଡ଼ିଥିବା ମୃଗଟିକୁ ଦେଖୁଥିଲା ।
- ୪. ବ୍ୟାଧିଃ କଥଂ ବିଫଳଃ ଅଭବତ୍ ?
- ଉ- ନିଶ୍ଚିତ ବସ୍ତୁକୁ ଛାଡ଼ି ଅନିଶ୍ଚିତ ପ୍ରତି ମନ ବଳାଇଥିବାରୁ ଶିକାରୀ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା ।
- ୫. କଳ୍ପପତ୍ର ସ୍ଥଳ ମାର୍ଗେଣ କୁତ୍ର ଅଗଚତ୍ ?
- ଉ- କଇଁଛ ସ୍ଥଳପଥରେ ଅନ୍ୟ ଏକ ଜଳାଶୟକୁ ଯାଉଥିଲା ।
- ୬. ବ୍ୟାଧିଃ କଳ୍ପପତ୍ର କୁତ୍ର ସଂସ୍ଥାପ୍ୟ ଗୃହଂ ଗନ୍ତୁମ୍ ଉଦ୍ୟତଃ ?
- ଉ- ଶିକାରୀ କଇଁଛକୁ କାନ୍ଧରେ ରଖି ଘରକୁ ଯିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେଲା ।
- ୭. ବ୍ୟାଧିଃ କଥଂ ତୃଷ୍ଣାଂ ଅଭବତ୍ ?
- ଉ- ଶିକାରୀ ଭ୍ରମଣ କାରଣରୁ ତୃଷ୍ଣାରେ ଆତୁର ହୋଇଥିଲା ।
- ୮. କୌ ସତ୍ତ୍ଵଂ ପଳାୟତୌ ?
- ଉ- ଆସୁଥିବା ଶିକାରୀକୁ ଦେଖି ହରିଣ ଓ କାଉ ଶୀଘ୍ର ପଳାଇଗଲେ ।
- ୯. ବ୍ୟାଧିଃ କୀଦୃଶଃ ସନ୍ ଗୃହଂ ପ୍ରସ୍ଥିତଃ ?
- ଉ- ଶିକାରୀ ନିରାଶ ହୋଇ ଘରକୁ ଫେରିଲା ।

- ୦ -

ସଶୋଦେହେନ ଜୀବତି

- ୧. କସ୍ମିନ୍ ବଂଶେ କୁତ୍ର ଚ ସୁରେନ୍ଦ୍ରସାୟଃ ଜାତଃ ଅଭବତ୍ ?
- ଉ- ପ୍ରାଚ୍ୟ ସ୍ଵରଣାୟ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ସାୟ ସମ୍ବଲପୁର ରାଜ୍ୟର ଖୁଣ୍ଟା ନାମକ ଗ୍ରାମରେ ଚୈହାନ ରାଜବଂଶରେ ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ।
- ୨. ଶୈଶବେ ସୁରେନ୍ଦ୍ର କିମ୍ ଅକରୋତ୍ ?
- ଉ- ବାଲ୍ୟକାଳରେ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ନିକ୍ଷେପ କରୁଥିବା ଟେକା ବା ଡାଗରେ ଉଡ଼ିଯାଉଥିବା ପକ୍ଷୀ ମାନଙ୍କୁ ଓ ଗଛରୁ ଫଳ ଗୁଡ଼ିକୁ ତଳେ ପକାଇ ଦେଉଥିଲେ ।
- ୩. ହଜାରାବାଗ ଇତି କାରାଗାରଃ କଥଂ ଧୂସଃ ?
- ଉ- ୧୮୫୭ ମସିହାରେ ଦେଶର ସବୁଆଡ଼େ ଘଟିଥିବା ଆନ୍ଦୋଳନରେ ସିପାହୀମାନେ ଯୋଗଦାନ କରିବା ଫଳରେ ହଜାରାବାଗ କାରାଗାର ଧୂସ୍ର ଓ ବିଧୂସ୍ର ହୋଇଥିଲା ।
- ୪. ସୁରେନ୍ଦ୍ରଃ କସ୍ୟାମ୍ ଅବାସ୍ଥାୟାଂ ମୃତଃ ?
- ଉ- ସୁରେନ୍ଦ୍ର ଅସୁରଗଡ଼ କାରାଗାରରେ ଦୀର୍ଘଦିନ ଯତ୍ନଶୀଳତା ବନ୍ଦୀ ଜୀବନ ଯାପନ କରି ଦୃଷ୍ଟିଶକ୍ତି ହାନି ହୋଇ ୧୮୮୪ ମସିହାରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିଲେ ।
- ୫. ସୁରେନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ବଂଶସ୍ୟ ନାମ କିମ୍ ?
- ଉ- ସୁରେନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ବଂଶର ନାମ ଚୈହାନ ରାଜବଂଶ ।
- ୬. ସୁରେନ୍ଦ୍ରଃ ଆତ୍ମାନଂ କେନ ଭାବେନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାପିତବାନ୍ ?
- ଉ- ଯୁବକ ଅବସ୍ଥାରେ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ନିଜକୁ ବିଚକ୍ଷଣ ଯୋଦ୍ଧା ଭାବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରାଇଥିଲେ ।
- ୭. ସୁରେନ୍ଦ୍ରଃ କେନ ଅପରାଧେନ ଅଭିଯୁକ୍ତଃ ?
- ଉ- ସୁରେନ୍ଦ୍ର ନରହତ୍ୟା ଅପରାଧରେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ।
- ୮. କସ୍ୟାମ୍ ଅବସ୍ଥାୟାଂ ସୁରେନ୍ଦ୍ରଃ ଦ୍ଵିତୀୟବାରଂ ନିଗୃହୀତଃ ?
- ଉ- ସୁପ୍ର ଅବସ୍ଥାରେ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ଦ୍ଵିତୀୟଥର ବନ୍ଦୀ ହୋଇଥିଲେ ।
- ୯. କୁତ୍ର ସୁରେନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ଅନ୍ତିମ ଜୀବନଂ ବ୍ୟତୀତମ୍ ?
- ଉ- ସୁରେନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ଅନ୍ତିମ ଜୀବନ ଅସୁରଗଡ଼ କାରାଗାରରେ ଅତିବାହିତ ହୋଇଥିଲା ।

- ୦ -

ହାରାକୁଦ ବନ୍ଧ

୧. ମହାନଦୀ କେନ ରୂପେଣ ପ୍ରବହନ୍ତୀ କୁତ୍ର ଲାୟତେ ?
 ଉ- ମହାନଦୀ ଉପକୂଳ ଭୂମି ମାନଙ୍କରେ ଅନେକ ଧାରାରେ ପ୍ରବାହିତ ହୋଇ ଶେଷରେ ବଙ୍ଗୋପସାଗରରେ ବିଲୀନ ହୋଇଛି ।
୨. ବନ୍ୟୟା କିଂ ଭବତି ?
 ଉ- ବନ୍ୟାଦ୍ୱାରା ବିପୁଳ ଧନ ଜୀବନ କ୍ଷୟ ହୋଇଯାଏ ।
୩. ହାରାକୁଦ ଗଳଭଣ୍ଡାରଂ କିଂ କରୋତି ?
 ଉ- ହାରାକୁଦ ଜଳଭଣ୍ଡାର ବିଜୁଳିଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ତଥା କୃଷି ଓ ଶିଳ୍ପର ବିକାଶ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟରେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରେ ।
୪. କଦା କୁତ୍ର ନୌକାବିହାରଃ ଉପଭୋଗ୍ୟୋ ଭବତି ?
 ଉ- ଶୀତ ଋତୁରେ ନାନା ପ୍ରକାର ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କ ରାବରେ ମୁଖରିତ ଏହି ବିଶାଳ ହାରାକୁଦ ଜଳଭଣ୍ଡାରରେ ନୌକା ବିହାର ଆବାଳ ବୃଦ୍ଧ ବନିତାଙ୍କ ପାଇଁ ଉପଭୋଗ୍ୟ ହୋଇଥାଏ ।
୫. ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶସ୍ୟ କା ଦୀର୍ଘତମା ନଦୀ ?
 ଉ- ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶର ଦୀର୍ଘତମ ନଦୀ ମହାନଦୀ ।
୬. ଅମର କଂକ୍ର ପର୍ବତଃ କୁତ୍ର ଅସ୍ତି ?
 ଉ- ଅମର କଂକ୍ର ପର୍ବତ ଛତିଶଗଡ଼ ରାଜ୍ୟରେ ଅବସ୍ଥିତ ।
୭. ମହାନଦୀ କୁତ୍ର ଲାୟତେ ?
 ଉ- ମହାନଦୀ ବଙ୍ଗୋପସାଗରରେ ବିଲୀନ ହୋଇଛି ।
୮. କଃ ବିଶ୍ୱେଶ୍ୱରେ ଯା ମହୋଦୟଃ ?
 ଉ- ବିଶ୍ୱେଶ୍ୱରେୟା ମହୋଦୟ ଜଣେ ଅନ୍ତଃରାଷ୍ଟ୍ରିୟ ଖ୍ୟାତି ସଂପନ୍ନ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଯତ୍ନୀ (ଇଞ୍ଜିନିୟର) ।
୯. ହାରାକୁଦ ଜଳଭଣ୍ଡାରଂ କଦା କାକଳିନିନାଦିତଂ ଭବତି ?
 ଉ- ହାରାକୁଦ ଜଳଭଣ୍ଡାର ଶୀତ ଋତୁରେ ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କର କଳରବରେ ମୁଖରିତ ହୋଇଥାଏ ।

ବ୍ୟାକରଣ ବିଭାଗ

(ସ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରତ୍ୟୟ - ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗେ ରୂପଂ ଲିଖତ)

୧. ଯବନସ୍ୟ ଜାୟା = ଯବନୀ
୨. ଦୁଷ୍ଟୋ ଯବଃ = ଯବାନୀ
୩. ଯବନାନାଂ ଲିପିଃ = ଯବନାନୀ
୪. ଅକୃତ୍ରିମା ଭୂମିଃ = ସ୍ତ୍ରୀ
୫. କୃତ୍ରିମା ଭୂମିଃ = ସ୍ତ୍ରୀ
୬. ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ଦେବୀ ସ୍ତ୍ରୀ = ସୂର୍ଯ୍ୟୀ
୭. ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ମାନବୀ ସ୍ତ୍ରୀ = ସୂରୀ
୮. ମହତ୍ ହିମା = ହିମାନୀ
୯. ମହତ୍ ଅରଣ୍ୟମ୍ = ଅରଣ୍ୟାନୀ
୧୦. ମହତୀ ଅଷ୍ଟମୀ = ମହାଷ୍ଟମୀ
୧୧. ମହତୀ ନବମୀ = ମହାନବମୀ
୧୨. ଗୋପସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ = ଗୋପୀ
୧୩. ଗୋପ ଜାତୀୟା ସ୍ତ୍ରୀ = ଗୋପୀ
୧୪. କ୍ଷତ୍ରିୟସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ = କ୍ଷତ୍ରିୟୀ
୧୫. କ୍ଷତ୍ରିୟା ଜାତୀୟା ସ୍ତ୍ରୀ = କ୍ଷତ୍ରିୟା
୧୬. ବୈଶ୍ୟସ୍ୟ ଜାୟା = ବୈଶ୍ୟୀ
୧୭. ବୈଶ୍ୟ ଜାତୀୟା ସ୍ତ୍ରୀ = ବୈଶ୍ୟୀ
୧୮. ବ୍ରହ୍ମଣଃ ଜାୟା = ବ୍ରହ୍ମଣୀ
୧୯. ବ୍ରାହ୍ମଣସ୍ୟ ପତ୍ନୀ = ବ୍ରାହ୍ମଣୀ
୨୦. ଶୂଦ୍ରସ୍ୟ ଜାୟା = ଶୂଦ୍ରୀ
୨୧. ଶୂଦ୍ର ଜାତୀୟା ସ୍ତ୍ରୀ = ଶୂଦ୍ରୀ
୨୨. ସଧବା ନାରୀ = ପତିବତ୍ନୀ
୨୩. ପ୍ରଭୁଯୁକ୍ତା ନାରୀ = ପତିମତୀ
୨୪. ବିବାହିତା ସ୍ତ୍ରୀ = ପାଣି ଗୃହୀତା
୨୫. ରକ୍ଷିତା ସ୍ତ୍ରୀ = ପାଣି ଗୃହୀତା
୨୬. ଉପାଧ୍ୟାୟସ୍ୟ ପତ୍ନୀ = ଉପାଧ୍ୟାୟୀ

୨୭. ସୟଂ ଶିକ୍ଷୟିତ୍ରୀ = ଉପାଧ୍ୟାୟା
୨୮. ଆର୍ୟ୍ୟସ୍ୟ ପତ୍ନୀ = ଆର୍ୟ୍ୟାନୀ
୨୯. ସୟଂ ବ୍ୟାଖ୍ୟାତ୍ରୀ = ଆର୍ୟ୍ୟା
୩୦. ରାଜ୍ଞଃ ପତ୍ନୀ = ରାଜ୍ଞୀ
୩୧. ମହାରାଜସ୍ୟ ପତ୍ନୀ = ମହାରାଜା
୩୨. କୋକିଳ ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = କୋକିଳା
୩୩. ସଭାପତି ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ସଭାପତିଃ
୩୪. କାକ ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = କାକା
୩୫. ମନୁଷ୍ୟ ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ମନୁଷୀ
୩୬. ମାନୁଷ ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ମାନୁଷୀ
୩୭. ଭବ ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ଭବାନୀ
୩୮. ଶିବ ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ଶିବା
୩୯. ଇନ୍ଦ୍ର ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ଇନ୍ଦ୍ରାଣୀ
୪୦. ଐନ୍ଦ୍ରପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ଐନ୍ଦ୍ରୀ
୪୧. ମୂଷିକ ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ମୂଷିକା
୪୨. ବାଳକ ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ବାଳିକା
୪୩. ମସ୍ତ୍ୟ ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ମସ୍ତୀ
୪୪. ବର୍ଷାୟ୍ ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ବର୍ଷାୟା
୪୫. ଗରାୟ୍ ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ଗରାୟା
୪୬. ଚତୁର ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ଚତୁରା
୪୭. ଚତୁର୍ ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ଚତୁସ୍ରଃ
୪୮. ଶୂର୍ଯ୍ୟଶା ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ଶୂର୍ଯ୍ୟଶା
୪୯. ବିଭ୍ୟତ୍ ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ବିଭ୍ୟତୀ
୫୦. ସେବକ ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ସେବିକା
୫୧. କିଶୋର ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = କିଶୋରୀ
୫୨. ରଜକ ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ରଜକା
୫୩. ଛାତ୍ର ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ଛାତ୍ରୀ
୫୪. ଶୁକ ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ଶୁକା
୫୫. ଆର୍ଯ୍ୟ ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ଆର୍ଯ୍ୟା
୫୬. ଗଚ୍ଛତ୍ ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ଗଚ୍ଛତ୍ରୀ
୫୭. ଲେଖକ ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ଲେଖିକା
୫୮. ଶିକ୍ଷକ ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ଶିକ୍ଷିକା
୫୯. ଦ୍ଵିତୀୟ ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ଦ୍ଵିତୀୟା
୬୦. ଦର୍ଶକ ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ଦର୍ଶିକା
୬୧. ନଦ ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ନଦୀ
୬୨. ବୁଦ୍ଧିମତ୍ ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ବୁଦ୍ଧିମତୀ
୬୩. ମହାଲଲାଟ ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ମହାଲଲାଟୀ
୬୪. କାଳମୁଖ ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = କାଳମୁଖା
୬୫. ତିଷ୍ଠତ୍ ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ତିଷ୍ଠତ୍ରୀ
୬୬. ଧାର୍ମିକ ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ଧାର୍ମିକା
୬୭. ଚଟକ ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ଚଟକା
୬୮. ବାଳ ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ବାଳା
୬୯. କାଳଜୟିନ୍ ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = କାଳଜୟିନୀ
୭୦. ଶିଷ୍ୟ ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ଶିଷ୍ୟା
୭୧. ବସ୍ତ୍ର ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ବସ୍ତ୍ରୀ
୭୨. ମୃଦୁ ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ମୃଦୁ / ମୃଦୁଃ
୭୩. ଚକ୍ଷୁଷ୍ଟତ୍ ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ଚକ୍ଷୁଷ୍ଟତୀ
୭୪. ଯଶସିନ୍ ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ଯଶସିନୀ
୭୫. ଭ୍ରମତ୍ ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ଭ୍ରମତ୍ରୀ
୭୬. ସରଳ ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ସରଳା
୭୭. ଯୁବନ୍ ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ଯୁବତଃ
୭୮. ଦେବ ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ଦେବୀ
୭୯. ଭବତ୍ ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ଭବତୀ
୮୦. କେଶରିନ୍ ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = କେଶରିଣୀ

- ୮୧. ତପସିନ୍ ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ତପସିନୀ
- ୮୨. ପ୍ରଥମ ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ପ୍ରଥମା
- ୮୩. ମଘୋନଃ ପତ୍ନୀ = ମଘୋନୀ / ମଘବତୀ
- ୮୪. ଗୁରୋଃ ଜାୟା = ଗୁର୍ବୀ / ଗୁରୁଃ
- ୮୫. ରୁଦ୍ରସ୍ୟ ଜାୟା = ରୁଦ୍ରାଣୀ
- ୮୬. ଶର୍ବସ୍ୟ ଜାୟା = ଶର୍ବାଣୀ
- ୮୭. ବିଦୁଷଃ ପତ୍ନୀ = ବିଦୁଷୀ
- ୮୮. ଶ୍ଵଶୁରସ୍ୟ ପତ୍ନୀ = ଶ୍ଵଶୁଃ
- ୮୯. ସାଧୋଃ ପତ୍ନୀ = ସାଧ୍ଵା
- ୯୦. କବେଃ ପତ୍ନୀ = କବିଃ / କବୀ
- ୯୧. ମୁନେଃ ପତ୍ନୀ = ମୁନିଃ / ମୁନୀ
- ୯୨. ଈଶ୍ଵରସ୍ୟ ପତ୍ନୀ = ଈଶ୍ଵରୀ
- ୯୩. ମାନବସ୍ୟ ପତ୍ନୀ = ମାନବୀ
- ୯୪. ପାତକ ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ପାତିକା
- ୯୫. ଅଶ୍ଵ ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ଅଶ୍ଵା
- ୯୬. ସିଂହ ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ସିଂହୀ
- ୯୭. ନୟୁ ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ନୟୁୀ
- ୯୮. ଅଗ୍ନି ପଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ଅଗ୍ନାୟା
- ୯୯. ତ୍ରି ଶବ୍ଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ତ୍ରିସ୍ରଃ
- ୧୦୦. ଇଦମ୍ ଶବ୍ଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ଇୟମ୍
- ୧୦୧. କାଦୃଶ ଶବ୍ଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = କାଦୃଶୀ
- ୧୦୨. କରାଳ ଶବ୍ଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = କରାଳା
- ୧୦୩. ମନୁ ଶବ୍ଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ମନାବୀ / ମନାୟା / ମନୁଃ
- ୧୦୪. ହୟ ଶବ୍ଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ହୟୀ
- ୧୦୫. ଏତଦ୍ ଶବ୍ଦସ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗେ ରୂପମ୍ = ଏଷା

ସମାସଃ

(ବନ୍ଧନୀ ମଧାତ୍ ବିଗ୍ରହବାକ୍ୟଂ / ସମସ୍ତ ପଦଂ / ସମାସ ନାମ ତି ତ୍ଵା ଶୁଦ୍ଧମ୍ ଭବତ୍ ଲିଖତ-)

ସୁଶିଷ୍ୟଃ ଉପମନ୍ୟୁଃ

- ୧. ଗୋରକ୍ଷଣାୟ (ଗବାଂ ରକ୍ଷଣଂ ତସ୍ମୈ, ଗୋଭ୍ୟଃ ରକ୍ଷଣଂ ତସ୍ମୈ, ଗୋଷୁ ରକ୍ଷଣଂ ତସ୍ମୈ)
 - ଉ- ଗବାଂ ରକ୍ଷଣଂ ତସ୍ମୈ
- ୨. ନିଶାୟାଃ ମୁଖଂ ତସ୍ମିନ୍ (ନିଶାମୁଖୋ, ନିଶାମୁଖେ, ନିଶାମୁଖେନ)
 - ଉ- ନିଶାମୁଖେ
- ୩. ଲବ୍ଧତକ୍ଷୁଃ (ଅବ୍ୟୟୀ ଭାବଃ, ବହୁବ୍ରାହିଃ, ତତ୍ପୁରୁଷଃ)
 - ଉ- ବହୁବ୍ରାହିଃ
- ୪. କ୍ଷୁଧାଂ (କ୍ଷୁଧା ରତଃ, କ୍ଷୁଧାମ୍ ଆଂ, କ୍ଷୁଧାୟା ଆର୍ତ୍ତଃ)
 - ଉ- କ୍ଷୁଧାୟା ରତଃ
- ୫. ଗୁରୋ ଭକ୍ତିଃ ତୟା (ଗୁରୁଭକ୍ତେଃ, ଗୁରୁଭକ୍ତିମ୍, ଗୁରୁଭକ୍ତ୍ୟା)
 - ଉ- ଗୁରୁଭକ୍ତ୍ୟା
- ୬. ଦିବସକ୍ଷୟେ (କର୍ମଧାରୟଃ, ଅବ୍ୟୟୀଭାବଃ, ଷଷ୍ଠୀ ତତ୍ପୁରୁଷଃ)
 - ଉ- ଷଷ୍ଠୀ ତତ୍ପୁରୁଷଃ
- ୭. ଭୈଷ୍ୟୋପଜୀବିନାମ୍ (ଭୈଷ୍ୟେଣ ଉପଜୀବନ୍ତି ଯେ ତେଷାମ୍, ଭୈଷ୍ୟେଣ ଜୀବନ୍ତି ଇତି ତେଷାମ୍, ଭୈଷ୍ୟେଣ ଉପଜୀବନ୍ତି ଯଃ ତସ୍ୟ)
 - ଉ- ଭୈଷ୍ୟେଣ ଉପଜୀବନ୍ତି ଯେ ତେଷାମ୍
- ୮. ଦୃଷ୍ଟ୍ୟା ହୀନଃ (ଦୃଷ୍ଟହୀନେନ, ଦୃଷ୍ଟହୀନଃ, ଦୃଷ୍ଟହୀନେ)
 - ଉ- ଦୃଷ୍ଟହୀନଃ
- ୯. ହୃଷ୍ଟପୁଷ୍ଟମ୍ (ବହୁବ୍ରାହିଃ, କର୍ମଧାରୟଃ, ଅବ୍ୟୟୀଭାବଃ)
 - ଉ- କର୍ମଧାରୟଃ
- ୧୦. ବୃଂ ପରୋଧମ୍ (ବୃଂ ଉପରୋଧଃ ତମ୍, ବୃଂ ଯେ ଉପରୋଧଃ ତମ୍, ବୃଂ ଉପରୋଧଃ ତମ୍)
 - ଉ- ବୃଂ ଉପରୋଧଃ ତମ୍
- ୧୧. ଧର୍ମସ୍ୟ ଶାସ୍ତ୍ରାଣି (ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ରାଣାମ୍, ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ରାଣି, ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ରେଷୁ)

- ୧୨. ଉ- ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ରୀ
- ୧୩. ବୃକ୍ଷାର୍ଥମ୍ (ଅବ୍ୟୟାଭାବଃ, କର୍ମଧାରୟଃ, ନିତ୍ୟସମାସଃ)
 - ଉ- ନିତ୍ୟସମାସଃ
- ୧୪. ଅର୍କପତ୍ରାଣି (ଅର୍କବୃକ୍ଷସ୍ୟ ପତ୍ରାଣି, ଅର୍କସ୍ୟ ପତ୍ରାଣି, ଅର୍କନାମବୃକ୍ଷସ୍ୟ ପତ୍ରାଣି)
 - ଉ- ଅର୍କସ୍ୟ ପତ୍ରାଣି
- ୧୫. ଉପାଧ୍ୟାୟସ୍ୟ ବଚନଂ ତସ୍ମାତ୍ (ଉପାଧ୍ୟାୟବଚନାତ୍, ଉପାଧ୍ୟାୟବଚନମ୍, ଉପାଧ୍ୟାୟବଚନାନି)
 - ଉ- ଉପାଧ୍ୟାୟବଚନାତ୍

ଶିଶୁ ବାସ୍ତୁଲ୍ୟମ୍

- ୧. ଅବିନୀତଃ (ନାସ୍ତି ବିନୀତଃ, ନ ବିନୀତଃ, ନ ବିନୟଃ ଯସ୍ୟ)
 - ଉ- ନ ବିନୀତଃ
- ୨. ସର୍ବଦମନଃ (ସର୍ବଂ ଦାମ୍ୟତି ଇତି, ସର୍ବଂ ଦମୟତେ ଇତି, ସର୍ବସ୍ୟ ଦମନଃ)
 - ଉ- ସର୍ବଂ ଦମୟତେ ଇତି
- ୩. ସହର୍ଷମ୍ (ସହାର୍ଥେ ବହୁରାହିଃ, କର୍ମଧାରୟଃ, ଅବ୍ୟୟା ଭାବଃ)
 - ଉ- ସହାର୍ଥେ ବହୁରାହିଃ
- ୪. ରାଜର୍ଷେଃ (ରାଜା ଋଷୌ ରକ୍ଷିକ୍ଷେତି ତସ୍ୟ, ରାଜା ଏବ ରକ୍ଷିଃ, ରାଜାଚ ରକ୍ଷିକ୍ଷ)
 - ଉ- ରାଜା ଋଷୌ ରକ୍ଷିକ୍ଷେତି ତସ୍ୟ
- ୫. ବାତ୍ସ୍ୟାତ୍ରେଣ (ଅବ୍ୟୟାଭାବଃ, ନିତ୍ୟସମାସଃ, କର୍ମଧାରୟଃ)
 - ଉ- ନିତ୍ୟସମାସଃ
- ୬. ଶକୁଳାବଶ୍ୟମ୍ (ଷଷ୍ଠା ତତ୍ପୁରୁଷଃ, ଦ୍ଵିଗୁଃ, କର୍ମଧାରୟଃ)
 - ଉ- ଷଷ୍ଠା ତତ୍ପୁରୁଷଃ
- ୭. ରକ୍ଷେଃ କୁମାରଃ ତମ୍ (ରକ୍ଷି କୁମାରଃ, ରକ୍ଷି କୁମାରେଣ, ରକ୍ଷି କୁମାରମ୍)
 - ଉ- ରକ୍ଷି କୁମାରମ୍
- ୮. ନ ଆର୍ଯ୍ୟଃ (ଅନାର୍ଯ୍ୟମ୍, ଅନାର୍ଯ୍ୟଃ, ନାର୍ଯ୍ୟମ୍)
 - ଉ- ଅନାର୍ଯ୍ୟଃ
- ୯. ତପୋବନେ (ତପସଃ ବନଂ ତସ୍ମିନ୍, ତପସେ ବନଂ ତସ୍ମିନ୍, ତପଃ ଏବ ବନଂ ତସ୍ମିନ୍)
 - ଉ- ତପସଃ ବନଂ ତସ୍ମିନ୍

- ୧୦. ଭୂମୌ ପତିତା ତାମ୍ (ଭୂମିପତିତା, ଭୂମିପତିତୟା, ଭୂମିପତିତାମ୍)
 - ଉ- ଭୂମିପତିତାମ୍
- ୧୧. ମନୋରଥମ୍ (କର୍ମଧାରୟଃ, ଦ୍ଵିଗୁଃ, ଦ୍ଵୟଃ)
 - ଉ- କର୍ମଧାରୟଃ

ସିଂହ ଶୃଗାଳ ଶିଶୁକଥା

- ୧. ପୁତ୍ର ଦ୍ଵୟମ୍ (ପୁତ୍ରାଣାଂ ଦ୍ଵୟମ୍, ପୁତ୍ରୟୋଃ ଦ୍ଵୟମ୍, ପୁତ୍ରେଭ୍ୟଃ ଦ୍ଵୟମ୍)
 - ଉ- ପୁତ୍ରାଣାଂ ଦ୍ଵୟମ୍
- ୨. ଶୃଗାଳ୍ୟାଃ ଶିଶୁଃ (ଶୃଗାଳାଶିଶୁଃ, ଶୃଗାଳଶିଶୁଃ, ଶୃଗାଳଶିଶୁନା)
 - ଉ- ଶୃଗାଳଶିଶୁଃ
- ୩. ଦମ୍ପତୀ (ଦ୍ଵୟଃ, କର୍ମଧାରୟଃ, ଦ୍ଵିଗୁଃ)
 - ଉ- ଦ୍ଵୟଃ
- ୪. ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗେ (ପ୍ରାଣସ୍ୟ ତ୍ୟାଗଃ ତସ୍ମିନ୍, ପ୍ରାଣାନାଂ ତ୍ୟାଗଃ ତସ୍ମିନ୍, ପ୍ରାଣେଭ୍ୟଃ ତ୍ୟାଗଃ ତସ୍ମିନ୍)
 - ଉ- ପ୍ରାଣାନାଂ ତ୍ୟାଗଃ ତସ୍ମିନ୍
- ୫. ମାତା ଚ ପିତା ଚ ତୟୋଃ (ପିତୁଃ, ପିତ୍ରେଃ, ପିତୃଣାମ୍)
 - ଉ- ପିତ୍ରେଃ
- ୬. ମତ୍ ପୁତ୍ରୌ (ମମ ପୁତ୍ରୌ, ମଦାୟୌ ପୁତ୍ରୌ, ମହ୍ୟଂ ପୁତ୍ରୌ)
 - ଉ- ମମ ପୁତ୍ରୌ
- ୭. କୋପେନ ଆବିଷ୍ଠଃ (କୋପାବିଷ୍ଠେନ, କୋପାବିଷ୍ଠଃ, କୋପାବିଷ୍ଠସ୍ୟ)
 - ଉ- କୋପାବିଷ୍ଠଃ
- ୮. ମୃତ୍ୟୁପଥମ୍ (ଦ୍ଵିଗୁଃ, କର୍ମଧାରୟଃ, ଷଷ୍ଠା ତତ୍ପୁରୁଷଃ)
 - ଉ- ଷଷ୍ଠା ତତ୍ପୁରୁଷଃ
- ୯. ଅକୃତ୍ୟମ୍ (ନାସ୍ତି କୃତ୍ୟମ୍, ନ କୃତ୍ୟମ୍, ନ ଏବ କୃତ୍ୟମ୍)
 - ଉ- ନ କୃତ୍ୟମ୍
- ୧୦. ବିଦ୍ୟାୟାଃ ଅଭ୍ୟାସଃ ଚେନ (ବିଦ୍ୟାଭ୍ୟାସଃ, ବିଦ୍ୟାଭ୍ୟାସେନ, ବିଦ୍ୟାଭ୍ୟାସସ୍ୟ)
 - ଉ- ବିଦ୍ୟାଭ୍ୟାସେନ
- ୧୧. ପ୍ରସ୍ତୁରିତଃ ଅଧରଃ ଯସ୍ୟ ସଃ (ବହୁରାହିଃ, କର୍ମଧାରୟଃ, ଦ୍ଵିଗୁଃ)
 - ଉ- ବହୁରାହିଃ

ସୀତାୟାଃ ବନଗମନମ୍

୧. ପ୍ରହସ୍ତକ ଜନୈଃ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣମ୍ (ଷଷ୍ଠୀ ତତ୍ପୁରୁଷଃ, ତୃତୀୟା ତତ୍ପୁରୁଷଃ, ବହୁରାହିଃ)

ଉ- ତୃତୀୟା ତତ୍ପୁରୁଷଃ

୨. ଶୋକସନ୍ତପ୍ତମ୍ (ଶୋକେନ ସନ୍ତପ୍ତଃତମ୍, ଶୋକେ ସନ୍ତପ୍ତମ୍, ଶୋକଂ ସନ୍ତପ୍ତମ୍)

ଉ- ଶୋକେନ ସନ୍ତପ୍ତଃତମ୍

୩. ଧର୍ମାତ୍ମା (ନିତ୍ୟସମାସଃ, ଉପପଦ ତତ୍ପୁରୁଷଃ, ବହୁରାହିଃ)

ଉ- ବହୁରାହିଃ

୪. ବିବର୍ଣ୍ଣ ବଦନମ୍ (କର୍ମଧାରୟଃ, ବହୁରାହିଃ, ତୃତୀୟା ତତ୍ପୁରୁଷଃ)

ଉ- ବହୁରାହିଃ

୫. ନ ପୂର୍ବଃ (ଅପୂର୍ବଃ, ନ ପୂର୍ବଃ, ବିପୂର୍ବଃ)

ଉ- ଅପୂର୍ବଃ

୬. ମୁଖବର୍ଣ୍ଣଃ (ମୁଖେ ବର୍ଣ୍ଣଃ, ମୁଖସ୍ୟ ବର୍ଣ୍ଣଃ, ମୁଖାତ୍ ବର୍ଣ୍ଣଃ)

ଉ- ମୁଖସ୍ୟ ବର୍ଣ୍ଣଃ

୭. ରଘୁନନ୍ଦନଃ (ରଘୋଃ ନନ୍ଦନଃ, ରଘୌ ନନ୍ଦନଃ, ରଘୁଣା ନନ୍ଦନଃ)

ଉ- ରଘୋଃ ନନ୍ଦନଃ

୮. ଧର୍ମଜ୍ଞେ! (ଷଷ୍ଠୀ ତତ୍ପୁରୁଷଃ, କର୍ମଧାରୟଃ, ବହୁରାହିଃ)

ଉ- ଷଷ୍ଠୀ ତତ୍ପୁରୁଷଃ

୯. ଧର୍ମଂ ଚରତି ଇତି ଯା (ଧର୍ମଋଚିଣୀ, ଧର୍ମଋଚା, ଧର୍ମଚରା)

ଉ- ଧର୍ମଋଚିଣୀ

୧୦. ମହାବରୌ (ମହାନ୍ ବରଃ ଚୌ, ମହାଚ୍ଚୌ ବରୌ, ମହତଃ ବରୌ)

ଉ- ମହାଚ୍ଚୌ ବରୌ

୧୧. ମହାବନମ୍ (ବହୁରାହିଃ, ତୃତୀୟା ତତ୍ପୁରୁଷଃ, କର୍ମଧାରୟଃ)

ଉ- କର୍ମଧାରୟଃ

୧୨. ପ୍ରିୟଂ ବଦତି ଇତି ଯା (ପ୍ରିୟବାଦୀ, ପ୍ରିୟବଦନା, ପ୍ରିୟବାଦିନୀ)

ଉ- ପ୍ରିୟବାଦିନୀ

୧୩. ନରବରୋଽମ୍! (ସପ୍ତମୀ ତତ୍ପୁରୁଷଃ, ଷଷ୍ଠୀ ତତ୍ପୁରୁଷଃ, ବହୁରାହିଃ)

ଉ- ସପ୍ତମୀ ତତ୍ପୁରୁଷଃ

୧୪. ଦ୍ଵଦ୍ଵିଯୋଗେନ (ଷଷ୍ଠୀ ତତ୍ପୁରୁଷଃ, ପଞ୍ଚମୀ ତତ୍ପୁରୁଷଃ, ତୃତୀୟା ତତ୍ପୁରୁଷଃ)

ଉ- ଷଷ୍ଠୀ ତତ୍ପୁରୁଷଃ

୧୫. ବିଗତା ସଂଜ୍ଞା ଯସ୍ୟାଃ ତାମ୍ (ବିସଂଜ୍ଞାମ୍, ବିସଂଜ୍ଞାମ୍, ବିସଂଜ୍ଞାନାମ୍)

ଉ- ବିସଂଜ୍ଞାମ୍

୧୬. ସତ୍ୟପ୍ରତିଜ୍ଞେନ (ବହୁରାହିଃ, କର୍ମଧାରୟଃ, ନିତ୍ୟସମାସଃ)

ଉ- ବହୁରାହିଃ

୧୭. ମନୋଗତମ୍ (ମନସି ଗତମ୍, ମନସଃ ଗତମ୍, ମନଃ ଗତମ୍)

ଉ- ମନଃ ଗତମ୍

୧୮. ଯଥାପ୍ରାଣେନ (ଅବ୍ୟୟଭାବଃ, ବହୁରାହିଃ, ନିତ୍ୟସମାସଃ)

ଉ- ଅବ୍ୟୟଭାବଃ

୧୯. ପୁରୁଷୈଃ ବର୍ଜିତମ୍ (ପୁରୁଷାର୍ଜିତମ୍, ପୁରୁଷ ବର୍ଜିତମ୍, ଅପୁରୁଷମ୍)

ଉ- ପୁରୁଷ ବର୍ଜିତମ୍

୨୦. ପାଦଜ୍ଞାୟା (ପାଦସ୍ୟ ଜ୍ଞାୟା, ପାଦୟୋଃ ଜ୍ଞାୟା, ପାଦୈଃ ଜ୍ଞାୟା)

ଉ- ପାଦୟୋଃ ଜ୍ଞାୟା

୨୧. ମୃତ୍ୟୁକାରଣାତ୍ (ମୃତ୍ୟୁଃ ଏବ କାରଣଂ ତସ୍ମାତ୍, ମୃତ୍ୟୁନା କାରଣଂ ତସ୍ମାତ୍, ମୃତ୍ୟୋଃ କାରଣଂ ତସ୍ମାତ୍)

ଉ- ମୃତ୍ୟୋଃ କାରଣଂ ତସ୍ମାତ୍ ।

ସନ୍ଧିବିଧାନଂ କୁରୁତ

ସୁଶିଷ୍ୟଃ ଉପମନ୍ୟୁଃ

୧. ଉପାଧ୍ୟାୟଃ+ତମ୍ = _____ (ଉ= ଉପାଧ୍ୟାୟସ୍ତମ୍)

୨. ପ୍ରତି+ଅବାଦାତ୍ = _____ (ଉ= ପ୍ରତ୍ୟବାଦାତ୍)

୩. ବୃଦ୍ଧି+ଉପରୋଧମ୍ = _____ (ଉ= ବୃଦ୍ଧ୍ୟୁପରୋଧମ୍)

୪. କଦାଚିତ୍+ଅରଣ୍ୟେ = _____ (ଉ= କଦାଚିଦରଣ୍ୟେ)

୫. ଯାନ୍+ଉପାୟାନ୍ = _____ (ଉ= ଯାନୁପାୟାନ୍)

୬. ଶିଷ୍ୟାନ୍+ଅବଦତ୍ = _____ (ଉ= ଶିଷ୍ୟାନବଦତ୍)

୭. ନି+ଅବାରୟତ୍ = _____ (ଉ= ନ୍ୟବାରୟତ୍)

୮. କୁତ୍ର+ଅସି = _____ (ଉ= କୁତ୍ରାସି)
 ୯. ସାର୍ଜମ୍+ଅରଣ୍ୟମ୍ = _____ (ଉ= ସାର୍ଜମରଣ୍ୟମ୍)
 ୧୦. ପ୍ର+ଆହତୁଃ = _____ (ଉ= ପ୍ରାହତୁଃ)
 ୧୧. ପତିତଃ+ଅସି = _____ (ଉ= ପତିତୋଽସି)
 ୧୨. ତଥା+ଏବ = _____ (ଉ= ତଥୈବ)
 ୧୩. ସାଧୁ+ଉକ୍ତମ୍ = _____ (ଉ= ସାଧୁକ୍ତମ୍)
 ୧୪. ଅଦ୍ୟ+ଅପି = _____ (ଉ= ଅଦ୍ୟାପି)
 ୧୫. ଏହି+ଇତି = _____ (ଉ= ଏହାତି)

ଶିଶୁ ବାସ୍ତୁଲ୍ୟମ୍

୧. ଯଦି+ଏତସ୍ୟାଃ = _____ (ଉ= ଯଦେ୍ୟତସ୍ୟାଃ)
 ୨. ଅନେନ+ଏବ = _____ (ଉ= ଅନେନୈବ)
 ୩. ମାମ୍+ଅୟମ୍ = _____ (ଉ= ମାମୟମ୍)
 ୪. କଃ+ଅତ୍ର = _____ (ଉ= କୋଽତ୍ର)
 ୫. ପୁନଃ+ଆତ୍ମଗତ୍ୟା = _____ (ଉ= ପୁନରାତ୍ମଗତ୍ୟା)
 ୬. ଦେବଗୁରୋଃ+ତପୋବନେ = _____ (ଉ= ଦେବଗୁରୋଃତପୋବନେ)
 ୭. ଇଦମ୍+ଅସ୍ୟ = _____ (ଉ= ଇଦମସ୍ୟ)
 ୮. ତତଃ+ତମ୍ = _____ (ଉ= ତତସ୍ତମ୍)
 ୯. କଦାଚିତ୍+ଅସ୍ୟାଃ = _____ (ଉ= କଦାଚିଦସ୍ୟାଃ)
 ୧୦. ରୂପକମ୍+ଇଦମ୍ = _____ (ଉ= ରୂପକମିଦମ୍)
 ୧୧. ଭୀତଃ+ଅସ୍ମି = _____ (ଉ= ଭୀତୋଽସ୍ମି)
 ୧୨. ତାବତ୍+ଅସ୍ୟ = _____ (ଉ= ତାବଦସ୍ୟ)
 ୧୩. ପଶ୍ୟ+ଇତି = _____ (ଉ= ପଶ୍ୟତି)
 ୧୪. ମହ୍ୟମ୍+ଏଷଃ = _____ (ଉ= ମହ୍ୟମେଷଃ)
 ୧୫. ସ+ଉଦ୍‌ବେଗମ୍ = _____ (ଉ= ସୋଦ୍‌ବେଗମ୍)

ସିଂହ ଶୃଗାଳ ଶିଶୁକଥା

୧. ନିତ୍ୟମ୍+ଏବ = _____ (ଉ= ନିତ୍ୟମେବ)
 ୨. ଭ୍ରମତଃ+ଅପି = _____ (ଉ= ଭ୍ରମତୋଽପି)
 ୩. ପ୍ରଭାତେ+ଅନ୍ୟତ୍ = _____ (ଉ= ପ୍ରଭାତେଽନ୍ୟତ୍)
 ୪. ବାଳଃ+ଅୟମ୍ = _____ (ଉ= ବାଳୋଽୟମ୍)

୫. ସିଂହଃ+ଆହ = _____ (ଉ= ସିଂହ ଆହ)
 ୬. ଉକ୍ତମ୍+ଚ = _____ (ଉ= ଉକ୍ତଂ)
 ୭. ଧର୍ମଃ+ଏଷଃ = _____ (ଉ= ଧର୍ମ ଏଷଃ)
 ୮. ମମ+ଅୟମ୍ = _____ (ଉ= ମମାୟମ୍)
 ୯. ଅଥ+ଅସୌ = _____ (ଉ= ଅଥାସୌ)
 ୧୦. ମାମ୍+ଉପହସତଃ = _____ (ଉ= ମାମୁପହସତଃ)
 ୧୧. ଅବଶ୍ୟମ୍+ଏତୌ = _____ (ଉ= ଅବଶ୍ୟମେତୌ)
 ୧୨. ନିଃ+ଉସ୍ତାହତାମ୍ = _____ (ଉ= ନିରୁସ୍ତାହତାମ୍)
 ୧୩. ଅତ୍ରଃ+ବିହସ୍ୟ = _____ (ଉ= ଅତ୍ରବିହସ୍ୟ)
 ୧୪. ତ୍ୱମ୍+ଉତ୍ତୁନଃ = _____ (ଉ= ତ୍ୱମୁତ୍ତୁନଃ)
 ୧୫. ଯାବତ୍+ମେ = _____ (ଉ= ଯାବନ୍‌ମେ)
 ୧୬. ସଃ+ଅପି = _____ (ଉ= ସୋଽପି)

ସୀତାୟାଃ ବନଗମନମ୍

୧. ବସତଃ+ତାନ୍ = _____ (ଉ= ବସତସ୍ତାନ୍)
 ୨. ମହାକ୍ତି+ଅତ୍ର = _____ (ଉ= ମହାକ୍ତିତ୍ର)
 ୩. ବିମୃଶନ୍+ଇବ = _____ (ଉ= ବିମୃଶନ୍ନିବ)
 ୪. ତ୍ୟକ୍ତବ୍ୟମ୍+ଇହ = _____ (ଉ= ତ୍ୟକ୍ତବ୍ୟମିହ)
 ୫. ବିଷମ୍+ଅଗ୍ନିମ୍ = _____ (ଉ= ବିଷମଗ୍ନିମ୍)
 ୬. ତ୍ୱତ୍+ରତେ = _____ (ଉ= ତ୍ୱଦ୍‌ରତେ)
 ୭. ପ୍ରବିବେଶ+ଅଥ = _____ (ଉ= ପ୍ରବିବେଶାଥ)
 ୮. ସମ୍+ଉତ୍‌ପତ୍ୟ = _____ (ଉ= ସମୁତ୍‌ପତ୍ୟ)
 ୯. ମନଃ+ଗତମ୍ = _____ (ଉ= ମନୋଗତମ୍)
 ୧୦. ଧର୍ମ+ଆତ୍ମା = _____ (ଉ= ଧର୍ମାତ୍ମା)
 ୧୧. ପ୍ରହର୍ଷଃ+ଚ = _____ (ଉ= ପ୍ରହର୍ଷଃ)
 ୧୨. କାର୍ଯ୍ୟମ୍+ଇଦମ୍ = _____ (ଉ= କାର୍ଯ୍ୟମିଦମ୍)
 ୧୩. ଏବମ୍+ଉକ୍ତା = _____ (ଉ= ଏବମୁକ୍ତା)
 ୧୪. ସର୍ଗଃ+ଅପି = _____ (ଉ= ସର୍ଗୋଽପି)
 ୧୫. ଉପବାସଃ+ଚ = _____ (ଉ= ଉପବାସଃ)
 ୧୬. ଦ୍ୱୟା+ଅବଲେ = _____ (ଉ= ଦ୍ୱୟାବଲେ)
 ୧୭. ପାଦ+ଛାୟା = _____ (ଉ= ପାଦଛାୟା)

୧୮. ଡକ୍+ଅଳମ୍ = _____ (ଉ= ଡକ୍‌ଲମ୍)
୧୯. ନରବର+ଉଠିମ୍ = _____ (ଉ= ନରବରୋଠିମ୍)
୨୦. ଚ+ଅତି = _____ (ଉ= ଚାତି)
୨୧. ମୁଖବର୍ଣ୍ଣ+ଚ = _____ (ଉ= ମୁଖବର୍ଣ୍ଣଚ୍)
୨୨. ଭବାନ୍+ତାତଃ = _____ (ଉ= ଭବାଂସ୍ତାତଃ)
୨୩. ନୃପ+ଉଦ୍ୟତେ = _____ (ଉ= ନୃପୋଦ୍ୟତେ)
୨୪. କିମ୍+ଇଦମ୍ = _____ (ଉ= କିମିଦମ୍)
୨୫. ପୁତ୍ରଃ+ତଥା = _____ (ଉ= ପୁତ୍ରସ୍ତଥା)
୨୬. ବିମାନୈଃ+ବା = _____ (ଉ= ବିମାନୈର୍ବା)

୧୨. ପ୍ରତ୍ୟଭାଷତ = _____
(ଉ= ପ୍ରତି+ଅଭାଷତ)
୧୩. ଉପମନ୍ୟୁର୍ନାମ୍ = _____
(ଉ= ଉପମନ୍ୟୁଃ+ନାମ୍)
୧୪. ଇତ୍ୟୁକ୍ତା = _____
(ଉ= ଇତି+ଉକ୍ତା)
୧୫. ନ୍ୟବେଦୟତ୍ = _____
(ଉ= ନି+ଅବେଦୟତ୍)
୧୬. କ୍ଷୁଧାଠିଃ = _____
(ଉ= କ୍ଷୁଧା+ଠିଃ)

୧୭. ତଥାପି = _____
(ଉ= ତଥା+ଅପି)
୧୮. ଯାନୁପାୟାନ୍ = _____
(ଉ= ଯାନ୍+ଉପାୟାନ୍)
୧୯. ମହ୍ୟମନିବେଦ୍ୟ = _____
(ଉ= ମହ୍ୟମ୍+ଅନିବେଦ୍ୟ)
୨୦. ଅଥାଽନେୟଦ୍ୟୁଃ = _____
(ଉ= ଅଥ+ଅନେୟଦ୍ୟୁଃ)
୨୧. ସୋଽନ୍ଦିଷ୍ୟତାମ୍ = _____
(ଉ= ସଃ+ଅନ୍ଦିଷ୍ୟତାମ୍)
୨୨. ଦ୍ୱମସ୍ମିନ୍ = _____
(ଉ= ଦ୍ୱମ୍+ଅସ୍ମିନ୍)
୨୩. ଇମମପୂପମ୍ = _____
(ଉ= ଇମମ୍+ଅପୂପମ୍)
୨୪. ଏବମୁକ୍ତଃ = _____
(ଉ= ଏବମ୍+ଉକ୍ତଃ)
୨୫. ଶିଷ୍ୟାନବଦତ୍ = _____
(ଉ= ଶିଷ୍ୟାନ୍+ଅବଦତ୍)

ସନ୍ଧିବିଚ୍ଛେଦଂ କୁରୁତ

ସୁଶିଷ୍ୟଃ ଉପମନ୍ୟୁଃ

୧. ଉପାଧ୍ୟାୟସ୍ୟା ଗ୍ରତଃ = _____ (ଉ= ଉପାଧ୍ୟାୟସ୍ୟା+ଅଗ୍ରତଃ)
୨. ନମଃକାର = _____ (ଉ= ନମଃ+ଚକାର)
୩. ତସ୍ମାଦେବ = _____ (ଉ= ତସ୍ମାତ୍+ଏବ)
୪. ଭୈଷ୍ୟମଗୃହଣାତ୍ = _____
(ଉ= ଭୈଷ୍ୟମ୍+ଅଗୃହଣାତ୍)
୫. ନୈତତ୍ = _____
(ଉ= ନି+ଏତତ୍)
୬. ଗୁରୁସ୍ତମ୍ = _____
(ଉ= ଗୁରୁଃ+ତମ୍)
୭. ନାଗଜ୍ଞତି = _____
(ଉ= ନି+ଆଗଜ୍ଞତି)
୮. କଦାଚିଦରଣ୍ୟ = _____
(ଉ= କଦାଚିତ୍+ଅରଣ୍ୟ)
୯. ପ୍ରତ୍ୟୁବାଚ = _____
(ଉ= ପ୍ରତି+ଉବାଚ)
୧୦. ସର୍ବମବଦତ୍ = _____
(ଉ= ସର୍ବମ୍+ଅବଦତ୍)
୧୧. ତମୁପାଧ୍ୟାୟଃ = _____
(ଉ= ତମ୍+ଉପାଧ୍ୟାୟଃ)

ଶିଶୁ ବାସ୍ତବ୍ୟମ୍

୧. ଭାତୋଝି = _____
(ଉ= ଭାତଃ+ଅଝି)
୨. ଇତ୍ୟଧରମ୍ = _____
(ଉ= ଇତି+ଅଧରମ୍)
୩. ବାତ୍‌ମାତ୍ରେଣ = _____
(ଉ= ବାକ୍+ମାତ୍ରେଣ)
୪. ମୋଚୟାନେନ = _____
(ଉ= ମୋଚୟ+ଅନେନ)
୫. ଖଲ୍ଲୟମ୍ = _____
(ଉ= ଖଲ୍ଲ+ଅୟମ୍)
୬. କୋଝୟ = _____
(ଉ= କଃ+ଅୟ)
୭. ମାନୁଷାଣାମିଦମ୍ = _____
(ଉ= ମାନୁଷାଣାମ୍+ଇଦମ୍)
୮. କସ୍ତସ୍ୟ = _____
(ଉ= କଃ+ତସ୍ୟ)
୯. ମାମେବ = _____
(ଉ= ମାମ୍+ଏବ)
୧୦. ମାତୁରାଣ୍ୟା = _____
(ଉ= ମାତୁଃ+ଆଣ୍ୟା)
୧୧. ମହ୍ୟମେଷଃ = _____
(ଉ= ମହ୍ୟମ୍+ଏଷଃ)
୧୨. ଅଳମାବେଗେନ = _____
(ଉ= ଅଳମ୍+ଆବେଗେନ)
୧୩. ସହୈବ = _____
(ଉ= ସହ+ଏବ)
୧୪. ନାଭିନନ୍ଦାମି = _____
(ଉ= ନ+ଅଭିନନ୍ଦାମି)
୧୫. ନାମୌଷଧଃ = _____
(ଉ= ନାମ୍+ଔଷଧଃ)

୧୬. କଥମିବ = _____
(ଉ= କଥମ୍+ଇବ)
୧୭. କିମାଖ୍ୟସ୍ୟ = _____
(ଉ= କିମ୍+ଆଖ୍ୟସ୍ୟ)
- ୦ -

ସିଂହ ଶୃଗାଳ ଶିଶୁକଥା

୧. ସିଂହୋଝି = _____
(ଉ= ସିଂହଃ+ଅଝି)
୨. ରବିରସ୍ତମ୍ = _____
(ଉ= ରବିଃ+ଅସ୍ତମ୍)
୩. ଅନ୍ୟସ୍ମିନ୍ନହନି = _____
(ଉ= ଅନ୍ୟସ୍ମିନ୍+ଅହନି)
୪. ଜୀବନ୍ତମେବ = _____
(ଉ= ଜୀବନ୍ତମ୍+ଏବ)
୫. ଦ୍ଵୟାନୀତମ୍ = _____
(ଉ= ଦ୍ଵୟା+ଆନୀତମ୍)
୬. ଦ୍ଵମେନମ୍ = _____
(ଉ= ଦ୍ଵମ୍+ଏନମ୍)
୭. ତ୍ରୟୋଝି = _____
(ଉ= ତ୍ରୟଃ+ଅଝି)
୮. ନୈବ = _____
(ଉ= ନ+ଏବ)
୯. ଭ୍ରମନ୍ନରଣ୍ୟ ଗଜଃ = _____
(ଉ= ଭ୍ରମନ୍+ଅରଣ୍ୟ ଗଜଃ)
୧୦. ଦ୍ଵାବପି = _____
(ଉ= ଦ୍ଵୌ+ଅପି)
୧୧. ତାବଂନ = _____
(ଉ= ତାବତ୍+ତେନ)
୧୨. ଏବମୁଚ୍ଛା = _____
(ଉ= ଏବମ୍+ଉଚ୍ଛା)
୧୩. ତନ୍ନ = _____
(ଉ= ତତ୍+ନ)

୧୪. ଡାକପି = _____
(ଉ= ଡୌ+ଅପି)
୧୫. ପିତ୍ରୋରଗ୍ରନ୍ଥ = _____
(ଉ= ପିତ୍ରୋଃ+ଅଗ୍ରନ୍ଥ)
୧୬. ଦୂରତୋଃପି = _____
(ଉ= ଦୂରତଃ+ଅପି)
୧୭. ମୈବମ୍ = _____
(ଉ= ମା+ଏବମ୍)
୧୮. ତନ୍ମୟା = _____
(ଉ= ତତ୍+ମୟା)
୧୯. ତଦାକର୍ଣ୍ଣ୍ୟ = _____
(ଉ= ତତ୍+ଆକର୍ଣ୍ଣ୍ୟ)
୨୦. ଶୂରୋଃସି = _____
(ଉ= ଶୂରଃ+ଅସି)
୨୧. ଗଜସ୍ତ୍ର = _____
(ଉ= ଗଜଃ+ସ୍ତ୍ର)
୨୨. ଶନୈରପସୃତ୍ୟ = _____
(ଉ= ଶନୈଃ+ଅପସୃତ୍ୟ)

ସାତାୟାଃ ବନଗମନମ୍

୧. ପ୍ରବିବେଶାଥ = _____
(ଉ= ପ୍ରବିବେଶ+ଅଥ)
୨. ପ୍ରହର୍ଷିଷ୍ଠ = _____
(ଉ= ପ୍ରହର୍ଷିଃ+ଷ୍ଠ)
୩. ତୟାଦ୍ୟ = _____
(ଉ= ତୟା+ଅଦ୍ୟ)
୪. କାର୍ଯ୍ୟମିଦମ୍ = _____
(ଉ= କାର୍ଯ୍ୟମ୍+ଇଦମ୍)

୫. ପ୍ରଣୟାଦେବ = _____
(ଉ= ପ୍ରଣୟାତ୍+ଏବ)
୬. ନାର୍ଯ୍ୟକା = _____
(ଉ= ନାରୀ+ଏକା)
୭. ଭାଗ୍ୟମୁପାସତେ = _____
(ଉ= ଭାଗ୍ୟମ୍+ଉପାସତେ)
୮. ପୁରୁଷର୍ଷଭ = _____
(ଉ= ପୁରୁଷ+ରଷଭ)
୯. ଯଥୈବ = _____
(ଉ= ଯଥା+ଏବ)
୧୦. ଦ୍ଵୟାବଲେ = _____
(ଉ= ଦ୍ଵୟା+ଅବଲେ)
୧୧. ଅତୀବ = _____
(ଉ= ଅତି+ଇବ)
୧୨. ଋତି = _____
(ଉ= ଋ+ଅତି)
୧୩. ମନ୍ଦମିଦମ୍ = _____
(ଉ= ମନ୍ଦମ୍+ଇଦମ୍)
୧୪. ନେଦାନାମ୍ = _____
(ଉ= ନ+ଇଦାନାମ୍)
୧୫. ଏବମୁକ୍ତା = _____
(ଉ= ଏବମ୍+ଉକ୍ତା)
୧୬. ପ୍ରିୟାହୀ = _____
(ଉ= ପ୍ରିୟ+ଅହୀ)
୧୭. ଯଦପହାସ୍ୟମ୍ = _____
(ଉ= ଯତ୍+ଅପହାସ୍ୟମ୍)
୧୮. ଭଞ୍ଜୁର୍ଭାଗ୍ୟମ୍ = _____
(ଉ= ଭଞ୍ଜୁଃ+ଭାଗ୍ୟମ୍)
୧୯. ବସତସ୍ତାନ = _____
(ଉ= ବସତଃ+ତାନ)

୨୦. ଦୁଃଖମତଃ = _____
 (ଉ= ଦୁଃଖମ୍+ଅତଃ)
 -୦-

ସକାରଣଂ ବିଭକ୍ତିଂ ନିରୂପୟତ

ସୁଶିଷ୍ୟଃ ଉପମନ୍ୟୁଃ

୧. ଗୁରୁଃ ତଂ ହୃଷ୍ଟପୁଷ୍ଟଂ ଦୃଷ୍ଟ୍ୱା ଉବାଚ ।
 ଉ- ଗୁରୁଃ = କର୍ମିଣି ପ୍ରଥମା
୨. ଗୁରୁଦେ ସର୍ବଂ ଭୈଷ୍ୟଂ ନ୍ୟବେଦୟତ୍ ।
 ଉ- ଗୁରୁଦେ = ନିବେଦନାର୍ଥେ ଚତୁର୍ଥୀ
୩. ଗୁରୁସ୍ତଂ ସର୍ବେଭ୍ୟଃ ନ୍ୟବାରୟତ୍ ।
 ଉ- ସର୍ବେଭ୍ୟଃ = ବାରଣାର୍ଥୀନାମାପ୍ତସିତଃ ଇତି ପଞ୍ଚମୀ
୪. ବସୁ! ଇମମପୂପଂ ଭକ୍ଷୟ ।
 ଉ- ବସୁ = ସମୋଧନେ ପ୍ରଥମା
୫. ଶ୍ରେୟଃ ତେ ଭବିଷ୍ୟତି ।
 ଉ- ତେ = ସମନ୍ଦେ ଷଷ୍ଠୀ
୬. ତସ୍ମାତ୍ ସଃ ଅନିଷ୍ୟତାମ୍ ।
 ଉ- ସଃ = ଉଚ୍ଚେ କର୍ମଣି ପ୍ରଥମା
୭. ନୟନାଭ୍ୟାମ୍ ଅକ୍ଷଃ ସନ୍ ଭ୍ରମନ୍ ଅସ୍ମିନ୍ କୃପେ
 ପତିତୋଽହମ୍ ।
 ଉ- ନୟନାଭ୍ୟାମ୍ = ଅଙ୍ଗବିକାରେ ତୃତୀୟା
୮. ତୌ ଦେବଭିଷଜୌ ତ୍ୱାଂ ଚକ୍ଷୁଷ୍ଣତ୍ କରିଷ୍ୟତଃ ।
 ଉ- ଚକ୍ଷୁଷ୍ଣତ୍ = କର୍ମଣି ଦ୍ୱିତୀୟା
୯. ଉପାଧ୍ୟାୟଃ ଗୋରକ୍ଷଣାୟ ପ୍ରେଷୟତି ସ୍ତ୍ୱା ।
 ଉ- ଗୋରକ୍ଷଣାୟ = ତାଦର୍ଥ୍ୟେ ଚତୁର୍ଥୀ
୧୦. ଗୁରୁଭକ୍ତ୍ୟା କିଂ ନ ସିଧତି ?
 ଉ- ଗୁରୁଭକ୍ତ୍ୟା = ହେତୌ ତୃତୀୟା
୧୧. ତତଃ ସ ଗଜନ୍ ଏକସ୍ମିନ୍ କୃପେ ଅପତତ୍ ।
 ଉ- କୃପେ = ଅଧିକରଣେ ସପ୍ତମୀ
୧୨. ସୂର୍ଯ୍ୟେ ଚ ଅସ୍ତଂ ଗତେ ଗୁରୁଃ ଅନ୍ୟାନ୍ ଶିଷ୍ୟାନ୍ ଅବଦତ୍ ।

ଉ- ସୂର୍ଯ୍ୟ = ଭାବେ ସପ୍ତମୀ

୧୩. ମୟା ସର୍ବତଃ ପ୍ରତିଷିଦ୍ଧଃ ।
 ଉ- ମୟା = ଅନୁଚ୍ଚେ କର୍ମିଣି ତୃତୀୟା
୧୪. ସର୍ବାଣି ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ରାଣି ତେ ପ୍ରତିଭାସ୍ୟନ୍ତି ।
 ଉ- ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ରାଣି = କର୍ମିଣି ପ୍ରଥମା
୧୫. ଉପାଧ୍ୟାୟଂ ନିକଷା ଆଗତ୍ୟ ପ୍ରାଣମତ୍ ।
 ଉ- ଉପାଧ୍ୟାୟମ୍ = ନିକଷା ପଦଯୋଗେ ଦ୍ୱିତୀୟା
୧୬. ତତ୍ ଉପସ୍ଥାୟ ଉପମନ୍ୟୁଂ ପ୍ରାହତୁଃ ।
 ଉ- ଉପମନ୍ୟୁଂ = କର୍ମଣି ଦ୍ୱିତୀୟା
୧୭. ଭୈଷ୍ୟେଣ ବୃଞ୍ଚି କରୋମି ।
 ଉ- ଭୈଷ୍ୟେଣ = କରଣେ ତୃତୀୟା
୧୮. ଗୁରୁଦେ ସର୍ବଂ ଭୈଷ୍ୟଂ ନ୍ୟବେଦୟତ୍ ।
 ଉ- ଭୈଷ୍ୟଂ = କର୍ମଣି ଦ୍ୱିତୀୟା
୧୯. ତେନ ବୃଞ୍ଚି କରୋମି ।
 ଉ- ତେନ = କରଣେ ତୃତୀୟା
୨୦. ଆସୀତ୍ ଧୌମସ୍ୟ ରକ୍ଷେଃ ଉପମନ୍ୟୁର୍ନାମ ଶିଷ୍ୟଃ ।
 ଉ- ଉପମନ୍ୟୁଃ = ନାମ ପଦ ଯୋଗେ ପ୍ରଥମା

-୦-

ଶିଶୁ ବାସୁଲ୍ୟମ୍

୧. କୃତଂ ତେ ନାମଧେୟମ୍ ।
 ଉ- ତେ = ସମନ୍ଦେ ଷଷ୍ଠୀ
୨. ଅନେନ ଏବ ତାବତ୍ କ୍ୱାଡ଼ିଷ୍ୟାମି ।
 ଅନେନ = ସହାର୍ଥେ ତୃତୀୟା
୩. ସ୍ୱହୟାମି ଖଲୁ ଦୁର୍ଲ୍ଲିତାୟ ଅସ୍ତୈ ।
 ଉ- ଦୁର୍ଲ୍ଲିତାୟ = ସ୍ୱହ୍ ଧାତୁଯୋଗେ ଚତୁର୍ଥୀ
୪. ମାନୁଷାଣାମ୍ ଇଦଂ ସ୍ଥାନଂ ପ୍ରାପ୍ତବ୍ୟମ୍ ।
 ଉ- ମାନୁଷାଣାମ୍ = କୃତ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟୟାନ୍ତ ପଦ ଯୋଗେ ଷଷ୍ଠୀ
୫. କୁତ୍ର ବା ମେ ଅମା ?
 ଉ- ମେ = ସମନ୍ଦେ ଷଷ୍ଠୀ
୬. ରୋଚତେ ମହ୍ୟମ୍ ଏଷଃ ଭଦ୍ରମୟୂରଃ ।
 ଉ- ମହ୍ୟମ୍ = ରୁଚ୍ୟର୍ଥକ ଧାତୁ ପ୍ରୟୋଗେ ଚତୁର୍ଥୀ

୭. ଅଳମ୍ ଆବେଗେନ ।
ଉ- ଆବେଗେନ = ବାଗଣାର୍ଥେ ତୃତୀୟା
୮. ଶକୁନ୍ତଳାୟେ ନିବେଦୟାବଃ ।
ଉ- ଶକୁନ୍ତଳାୟେ = ନିବେଦନାର୍ଥେ ତତୁର୍ଥୀ
୯. ଅମାୟାଃ ସକାଶଂ ଗମିଷ୍ୟାମି ।
ଉ- ଅମାୟାଃ = ନିକଟାର୍ଥକ ଶବ୍ଦ ଯୋଗେ ଷଷ୍ଠୀ
୧୦. ଏଷା ଖଲୁ କେଶରିଣୀ ତ୍ୱାଂ ଲଂଘୟିଷ୍ୟତି ।
ଉ- ଏଷା = କର୍ତ୍ତ୍ରି ପ୍ରଥମା
୧୧. ବସ୍! ଏନଂ ବାଳମୁଗେହଂ ମୁଞ୍ଚି ।
ଉ- ବାଳମୁଗେହଂ = କର୍ମଣି ଦ୍ୱିତୀୟା
୧୨. ଭବତୀଭ୍ୟାଂ କଦାଚିଦସ୍ୟାଃ ପତ୍ୟକ୍ଷାକୃତା ବିକ୍ରିୟା ।
ଉ- ଭବତୀଭ୍ୟାମ୍ = ଅନୁକ୍ତେ କର୍ତ୍ତ୍ରି ତୃତୀୟା
୧୩. ଶକୁନ୍ତଳାବଶ୍ୟଂ ପ୍ରେକ୍ଷସ୍ୱ ।
ଉ- ଶକୁନ୍ତଳାବଶ୍ୟମ୍ = କର୍ମଣି ଦ୍ୱିତୀୟା
୧୪. ମଦାୟେ ଉଚ୍ଚେ ବର୍ଷଚିତ୍ରିତୋ ମୃତ୍ତିକା ମୟୂର ସ୍ତ୍ରୀଷ୍ଠି ।
ଉ- ଉଚ୍ଚେ = ଅଧିକରଣେ ସପ୍ତମୀ
୧୫. ଦନ୍ତାନ୍ ତେ ଗଣୟିଷ୍ୟାମି ।
ଉ- ତେ = ସମନ୍ଦେ ଷଷ୍ଠୀ
୧୬. ମୟା ସହୈବ ମାତରମ୍ ଅଭିନନ୍ଦିଷ୍ୟସି ।
ଉ- ମୟା = ସହ ଯୋଗେ ତୃତୀୟା
୧୭. ବିଲୋକ୍ୟ ସୋଦ୍ଭବଗମ୍ ।
ଉ- ସୋଦ୍ଭବଗମ୍ = କ୍ରିୟା ବିଶେଷଣେ ଦ୍ୱିତୀୟା
୧୮. କିଂ ନୋଽପତ୍ୟ ନିର୍ବିଶେଷାଣି ସଂଘ୍ରାମି ପାତ୍ସୟସି ।
ଉ- ସଂଘ୍ରାମି = କର୍ମଣି ଦ୍ୱିତୀୟା
୧୯. ଇଦମସ୍ୟ ସିଂହ ଶାବକ ବିମର୍ଦ୍ଦାତ୍ ପରିଭ୍ରଷ୍ଟମ୍ ।
ଉ- ବିମର୍ଦ୍ଦାତ୍ = ହେତୌ ପଞ୍ଚମୀ
୨୦. ଅତ୍ର ଦେବଗୁରୋଃ ତପୋବନେ ପ୍ରସୂତା ।
ଉ- ତପୋବନେ = ଅଧିକରଣେ ସପ୍ତମୀ

ସିଂହ ଶୃଗାଳ ଶିଶୁକଥା

୧. ସିଂହୋଽପି ମୃଗାନ୍ ବ୍ୟାପାଦ୍ୟ ସିଂହୈଃ ଦଦାତି ।
ଉ- ସିଂହୈଃ = ଦାନାର୍ଥେ ତତୁର୍ଥୀ
୨. ତେନ କିମପି ନାସାଦିତମ୍ ।
ଉ- ତେନ = ଅନୁକ୍ତେ କର୍ତ୍ତ୍ରି ତୃତୀୟା

୩. ବନେ ଭ୍ରମତୋଽପି ତସ୍ୟ ରବିରସଂ ଗତଃ ।
ଉ- ତସ୍ୟ = ଅନାଦରେ ଷଷ୍ଠୀ
୪. ତ୍ୱମ୍ ଏନଂ ଭକ୍ଷୟିତ୍ୱା ପଥ୍ୟଂ କୁରୁ ।
ଉ- ଏନଂ = କର୍ମଣି ଦ୍ୱିତୀୟା
୫. ତେନ ଶୃଗାଳସୁତେନ ଅଭିହିତମ୍ ।
ଉ- ଶୃଗାଳସୁତେନ = ଅନୁକ୍ତେ କର୍ତ୍ତ୍ରି ତୃତୀୟା
୬. ତୌ ପିତ୍ତୋଃ ଅଗ୍ରତଃ ଉଚ୍ଚତୁଃ ।
ଉ- ପିତ୍ତୋଃ = ଅଗ୍ରତଃ ଶବ୍ଦ ଯୋଗେ ଷଷ୍ଠୀ
୭. କିମହମେତାଭ୍ୟାଂ ରୁପେଣ ହୀନଃ ।
ଉ- ରୁପେଣ = ଉନାର୍ଥକ ଶବ୍ଦ ଯୋଗେ ତୃତୀୟା
୮. ତନ୍ ମୟା ଅବଶ୍ୟମେତୌ ବ୍ୟାପାଦନାୟୌ ।
ଉ- ମୟା = ଅନୁକ୍ତେ କର୍ତ୍ତ୍ରି ତୃତୀୟା
୯. ଗଜଃ ତତ୍ର ନ ହନ୍ୟତେ ।
ଉ- ଗଜଃ = ଉକ୍ତେ କର୍ମଣି ପ୍ରଥମା
୧୦. କୃପୟା ମୟା ସସ୍ତନକ୍ଷୀରେଣ ପୁଷ୍ଟିଂ ନୀତଃ ।
ଉ- କୃପୟା = ପ୍ରକୃତ୍ୟାଦିଭ୍ୟଃ ତୃତୀୟା

ସଂସ୍କୃତେନ ଅନୁବାଦଂ କୁରୁତ

(ପ୍ରତ୍ୟେକ ବାକ୍ୟର ଶୁଦ୍ଧ ଅନୁବାଦ ପାଇଁ ଦୁଇ ନମର ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ)

୧. ସତ୍ୟର ହିଁ ଜୟ ହୁଏ ।
ଉ- ସତ୍ୟମେବ ଜୟତେ । (ସତ୍ୟସ୍ୟ ଜୟଃ ଭବତି)
୨. ଏବର୍ଷ ଖରା ଛୁଟି କେବେ ହେବ ?
ଉ- ଏଷମଃ ଗ୍ରୀଷ୍ମାବକାଶଃ କଦା ଭବିଷ୍ୟତି ।
୩. ସାତା ଗାତା ସହିତ ମନ୍ଦିରକୁ ଯାଉଛି ।
ଉ- ସାତା ଗାତୟା ସହ ମନ୍ଦିରଂ ଗଚ୍ଛତି ।
୪. ମୁଁ ବର୍ଷକରେ ବ୍ୟାକରଣ ପଢ଼ିଲି ।
ଉ- ଅହଂ ବର୍ଷେଣ ବ୍ୟାକରଣମ୍ ଅପଠମ୍ ।
୫. ଗଣେଶ ଶିବ ଓ ପାର୍ବତୀଙ୍କ ଋତ୍ନପତେ ବୁଲୁଥିଲେ ।
ଉ- ଗଣେଶଃ ଶିବଂ ପାର୍ବତୀଂ ଚ ପରିତଃ ଅଭ୍ରମତ୍ ।
୬. ମାଆ ସନ୍ତାନ ମାନଙ୍କୁ ସମାନ ଭାବରେ ସ୍ନେହ କରେ ।
ଉ- ମାତା ସନ୍ତାନେଷୁ ସମାନଭାବେନ ସ୍ନେହ୍ୟତି ।
୭. ଅହିଂସା ସମାନ ଗୁଣ ନାହିଁ ।
ଉ- ଅହିଂସୟା (ଅହିଂସାୟାଃ) ସମାନଃ ଗୁଣଃ ନାସ୍ତି ।

୮. କୁଅର ପାଣି ଥଣ୍ଡା ଓ ମିଠା ଅଟେ ।
ଉ- କୁପସ୍ୟ ଜଳଂ ଶାତଳଂ ମଧୁରଂ ଚ ଭବତି ।
୯. ଶିଶୁଟି ଭୋକରେ କାନ୍ଦୁଛି ।
ଉ- ଶିଶୁଃ କ୍ଷୁଧୟା କ୍ରନ୍ଦତି ।
୧୦. ଦରିଦ୍ର ଲୋକଟି ଘରେ ଉପବାସରେ ଅଛି ।
ଉ- ଦରିଦ୍ରଃ ଜନଃ ଗୃହେ ଉପବସତି ।
୧୧. ଆମ୍ଭେମାନେ ଭାରତର ନାଗରିକ ଅଟୁ ।
ଉ- ବୟଂ ଭାରତସ୍ୟ ନାଗରିକାଃ ଭବାମଃ ।
୧୨. ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କ ସହିତ ସବୁବେଳେ ଭଲ ବ୍ୟବହାର କର ।
ଉ- ମିତ୍ରେଃ ସହ ସର୍ବଦା ସୁବ୍ୟବହାରଂ କୁରୁତ ।
୧୩. ମୂର୍ଖ ମାନଙ୍କୁ ଉପଦେଶ ଭଲ ଲାଗେ ନାହିଁ ।
ଉ- ମୂର୍ଖେଭ୍ୟଃ ଉପଦେଶଃ ନ ରୋଚତେ ।
୧୪. ମୁଁ ତୁମକୁ ଦିବ୍ୟଚକ୍ଷୁ ଦେଉଛି ।
ଉ- ଅହଂ ତୁଭ୍ୟଂ ଦିବ୍ୟ ଚକ୍ଷୁଃ ଦଦାମି ।
୧୫. କ୍ଷତ୍ରିୟମାନେ ସଭାବରେ ବୀର ଅଟନ୍ତି ।
ଉ- କ୍ଷତ୍ରିୟାଃ ସଭାବେନ ବୀରାଃ ଭବନ୍ତି ।
୧୬. ମୁନିମାନେ ବଣରେ ଆଶ୍ରମ କରି ରହୁଥିଲେ ।
ଉ- ମୁନୟଃ ବନେ ଆଶ୍ରମଂ କୃତ୍ୱା ଅତିଷନ୍ ।
୧୭. ରାମଚନ୍ଦ୍ର ପିତାଙ୍କ ଆଦେଶରେ ବଣକୁ ଯାଇଥିଲେ ।
ଉ- ରାମଚନ୍ଦ୍ରଃ ପିତୁଃ ଆଦେଶେନ ବନମ୍ ଅଗଚ୍ଚତ୍ ।
୧୮. କାହା ସହିତ କଳି କରିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ।
ଉ- କେନ ସହ କଳହଂ ନ କୁର୍ଯ୍ୟାଃ ।
୧୯. ସୂର୍ଯ୍ୟ ଉଦୟ ହେଲେ ପଦ୍ମ ଫୁଟେ ।
ଉ- ସୂର୍ଯ୍ୟେ ଉଦିତେ ପଦ୍ମଂ ବିକଶତି ।
୨୦. ମୁଁ କାଲି ବାପାଙ୍କ ସହିତ ମନ୍ଦିରକୁ ଯାଇଥିଲି ।
ଉ- ଅହଂ ହ୍ୟଃ ପିତ୍ରା ସହ ମନ୍ଦିରମ୍ ଅଗଚ୍ଚମ୍ ।
୨୧. ସଂସାରରେ ସମସ୍ତେ ସୁଖରେ ରୁହନ୍ତୁ ।
ଉ- ସଂସାରେ ସର୍ବେ ସୁଖେନ ତିଷ୍ଠନ୍ତୁ ।
୨୨. ମୁଁ ଦିନରେ ତିନିଥର ଖାଏ ।
ଉ- ଅହଂ ଦିବସସ୍ୟ ତ୍ରିଃ ଖାଦାମି ।
୨୩. ଶିଶୁ ମାନେ ଦିନରେ ପାଠ୍ୟର କ୍ଷୀର ପିଅନ୍ତି ।
ଉ- ଶିଶବଃ ଦିବସସ୍ୟ ପାଠ୍ୟକୃତଃ କ୍ଷୀରଂ ପିବନ୍ତି ।
୨୪. କାହାର ବା ବିଦ୍ୟା ଦରକାର ନାହିଁ ।
ଉ- କସ୍ୟ ବା ବିଦ୍ୟୟା ପ୍ରୟୋଜନଂ ନାସ୍ତି ।
୨୫. ସକାଳେ ବିଛଣାରୁ ଉଠି ବ୍ୟାୟାମ୍ କର ।
ଉ- ପ୍ରାତଃ ଶଯ୍ୟାୟାଃ ଉତ୍ଥାୟ ବ୍ୟାୟାମଂ କୁରୁ ।
୨୬. ଆକାଶରେ ମେଘ ଦେଖୁ ମୟୂର ନାଚେ ।
ଉ- ଆକାଶେ ମେଘଂ ଦୃଷ୍ଟ୍ୱା ମୟୂରଃ ନୃତ୍ୟତି ।
୨୭. କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରୁଥିବା ଲୋକ କାହାକୁ ଡରେ ନାହିଁ ।
ଉ- କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପରାୟଣଃ ଜନଃ କସ୍ମାତ୍ ନ ବିଭେତି ।
୨୮. ବିଦ୍ୟାଳୟର ଆଗରେ ଖେଳପଡ଼ିଆ ଅଛି ।
ଉ- ବିଦ୍ୟାଳୟମ୍ ଅଭିତଃ କ୍ରୀଡ଼ା ପ୍ରାନ୍ତରମ୍ ଅସ୍ତି ।
୨୯. ମା'ଙ୍କ ସହିତ ଝିଅଟି ମନ୍ଦିରକୁ ଯିବ ।
ଉ- ମାତ୍ରା ସହ କନ୍ୟା ମନ୍ଦିରଂ ଗମିଷ୍ୟତି ।
୩୦. ଆଜି ଯାହା ଅଛି କାଲି ତାହା ନଥାଇ ପାରେ ।
ଉ- ଅଦ୍ୟ ଯତ୍ ଅସ୍ତି, ଶ୍ୱଃ ତତ୍ ନ ତିଷ୍ଠେତ୍ ।
୩୧. ମୁଁ ଚାହୁଁ ଚାହୁଁ କୁଆ ପିଠା ନେଇଗଲା ।
ଉ- ମୟି ପଶ୍ୟତି (ମମ ପଶ୍ୟତଃ) କାକଃ ପିଷ୍ଟକମ୍ ଅନୟତ୍ ।
୩୨. ବଣରେ ପଶୁମାନେ ଏଣେ ତେଣେ ବୁଲୁଥିଲେ ।
ଉ- ବନେ ପଶବଃ ଇତସ୍ତତଃ ଅଭ୍ରମନ୍ ।
୩୩. ଭାରତର ଉତ୍ତରରେ ହିମାଳୟ ଅଛି ।
ଉ- ଭାରତସ୍ୟ ଉତ୍ତରଶ୍ଚ ହିମାଳୟଃ ଅସ୍ତି ।
୩୪. ତୁମ୍ଭେମାନେ ସବୁବେଳେ ସଜ୍ଜପାଣି ପିଅ ।
ଉ- ଯୁୟଂ ସର୍ବଦା ସଜ୍ଜ ଜଳଂ ପିବତ ।
୩୫. ହେ ପ୍ରଭୁ! ମୋତେ ବିପଦରୁ ରକ୍ଷା କର ।
ଉ- ହେ ପ୍ରଭୋ! ମାଂ ବିପଦଃ ରକ୍ଷ ।
୩୬. ଆଜିକାଲି କିଏ କାହାକୁ ବିଶ୍ୱାସ କରୁଛି ?
ଉ- ସଂପ୍ରତି କଃ କସ୍ମିନ୍ ବିଶ୍ୱସିତି ?
୩୭. ବାପା ମାସରେ ଚାରିଥର ଗାଁକୁ ଯାଆନ୍ତି ।
ଉ- ପିତା ମାସସ୍ୟ ଚତୁଃ ଗ୍ରାମଂ ଗଚ୍ଚତି ।
୩୮. ତୁମର ମଙ୍ଗଳ ହେଉ ।
ଉ- ତବ ମଙ୍ଗଳଂ ଭବତୁ ।
୩୯. ରାସ୍ତାର ଉଭୟ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଗଛ ଗୁଡ଼ିକ ଅଛି ।
ଉ- ମାର୍ଗମ୍ ଉଭୟତଃ ବୃକ୍ଷାଃ ସନ୍ତି ।
୪୦. ରତ୍ନମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବସନ୍ତ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ।
ଉ- ରତ୍ନସ୍ତୁ ବସନ୍ତଃ ଶ୍ରେଷ୍ଠଃ ଭବତି ।
୪୧. ବିପଦରେ ହରିଙ୍କୁ ସ୍ମରଣ କର ।

- ଉ- ବିପଦି (ବିପଦ୍ କାଳେ) ହରିଂ ସ୍ମର ।
୪୨. ସୂର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରତିଦିନ ପୂର୍ବ ଦିଗରେ ଉଦୟ ହୁଅନ୍ତି ।
ଉ- ସୂର୍ଯ୍ୟଃ ପ୍ରତିଦିନଂ ପୂର୍ବ ଦିଗାୟାମ୍ ଉଦୟତି (ଉଦେତି) ।
୪୩. ବ୍ରହ୍ମାଣ ପିଲାମାନଙ୍କର ପାଠରେ ଆଗ୍ରହ ନାହିଁ ।
ଉ- ଅଧୁନା ବାଳକାନାଂ ପାଠେ ଆଗ୍ରହଃ ନାସ୍ତି ।
୪୪. ପୁରୀରେ ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିର ଅଛି ।
ଉ- ପୁରୀ୍ୟା ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିରମ୍ ଅସ୍ତି ।
୪୫. ଫୁଲର ଆକୃତି ସୁନ୍ଦର ଅଟେ ।
ଉ- ପୁଷ୍ପମ୍ ଆକୃତ୍ୟା ସୁନ୍ଦରଂ ଭବତି ।
୪୬. ଶ୍ରମ ବିନା ଫଳ ମିଳେ ନାହିଁ ।
ଉ- ଶ୍ରମଂ ବିନା ଫଳଂ ନ ଲଭ୍ୟତେ ।
୪୭. ପବନ ଧୀରେ ଧୀରେ ବହୁଛି ।
ଉ- ପବନଃ ମନ୍ଦଂ ମନ୍ଦଂ ବହତି (ବାତି) ।
୪୮. ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦରିଦ୍ର ମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ ।
ଉ- ଗୋପବନ୍ଧୁଃ ଦରିଦ୍ରାଣାଂ ସାହାଯ୍ୟମ୍ ଅକରୋତ୍ ।
୪୯. ନଦୀ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମହାନଦୀ ସବୁଠାରୁ ଦୀର୍ଘ ।
ଉ- ନଦୀଷୁ ମହାନଦୀ ଦୀର୍ଘତମା ।
୫୦. ମୋର ଧନରେ ପ୍ରୟୋଜନ ଅଛି ।
ଉ- ମମ ଧନେନ ପ୍ରୟୋଜନମ୍ ଅସ୍ତି ।
୫୧. ଝିଅଟି ରାସ୍ତାରେ ଯାଉ ଯାଉ ତଳେ ପଡ଼ିଗଲା ।
ଉ- ବାଳିକା ମାର୍ଗେ ଗଚ୍ଛନ୍ତୀ ଅଧଃ ଅପତତ୍ ।
୫୨. ହରିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ର ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରଙ୍କୁ ସର୍ବସ୍ୱ ଦେଇଥିଲେ ।
ଉ- ହରିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ରଃ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରାୟ ସର୍ବସ୍ୱମ୍ ଅଦଦାତ୍ ।
୫୩. ହିମାଳୟରୁ ଗଙ୍ଗା ବାହାରିଛି ।
ଉ- ହିମାଳୟାତ୍ ଗଙ୍ଗା ପ୍ରଭବତି ।
୫୪. ମାଆ ଆଗରେ ପିଲାଟି ଖେଳୁଛି ।
ଉ- ମାତରମ୍ ଅଭିତଃ ଶିଶୁଃ କ୍ରୀଡ଼ତି ।
୫୫. ବିଦ୍ୟା ବିନା ଜୀବନର ମୂଲ୍ୟ ନାହିଁ ।
ଉ- ବିଦ୍ୟାଂ ବିନା ଜୀବନସ୍ୟ ମୂଲ୍ୟଂ ନାସ୍ତି ।
୫୬. ତୁମେ ବ୍ରହ୍ମାଣ ମୋ ପାଖକୁ ଆସ ।
ଉ- ତ୍ୱମ୍ ଅଧୁନା ମାଂ ନିକଷା (ମମ ସମୀପମ୍) ଆଗଚ୍ଛ ।
୫୭. ଆପଣ ଆଜି ଆମ ଘରେ ରହିବେ ।
ଉ- ଭବାନ୍ ଅଦ୍ୟ ଅସ୍ମାକଂ ଗୃହେ ସ୍ଥାସ୍ୟତି ।

୫୮. ରାଜା ମନ୍ତ୍ରୀ ମାନଙ୍କ ସହିତ ବସିଛନ୍ତି ।
ଉ- ରାଜା ମନ୍ତ୍ରିଃ ସହ ଉପବିଷଃ ।
୫୯. ପୋଖରୀର ପାଣିରେ ମାଛମାନେ ପହଁରୁଛନ୍ତି ।
ଉ- ସରୋବରସ୍ୟ ଜଳେ ମତ୍ସ୍ୟାଃ ସତ୍ରନ୍ତି ।
୬୦. ମୋର ଅଜା ଗାଁରେ ରହୁଛନ୍ତି ।
ଉ- ମମ ମାତାମହଃ ଗ୍ରାମେ ତିଷ୍ଠତି ।
୬୧. କାହାକୁ ବା ମିଠା କଥା ଭଲ ଲାଗେ ନାହିଁ ।
ଉ- କସ୍ମୈ ବା ମଧୁର ବଚନଂ ନ ରୋଚତେ ।
୬୨. ମନ୍ଦିରର ଚରିପଟେ ଫୁଲ ବଗିଚା ଅଛି ।
ଉ- ମନ୍ଦିରଂ ପରିତଃ ପୁଷ୍ପବାଟିକା ଅସ୍ତି ।
୬୩. ମୁଁ ଏବର୍ଷ ପଢ଼ିବାକୁ ଆମେରିକା ଯିବି ।
ଉ- ଅହମ୍ ଏଷମଃ ପଠିତୁମ୍ ଆମେରିକାଂ ଗମିଷ୍ୟାମି ।
୬୪. ଦଶରଥ କୈକେୟୀଙ୍କୁ ଦୁଇଟି ମହାବର ଦେଇଥିଲେ ।
ଉ- ଦଶରଥଃ କୈକେୟୈ ମହାବରୌ ଦଦାନ୍ ।
୬୫. ସମସ୍ତେ ସବୁବେଳେ ସତ କହିବା ଉଚିତ୍ ।
ଉ- ସର୍ବେ ସର୍ବଦା ସତ୍ୟଂ ବଦେୟୁଃ ।
୬୬. ମୁଁ ବାଟରେ ଯାଉ ଯାଉ ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ଦେଖୁଲି ।
ଉ- ଅହଂ ମାର୍ଗେ ଗଚ୍ଛନ୍ ଶିକ୍ଷକମ୍ ଅପଶ୍ୟମ୍ ।
୬୭. ପର୍ବତ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ହିମାଳୟ ସବୁଠାରୁ ଉଚ୍ଚ ।
ଉ- ପର୍ବତେଷୁ ହିମାଳୟଃ ଉଚ୍ଚତମଃ ।
୬୮. କୃଷକମାନେ ପ୍ରାୟ ଗାଁରେ ବାସ କରନ୍ତି ।
ଉ- କୃଷକାଃ ପ୍ରାୟେଣ ଗ୍ରାମେ ନିବସନ୍ତି ।
୬୯. ମୁଁ ରାମ ନାମକ ପିଲାଟିକୁ ଜାଣିଛି ।
ଉ- ଅହଂ ରାମଃ ନାମ ବାଳକଂ ଜାନାମି ।
୭୦. ମୁଁ ତୁମକୁ ଏଠାରେ ଦେଖୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଉଛି ।
ଉ- ଅହଂ ତ୍ୱାମ୍ ଦୃଷ୍ଟ୍ୱା ବିସ୍ମିତଃ ଭବାମି ।
୭୧. ବରୁଣ ଦେବତା ଜଳର ଅଧିପତି ଅଟନ୍ତି ।
ଉ- ବରୁଣଦେବଃ ଜଳସ୍ୟ ଅଧିପତିଃ ଭବତି ।
୭୨. ସମୁଦ୍ରର ପାଣି ଲୁଣିଆ ଅଟେ ।
ଉ- ସମୁଦ୍ରସ୍ୟ ଜଳଂ ଲବଣାକ୍ରଂ ଭବତି ।
୭୩. ଭ୍ରମର ମାନେ ଫୁଲ ଚରିପଟେ ବୁଲୁଛନ୍ତି ।
ଉ- ଭ୍ରମରାଃ ପୁଷ୍ପଂ ପରିତଃ ଭ୍ରନ୍ତି ।
୭୪. ନେତାମାନେ ସମାଜର ରକ୍ଷକ ହେବା ଉଚିତ୍ ।
ଉ- ନେତାରଃ ସମାଜସ୍ୟ ରକ୍ଷକାଃ ଭବେୟୁଃ ।

୧୫. ମୋ ଆଗରେ କିଏ ଠିଆ ହୋଇଛି ?
ଉ- ମାମ୍ ଅଭିତ୍ୟ (ମମ ପୁରତ୍ୟ) କଃ ତିଷ୍ଠତି ?
୧୬. ନିଆଁ ସହିତ ତୃଣ ମାନଙ୍କର କି ସଂପର୍କ ?
ଉ- ଅଗ୍ନିନା ସହ ତୃଣାନାଂ କଃ ସଂପର୍କଃ ?
୧୭. ମୁଁ ଏବର୍ଷ ଦଶମ ଶ୍ରେଣୀରେ ପଢ଼ୁଛି ।
ଉ- ଅହମ୍ ଏଷମଃ ଦଶମକକ୍ଷାୟାଂ ପଠାମି ।
୧୮. ବୁଢ଼ା ଲୋକଟି ଶୀତରେ ଥରୁଛି ।
ଉ- ବୃଦ୍ଧଜନଃ ଶୀତେନ କମ୍ପିତେ ।
୧୯. ଏବର୍ଷ ଦେଶର ସବୁଆଡ଼େ ମରୁଡ଼ି ହୋଇପାରେ ।
ଉ- ଏଷମଃ ଦେଶଂ ସର୍ବତଃ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷଂ ଭବେତ୍ ।
୨୦. ସନ୍ଧ୍ୟାସା ଦିନରେ ଥରେ ଖାଆନ୍ତି ।
ଉ- ସନ୍ଧ୍ୟାସା ଦିବସସ୍ୟ ସକୃତ୍ ଖାଦତି ।
୨୧. ତୁମେ କେତେବର୍ଷ ହେଲା ଖବର କାଗଜ ପଢ଼ୁଛ ।
ଉ- ତ୍ଵଂ କତି ବର୍ଷାଣି ସମ୍ବାଦ ପତ୍ରଂ ପଠସି ।
୨୨. ମୋର ବାପା ମାସେ ହେଲା ବିଦେଶରେ ରହୁଛନ୍ତି ।
ଉ- ମମ ପିତା ମାସଂ ବିଦେଶେ ତିଷ୍ଠତି ।
୨୩. ମୁଁ ଏଠାରେ ଦିନଟିଏ ରହିବି ।
ଉ- ଅହମ୍ ଅତ୍ର ଦିବସଂ ସ୍ଥାସ୍ୟାମି ।
୨୪. ପୂର୍ବ କାଳରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଖାରବେଳ ବୋଲି ଜଣେ ରାଜା ଥିଲେ ।
ଉ- ପୁରା ଉତ୍କଳେ ଖାରବେଳଃ କତି ଏକଃ ରାଜା ଆସାତ୍ ।
୨୫. ଈଶ୍ଵରଙ୍କ ଇଚ୍ଛାରେ ବିଷ ମଧ୍ୟ ଅମୃତ ହୋଇଯାଏ ।
ଉ- ଈଶ୍ଵରସ୍ୟ ଇଚ୍ଛାୟା ବିଷମ୍ ଅପି ଅମୃତଂ ଭବତି ।
୨୬. ବଡ଼ ଭାଇଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ଯାଅ ।
ଉ- ଅଗ୍ରଜମ୍ (ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଭ୍ରାତରମ୍) ଅନୁ ଗଚ୍ଚ ।
୨୭. ମୁଁ ଯାହା କହୁଛି, ତୁମେ ତାହା କର ।
ଉ- ଅହଂ ଯତ୍ ବଦାମି, ତ୍ଵଂ ତତ୍ କୁରୁ ।
୨୮. ଶିକାରୀଟି ବଣରେ ଶିକାର କରିବାକୁ ବୁଲୁଛି ।
ଉ- ବ୍ୟାଧଃ ବନେ ଆଶେଟନାୟ ଭ୍ରମତି ।
୨୯. ଲୋକମାନେ ଗାଡ଼ିରୁ ଓହ୍ଲାଇଲେ ।
ଉ- ଜନଃ ଯାନାତ୍ ଅବତରନ୍ତି ସ୍ଥା ।
୩୦. ଘୋଡ଼ାମାନେ ଜୋରରେ ଧାଇଁଲେ ।
ଉ- ଅଶ୍ଵାଃ (ଘୋଟକାଃ) ଦ୍ରୁତମ୍ ଅଧାବନ୍ ।

୩୧. ହରି ବୈକୁଣ୍ଠରେ ରହନ୍ତି ।
ଉ- ହରିଃ ବୈକୁଣ୍ଠେ ତିଷ୍ଠତି (ବୈକୁଣ୍ଠମ୍ ଅଧିତିଷ୍ଠତି)
୩୨. ଭିକାରୀକୁ ଭିକ ଦିଅ ।
ଉ- ଭିକ୍ଷୁକାୟ ଭିକ୍ଷାଂ ଦେହି ।
୩୩. ଶୋଷା ଲୋକ ଥଣ୍ଡା ପାଣିରେ ତୃପ୍ତ ହୁଏ ।
ଉ- ତୃଷ୍ଣାଂ ଜନଃ ଶୀତଳ ଜଳେନ ତୃପ୍ତଃ ଭବତି (ତୃପ୍ୟତି)
୩୪. ହିଂସ୍ର ଜନ୍ତୁମାନଙ୍କୁ କିଏ ବା ନ ଡରେ ।
ଉ- ହିଂସ୍ର ଜନ୍ତୁଭ୍ୟଃ କଃ ବା ନ ବିଭେତି ।
୩୫. ମୁଁ କେବେହେଲେ କାହା ଉପରେ ରାଗେ ନାହିଁ ।
ଉ- ଅହଂ କଦାପି କସ୍ମୈ ନ କୁଧାମି ।
୩୬. ସାତା ଗାତାଠାରୁ ବର୍ଷେ ବଡ଼ ।
ଉ- ସାତା ଗାତାୟଃ ବର୍ଷେଣ ପୂର୍ବା ।
୩୭. ତୁମେ କାହା ଠାରୁ କେତେ ଟଙ୍କା ଧାର କରିଛ ।
ଉ- ତ୍ଵଂ କସ୍ମୈ କତି ରୁପ୍ୟକାଣି ଧାରୟସି ।
୩୮. ପିଲାମାନେ ଦଶଟା ବେଳେ ସ୍କୁଲକୁ ଆସନ୍ତି ।
ଉ- ବାଳକାଃ ଦଶବାଦନେ ବିଦ୍ୟାଳୟମ୍ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତି ।
୩୯. ଗଛରୁ ଶୁଖିଲା ପତ୍ର ପଡ଼ୁଛି ।
ଉ- ବୃକ୍ଷାତ୍ ଶୁଖ୍ୟପତ୍ରାଣି ପତନ୍ତି ।
୪୦. ଛାତ୍ରମାନେ ସକରିତ୍ର ହୁଅନ୍ତୁ ।
ଉ- ଛାତ୍ରାଃ ସକରିତ୍ରାଃ ଭବନ୍ତୁ ।

ଭୌତିକ ପର୍ଯ୍ୟାବରଣ

ପ୍ରଶ୍ନାନାମ୍ ଉତ୍ତରାଣି ଏକପଦେନ ଲିଖତ-

- ପର୍ଯ୍ୟାବରଣ ଶବ୍ଦ କଥା ନିଷ୍ପନ୍ନ ଭବତି ?
ଉ- ପରି- ଆବରଣ ଇତି ଅନୟୋଃ ଯୋଗେନ
- କଥା ପୃଥ୍ବୀ ଏକ ବିଚିତ୍ର ଗ୍ରହ ?
ଉ- ଜୀବଜଗତଃ ବିକାଶହେତୋଃ
- କଃ ପର୍ଯ୍ୟାବରଣସ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟବୀଚକଃ ?
ଉ- ପରିବେଷଃ
- କାନି ପଂଚୁତାନି ?
ଉ- ଆକାଶଃ, ବାୟୁଃ, ଅଗ୍ନିଃ, ଜଳମ୍, ପୃଥ୍ବୀ ଚ
- ପର୍ଯ୍ୟାବରଣ କତିବିଧୟ ?
ଉ- ଦ୍ଵିବିଧୟ
- ଭୌତିକ ପର୍ଯ୍ୟାବରଣେ କେଷାଂ ଗ୍ରହଣାଂ ଭବତି ?
ଉ- ପଂଚୁତାନାମ୍
- କା ଅସ୍ତ୍ରାକ୍ ମାତା ?
ଉ- ପୃଥ୍ବୀ
- କସ୍ୟାଃ ପ୍ରବୃଷଣେନ ରୋଗାଃ ଜାୟନ୍ତେ ?
ଉ- ଭୂମେଃ
- କୟା ପ୍ରକ୍ରିୟା ଜଳମ୍ ମେଘେ ସଂତ୍ ଭବତି ?
ଉ- ବାଷ୍ପୀଭବନ ପ୍ରକ୍ରିୟା
- ଜଳମ୍ କିମ୍ ଉଦ୍ଭାବୟତି ?
ଉ- ଅନୁମ୍
- କଃ ତେଜୋରୂପଃ ?
ଉ- ଅଗ୍ନିଃ
- କଃ ଜୀବନସ୍ୟ ଆଧାରଃ ?
ଉ- ବାୟୁଃ
- ବୃକ୍ଷଃ କିଂ ଗୃହଣାତି ?
ଉ- ଅଜ୍ଞାରାମ୍
- ବୃକ୍ଷଃ କିଂ ନିଃସାରୟତି ?
ଉ- ପ୍ରାଣବାୟୁମ୍ ଅମ୍ଳଜାନମ୍
- କଃ ଅସ୍ତ୍ରାକ୍ ପିତା ?
ଉ- ଆକାଶଃ
- କୟା ଧୂୟା ଶାନ୍ତିମନ୍ତଃ ପଠ୍ୟତେ ?
ଉ- ସର୍ବତ୍ର ଶାନ୍ତିଃ ବିରାଜତାମ୍ ଇତି
- ବୃକ୍ଷଃ କିଂ ସଂନୋତି ?
ଉ- ଅଜ୍ଞାରମ୍
- ବୃକ୍ଷଃ ସ୍ଵପତ୍ର ମାଧ୍ୟମେନ କଥା ଖାଦ୍ୟଂ ପ୍ରସ୍ତୋତି ?

- ଉ- ରଶ୍ମି ପ୍ରତିପାଳନ ପ୍ରକ୍ରିୟା
- ବାୟୁ ସଂଶୋଧନେ କେଷାଂ ଭୂମିକା ମହତ୍ପୂର୍ଣ୍ଣା ?
ଉ- ବୃକ୍ଷାଣାମ୍
- ଜଳମ୍ କିମ୍ ଇତି ଉଚ୍ୟତେ ?
ଉ- ଆପଃ
- ନିର୍ମଳେନ ଜଳେନ ଜୀବନଂ କିଂ ଭବତି ?
ଉ- ଆୟୁରାରୋଗ୍ୟମୟମ୍
- ବାୟୁମଣ୍ଡଳସ୍ୟ ବିଷପ୍ରକ୍ରିୟାଂ କଃ ନାଶୟତି ?
ଉ- ଅଗ୍ନିଃ
- କା ପ୍ରକୃତିଃ ଉଚ୍ୟତେ ?
ଉ- ଭୂମିଃ
- ଭୂମେଃ _____ ଜୀବନଂ ସଂକଟାପନ୍ନଂ ଭବତି ।
ଉ- ପ୍ରବୃଷଣେନ
- ଅନ୍ନାଦ୍ ଭବନ୍ତି _____ ।
ଉ- ଭୂତାନି
- ସଂସ୍କୃତେ 'ଓକସ୍' ଶବ୍ଦ _____ ।
ଉ- ଗୃହପର୍ଯ୍ୟାୟ ବୀଚକଃ
- ଜଗତ୍ ପରିତଃ _____ ପର୍ଯ୍ୟାବରଣମ୍ ।
ଉ- ଆବରଣମ୍
- ବେଷ୍ଟନେ ପରିବେଷଃ ସ୍ୟାଦ୍ _____ ସବିଧମଣ୍ଡଳେ ।
ଉ- ଭାନୋଃ
- ଜଳେ ଜୀବନସ୍ୟ _____ ସୃଷ୍ଟମ୍ ।
ଉ- ବୀଜମ୍

(ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନୋତ୍ତର)

ସଂକ୍ଷେପେଣ ନିଜ ଭାଷୟା ଉତ୍ତରଂ ଲିଖତ ।

- ନିଜଭାଷୟା ପ୍ରଶ୍ନାନାମ୍ ସଂକ୍ଷିପ୍ତମ୍ ଉତ୍ତରଂ ଲିଖତ ।**
- କିଂ ନାମ ପର୍ଯ୍ୟାବରଣମ୍ ?
ଉ- ପୃଥ୍ବୀ ଗୁରିପଟେ ଯେଉଁ ପ୍ରାକୃତିକ ଆବରଣ ରହିଛି ତାହା ହିଁ ପର୍ଯ୍ୟାବରଣ ଅଟେ ।
 - ପର୍ଯ୍ୟାବରଣ ଶବ୍ଦ କଥା ନିଷ୍ପନ୍ନ ଭବତି ?
ଉ- 'ପରି', ଆବରଣ- ଏହି ଦୁଇଗୋଟି ଶବ୍ଦର ସଂଯୋଗରେ ପର୍ଯ୍ୟାବରଣ ଶବ୍ଦ ଗଠିତ ହୋଇଛି ।
 - ଭୌତିକ ପର୍ଯ୍ୟାବରଣେ କେଷାଂ ଗ୍ରହଣାଂ ଭବତି ?
ଉ- ପୃଥ୍ବୀ, ଜଳ, ଆଲୋକ, ବାୟୁ ଓ ଆକାଶ- ଏହି ପଂଚୁତାଭୂତର ଗ୍ରହଣ ଭୌତିକ ପର୍ଯ୍ୟାବରଣରେ ହୋଇଥାଏ ।
 - ଜୈବିକ ପର୍ଯ୍ୟାବରଣେ କେଷାଂ ଗ୍ରହଣାଂ ଭବତି ?

- ଉ- ଜୈବିକ ପର୍ଯ୍ୟାବରଣରେ ଉଦ୍ଭିଦ ଜଗତ୍ ଓ ଜୀବ ଜଗତର ଗ୍ରହଣ ହୋଇଥାଏ ।
୫. ସଂପ୍ରତି କଃ ଶବ୍ଦଃ ପର୍ଯ୍ୟାବରଣସ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ବାଚକଃ ?
ଉ- ବର୍ତ୍ତମାନ ପରିବେଷ ଶବ୍ଦଟି ପର୍ଯ୍ୟାବରଣର ପର୍ଯ୍ୟାୟବାଚକ ଅଟେ ।
୬. ପୃଥିବୀ କାନି ଧାରୟତି ?
ଉ- ପୃଥିବୀ ଜୀବଜଗତ୍, ଉଦ୍ଭିଦଜଗତ୍, ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ରତ୍ନ ଓ ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟ ଧାରଣ କରିଥାଏ ।
୭. କାନି ଭୂତାନି ଭବନ୍ତି ?
ଉ- ପୃଥିବୀ, ଜଳ, ଆଲୋକ ବାୟୁ ଓ ଆକାଶ- ଏହି ପାଞ୍ଚଟି ମହାଭୂତ ଅଟନ୍ତି ।
୮. ଭୂମିଃ କେନ ପ୍ରତୃଷ୍ଣିତା ଭବତି ?
ଉ- ବୃକ୍ଷମାନଙ୍କର ଯଥେଚ୍ଛ ହେଦନ ଓ ରାସାୟନିକ ସାରର ପ୍ରୟୋଗ ଦ୍ୱାରା ଭୂମି ତୃଷ୍ଣିତ ହୁଏ ।
୯. ବୃକ୍ଷଃ କିଂ ଗୃହ୍ଣାତି ?
ଉ- ବୃକ୍ଷ ବାୟୁମଣ୍ଡଳରୁ ଅକ୍ସିଜନ ଗ୍ରହଣ କରେ ।
୧୦. ଜଳଂ କଥଂ ପ୍ରତୃଷ୍ଣିତଂ ଭବତି ?
ଉ- ବ୍ୟାପକ ଶିଳ୍ପାୟନ ଦ୍ୱାରା ଓ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ତ୍ୟାଗ ଦ୍ୱାରା ଜଳ ପ୍ରତୃଷ୍ଣିତ ହୁଏ ଏବଂ ପ୍ରତୃଷ୍ଣିତ ଜଳ ରୋଗ ସୃଷ୍ଟି କରେ ।
୧୧. କେ ବାୟୁମଣ୍ଡଳଂ ଶୁଦ୍ଧଂ କୁର୍ବନ୍ତି ?
ଉ- ଯଜ୍ଞ ଅଗ୍ନିରେ ଦିଆଯାଉଥିବା ଘୃତଯୁକ୍ତ ଆହୁତି ଗୁଡ଼ିକ ବାୟୁମଣ୍ଡଳକୁ ଶୁଦ୍ଧ କରିଥାଏ ।
୧୨. ଜଳଂ କଥଂ ମେଘେ ସଂଚିତଂ ଭବତି ?
ଉ- ସୂର୍ଯ୍ୟ ରଶ୍ମିଦ୍ୱାରା ବାଷ୍ପୀଭବନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ମେଘରେ ଜଳ ସଂଚିତ ହୁଏ ।
୧୩. କଃ ବାୟୁମଣ୍ଡଳସ୍ୟ ବିଷ ପ୍ରକ୍ରିୟାଂ ନାଶୟତି ?
ଉ- ଅଗ୍ନି ବାୟୁମଣ୍ଡଳର ବିଷ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ନଷ୍ଟ କରିଥାଏ ।
୧୪. ଜୀବନ୍ କଥଂ ସୁରକ୍ଷିତଂ ସ୍ୟାତ୍ ?
ଉ- ବାୟୁମଣ୍ଡଳର ସୁରକ୍ଷାଦ୍ୱାରା ଜୀବନ ସୁରକ୍ଷିତ ହୁଏ ।
୧୫. ପରିବେଷ ଶବ୍ଦଃ କୁତ୍ର ଉପଲବ୍ଧଃ ?
ଉ- ପରିବେଷ ଶବ୍ଦ ଅମରକୋଷ ନାମକ ଗ୍ରନ୍ଥରେ ଉପଲବ୍ଧ ହୁଏ ।
୧୬. ପର୍ଯ୍ୟାବରଣଂ କତିବିଧିମ୍ ?
ଉ- ପର୍ଯ୍ୟାବରଣ ଭୌତିକ ଓ ଜୈବିକ ଭେଦରେ ଦୁଇପ୍ରକାର ଅଟେ ।
୧୭. ବୃକ୍ଷଃ କିଂ ନିଃସାରୟତି ?
ଉ- ବୃକ୍ଷ ପ୍ରାଣବାୟୁ ଅମ୍ଳଜାନ ତ୍ୟାଗ କରେ. ଯାହାକି ପ୍ରାଣୀ ମାନଙ୍କର ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟାରେ ସହାୟକ ହୁଏ ।

୧୮. ବୃକ୍ଷଃ କେନ ଖାଦ୍ୟଂ ପ୍ରସ୍ତୋତି ?
ଉ- ବୃକ୍ଷ ନିଜର ପତ୍ର ମାଧ୍ୟମରେ ରଶ୍ମି ପ୍ରତିପାଳନ କ୍ରିୟା ଦ୍ୱାରା ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରେ ।
୧୯. କୁତ୍ର ବୃକ୍ଷାଣାଂ ଭୂମିକା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣା ?
ଉ- ବାୟୁ ଶୋଧନ କରିବାରେ ବୃକ୍ଷମାନଙ୍କର ଭୂମିକା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ।
୨୦. ରୋଗାଃ କେନ ଜାୟନ୍ତେ ?
ଉ- ଭୂମି ପ୍ରତୃଷ୍ଣଣ ଦ୍ୱାରା ରୋଗ ଗୁଡ଼ିକ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥାଏ ।
୨୧. କା ପ୍ରକୃତିଃ ଇତି କଥ୍ୟତେ ?
ଉ- ଭୂମିକୁ ପ୍ରକୃତି ବୋଲି କୁହାଯାଏ ।
୨୨. ଜୀବଜଗତ୍ କଥଂ ସୁରକ୍ଷିତଂ ଭବିଷ୍ୟତି ?
ଉ- ଭୌତିକ ପର୍ଯ୍ୟାବରଣର ସୁରକ୍ଷା ଦ୍ୱାରା ଜୀବଜଗତ୍ ସୁରକ୍ଷିତ ହୋଇପାରିବ ।
୨୩. ପର୍ବତେଭ୍ୟଃ ପ୍ରବହନ୍ତୀଷୁ ଜଳ ଧାରାସୁ କେ ସଂଚିତଂ ?
ଉ- ପର୍ବତମାନଙ୍କରୁ ପ୍ରବାହିତ ହେଉଥିବା ଜଳ ଧାରା ଗୁଡ଼ିକରେ ମାଟି, ଧାତୁ ଓ ଖଣିଜ ଲବଣ ପ୍ରଭୃତି ସଂଚିତ ହୁଏ ।
୨୪. ପ୍ରାଣିନଃ ବାୟୁମଣ୍ଡଳାତ୍ କିଂ ଗୃହୀତ୍ୱା ଜୀବନ୍ତି ?
ଉ- ପ୍ରାଣୀମାନେ ବାୟୁମଣ୍ଡଳରୁ ପ୍ରାଣବାୟୁ ଅମ୍ଳଜାନ ଗ୍ରହଣ କରି ଜୀବନ ଧାରଣ କରନ୍ତି ।
୨୫. ଜୀବନସ୍ୟ ବୀଜଂ କୁତ୍ର ସୃଷ୍ଟମ୍ ?
ଉ- ଜୀବନର ବୀଜ ଜଳରେ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି ।
୨୬. ଅଗ୍ନିଃ କିଂ ନାଶୟତି ?
ଉ- ଅଗ୍ନି ନିଜର ଦାହିକା ଶକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ସମସ୍ତ ଅଶୁଦ୍ଧ ବସ୍ତୁ ନଷ୍ଟ କରେ ।
୨୭. ସୃଷ୍ଟି ପ୍ରକ୍ରିୟାୟାଂ କାନି ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟାନି ?
ଉ- ପଞ୍ଚମହାଭୂତ ସୃଷ୍ଟି ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ହୋଇଥାନ୍ତି ।
୨୮. ଓକସ୍ ଇତି ଶବ୍ଦଃ କସ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ବାଚକଃ ?
ଉ- ଓକସ୍ ଶବ୍ଦ ଗୃହ ଶବ୍ଦର ପର୍ଯ୍ୟାୟ ବାଚକ ଅଟେ ।
୨୯. ଜୀବନ୍ କଥମ୍ ଆରୋଗ୍ୟମୟଂ ଭବତି ?
ଉ- ନିର୍ମଳ ଜଳ ଦ୍ୱାରା ଜୀବନ ଆୟୁଷ ଓ ଆରୋଗ୍ୟମୟ ହୋଇଥାଏ ।
୩୦. କଥଂ ଶାନ୍ତିମନ୍ତଃ ପଠ୍ୟତେ ?
ଉ- ସବୁଠାରେ ଶାନ୍ତି ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଉ- ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପଞ୍ଚମହାଭୂତର ସୁରକ୍ଷା ନିମିତ୍ତେ ଶାନ୍ତିମନ୍ତ ପାଠ କରାଯାଏ ।

(ଦୀର୍ଘ ଉତ୍ତର ମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନୋତ୍ତର)

ନିଜଭାଷଣ ପ୍ରାୟଶଃ ବାକ୍ୟତ୍ରୟେଣ ଉତ୍ତର ଲିଖତ ।

୧. କି ତାବତ୍ ପର୍ଯ୍ୟାବରଣମ୍ ?
 ଉ- ପରି ଓ ଆବରଣ - ଏହି ଦୁଇଟି ଶବ୍ଦର ସଂଯୋଗରେ ପର୍ଯ୍ୟାବରଣ ଶବ୍ଦ ଗଠିତ ହୋଇଛି । ପୃଥିବୀ ଏକ ବିଚିତ୍ର ଗ୍ରହ, ଯେଉଁଠାରେ ବିଭିନ୍ନ ରୂପରେ ଜୀବ ଜଗତର ବିକାଶ ହୋଇଛି । ପୃଥିବୀର ଚତୁଃ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଦେଖାଯାଉଥିବା ପ୍ରାକୃତିକ ଆବରଣକୁ ପର୍ଯ୍ୟାବରଣ କୁହାଯାଏ । ଭୌତିକ ଓ ଜୈବିକ ଭେଦରେ ପର୍ଯ୍ୟାବରଣ ଦୁଇପ୍ରକାର । ପର୍ଯ୍ୟାବରଣର ସୁରକ୍ଷା ଦ୍ୱାରା ଜୀବଜଗତ ସୁରକ୍ଷିତ ହୋଇଥାଏ ।
୨. କଷ୍ଟାବତ୍ ପରିବେଷ୍ୟ ?
 ଉ- ସୂର୍ଯ୍ୟମଣ୍ଡଳର ନିକଟରେ ଥିବା ଧୂଳିକଣା ମଣ୍ଡଳକୁ ପରିବେଷ କୁହାଯାଏ । ପରି ଉପସର୍ଗ ଯୁକ୍ତ ବିଷ୍ଣୁ ଧାତୁରେ ଘଞ୍ଜ ପ୍ରତ୍ୟୟ ଯୋଗ କରାଯାଇ ପରିବେଷ ଶବ୍ଦ ଗଠିତ ହୋଇଛି । ଯାହାଦ୍ୱାରା ଚତୁଃପାର୍ଶ୍ୱ ବ୍ୟାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ ତାହା ପରିବେଷ । ଅମର ସିଂହଙ୍କ କୃତ ଅମର କୋଷ ନାମକ ଗ୍ରନ୍ଥରେ ପରିବେଷ ଶବ୍ଦ ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇଥାଏ ।
୩. ପର୍ଯ୍ୟାବରଣ ମଧ୍ୟ କେଷାଂ ଗ୍ରହଣଂ ଭବତି ?
 ଉ- ପର୍ଯ୍ୟାବରଣ ଦୁଇପ୍ରକାର । ଯଥା- ଭୌତିକ ପର୍ଯ୍ୟାବରଣ ଓ ଜୈବିକ ପର୍ଯ୍ୟାବରଣ । ଆକାଶ, ବାୟୁ, ଅଗ୍ନି, ଜଳ ଓ ପୃଥିବୀ - ଏହି ପଞ୍ଚମହାଭୂତକୁ ଭୌତିକ ପର୍ଯ୍ୟାବରଣ ମଧ୍ୟରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ । ଉଦ୍ଭିଦ ଜଗତ ଓ ଜୀବଜଗତକୁ ଜୈବିକ ପର୍ଯ୍ୟାବରଣ ମଧ୍ୟରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ ।
୪. କଥଂ ପୃଥିବ୍ୟାଃ ସଂରକ୍ଷଣଂ କର୍ତ୍ତବ୍ୟମ୍ ?
 ଉ- ପୃଥିବୀ ଆମର ମାତା । ଜୀବଜଗତ, ବୃକ୍ଷଜଗତ, ରତ୍ନରାଶି ଓ ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକୁ ପୃଥିବୀ ଧାରଣ କରେ । ତେଣୁ ପୃଥିବୀର ସଂରକ୍ଷଣ ଦ୍ୱାରା ସମସ୍ତେ ସୁରକ୍ଷିତ ହୋଇପାରିବେ । ବୃକ୍ଷଛେଦନ ଓ ଅତ୍ୟଧିକ ରାସାୟନିକ ସାର ତଥା କୀଟ ନାଶକ ଔଷଧ ପ୍ରୟୋଗ ଫଳରେ ଭୂମି ଦୂଷିତ ହେଉଛି ଓ ରୋଗ ଗୁଡ଼ିକ ସୃଷ୍ଟି ହେଉଛି । ଭୂମିର ଅନ୍ୟନାମ ପ୍ରକୃତି । ଭୂମିକୁ ପ୍ରଦୂଷଣମୁକ୍ତ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଜୀବନ ନିରାମୟ ଓ ସୁଖମୟ ହୋଇଥାଏ ।
୫. ନିର୍ମଳେନ ଜଳେନ କିଂ ଭବତି ?
 ଉ- ଜଳର ଅନ୍ୟନାମ ଜୀବନ । ଜଳ ବିନା ପ୍ରାଣୀ ଜଗତ ଓ ଉଦ୍ଭିଦ ଜଗତର ସ୍ଥିତି ସମ୍ଭବ ହୁଏ ନାହିଁ । ଜଳରେ

ଜୀବନର ବୀଜ ରହିଥାଏ । ଜଳର ଅନ୍ୟନାମ ମଧ୍ୟ ରସ । ପର୍ବତରୁ ବହି ଆସୁଥିବା ଜଳ ଧାରାରେ ମୃତ୍ତିକା, ଧାତୁ ଓ ଖଣିଜ ଲବଣ ପ୍ରଭୃତିର ରସ ସଂରିତ ହୋଇଥାଏ । ଏଣୁ ଜଳ ଜୀବନର ଧାରକ ଓ ବର୍ଦ୍ଧକ ହୋଇଥାଏ । ନିର୍ମଳ ଜଳ ଦ୍ୱାରା ଜୀବନ ଦୀର୍ଘାୟୁଯୁକ୍ତ ଓ ନୀରୋଗ ହୋଇଥାଏ ।

୬. ଅଗ୍ନିଃ କଥଂ ସଂସାରସ୍ୟ ହିତଂ ସାଧୟତି ?
 ଉ- ଅଗ୍ନି ତେଜସ୍ୱରୂପ ଅଟେ । ଅଗ୍ନିର ଦାହିକା ଶକ୍ତି ସମସ୍ତ ଅଶୁଦ୍ଧ ବସ୍ତୁକୁ ନାଶ କରେ ଓ ପର୍ଯ୍ୟାବରଣର ଶୁଦ୍ଧତାକୁ ରକ୍ଷାକରେ । ସୂର୍ଯ୍ୟ, ଯଜ୍ଞାଗ୍ନି, ଗାହ୍ୱପତ୍ୟାଗ୍ନି, ବନାଗ୍ନି ଓ ବଡ଼ବାଗ୍ନି ଭାବରେ ବିଭିନ୍ନ ରୂପରେ ଅଗ୍ନି ଶୁଦ୍ଧତାର କାରଣ ହୋଇଥାଏ । ଅଗ୍ନି ବାୟୁମଣ୍ଡଳର ବିଷପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ନଷ୍ଟ କରି ସଂସାରର ହିତ ସାଧନ କରିଥାଏ ।
୭. ବାୟୁମଣ୍ଡଳସ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା କଥଂ କରଣୀୟା ?
 ଉ- ବାୟୁ ଜୀବନର ଆଧାର । ବାୟୁ ମଧ୍ୟ ବିଶ୍ୱଭେଷଜ ସ୍ୱରୂପ । ପ୍ରାଣ ବାୟୁ ଦ୍ୱାରା ଜୀବନ ସଂରିତ ହୁଏ । ଯଜ୍ଞରେ ଅଗ୍ନି ମଧ୍ୟରେ ଦିଆଯାଉଥିବା ଘୃତର ଆହୁତି ବାୟୁମଣ୍ଡଳକୁ ଶୁଦ୍ଧ କରିଥାଏ । ବୃକ୍ଷ ବାୟୁମଣ୍ଡଳରୁ ଅଜୀରାମ୍ଳ ଗ୍ରହଣ କରି ଅଜୀରକୁ ସଂୟମ କରେ ଏବଂ ପ୍ରାଣବାୟୁ ଅମ୍ଳଜାନ ତ୍ୟାଗକରେ । ଏଣୁ ବାୟୁର ସୁରକ୍ଷା ଦ୍ୱାରା ଜୀବନ ସୁରକ୍ଷିତ ହୋଇଥାଏ । ବୃକ୍ଷଛେଦନ ଦ୍ୱାରା ବାୟୁ ନଷ୍ଟହୁଏ ।
୮. କଥଂ ସୃଷ୍ଟିଃ ରମଣୀୟା ଭବିଷ୍ୟତି ?
 ଉ- ଆକାଶ ଆଦି ପଞ୍ଚମହାଭୂତ ସମନ୍ୱିତ ରୂପରେ ପ୍ରାଣୀ ମାନଙ୍କର ଜୀବନକୁ ଧାରଣ ଓ ପୋଷଣ କରିଥାନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିକର ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ଘଟିଲେ ସୃଷ୍ଟିର ବିନାଶ ସୁନିଶ୍ଚିତ ହୋଇଥାଏ । ବିଶ୍ୱର ଓ ତାହାର ଆବରଣ ପର୍ଯ୍ୟାବରଣର ସୁରକ୍ଷାଦ୍ୱାରା ଏହି ସୃଷ୍ଟି ନିଶ୍ଚିତଭାବେ ରମଣୀୟ ହୋଇପାରିବ ।

ସ୍ଵାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦଃ

1. କଃ ବିବେକାନନ୍ଦସ୍ୟ ପିତା ?
ଉ- ବିଶ୍ଵନାଥ ଦଠଃ ।
2. କା ବିବେକାନନ୍ଦସ୍ୟ ମାତା ?
ଉ- ଭୁବନେଶ୍ଵରୀ ଦେବୀ
3. ବିବେକାନନ୍ଦସ୍ୟ ବାଲ୍ୟନାମ କିମ୍ ?
ଉ- ନରେନ୍ଦ୍ରନାଥଃ
4. ରାମକୃଷ୍ଣପରମହଂସେନ କଃ ଶିଷ୍ୟରୂପେଣ ସ୍ଵୀକୃତଃ ?
ଉ- ବିବେକାନନ୍ଦଃ
5. ଈଶ୍ଵରାନୁସନ୍ଧିସୁଃ ବିବେକାନନ୍ଦଃ କଂ ନିକଷା ଅଗଚ୍ଛତ୍ ?
ଉ- ରାମକୃଷ୍ଣପରମହଂସମ୍
6. ବିବେକାନନ୍ଦଃ କୀଦୃଶଃ ପୁରୁଷଃ ଆସୀତ୍ ?
ଉ- ଜ୍ୟୋତିଃ ପୁରୁଷଃ
7. ବିବେକାନନ୍ଦଃ କଦା ଇହଲୀଳାଂ ସମାପ୍ତବାନ୍ ?
ଉ- ୦୪ ଜୁଲାଇ ୧୯୦୨
8. ବିବେକାନନ୍ଦସ୍ୟ ସ୍ମୃତିଃ କୀଦୃଶୀ ଆସୀତ୍ ?
ଉ- ପ୍ରଖରା
9. ବିବେକାନନ୍ଦଃ ସ୍ଵଜୀବନେ କିମ୍ ଆଚରିତବାନ୍ ?
ଉ- ମାତୁରୁପଦେଶମ୍
10. ବେଲୁର ନଗରଂ କୁତ୍ର ବଠିତେ ?
ଉ- କୋଲକାତାୟାମ୍
11. କଃ ବିବେକାନନ୍ଦସ୍ୟ ଗୁରୁଃ ?
ଉ- ରାମକୃଷ୍ଣପରମହଂସଃ
12. କୈଃ ସନ୍ନେଳନ ସ୍ଥାନଂ ପ୍ରକର୍ମିତମ୍ ଆସୀତ୍ ?
ଉ- କରତାଳୈଃ
13. ପ୍ରୀୟଶଃ କେ ନ ଦୀର୍ଘଜୀବିନଃ ?
ଉ- ଈଶ୍ଵରସ୍ୟ ପୁତ୍ରାଃ
14. କେ ଦିବ୍ୟପୁରୁଷାଃ ?
ଉ- ମହାମାନବାଃ
15. ମାତା ବିବେକାନନ୍ଦଂ ସ୍ନେହେନ କେନ ନାମ୍ନା ଆହୃତବତୀ ?
ଉ- ବିଲୁଇତି
16. ବିବେକାନନ୍ଦଃ ଗୁରୋଃ ନାମ୍ନା କୁତ୍ର ଏକଂ ମଠଂ ସ୍ଥାପିତବାନ୍ ?
ଉ- ବେଲୁର ଗ୍ରାମେ
17. ବିବେକାନନ୍ଦଃ ଆଜୀବନଂ କାଂ ସ୍ମରତି ସୁ ?
ଉ- ମାତରମ୍

18. ଯଃ ମାତରଂ ଯଥାର୍ଥଂ ପୂଜୟତି ସଃ କିଂ ଭବିଷ୍ୟତୀତି ବିବେକାନନ୍ଦଃ ଅବଦତ୍ ?
ଉ- ଉଠମଃ ମାନବଃ
19. କେଷାଂ କୃତେ ବିବେକାନନ୍ଦସ୍ୟ ହୃଦୟଂ ବିଗଳିତମ୍ ଆସୀତ୍ ?
ଉ- ଦରିଦ୍ରାଶାମ୍
20. ବିବେକାନନ୍ଦଃ ବାଲ୍ୟାତ୍ କୀଦୃଶଃ ଆସୀତ୍ ?
ଉ- ଜ୍ଞାନ ପିପାସୁଃ
21. ପୁତ୍ର ! ଆଜୀବନଂ ପବିତ୍ରୋ ଭବ-ଇତି ବିବେକାନନ୍ଦଂ କା ଅବଦତ୍ ?
ଉ- ମାତା
22. ବିବେକାନନ୍ଦସ୍ୟ ଗମ୍ଭୀର ସ୍ଵରଃ କେଷାଂ ହୃଦୟାନି ସ୍ଵଶତି ?
ଉ- ଶ୍ରେୀତୃଣାମ୍
23. ଯୋଗ୍ୟ ଗୁରୋଃ ଯୋଗ୍ୟ ଶିଷ୍ୟସ୍ୟ ଚ ସଂଯୋଗଃ କୀଦୃଶଃ ଆସୀତ୍ ?
ଉ- ଦୈବ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟଃ
24. ଦିବ୍ୟପୁରୁଷାଃ କୁତଃ ପୃଥିବୀମ୍ ଅବତରନ୍ତି ?
ଉ- ଅମର ଧାମ୍ନଃ
25. ରାମକୃଷ୍ଣ ମିଶନ୍ ମାଧ୍ୟମେନ ବିବେକାନନ୍ଦଃ କେଷାଂ ସେବାମାରଭତ ?
ଉ- ଦରିଦ୍ରାଶାମ୍
26. କଂ ବିଷୟମ୍ ଅନୁସୃତ୍ୟ ବିବେକାନନ୍ଦଃ ଭାଷଣଂ ପ୍ରଦଠିବାନ୍ ?
ଉ- ବସୁଧୈବ କୁରୁୟକମ୍
27. କଦା ବିଶ୍ଵ ଧର୍ମ ସନ୍ନେଳନମ୍ ଅଭବତ୍ ?
ଉ- ୧୧ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୮୯୩ ମିତେ ଦିନାଙ୍କେ
28. କଦା ବିବେକାନନ୍ଦସ୍ୟ ଜନ୍ମ ?
ଉ- ୧୨ ଜାନୁୟାରୀ ୧୮୬୩ ମିତେ ଦିନାଙ୍କେ

(ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନୋତ୍ତର)

ସଂକ୍ଷେପେଣ ନିଜ ଭାଷୟା ଉତ୍ତରଂ ଲିଖତ ।

୧. ସ୍ଵାମିନଃ ବିବେକାନନ୍ଦସ୍ୟ ଜନ୍ମ କଦା କୁତ୍ର ଚ ଅଭବତ୍ ?
ଉ- କୋଲକାତା ସହରରେ ୧୮୬୩ ମସିହା ଜାନୁଆରୀ ମାସ ୧୨ ତାରିଖରେ ସ୍ଵାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ।
୨. କୌ ବିବେକାନନ୍ଦସ୍ୟ ପିତରୌ ?
ଉ- ସ୍ଵାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ନାମ ବିଶ୍ଵନାଥ ଦଠ ଓ ମାତାଙ୍କ ନାମ ଭୁବନେଶ୍ଵରୀ ଦେବୀ ।

୩. ବିବେକାନନ୍ଦସ୍ୟ ବାଲ୍ୟନାମ କିମ୍ ଆସୀତ ?
 ଉ- ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କର ବାଲ୍ୟ ନାମ ଥିଲା ନରେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ।
୪. ମାତା ବିବେକାନନ୍ଦଂ ସ୍ନେହେନ କିମ୍ ଆହୃତବତୀ ?
 ଉ- ମାଆ ସ୍ନେହରେ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କୁ ବିଲୁ ବୋଲି ଡାକୁଥିଲେ ।
୫. ସ୍ତନ୍ନ ଜୀବନକାଳେ ମହାମାନବାଃ କିଂ ସାଧୟନ୍ତି ?
 ଉ- ସ୍ତନ୍ନ ଜୀବନ କାଳ ମଧ୍ୟରେ ମହାମାନବ ମାନେ ମହତ୍ କାର୍ଯ୍ୟ ସାଧନ କରନ୍ତି ?
୬. ବିବେକାନନ୍ଦସ୍ୟ ଜୀବନ ଚରିତଂ କଥମ୍ ଆଦର୍ଶ ସ୍ଥାନୀୟମ୍ ?
 ଉ- ସ୍ବାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କର ଜୀବନ ଚରିତ ଉତ୍ତମ ମନୁଷ୍ୟ ନିର୍ମାଣ ନିମିତ୍ତ ଆଦର୍ଶ ସ୍ଥାନୀୟ ଅଟେ ।
୭. କଦା କୁତ୍ର ଚ ବିଶ୍ୱ ଧର୍ମ ସମ୍ମେଳନମ୍ ଅଭବତ୍ ?
 ଉ- ଆମେରିକା ଦେଶର ଚିକାଗୋ ସହରରେ ୧୮୯୩ ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସ ୧୧ ତାରିଖରେ ବିଶ୍ୱ ଧର୍ମ ସମ୍ମେଳନ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା ।
୮. ବିବେକାନନ୍ଦଃ କଥଂ ରାମକୃଷ୍ଣ ପରମହଂସଂ ନିକଷା ଅଗଚ୍ଛତ୍ ?
 ଉ- ବିବେକାନନ୍ଦ ଇଶ୍ୱରଙ୍କ ଅନୁସନ୍ଧାନରେ ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଇ ରାମକୃଷ୍ଣ ପରମହଂସଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯାଇଥିଲେ ।
୯. କେ ନ ଦୀର୍ଘ ଜୀବିନଃ ଭବନ୍ତି ?
 ଉ- ଇଶ୍ୱରଙ୍କ ପୁତ୍ରମାନେ ପ୍ରାୟ ଦୀର୍ଘଜୀବୀ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ ।
୧୦. ବିଶ୍ୱସ୍ୟ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକକ୍ଷେତ୍ରେ କଥଂ ମହତୀ ପରମ୍ପରା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତା ?
 ଉ- ଯୋଗ୍ୟ ଗୁରୁଙ୍କ ସହିତ ଯୋଗ୍ୟ ଶିଷ୍ୟଙ୍କର ସଂଯୋଗ ବିଶ୍ୱର ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମହାନ ପରମ୍ପରା ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲା ।
୧୧. ବିବେକାନନ୍ଦସ୍ୟ ସ୍ମୃତିଶକ୍ତିଃ କୀଦୃଶୀ ଆସୀତ୍ ?
 ଉ- ଅତ୍ୟନ୍ତ ମୋଧାବୀ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କର ସ୍ମୃତି ଶକ୍ତି ଅତି ପ୍ରଖର ଥିଲା ।
୧୨. କେଷାଂ କୃତେ ବିବେକାନନ୍ଦସ୍ୟ ହୃଦୟଂ ବିଗଳିତମ୍ ଆସୀତ୍ ?
 ଉ- ଦରିଦ୍ରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କର ହୃଦୟ ବିଗଳିତ ହେଉଥିଲା ।
୧୩. ବିଶ୍ୱକଲ୍ୟାଣାର୍ଥଂ କିଂ ଚିରାତ୍ ପ୍ରତୀକ୍ଷିତମ୍ ଆସୀତ୍ ?

- ଉ- ଯୋଗ୍ୟ ଗୁରୁ ରାମକୃଷ୍ଣ ପରମହଂସଙ୍କ ସହିତ ଯୋଗ୍ୟ ଶିଷ୍ୟ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କର ସଂଯୋଗ ଦୀର୍ଘ କାଳରୁ ଅପେକ୍ଷା କରାଯାଇଥିଲା ।
୧୪. ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜ୍ଞାନ ବୃଦ୍ଧିରେ ବିବେକାନନ୍ଦଃ କାନି ଅଧୀତବାନ୍ ?
 ଉ- ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜ୍ଞାନର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ନିମିତ୍ତ ବିବେକାନନ୍ଦ ପ୍ରାତ୍ୟ ଓ ପାଞ୍ଚାତ୍ୟ ଦର୍ଶନଶାସ୍ତ୍ର ଅଧ୍ୟୟନ କରିଥିଲେ ।
୧୫. ଅଦ୍ୟାବଧି ଧରାପୃଷ୍ଠଂ କିଂ ପବିତ୍ରଂ କରୋତି ?
 ଉ- ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କର ଅମୃତବାଣୀ ପୁଣ୍ୟତୋୟା ଗଙ୍ଗା ପରି ଧରାପୃଷ୍ଠକୁ ପବିତ୍ର କରୁଛି ।
୧୬. ବାଲ୍ୟାତ୍ ବିବେକାନନ୍ଦଃ କୀଦୃଶଃ ଆସୀତ୍ ?
 ଉ- ସ୍ବାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ବାଲ୍ୟକାଳରୁ ଜ୍ଞାନପିପାସୁ, ଇଶ୍ୱରବିଶ୍ୱାସୀ ତଥା ଇଶ୍ୱର ଜିଜ୍ଞାସୁ ଥିଲେ ।
୧୭. କିଂ ନାମ ସଫଳଂ ଜୀବନମ୍ ?
 ଉ- ପ୍ରତିକୂଳ ଅବସ୍ଥାରେ ନିଜର ପ୍ରକାଶ ଓ ବିକାଶ ହିଁ ସଫଳ ଜୀବନ ଅଟେ ।
୧୮. ବିବେକାନନ୍ଦଃ କଥଂ ବିଶ୍ୱବିଶ୍ଚୂତଃ ଅଭବତ୍ ?
 ଉ- ସ୍ବାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ସନାତନ ଧର୍ମର ତାତ୍ତ୍ୱିକ ଆଲୋଚନା ସହିତ ମାନବ ଧର୍ମ ବିଷୟରେ ଭାଷଣ ଦେଇ ପୃଥିବୀ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ହୋଇଥିଲେ ।
୧୯. କଂ ବିଷୟମ୍ ଅନୁପୃତ୍ୟ ବିବେକାନନ୍ଦଃ ସକଳାନ୍ ତମତ୍ କୃତବାନ୍ ?
 ଉ- ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱ ଏକ ପରିବାର - ଏହି ବିଷୟରେ ଭାଷଣ ଦେଇ ସ୍ବାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ତମତ୍ କୃତ କରିଥିଲେ ।
୨୦. ବିବେକାନନ୍ଦଃ କୁତ୍ର ମଠଂ ସ୍ଥାପିତବାନ୍ ?
 ଉ- ବିବେକାନନ୍ଦ କୋଲକାତା ସହରର ବେଲୁରଠାରେ ଗୁରୁ ରାମକୃଷ୍ଣଙ୍କ ନାମରେ ଏକ ମଠ ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ ।
୨୧. ବିବେକାନନ୍ଦଃ କଦା ଦିବ୍ୟଗତଃ ?
 ଉ- ସ୍ବାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ୧୯୦୨ ମସିହା ଜୁଲାଇ ମାସ ୪ ତାରିଖରେ ଇହଧାମ ତ୍ୟାଗ କରିଥିଲେ ।

(ଦୀର୍ଘ ଉତ୍ତର ମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନୋତ୍ତର)

୧. ମହାମାନବାଃ କିଂ କୁର୍ବନ୍ତି ?
 ଉ- ମହାମାନବ ମାନେ ଦିବ୍ୟପୁରୁଷ ଅଟନ୍ତି । ସେମାନେ ସ୍ୱର୍ଗରୁ ପୃଥିବୀ ପୃଷ୍ଠକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସନ୍ତି । ମାନବଜାତି, ଧର୍ମ ଓ ବିଶ୍ୱସମୁଦାୟର ମଙ୍ଗଳ ପାଇଁ ସ୍ତନ୍ନଦିନର

ଜୀବନକାଳ ମଧ୍ୟରେ ସେମାନେ ମହତ୍ କାର୍ଯ୍ୟ ସାଧନ କରନ୍ତି । ତାହାପରେ ସେମାନେ ପୁନର୍ବାର ସ୍ୱର୍ଗପୁରକୁ ଫେରିଯାଆନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ ସଂସାରର ମଙ୍ଗଳପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ।

୨. ବିଶ୍ୱକଲ୍ୟାଣାର୍ଥ କୀଦୃଶଃ ଶୁଭ ମୁହୂର୍ତ୍ତଃ ପ୍ରତୀକ୍ଷିତଃ ?
 ଉ- ସତ୍ୟାନୁସନ୍ଧାନୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ମହାନ ସାଧକ ରାମକୃଷ୍ଣ ପରମହଂସଙ୍କୁ ଗୁରୁ ରୂପରେ ବରଣ କଲେ ଓ ରାମକୃଷ୍ଣ ମଧ୍ୟ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କୁ ଶିଷ୍ୟ ରୂପରେ ସ୍ୱୀକାର କଲେ । ଯୋଗ୍ୟ ଗୁରୁ ଓ ଯୋଗ୍ୟ ଶିଷ୍ୟଙ୍କର ମିଳନ ବିଧିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଥିଲା । ବିଶ୍ୱର ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ମହାନ ପରମ୍ପରା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଲା । ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ ଏହି ଶୁଭ ମୁହୂର୍ତ୍ତକୁ ସମସ୍ତେ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିଲେ ।
୩. ବିବେକାନନ୍ଦଃ କଥଂ ସ୍ମୃତି ପଟଳେ ସର୍ବଂ ନି ଧାତୁଂ ଶକ୍ନୋତି ସ୍ତୁ ?
 ଉ- ବିବେକାନନ୍ଦ ବାଲ୍ୟକାଳରୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ମେଧାବୀ ଥିଲେ । ସେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜ୍ଞାନ ବୃଦ୍ଧିପାଇଁ ପ୍ରାଚ୍ୟ ଓ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଦର୍ଶନ ଶାସ୍ତ୍ର ଅଧ୍ୟୟନ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ସ୍ମରଣ ଶକ୍ତି ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରଖର ଥିଲା । ସେ ଥରେ ମାତ୍ର ଯାତ୍ରା ପଢୁଥିଲେ ବା ଶୁଣୁଥିଲେ, ତାହା ସବୁଦିନ ପାଇଁ ନିଜର ସ୍ମୃତି ପଟଳରେ ଧାରଣ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହେଉଥିଲେ ।
୪. ବିବେକାନନ୍ଦଃ କଥଂ ବିଶ୍ୱପ୍ରସିଦ୍ଧଃ ଅଭବତ୍ ?
 ଉ- ୧୮୯୩ ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସ ୧୧ ତାରିଖରେ ଆମେରିକାର ଚିକାଗୋ ସହରରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ବିଶ୍ୱଧର୍ମ ସମ୍ମେଳନରେ ଯୋଗଦାନ କରି ବିବେକାନନ୍ଦ ଯେତେବେଳେ ଆମେରିକା ବାସୀଙ୍କୁ ଭାଇ ଓ ଭଉଣୀ ବୋଲି ସମୋଧନ କଲେ, ସେତେବେଳେ ସାମୂହିକ କରତାଳିରେ ସଭାସ୍ଥଳ ପ୍ରକମ୍ପିତ ହୋଇଥିଲା । ସେଠାରେ “ବସୁଧୈବ କୁଟୁମ୍ବକମ୍” ବିଷୟରେ ଭାଷଣ ଦେଇ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଚମତ୍କୃତ କରିଥିଲେ । ତାହାପରେ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ କେବଳ ସନାତନ ଧର୍ମ ନୁହେଁ ବରଂ ମାନବ ଧର୍ମର ପ୍ରସାର ପାଇଁ ଯଥାର୍ଥ ଭାଷଣ ଦେଇ ସେ ବିଶ୍ୱ ବିଖ୍ୟାତ ହୋଇଥିଲେ ।
୫. ରାମକୃଷ୍ଣ ମିଶନ୍ ମାଧ୍ୟମେନ କିଂ ଭବତି ?
 ଉ- ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ଗୁରୁ ରାମକୃଷ୍ଣ ପରମହଂସଙ୍କ ନାମରେ କୋଲକାତାର ବେଲୁର୍ ସହରରେ ଏକ ମଠ ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ । ସେଠାରେ ସନାତନ ଧର୍ମର ମୌଳିକ ତତ୍ତ୍ୱ ପ୍ରସାର ସହିତ ସେ ଦରିଦ୍ର ମାନଙ୍କର ସେବା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ ।

ଏହି ରାମକୃଷ୍ଣ ମିଶନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଉତ୍ସାହିତ ହୋଇ ଯୁବକମାନେ ଆଜି ମଧ୍ୟ ବିଶ୍ୱର ଅନେକ ସ୍ଥାନରେ ସେବାକାର୍ଯ୍ୟ କରିଚାଲିଛନ୍ତି ।

ପଦ୍ୟବିଭାଗଃ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଯକ୍ଷ ସମ୍ବାଦଃ

ଏକପଦେନ ଉତ୍ତରଂ ଲିଖତ ।

1. “ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଯକ୍ଷ ସମ୍ବାଦଃ” ଇତି କବିତା କୁତଃ ସଂଗୃହୀତା ?
 ଉ- ମହାଭାରତାତ୍
2. ମହାଭାରତମ୍ କେନ ବିରଚିତମ୍ ?
 ଉ- ବ୍ୟାସଦେବେନ
3. ବ୍ୟାସଦେବସ୍ୟ ମୂଳ ନାମ କିମ୍ ?
 ଉ- କୃଷ୍ଣ ଦ୍ୱୈପାୟନଃ
4. ପ୍ରବସତଃ କିଂ ମିତ୍ରମ୍ ?
 ଉ- ବିଦ୍ୟା
5. ଗୃହେ ସତଃ କିଂ ମିତ୍ରମ୍ ?
 ଉ- ଭାର୍ଯ୍ୟା
6. ଭିକ୍ଷକ୍ କସ୍ୟ ମିତ୍ରମ୍ ?
 ଉ- ଆତୁରସ୍ୟ
7. କସ୍ୟ ମିତ୍ରଂ ଦାନମ୍ ?
 ଉ- ମରିଷ୍ୟତଃ
8. ପୁରୁଷଃ କଥଂ ମୃତଃ ସ୍ୟାତ୍ ?
 ଉ- ଦରିଦ୍ରଃ
9. ରାଷ୍ଟ୍ରଂ କଥଂ ମୃତଂ ସ୍ୟାତ୍ ?
 ଉ- ଅରାଜକମ୍
10. ଶ୍ରୀଞ୍ଚଂ କଥଂ ମୃତଂ ଭବେତ୍ ?
 ଉ- ଅଶ୍ରୋତ୍ରିୟମ୍
11. କୀଦୃଶଃ ଯଜ୍ଞଃ ମୃତୋଭବେତ୍ ?
 ଉ- ଅଦକ୍ଷିଣଃ
12. ତପଃ କିଂ ଲକ୍ଷଣଂ ପ୍ରୋକ୍ତମ୍ ?
 ଉ- ସ୍ୱଧର୍ମଂ ବର୍ତ୍ତନମ୍
13. କୋ ଦମଃ ପ୍ରକୀର୍ତ୍ତତଃ ?
 ଉ- ମନସୋ ଦମନମ୍
14. କା ପରା କ୍ଷମା ପ୍ରୋକ୍ତା ?
 ଉ- ଦୃଢ଼ ସହିଷ୍ଣୁତ୍ୱମ୍

15. କା ହ୍ରୀଃ ପରିକୀର୍ତ୍ତା ?
ଉ- ଅକାର୍ଯ୍ୟ ନିବର୍ତ୍ତନମ୍
16. କି ଜ୍ଞାନଂ ପ୍ରୋଚ୍ୟତେ ?
ଉ- ତତ୍ତ୍ୱାର୍ଥ ସମୋଧଃ
17. କଃ ଶମଃ ପ୍ରକୀର୍ତ୍ତଃ ?
ଉ- ଚିତ୍ତ ପ୍ରଶାନ୍ତତା
18. କା ପରା ଦୟା ପ୍ରୋକ୍ତା ?
ଉ- ସର୍ବ ସୁଖେଷିତ୍ୱମ୍
19. କିମ୍ ଆର୍ଜବମ୍ ଉଦାହୃତମ୍ ?
ଉ- ସମଚିତ୍ତତା
20. ପୁଂସାଂ କଃ ଦୁର୍ଜୟଃ ଶତ୍ରୁଃ ?
ଉ- କ୍ରୋଧଃ
21. କଃ ଅନନ୍ତକଃ ବ୍ୟାଧୁଃ ?
ଉ- ଲୋଭଃ
22. ସାଧୁଃ କାଦୃଶଃ ସ୍ମୃତଃ ?
ଉ- ସର୍ବ ଭୂତହିତଃ
23. ଅସାଧୁଃ କାଦୃଶଃ ସ୍ମୃତଃ ?
ଉ- ନିର୍ଦୟଃ
24. କଃ ପୁମାନ୍ ପଣ୍ଡିତଃ ଜ୍ଞେୟଃ ?
ଉ- ଧର୍ମଜ୍ଞଃ
25. କଃ ନାସ୍ତ୍ରିକଃ ପ୍ରକୀର୍ତ୍ତଃ ?
ଉ- ମୂର୍ଖଃ
26. କଃ ମୂର୍ଖଃ ପ୍ରକୀର୍ତ୍ତଃ ?
ଉ- ନାସ୍ତ୍ରିକଃ
27. କଃ କାମଃ ସ୍ୟାତ୍ ?
ଉ- ସଂସାରହେତୁଃ
28. କୋ ମସୂରଃ ଇତି ସ୍ମୃତଃ ?
ଉ- ହୃତାପଃ
29. ଭୃତାନି କୁତ୍ର ଗଚ୍ଛନ୍ତି ?
ଉ- ଯମାଳୟମ୍
30. କଃ ଅପ୍ରତିଷ୍ଠଃ ଭବତି ?
ଉ- ତର୍କଃ
31. କେ ଜୀବିତୁମ୍ ଇଚ୍ଛନ୍ତି ?
ଉ- ଶେଷାଃ
32. କା ଦର୍ବା ଭବତି ?
ଉ- ମାସର୍ତ୍ତୁଃ

33. କଃ ଭୃତାନି ପଚତି ?
ଉ- କାଳଃ
34. ଗଗନଂ କିଂ ଭବତି ?
ଉ- ପିଧାନମ୍
35. ଧର୍ମସ୍ୟ ତତ୍ତ୍ୱଂ କୁତ୍ର ନିହିତମ୍ ଅସ୍ତି ?
ଉ- ଗୁହାୟାମ୍
36. ମୃତମ ଶ୍ରୋତ୍ରିୟଂ _____ ।
ଉ- ଶ୍ରୀକ୍ଷମ୍
37. ପୃଥ୍ୱୀ _____ ଗଗନଂ ପିଧାନମ୍ ।
ଉ- ବିଭାଷ୍ଟମ୍
38. ପଂମୋହନି ଷଷ୍ଠେ ବା _____ ପଚତି ଯୋ ଗୃହେ ?
ଉ- ଶାକମ୍
39. ବଦ ମେ ତତୁରଃ _____ ମୃତା ଜୀବନ୍ତୁ ବାନ୍ଧବାଃ ।
ଉ- ପ୍ରଶ୍ନାନ୍
40. ଅନୃଣୀ ଗୁପ୍ତବାସୀ ତ ସ୍ୟ _____ ମୋଦତେ ।
ଉ- ବାରିଚର
41. ନୈକୋ ମୁନିର୍ଯସ୍ୟ _____ ପ୍ରମାଣମ୍ ।
ଉ- ମତମ୍
42. ଅହନ୍ୟହନି _____ ଗଚ୍ଛନ୍ତାହ ଯମାଳୟମ୍ ।
ଉ- ଭୃତାନି
43. ତର୍କୋଽପ୍ରତିଷ୍ଠଃ _____ ବିଭିନ୍ନଃ ।
ଉ- ଶୁଚୟୋ (ଶୁଚୟଃ)

(ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନୋତ୍ତର)

ନିଜ ଭାଷୟା ପ୍ରଶ୍ନାନାଂ ସଂକ୍ଷିପ୍ତମ୍ ଉତ୍ତରଂ ଲିଖତ ।

୧. କଃ ପଣ୍ଡିତଃ ଜ୍ଞେୟଃ ?
ଉ- ଧର୍ମର ତତ୍ତ୍ୱକୁ ଜାଣିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ପଣ୍ଡିତ କୁହାଯାଏ ।
୨. କଃ ଅସାଧୁଃ ସ୍ମୃତଃ ?
ଉ- ଦୟାଶୂନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଅସାଧୁ କୁହାଯାଏ ।
୩. କଃ ଶମଃ ପ୍ରକୀର୍ତ୍ତଃ ?
ଉ- ହୃଦୟର ପ୍ରଶାନ୍ତ ଭାବକୁ ଶାନ୍ତି କୁହାଯାଏ ।
୪. ଅନନ୍ତକଃ ବ୍ୟାଧୁଃ କଃ ?
ଉ- ଲୋଭ ହେଉଛି ଏକ ରୋଗ ଯାହାର ଅନ୍ତ ନଥାଏ ।
୫. ନାସ୍ତ୍ରିକଃ କଃ ପ୍ରକୀର୍ତ୍ତଃ ?
ଉ- ମୂର୍ଖ ଲୋକକୁ ନାସ୍ତ୍ରିକ କୁହାଯାଏ ।
୬. ତପସଃ କିଂ ଲକ୍ଷଣଂ ପ୍ରୋକ୍ତମ୍ ?

ଉ- ନିଜ ଧର୍ମ ବା କର୍ତ୍ତବ୍ୟରେ ପ୍ରବୃତ୍ତି ହିଁ ତପସ୍ୟାର ଲକ୍ଷଣ ଅଟେ ।

୭. ଆତ୍ମରସ୍ୟ କିମିତ୍ତମ୍ ?

ଉ- ବୈଦ୍ୟ ହେଉଛନ୍ତି ରୋଗରେ ପୀଡ଼ିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ବନ୍ଧୁ ।

୮. କା ହ୍ରୀଃ ପରିକୀର୍ତ୍ତା ?

ଉ- ଅକାର୍ଯ୍ୟରୁ ନିବୃତ୍ତ ହେବାକୁ ଲଜା କୁହାଯାଏ ।

୯. କା ପରା ଦୟା ପ୍ରୋକ୍ତା ?

ଉ- ସମସ୍ତଙ୍କର ସୁଖ କାମନା କରିବାକୁ ଦୟା କୁହାଯାଏ ।

୧୦. କଃ ମୂର୍ଖଃ ଉଚ୍ୟତେ ?

ଉ- ଇଶ୍ଵର ଓ ଶାସ୍ତ୍ରର ଅସ୍ତିତ୍ଵକୁ ସ୍ଵୀକାର କରୁନଥିବା ନାସ୍ତିକକୁ ମୂର୍ଖ କୁହାଯାଏ ।

୧୧. ଆର୍ଜବଂ କିମ୍ ଉଦାହୃତମ୍ ?

ଉ- ସମସ୍ତଙ୍କ ପ୍ରତି ହୃଦୟରେ ସମାନଭାବ ପୋଷଣ କରିବାକୁ ସରଳତା କୁହାଯାଏ ।

୧୨. କଃ ଦମଃ ପ୍ରକୀର୍ତ୍ତତଃ ?

ଉ- ଚଂଳ ମନକୁ ଆୟତ୍ତ କରିବାକୁ ସଂଯମ କୁହାଯାଏ ।

୧୩. କା ପରା କ୍ଷମା ପ୍ରୋକ୍ତା ?

ଉ- କଳହ ବା ବିବାଦରେ ସହନଶୀଳତାକୁ କ୍ଷମା କୁହାଯାଏ ।

୧୪. କଃ ସାଧୁଃ ସ୍ମୃତଃ ?

ଉ- କାର୍ଯ୍ୟନୈବାକ୍ୟରେ ସମସ୍ତ ପ୍ରାଣୀଙ୍କର ମଙ୍ଗଳକାମୀ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ସାଧୁ କୁହାଯାଏ ।

୧୫. ପୁଂସାଂ କଃ ଦୁର୍ଜୟଃ ଶତ୍ରୁଃ ?

ଉ- କ୍ରୋଧ ହେଉଛି ମନୁଷ୍ୟ ମାନଙ୍କ ପକ୍ଷେ ଅଜେୟ ଶତ୍ରୁ ।

୧୬. ଧର୍ମସ୍ୟ ତତ୍ତ୍ଵଂ କୁତ୍ର ନିହିତମ୍ ?

ଉ- ଧର୍ମର ତତ୍ତ୍ଵ ଶାସ୍ତ୍ର ରୂପକ ଗହ୍ଵରରେ ରହିଅଛି ।

୧୭. କେ ଯମାଳୟଂ ଗଚ୍ଛତି ?

ଉ- ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ସଂସାରର ପ୍ରାଣୀମାନେ ଯମ ଗୃହକୁ ଯାତ୍ରା କରୁଛନ୍ତି ।

୧୮. କଃ କାମଃ ସ୍ୟାତ୍ ?

ଉ- ସାଂସାରିକ ଭୋଗ ଲାଳସା ଜନ୍ମ ମରଣ ରୂପ ସଂସାରର କାରଣ ଅଟେ ।

୧୯. ସଂସାରେ କଃ ପଦ୍ମାଃ ?

ଉ- ମହତ୍ ଲୋକ ଯେଉଁ ମାର୍ଗରେ ଯାତ୍ରା କରିଛନ୍ତି ତାହାହିଁ ସଂସାରର ମାର୍ଗ ।

୨୦. କାଳଃ କେନ ଅଗ୍ନିନା ପଚତି ?

ଉ- ସଂହାରକର୍ତ୍ତା କାଳ ସୂର୍ଯ୍ୟ ରୂପକ ଅଗ୍ନି ଦ୍ଵାରା ପ୍ରାଣୀ ମାନଙ୍କୁ ପାକ କରୁଛି ।

୨୧. କେ ଜୀବିତୁ ମିଚ୍ଛତି ?

ଉ- ପ୍ରତିଦିନ ପ୍ରାଣୀ ମାନେ ଯମାଳୟକୁ ଯାଉଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଅବଶିଷ୍ଟ ପ୍ରାଣୀମାନେ ଚିରକାଳ ବଞ୍ଚିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଛନ୍ତି ।

୨୨. ରାଷ୍ଟ୍ରଂ କଥଂ ମୃତଂ ଭବେତ୍ ?

ଉ- ରାଜା ବିହୀନ ରାଷ୍ଟ୍ର ମୃତ ହୋଇଯାଏ ।

୨୩. ଗୃହେ ସତଃ ଜନସ୍ୟ କିମିତ୍ତମ୍ ?

ଉ- ଗୃହରେ ରହୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିର ବନ୍ଧୁ ତାଙ୍କର ପତ୍ନୀ ଅଟନ୍ତି ।

୨୪. କଃ ମସୂରଃ ଇତି ସ୍ମୃତଃ ?

ଉ- ଅନ୍ୟର ଉନ୍ନତିରେ ହୃଦୟରେ ସୃଷ୍ଟି ହେଉଥିବା ଭୁଲନକୁ ପରଶ୍ରୀକାତରତା କୁହାଯାଏ ।

୨୫. କା ଦର୍ବୀ ଇତି କଥ୍ୟତେ ?

ଉ- ମାସ ଓ ରତ୍ନକୁ ଚଢ଼ୁ କୁହାଯାଏ ।

(ଦୀର୍ଘ ଉତ୍ତରମୂଳକ ପ୍ରଶ୍ନ)

ନିଜଭାଷୟା ପ୍ରାୟଶଃ ବାକ୍ୟତ୍ରୟେଣ ଉତ୍ତରଂ ଲିଖତ ।

୧. କସ୍ମାତ୍ କାରଣାତ୍ ମହାଜନୋ ଯେନଗତଃ ସ ପଦ୍ମାଃ ଭବତି ?

ଉ- ସଂସାରରେ ପଥ ଅନେକ, ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁ ପଥ ସୁଗମ ଓ ସୁଖକର ତାହା ଜାଣିବା ପାଇଁ ଯକ୍ଷ ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କୁ ପ୍ରଶ୍ନ କରିଛନ୍ତି । ତାହାର ଉତ୍ତରରେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର କହିଛନ୍ତି ଯେ ତର୍କଶାସ୍ତ୍ର ଅପ୍ରତିଷ୍ଠ ଅର୍ଥାତ୍ ପ୍ରମାଣସିଦ୍ଧ ନୁହେଁ । ବେଦଶାସ୍ତ୍ରରେ ଜୀବ-ବ୍ରହ୍ମ ଆଦି ବିଷୟରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ମତ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ । ଏପରି ଜଣେ ହେଲେ ମୁନି ନାହାଁନ୍ତି, ଯାହାଙ୍କର ମତ ପ୍ରମାଣ ଯୋଗ୍ୟ ଓ ସର୍ବଜନଗ୍ରାହ୍ୟ । ଧର୍ମର ଗୃହରହସ୍ୟ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୋପନୀୟ ଶାସ୍ତ୍ରଜ୍ଞାନ ମଧ୍ୟରେ ରହିଛି । ଏଣୁ ମହତ୍ ଲୋକ ଯେଉଁ ମାର୍ଗରେ ଜୀବନ ଯାପନ କରିଛନ୍ତି ତାହା ହିଁ ସଂସାରରେ ପ୍ରକୃଷ୍ଟ ମାର୍ଗ ଅଟେ ।

୨. ସଂସାରରେ କିମ୍ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟକରମ୍ ?
 ଉ- ଦୃଶ୍ୟମାନ ସଂସାର ବିନାଶଶୀଳ । ଏହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସଂସାରରେ ପ୍ରାଣୀ ମାନେ ପ୍ରତିଦିନ ପ୍ରତିମୁହୂର୍ତ୍ତରେ କାଳଦ୍ୱାରା କବଳିତ ହୋଇ ଯମଗୃହକୁ ଯାଉଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଅବଶିଷ୍ଟ ଯେଉଁ ପ୍ରାଣୀମାନେ ବଞ୍ଚି ରହୁଛନ୍ତି, ସେମାନେ ସବୁଦିନ ପାଇଁ ବଞ୍ଚି ରହିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଛନ୍ତି । ମୃତ୍ୟୁର ନିର୍ଣ୍ଣୟତା ବିଷୟରେ ସେମାନେ ଆଦୌ ସଚେତନ ହେଉ ନାହାଁନ୍ତି । ଏହାଠାରୁ ବଳି ଆଉ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟକର ଘଟଣା କ'ଣ ଅଛି ?

୩. ଯୁଧିଷ୍ଠିରସ୍ୟ ମତେନ ବାର୍ତ୍ତା କା ?
 ଉ- ସଂସାରର ବାର୍ତ୍ତା ବା ସମ୍ବାଦ କ'ଣ ? ଯକ୍ଷଙ୍କର ଏହି ପ୍ରଶ୍ନର ସୁଚିତ୍ରିତ ଉତ୍ତର ପ୍ରଦାନ କରି ଧର୍ମନନ୍ଦନ ଯୁଧିଷ୍ଠିର କହିଛନ୍ତି- ପୃଥିବୀ ଯଦି ଏକ ବୃହଦାକାର ହାଣ୍ଡି ହୁଏ ତେବେ ଆକାଶ ତାହାର ଢାଙ୍କୁଣୀ ଅଟେ । ମହାକାଳ ସେହି ହାଣ୍ଡି ମଧ୍ୟରେ ସଂସାରର ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କୁ ପକାଇ ଆକାଶ ରୂପକ ଢାଙ୍କୁଣୀ ଦେଇ ଦିନ ଓ ରାତିକୁ ଇନ୍ଦନ କରି ସୂର୍ଯ୍ୟରୂପକ ଅଗ୍ନିଦ୍ୱାରା ପାକ କରୁଛି । ମାସ ଓ ରତ୍ନ ରୂପକ ଚନ୍ଦ୍ରଦ୍ୱାରା ଘାଠିଗୋଳାଇ ପାକକ୍ରିୟା ସଂପାଦନ କରୁଛି । ଅର୍ଥାତ୍ ମହାକାଳ ସଂସାରର ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କୁ କବଳିତ କରୁଛି ।

୪. ପୁରୁଷ-ରାଷ୍ଟ୍ର-ଶ୍ରୀକ୍ଷ-ଯଜ୍ଞାଃ କଥଂ ମୃତାଃ ଭବନ୍ତି ?
 ଉ- ଯକ୍ଷଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତରରେ ମହାରାଜ ଯୁଧିଷ୍ଠିର କେଉଁମାନେ ମୃତପ୍ରାୟ ପରିଗଣିତ ହୁଅନ୍ତି ତାହା ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି । ସଂସାରରେ ଦରିଦ୍ର ଲୋକ ବଞ୍ଚୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ମୃତପରି ବିବେଚିତ ହୁଏ କାରଣ ନିଜ ପରିବାରରେ ବା ସମାଜରେ ସେ ଅନାଦୃତ ହୋଇଥାଏ । ରାଜାବିହୀନ ରାଷ୍ଟ୍ର ମୃତ ହୋଇଯାଏ କାରଣ କୁଶାସନ ଓ ନିରାପତ୍ନିର ଅଭାବହେତୁ ରାଷ୍ଟ୍ରର ଗତି ଓ ପ୍ରଗତି ଅବରୁଦ୍ଧ ହୋଇଯାଏ । ବେଦଜ୍ଞ ଓ କର୍ମନିଷ୍ଠ ବ୍ରାହ୍ମଣ ବିନା ଶ୍ରୀକ୍ଷ କର୍ମ ନିଷ୍ଠଳ ହୋଇଯାଏ କାରଣ ତାହା ପିତୃ ପୁରୁଷଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିପାରେ ନାହିଁ । ଦକ୍ଷିଣାବିହୀନ ଯଜ୍ଞ ନିଷ୍ଠଳ ଓ ମୃତପ୍ରାୟ ହୋଇଥାଏ କାରଣ ଦକ୍ଷିଣାଦାନ ଯଜ୍ଞର ପ୍ରାଣ ।

୫. କିଂ କିଂ କସ୍ୟ କସ୍ୟ ମିତ୍ରମ୍ ?
 ଉ- ମନୁଷ୍ୟ ଏକ ସମାଜିକ ପ୍ରାଣୀ । ସମାଜରେ ସୁଖ ଶାନ୍ତିରେ ବାସ କରିବା ପାଇଁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହିତ ମିତ୍ରତା ରକ୍ଷାକରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଧର୍ମନନ୍ଦନ

ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଯକ୍ଷଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେଇ କହିଛନ୍ତି- ବିଦେଶରେ ରହୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିର ବିଦ୍ୟା ହିଁ ବନ୍ଧୁ ଅଟେ । ଗୃହସୁଲୋକର ନିଜପତ୍ନୀ ହେଉଛି ପ୍ରକୃତ ବନ୍ଧୁ । ଯନ୍ତ୍ରଣା ଜର୍ଜରିତ ରୋଗୀର ବନ୍ଧୁ ହିଁ ବୈଦ୍ୟ । ମୁମୂର୍ଷୁ ବ୍ୟକ୍ତିର ବନ୍ଧୁ ଦାନ ଅଟେ ।

୬. ସଂସାରେ କଃ ମୋଦତେ ?
 ଉ- ଏହି ସଂସାରରେ କିଏ ସୁଖୀ ?- ଯକ୍ଷଙ୍କର ଏହି ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ପ୍ରଦାନ କରି ମହାତ୍ମା ଯୁଧିଷ୍ଠିର କହିଛନ୍ତି- ଯେଉଁଲୋକ ନିଜଘରେ ଦିନର ପଂମ ବା ଷଷ୍ଠ ପ୍ରହରରେ ଶାକାନ୍ନ ଭୋଜନ କରିଥାଏ । ସୁଖରେ ରହିବା ପାଇଁ କାହାଠାରୁ କିଛି ରଣ ଗ୍ରହଣ କରିନଥାଏ କିମ୍ବା ଅଧିକ ଧନ ଉପାର୍ଜନ ଆଶାରେ ପରିବାରକୁ ଛାଡ଼ି ବିଦେଶକୁ ଯାଇ ନଥାଏ, ସେହି ଲୋକ ହିଁ ପ୍ରକୃତ ସୁଖୀ ଅଟେ ।

ବ୍ୟାକରଣବିଭାଗ ଅନୁଚ୍ଛେଦ ବିଭାଗ ସର୍ବସହା

୧. ବ୍ରହ୍ମା କାନ୍ ଆହୂୟ ବରପ୍ରାର୍ଥନାୟ ଆହ ?
 ଉ- ପୂର୍ବେ ବ୍ରହ୍ମା ଆକାଶ-ସୂର୍ଯ୍ୟ-ମେଘ-ପବନ ଓ ଭୂଦେବୀଙ୍କୁ ଡାକି ବର ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବା ପାଇଁ କହିଥିଲେ ।

୨. ଆକାଶଃ କିମ୍ ଅଯାଚତ ?
 ଉ- ଆକାଶ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କୁ ବର ପ୍ରାର୍ଥନା କରିଥିଲେ- ହେ ପ୍ରଭୁ ! ମୋର ସ୍ଥିତି ସମସ୍ତଙ୍କ ଉପରେ ହେଉ ।

୩. ବାୟୁଃ କିମ୍ ପ୍ରାର୍ଥତବାନ୍ ?
 ଉ- ବାୟୁ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିଥିଲେ- ହେ ପ୍ରଭୁ ! ବର୍ତ୍ତମାନ ମେଘ ସର୍ବ ଶକ୍ତିମାନ୍ ହୋଇଯାଇଛି । ଏଣୁ ଦୟାକରି ତାହାକୁ ଉଡ଼ାଇ ନେବା ପାଇଁ ମୋତେ ସେହିପରି ଶକ୍ତି ଦିଅନ୍ତୁ ।

୪. ବାରିଦସ୍ୟ କା କାମନା ଆସୀତ୍ ?
 ଉ- ମେଘ ମଧ୍ୟ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଠାରୁ ଅଧିକ ହେବାପାଇଁ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ ଡାକି ଦେବାର ଶକ୍ତି କାମନା କରିଥିଲା ।

ଅନୁଲେଖ ବିଭାଗ

ସର୍ବସହା

୧. ବ୍ରହ୍ମା କାନ୍ ଆହୁୟ ବରପ୍ରାର୍ଥନାୟ ଆହ ?
ଉ- ପୂର୍ବେ ବ୍ରହ୍ମା ଆକାଶ-ସୂର୍ଯ୍ୟ-ମେଘ-ପବନ ଓ ଭୂଦେବୀଙ୍କୁ ଡାକି ବର ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବା ପାଇଁ କହିଥିଲେ ।
୨. ଆକାଶ କିମ୍ ଅଯାଚତ ?
ଉ- ଆକାଶ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କୁ ବର ପ୍ରାର୍ଥନା କରିଥିଲେ- ହେ ପ୍ରଭୁ ! ମୋର ସ୍ଥିତି ସମସ୍ତଙ୍କ ଉପରେ ହେଉ ।
୩. ବାୟୁ କିମ୍ ପ୍ରାର୍ଥତବାନ ?
ଉ- ବାୟୁ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିଥିଲେ- ହେ ପ୍ରଭୁ ! ବର୍ତ୍ତମାନ ମେଘ ସର୍ବ ଶକ୍ତିମାନ ହୋଇଯାଇଛି । ଏଣୁ ଦୟାକରି ତାହାକୁ ଉଡ଼ାଇ ନେବା ପାଇଁ ମୋତେ ସେହିପରି ଶକ୍ତି ଦିଅନ୍ତୁ ।
୪. ବାରିଦସ୍ୟ କା କାମନା ଆସୀତ ?
ଉ- ମେଘ ମଧ୍ୟ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଠାରୁ ଅଧିକ ହେବାପାଇଁ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ ଢାଳି ଦେବାର ଶକ୍ତି କାମନା କରିଥିଲା ।
୫. ଆକାଶସ୍ୟ ବକ୍ଷସି ବିଚରଣାର୍ଥ କଃ ଅଭିଳାଷ ?
ଉ- ସୂର୍ଯ୍ୟ ଆକାଶକୁ ନୃପନ କରିବା ପାଇଁ ତାହାର ବକ୍ଷରେ ବିଚରଣ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରିଥିଲେ ।
୬. ସୂର୍ଯ୍ୟାଚ୍ଛାଦନ ଶକ୍ତି କଃ ଅକାମୟତ ?
ଉ- ମେଘ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ ଢାଳି ଦେବାର ଶକ୍ତି କାମନା କରିଥିଲେ ।
୭. ବାୟୋଃ ମତେନ କଃ ସର୍ବଶକ୍ତିମାନ ସଂଜାତଃ ?
ଉ- ପବନଙ୍କ ମତରେ ମେଘ ସର୍ବ ଶକ୍ତିମାନ ହୋଇଯାଇଛି ।
୮. ବ୍ରହ୍ମଣା କୁତ୍ର ଜୀବଜଗତ୍ ସୃଷ୍ଟିମ୍ ?
ଉ- ବ୍ରହ୍ମା ଭୂଦେବୀଙ୍କ ଉପରେ ଜୀବଜଗତ୍ ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି ।
୯. ଛତ୍ର ରୂପେଣ କଃ ସେବତେ ?
ଉ- ଆକାଶ ଛତ୍ର ରୂପରେ ଭୂଦେବୀଙ୍କର ସେବା କରୁଛନ୍ତି ।

କିଂ ପଂକମସ୍ତି ଦାନସ୍ୟ

୧. ଗୁରୁଃ ବସ୍ତାଣି କସ୍ମୈ ଅଦଦାତ ?
ଉ- ଗୁରୁ ରାଜପ୍ରଦଃ ବସ୍ତ୍ର ଗୁଡ଼ିକୁ ଜଣେ ଦରିଦ୍ର ଲୋକର ଦୁରବସ୍ଥା ଦେଖି ଦୟାପରବଶ ହୋଇ ତାହାକୁ ଦେଇଥିଲେ ।

୨. ରାଜା କଥମ୍ ଆତ୍ମାନମ୍ ଅପମାନିତମ୍ ଅମନ୍ୟତ ?
ଉ- ରାଜା ଶ୍ରଦ୍ଧାର ସହିତ ଗୁରୁଙ୍କୁ ଯେଉଁ ବସ୍ତ୍ର ଗୁଡ଼ିକୁ ଦେଇଥିଲେ ତାହା ଅନ୍ୟ ଜଣକର ଶରୀରର ଶୋଭା ବୃଦ୍ଧି କରୁଥିବା ଦେଖି ରାଜା ନିଜକୁ ଅପମାନିତ ମନେ କରୁଥିଲେ ।
୩. ଗୁରୁଃ ସୁବର୍ଣ୍ଣ କଙ୍କଣଂ କସ୍ମୈ ଦଠିବାନ ?
ଉ- ନିଜ କନ୍ୟାର ବିବାହ ପାଇଁ କଷ୍ଟ ଅନୁଭବ କରୁଥିବା ଜଣେ ଦରିଦ୍ର ଲୋକକୁ ଗୁରୁ ରାଜପ୍ରଦଃ ସୁନା କଙ୍କଣକୁ ଦେଇଥିଲେ ।
୪. ଗୁରୋଃ କଙ୍କଣ ଦାନ ବିଷୟେ ରାଜା କିମ୍ ଅପୃଚ୍ଛତ ?
ଉ- ଗୁରୁଙ୍କର କଙ୍କଣ ଦାନ ବିଷୟରେ ରାଜା ପଚାରିଲେ, ହେ ଗୁରୁଦେବ ! ଗୌରବ ଭାବନାରେ ଉପହାର ରୂପରେ ଆପଣଙ୍କୁ ଦେଇଥିବା ବସ୍ତ୍ର ଗୁଡ଼ିକୁ ଅନ୍ୟକୁ ଦେଇଦେବା କ'ଣ ଉଚିତ ?
୫. କଃ ସ୍ଵଗୁରୁଂ ପ୍ରତି ଶ୍ରଦ୍ଧାବାନ୍ ଆସୀତ ?
ଉ- କୌଣସି ଜଣେ ରାଜା ନିଜ ଗୁରୁଙ୍କ ପ୍ରତି ଶ୍ରଦ୍ଧାବାନ୍ ଥିଲେ ।
୬. ଗୁରୁଃ ବସ୍ତାଣି ଗୃହୀତ୍ଵା କୁତ୍ର ପ୍ରସ୍ଥିତବାନ ?
ଉ- ଗୁରୁ ରାଜପ୍ରଦଃ ବସ୍ତ୍ର ଗୁଡ଼ିକୁ ନେଇ ନିଜ ଘରକୁ ଯାତ୍ରା କଲେ ।
୭. ଜନସ୍ୟ ଦୁଃଖସ୍ୟ ଅବଲୋକନେନ କସ୍ୟ ମନସି କରୁଣା ଜାତା ?
ଉ- ଦରିଦ୍ର ଲୋକଟିର ଦୁଃଖ ଦେଖି ଗୁରୁଙ୍କ ମନରେ ଦୟା ଜାତ ହେଲା ।
୮. କଃ କନ୍ୟାୟାଃ ବିବାହ ନିମିତ୍ତଂ କ୍ଳେଶମ୍ ଅନୁଭୂତବାନ ?
ଉ- ସେହି ନଗରରେ ବାସ କରୁଥିବା ଜଣେ ଦରିଦ୍ର ଲୋକ ନିଜ କନ୍ୟାର ବିବାହ ପାଇଁ କଷ୍ଟ ଅନୁଭବ କରୁଥିଲା ।
୯. ରାଜା କିଂ ବିଜ୍ଞାୟ ଗୁରୁଂ କ୍ଷମାଂ ପ୍ରାର୍ଥୟତ ?
ଉ- ରାଜା ଦାନର ମହତ୍ତ୍ଵ ଜାଣିପାରି ଗୁରୁଙ୍କୁ କ୍ଷମାପ୍ରାର୍ଥନା କରିଥିଲେ ।

ଅହିଂସା ଚରଣମ୍

୧. କଥଂ ଜନାଃ ଗମନାଗମନେ ଭୟମ୍ ଅନୁଭବନ୍ତି ସ୍ଵ ?
ଉ- ବିଷଧର ସର୍ପର ଦଂଶନ ଭୟରେ ଲୋକମାନେ ମାର୍ଗରେ ଯାତାୟାତ କରିବାକୁ ଭୟ ଅନୁଭବ କରୁଥିଲେ ।
୨. କଥଂ ସର୍ପଃ ଦଂଶନଂ ତ୍ୟକ୍ତବାନ ?

ଉ- ମୁନିଙ୍କ ଉପଦେଶାତ୍ମକ କଥାର ପ୍ରଭାବରେ ସର୍ପ ଦଂଶନ ତ୍ୟାଗ କରିଥିଲା ।

୩. କଥା ଜନାଃ ନିର୍ଭୟଂ ଗମନାଗମନଂ କୁର୍ବନ୍ତି ସ୍ତୁ ?
ଉ- ବିଷଧର ସର୍ପ ବିଷହୀନ ପରି ବ୍ୟବହାର କରିବାରୁ ଲୋକମାନେ ନିର୍ଭୟରେ ଯାତାୟାତ କରୁଥିଲେ ।
୪. ସର୍ପସ୍ୟ ସ୍ତୁତିଃ କଥା ଶୋଚନୀୟା ଜାତା ?
ଉ- ମୁନିଙ୍କ ଉପଦେଶରେ ହିଂସା ଆଚରଣ ଛାଡ଼ି ଦୁଷ୍ଟ ପିଲାମାନଙ୍କର ଟେକାପଥର ମାଡ଼ରେ କ୍ଷତ ବିକ୍ଷତ ହୋଇଥିବା ସାପର ଅବସ୍ଥା ଶୋଚନୀୟ ହୋଇଯାଇଥିଲା ।
୫. ସର୍ପଃ କୀଦୃଶଃ ଆସୀତ୍ ?
ଉ- ସାପଟି ବିଷଧର ଥିଲା ।
୬. ସର୍ପଃ କୀଦୃଶଃ ଇବ ବ୍ୟବହରତି ସ୍ତୁ ?
ଉ- ସର୍ପଟି ବିଷଧର ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ମୁନିଙ୍କ ପରାମର୍ଶ କ୍ରମେ ବିଷହୀନ ପରି ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲା ।
୭. ମୁନିଃ କସ୍ୟାଃ ମହଂ ବୋଧୁତବାନ୍ ?
ଉ- ମୁନି ସର୍ପକୁ ଅହିଂସାର ମହଂ ବୁଝାଇଥିଲେ ।
୮. ସର୍ପଃ ସମୀପମାଗତାନ୍ ସର୍ବାନ୍ କିଂ କରୋତି ସ୍ତୁ ?
ଉ- ସର୍ପ ନିକଟକୁ ଆସୁଥିବା ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଦଂଶନ କରୁଥିଲା ।
୯. କିଂ ମା ତ୍ୟଜତୁ ଇତି ମୁନିଃ ସର୍ପମ୍ ଉକ୍ତବାନ୍ ?
ଉ- ପୁଂସ୍କାର ତ୍ୟାଗ ନ କରିବାକୁ ମୁନି ସର୍ପକୁ କହିଥିଲେ ।

ଅସ୍ତ୍ରାକଂ ରାଷ୍ଟ୍ରିୟଃ ଧ୍ୱଜଃ

୧. ଅସ୍ତ୍ରାକଂ ରାଷ୍ଟ୍ରିୟ ଧ୍ୱଜେ କେ ରଜାଃ କୁତ୍ର ବିନ୍ୟସ୍ତାଃ ?
ଉ- ଆମର ଜାତୀୟ ପତାକାରେ ତିନୋଟି ରଙ୍ଗ ରହିଛି । ଉପରିଭାଗରେ କୁଙ୍କୁମରଙ୍ଗ, ମଧ୍ୟଭାଗରେ ଧବଳରଙ୍ଗ ଓ ନିମ୍ନଭାଗରେ ସବୁଜରଙ୍ଗ ରହିଅଛି ।
୨. ରାଷ୍ଟ୍ରିୟ ଧ୍ୱଜେ ସ୍ତ୍ରୀତାମଂ ରଜାଶାଂ କିଂ ମହଂ ମ୍ ?
ଉ- ଜାତୀୟ ପତାକାର ଉପରିଭାଗରେ ଥିବା କୁଙ୍କୁମରଙ୍ଗ ବୀରତ୍ୱ ଓ ତ୍ୟାଗର, ମଧ୍ୟଭାଗରେ ଥିବା ଧବଳରଙ୍ଗ ପବିତ୍ରତା ଓ ଶାନ୍ତିର ତଥା ନିମ୍ନଭାଗରେ ଥିବା ସବୁଜରଙ୍ଗ ଉନ୍ନତି ଓ ସମୃଦ୍ଧିର ପ୍ରତୀକ ।
୩. କେ ପ୍ରଧାନାଃ ରାଷ୍ଟ୍ରୋତ୍ସବାଃ ?
ଉ- ସ୍ୱାଧୀନତା ଦିବସ, ସାଧାରଣତନ୍ତ୍ର ଦିବସ ଓ ଗାନ୍ଧି ଜୟନ୍ତୀ- ଏହି ତିନୋଟି ପ୍ରଧାନ ଜାତୀୟ ଉତ୍ସବ ଅଟନ୍ତି ।
୪. କେଷୁ ସ୍ତ୍ରୀନେଷୁ ପ୍ରତିଦିନଂ ରାଷ୍ଟ୍ରିୟଃ ଧ୍ୱଜଃ ଉଡ଼଼ାୟତେ ?

ଉ- ରାଷ୍ଟ୍ରପତି-ଉପରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ଭବନ, ରାଜ୍ୟପାଳ ଭବନ, ମହାଲୟ, ଉଚ୍ଚନ୍ୟାୟାଳୟ, ସର୍ବୋଚ୍ଚନ୍ୟାୟାଳୟ, ସଂସଦଭବନ ଓ ବିଧାନସଭା ଭବନ ମାନଙ୍କରେ ପ୍ରତିଦିନ ସମ୍ମାନର ସହିତ ଜାତୀୟପତାକା ଉଡ଼ାଯାଏ ।

୫. କା ତାବତ୍ ଭାରତବର୍ଷସ୍ୟ ପରିଚୟଂ ଧାରୟତି ?
ଉ- ତ୍ରିରଙ୍ଗୀ ପତାକା ଭାରତ ବର୍ଷର ପରିଚୟ ଧାରଣ କରିଥାଏ ।
୬. ଅଶୋକ ଚକ୍ରଂ କୟୋଃ ପ୍ରତୀକମ୍ ?
ଉ- ଅଶୋକ ଚକ୍ର ସତ୍ୟ ଓ ପ୍ରଗତିର ପ୍ରତୀକ ଅଟେ ।
୭. ଧ୍ୱଜସ୍ୟ ଉପରିଭାଗେ କଃ ରାଗଃ ବଂଚିତେ ?
ଉ- ପତାକାର ଉପରିଭାଗରେ କୁଙ୍କୁମରଙ୍ଗ ରହିଥାଏ ।
୮. ପବିତ୍ରତାୟାଃ ଶାନ୍ତେଃ ଚ ପ୍ରତୀକଂ କିମ୍ ?
ଉ- ପତାକାର ମଧ୍ୟଭାଗରେ ଥିବା ଧବଳରଙ୍ଗ ପବିତ୍ରତା ଓ ଶାନ୍ତିର ପ୍ରତୀକ ଅଟେ ।
୯. ରାଷ୍ଟ୍ରିୟଃ ଧ୍ୱଜଃ କସ୍ୟ ପ୍ରତୀକମ୍ ?
ଉ- ଜାତୀୟପତାକା ରାଷ୍ଟ୍ରର ପ୍ରତୀକ ଅଟେ ।

ସକାରଣଂ ବିଭକ୍ତିଂ ନିରୂପୟତ

(ରେଖାଙ୍କିତ ପଦାନାଂ ସକାରଣଂ ବିଭକ୍ତିଂ ଲିଖତ)

ଭୌତିକଂ ପର୍ଯ୍ୟାବରଣମ୍

୧. ଜୀବଜଗତଃ ବିକାସଃ ଅଭବତ୍ ।
ଉ- ଜୀବଜଗତଃ = କୃତ୍ୱଯୋଗେ ସଷ୍ଟୀ
୨. ଜଗତ୍ ପରିତଃ ଆବରଣଂ ପର୍ଯ୍ୟାବରଣମ୍ ।
ଉ- ଜଗତ୍ = ପରିତଃ ଶବ୍ଦଯୋଗେ ଦ୍ୱିତୀୟା
୩. ପର୍ଯ୍ୟାବରଣେ ଏତାନି ଭୂତାନି ଗୃହୀତାନି ।
ଉ- ଭୂତାନି = ଉଚ୍ଚେ କର୍ମଣି ପ୍ରଥମା
୪. ପୃଥିବୀ ଅସ୍ତ୍ରାକଂ ମାତା ।
ଉ- ପୃଥିବୀ = କର୍ତ୍ତ୍ରି ପ୍ରଥମା
୫. ବର୍ଷାକାଳେ ବୃଷ୍ଟ୍ୟା ତଜ୍ଜଳମ୍ ଅନ୍ନମ୍ ଉଦ୍ଭାବୟତି ।
ଉ- ବୃଷ୍ଟ୍ୟା = ହେତୌ ତୃତୀୟା
୬. ବାୟୁମଣ୍ଡଳସ୍ୟ ବିଷପ୍ରକ୍ରିୟାମ୍ ଅଗ୍ନିଃ ନାଶୟତି ।
ଉ- ବିଷପ୍ରକ୍ରିୟାମ୍ = କର୍ମଣି ଦ୍ୱିତୀୟା
୮. ବୃକ୍ଷାଣାଂ ଛେଦନେନ ବାୟୁପ୍ରଦୂଷଣଂ ବର୍ଦ୍ଧିତେ ।
ଉ- ଛେଦନେନ = ହେତୌ ତୃତୀୟା

୯. ଯେନ ସର୍ବ ବ୍ୟାପ୍ତ ଭବତି ସ ପରିବେଷଃ ।
ଉ- ଯେନ = କରଣେ ତୃତୀୟା
୧୦. ସୂକ୍ଷ୍ମାତ୍ ଭୂତାତ୍ ସୁଲସ୍ୟ ଭୂତସ୍ୟ ଉତ୍ପତ୍ତିଃ ଭବତି ।
ଉ- ଭୂତାତ୍ = ଜନିକର୍ତ୍ତୃଃ ପଂମୀ
୧୧. ସୃଷ୍ଟିପ୍ରକ୍ରିୟାୟାଂ ପଂମହାଭୂତାନି ପରସ୍ପରଂ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟାନି ।
ଉ- ସୃଷ୍ଟିପ୍ରକ୍ରିୟାୟାଂ = ଅଧିକରଣେ ସପ୍ତମୀ
୧୨. ଭୂମେଃ ପ୍ରତୃଷଣେନ ରୋଗାଃ ଜାୟନ୍ତେ ।
ଉ- ପ୍ରତୃଷଣେନ = ହେତୌ ତୃତୀୟା
୧୩. ଅନ୍ନାତ୍ ଭବତି ଭୂତାନି ପର୍ଜନ୍ୟାଦନ୍ନ ସମ୍ଭବଃ ।
ଉ- ଅନ୍ନାତ୍ = ଜନି କର୍ତ୍ତୃଃ ପଂମୀ
୧୪. ନିର୍ମଳେନ ଜଳେନ ଜୀବନମ୍ ଆୟୁରୋଗ୍ୟମୟଂ ଭବତି ।
ଉ- ଜଳେନ = କରଣେ ତୃତୀୟା
୧୫. ଭୂମିଃ ପ୍ରକୃତିଃ ଉତ୍ୟତେ ।
ଉ- ପ୍ରକୃତିଃ = ଉଚ୍ଚେ କର୍ମଣି ପ୍ରଥମା

ସ୍ତ୍ରୀମା ବିବେକାନନ୍ଦଃ

୧. ସ ରାମକୃଷ୍ଣପରମହଂସଂ ନିକଷା ଗତ୍ୱା ପୃଷ୍ଟବାନ୍ ।
ଉ- ରାମକୃଷ୍ଣପରମହଂସଂ = ନିକଷାଯୋଗେ ଦ୍ୱିତୀୟା
୨. ଦରିଦ୍ରାଣାଂ କୃତେ ତସ୍ୟ ହୃଦୟଂ ବିଗଳିତମ୍ ଆସୀତ୍ ।
ଉ- ଦରିଦ୍ରାଣାଂ = କୃତେଯୋଗେ ଷଷ୍ଠୀ
୩. ପୁତ୍ର ! ଆଜୀବନଂ ପବିତ୍ରୋ ଭବ ।
ଉ- ପୁତ୍ର = ସଯୋଧନେ ପ୍ରଥମା
୪. କୋଲକାତା ଇତି ନଗରେ ବିବେକାନନ୍ଦଃ ଜାତଃ ।
ଉ- ନଗରେ = ଅଧିକରଣେ ସପ୍ତମୀ
୫. ଇଶ୍ୱରସ୍ୟ ପୁତ୍ରାଃ ନ ଖଲୁ ଦୀର୍ଘଜୀବିନଃ ।
ଉ- ପୁତ୍ରାଃ = କର୍ତ୍ତୃରି ପ୍ରଥମା
୬. ମେଧାବିନସ୍ତସ୍ୟ ସ୍ମୃତିଃ ନିତରାଂ ପ୍ରଖରା ଆସୀତ୍ ।
ଉ- ତସ୍ୟ = କୃତ୍ୱୟୋଗେ ଷଷ୍ଠୀ
୭. ଅଥ ତମେବ ଗୁରୁରୂପେଣ ସ୍ୱୀକୃତ୍ୱବାନ୍ ।
ଉ- ଗୁରୁରୂପେଣ = ପ୍ରକୃତ୍ୟାଦିଭ୍ୟଃ ତୃତୀୟା
୮. ଗୁରୁଣା ସୋଽପି ଶିଷ୍ୟ ରୂପେଣ ସ୍ୱୀକୃତଃ ।
ଉ- ଗୁରୁଣା- ଅନୁଚ୍ଚେ କର୍ତ୍ତୃରି ତୃତୀୟା
୯. ଉତ୍ତରଂ ରାମକୃଷ୍ଣେନ ପ୍ରଦତ୍ତମ୍ ।
ଉ- ରାମକୃଷ୍ଣେନ = ଅନୁଚ୍ଚେ କର୍ତ୍ତୃରି ତୃତୀୟା
୧୦. ଅନେକତ୍ର ସେବା କ୍ରିୟତେ ।
ଉ- ସେବା = ଉଚ୍ଚେ କର୍ମଣି ପ୍ରଥମା

୧୧. ମୌଳିକ ତତ୍ତ୍ୱସ୍ୟ ପ୍ରଗୁରେଣ ସହ ସ ଦରିଦ୍ରାଣାଂ
ସେବାମ୍ ଆରଭତ୍ ।
ଉ- ପ୍ରଗୁରେଣ = ସହାଧେୟେ ତୃତୀୟା
୧୨. ମାତା ତଂ ସ୍ନେହେନ ବିଲ୍ଲୁ ଇତି ଆହୃତବତୀ ।
ଉ- ବିଲ୍ଲୁ = ଇତି ଅବ୍ୟୟଯୋଗେ ପ୍ରଥମା
୧୩. ତେ ଅମର ଧାମ୍ନଃ ପୃଥୁବାମ୍ ଅବତରନ୍ତି ।
ଉ- ଅମର ଧାମ୍ନଃ = ଅପାଦାନେ ପଂମୀ
୧୪. ଭବାନ୍ ଭଗବନ୍ତଂ ଦୃଷ୍ଟବାନସ୍ତ୍ରୀ ।
ଉ- ଭବାନ୍ = କର୍ତ୍ତୃରି ପ୍ରଥମା
୧୫. ତେ ଅମର ଧାମ୍ନଃ ପୃଥୁବାମ୍ ଅବତରନ୍ତି ।
ଉ- ପୃଥୁବାମ୍ = କର୍ମଣି ଦ୍ୱିତୀୟା
୧୬. ତସ୍ୟ ଗନ୍ଧୀର ସ୍ୱରଃ ଶ୍ରୋତୁଣାଂ ହୃଦୟାନି ସ୍ମୃଣତି ସ୍ତୁ ।
ଉ- ଶ୍ରୋତୁଣାମ୍ = ସମ୍ବନ୍ଧେ ଷଷ୍ଠୀ
୧୭. ଯୋଗ୍ୟଶିଷ୍ୟସ୍ୟ ଚ ସଂଯୋଗଃ ଦୈବନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟଃ ।
ଉ- ଯୋଗ୍ୟଶିଷ୍ୟସ୍ୟ = କୃତ୍ୱୟୋଗେ ଷଷ୍ଠୀ
୧୮. ତଂ ପ୍ରତି ଯଥାର୍ଥ ସମ୍ମାନଃ ଭବିଷ୍ୟତି ।
ଉ- ତମ୍ = ପ୍ରତିଯୋଗେ ଦ୍ୱିତୀୟା
୧୯. ସ୍ୱ ସୁଜନନ୍ୟାଃ ଦୁଃଖଂ ନିବାରୟିତୁଂ ସତତମଚେଷ୍ଟତ ।
ଉ- ସୁଜନନ୍ୟାଃ - ସମ୍ବନ୍ଧେ ଷଷ୍ଠୀ
୨୦. ଦରିଦ୍ରାଣାଂ ସେବାମ୍ ଆରଭତ୍ ।
ଉ- ଦରିଦ୍ରାଣାମ୍ = କୃତ୍ୱୟୋଗେ ଷଷ୍ଠୀ
୨୧. ଆଜୀବନଂ ତାମପି ସୁରତି ସ୍ତୁ ।
ଉ- ଆଜୀବନମ୍ = ବ୍ୟାପ୍ତ୍ୟଧେୟେ ଦ୍ୱିତୀୟା

ସୁଧୂଷ୍ଟିର ପକ୍ଷ ସମାଦଃ

୧. ଆତୁରସ୍ୟ କିଂ ମିତ୍ରମ୍ ?
ଉ- ଆତୁରସ୍ୟ = ସମ୍ବନ୍ଧେ ଷଷ୍ଠୀ
୨. ରାଜନ୍ ! ଜ୍ଞାନଂ କିଂ ପ୍ରୋଚ୍ୟତେ ?
ଉ- ରାଜନ୍ = ସଯୋଧନେ ପ୍ରଥମା
୩. ବଦ ମେ ଚତୁରଃ ପ୍ରଶ୍ନାନ୍ ।
ଉ- ପ୍ରଶ୍ନାନ୍ = କର୍ମଣି ଦ୍ୱିତୀୟା
୪. ଦୟା ଚ କା ପରା ପ୍ରୋକ୍ତା ?
ଉ- ଦୟା = ଉଚ୍ଚେ କର୍ମଣି ପ୍ରଥମା
୫. ପୁଂସାଂ କଃ ଦୁର୍ଜୟଃ ଶତ୍ରୁଃ ?
ଉ- ପୁଂସାମ୍ = ସମ୍ବନ୍ଧେ ଷଷ୍ଠୀ
୬. ମନସଃ ଦମନଂ ଦମଃ ।
ଉ- ମନସଃ - କୃତ୍ୱୟୋଗେ ଷଷ୍ଠୀ

- ୭. ଭୂତାନି କାଳଃ ପଚତାତି ବାଠା ।
ଉ- କାଳଃ = କଠିରି ପ୍ରଥମା
- ୮. ମୁନିଃ ଯସ୍ୟ ମତଂ ପ୍ରମାଣମ୍ ।
ଉ- ଯସ୍ୟ = କ୍ରସ୍ୟ ବଠିମାନେ ଷଷ୍ଠୀ
- ୯. ଧର୍ମସ୍ୟ ତତ୍ ନିହିତଂ ଗୁହାୟାମ୍ ।
ଉ- ଗୁହାୟାମ୍ = ଅଧିକରଣେ ସପ୍ତମୀ
- ୧୦. ଧର୍ମଞ୍ଜଃ ପଶ୍ଚିତଃ ଜ୍ଞେୟଃ ।
ଉ- ଧର୍ମଞ୍ଜଃ = ଉଚ୍ଚେ କର୍ମଣି ପ୍ରଥମା
- ୧୧. ଅହନ୍ୟହନି ଭୂତାନି ଗଚ୍ଛନ୍ତାହି ଯମାଳୟମ୍ ।
ଉ- ଭୂତାନି = କଠିରି ପ୍ରଥମା
- ୧୨. ମାସର୍ଭୁବର୍ବା ପରିଘଟନେନ ।
ଉ- ପରିଘଟନେନ = କରଣେ ତୃତୀୟା
- ୧୩. ସ ବାରିଚର ! ମୋଦତେ ।
ଉ- ବାରିଚର = ସମୋଧନେ ପ୍ରଥମା

- ୬. ସୂର୍ଯ୍ୟ ରଶ୍ମିଭିଃ (ପଂମୀ ତତ୍ପୁରୁଷଃ, ଷଷ୍ଠୀ ତତ୍ପୁରୁଷଃ, ବହୁବ୍ରୀହିଃ)
ଉ- ଷଷ୍ଠୀ ତତ୍ପୁରୁଷଃ
- ୭. ବର୍ଷାକାଳେ (ବର୍ଷାଣାଂ କାଳଃ ତସ୍ମିନ୍, ବର୍ଷାୟାଃ କାଳଃ ତସ୍ମିନ୍, ବର୍ଷାସୁ କାଳଃ ତସ୍ମିନ୍)
ଉ- ବର୍ଷାଣାଂ କାଳଃ ତସ୍ମିନ୍
- ୮. ଜଳ ଧାରାସୁ (କର୍ମଧାରୟଃ, ଷଷ୍ଠୀ ତତ୍ପୁରୁଷଃ, ପଂମୀ ତତ୍ପୁରୁଷଃ)
ଉ- ଷଷ୍ଠୀ ତତ୍ପୁରୁଷଃ
- ୯. ଅଶୁଭମ୍ (ନଞ୍ଜ ତତ୍ପୁରୁଷଃ, ନିଷେଧାର୍ଥକ ବହୁବ୍ରୀହିଃ, ଦ୍ଵିଗୁଃ)
ଉ- ନଞ୍ଜ ତତ୍ପୁରୁଷଃ
- ୧୦. ବନଜାତଃ ଅଗ୍ନିଃ (ବନଜାଗ୍ନିଃ, ବନାଗ୍ନିଃ, ବନଜାତାଗ୍ନିଃ)
ଉ- ବନାଗ୍ନିଃ
- ୧୧. ମହାଭୂତାନି (ମହାନ୍ ଭୂତାନି, ମହତ୍ ଭୂତାନି, ମହାନ୍ତି ଭୂତାନି)
ଉ- ମହାନ୍ତି ଭୂତାନି
- ୧୨. ଘୃତଯୁକ୍ତଃ (ଘୃତେନ ଯୁକ୍ତଃ, ଘୃତାୟ ଯୁକ୍ତଃ, ଘୃତେ ଯୁକ୍ତଃ)
ଉ- ଘୃତେନ ଯୁକ୍ତଃ

ସମାସଃ

ଭୌତିକ ପର୍ଯ୍ୟାବରଣମ୍

ବନ୍ଧନୀ ମଧାର୍ ବିଗ୍ରହବାକ୍ୟଂ / ସମସ୍ତ ପଦଂ / ସମାସ ନାମ
ଚିହ୍ନା ଶୁଭମ୍ ଉଠିଂ ଲିଖତ ।

- ୧. ସୃଷ୍ଟିକ୍ରମଃ (କର୍ମ ଧାରୟଃ, ବହୁବ୍ରୀହିଃ, ଷଷ୍ଠୀ ତତ୍ପୁରୁଷଃ)
ଉ- ଷଷ୍ଠୀ ତତ୍ପୁରୁଷଃ
- ୨. ପ୍ରାଣିନାଂ ଜଗତ୍ ତସ୍ୟ (ପ୍ରାଣିଜଗତଃ, ପ୍ରାଣିଜଗତି, ପ୍ରାଣୀଜଗତଃ)
ଉ- ପ୍ରାଣିଜଗତଃ
- ୩. ବାୟୋଃ ମଣ୍ଡଳମ୍ (ସପ୍ତମୀ ତତ୍ପୁରୁଷଃ, କର୍ମଧାରୟଃ, ଷଷ୍ଠୀ ତତ୍ପୁରୁଷଃ)
ଉ- ଷଷ୍ଠୀ ତତ୍ପୁରୁଷଃ
- ୪. ପ୍ରାଣନାମା ବାୟୁଃ ତମ୍ (ପ୍ରାଣବାୟୁଃ, ପ୍ରାଣବାୟୁମ୍, ପ୍ରାଣନାମ ବାୟୁମ୍)
ଉ- ପ୍ରାଣବାୟୁମ୍
- ୫. ଶକ୍ତିହୀନା (ଶକ୍ତ୍ୟା ହୀନା, ଶକ୍ତିଃ ହୀନା, ଶକ୍ତେଃ ହୀନା)
ଉ- ଶକ୍ତ୍ୟା ହୀନା

ସ୍ଵାମୀ ବିବେକାନୟଃ

- ୧. ସଂସାରଃ ଏବ ସାଗରଃ ତସ୍ମିନ୍ (ସଂସାର ସାଗରଃ, ସଂସାର ସାଗରେ, ସଂସାର ସାଗରାତ୍)
ଉ- ସଂସାର ସାଗରେ
- ୨. ରତ୍ନ ଗର୍ଭା (ଦ୍ଵୟଃ, କର୍ମଧାରୟଃ, ବହୁବ୍ରୀହିଃ)
ଉ- ବହୁବ୍ରୀହିଃ
- ୩. ଅନ୍ଧକାରାଛନ୍ଦେ (ଅନ୍ଧକାରୈଃ ଆଛନ୍ଦଂ ତସ୍ମିନ୍, ଅନ୍ଧକାରେ ଆଛନ୍ଦମ୍, ଅନ୍ଧକାରାଣାମ୍ ଆଛନ୍ଦଂ ତସ୍ମିନ୍)
ଉ- ଅନ୍ଧକାରୈଃ ଆଛନ୍ଦଂ ତସ୍ମିନ୍
- ୪. କଲ୍ୟାଣାର୍ଥମ୍ (କଲ୍ୟାଣସ୍ୟ ଇଦମ୍, କଲ୍ୟାଣାୟ ଇଦମ୍, କଲ୍ୟାଣ ହେତୋଃ)
ଉ- କଲ୍ୟାଣାୟ ଇଦମ୍
- ୫. ସାର୍ଥକଂ ନାମ ଯସ୍ୟ ସଃ (ସାର୍ଥକନାମ, ସାର୍ଥକନାମା, ସାର୍ଥକନାମ୍ନା)
ଉ- ସାର୍ଥକନାମା
- ୬. ସ୍ଵଭାବ ସରଳଃ (ଦ୍ଵିଗୁଃ, ତୃତୀୟା ତତ୍ପୁରୁଷଃ, ଦ୍ଵୟଃ)
ଉ- ତୃତୀୟା ତତ୍ପୁରୁଷଃ

- ୭. ଦୈବ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ (ଦୈବେନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶଃ, ଦୈବସ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶଃ, ଦୈବଃ ନିର୍ଦ୍ଦେଶଃ)
ଉ- ଦୈବେନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶଃ
- ୮. ବେଲୁରନାମା ଗ୍ରାମଃ ତସ୍ମିନ୍ (ବେଲୁରଗ୍ରାମଃ, ବେଲୁରଗ୍ରାମେ, ବେଲୁରଗ୍ରାମମ୍)
ଉ- ବେଲୁରଗ୍ରାମେ
- ୯. ଈଶ୍ଵରାନ୍ତୁ ସନ୍ଧାନମ୍ (କର୍ମଧାରୟଃ, ଅବ୍ୟୟୀଭାବଃ, ଷଷ୍ଠୀ ତତ୍ପୁରୁଷଃ)
ଉ- ଷଷ୍ଠୀ ତତ୍ପୁରୁଷଃ
- ୧୦. ଦିବ୍ୟଃପୁରୁଷଃ (ଦିବ୍ୟଃ ପୁରୁଷଃ, ଦିବସ୍ୟ ପୁରୁଷଃ, ଦିବ୍ୟେନ ପୁରୁଷଃ)
ଉ- ଦିବ୍ୟଃ ପୁରୁଷଃ
- ୧୧. ସ୍ଵସ୍ୟ ଜନନୀ ତସ୍ୟାଃ (ସ୍ଵଜନନୀ, ସ୍ଵଜନନ୍ୟାଃ, ସ୍ଵଜନନ୍ୟା)
ଉ- ସ୍ଵଜନନ୍ୟାଃ
- ୧୨. ଆଜୀବନମ୍ (ଆଜୀବନାତ୍, ଜୀବନ୍ ଯାବତ୍, ଜୀବନସ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତମ୍)
ଉ- ଜୀବନ୍ ଯାବତ୍
- ୧୩. କାଳଂ ଜୟତି ଇତି (କାଳଜୟଃ, କାଳଜୟୀ, କାଳଜୟମ୍)
ଉ- କାଳଜୟୀ
- ୧୪. ଈଶ୍ଵରବିଶ୍ଵାସୀ (ବହୁକ୍ରୀହିଃ, ଉପପଦ ତତ୍ପୁରୁଷଃ, ଦ୍ଵିଗୁଃ)
ଉ- ଉପପଦ ତତ୍ପୁରୁଷଃ

ସୁଧୂଷିର ଯଷ ସମ୍ଭାବଃ

- ୧. ଅସାଧୁଃ (ନ ସାଧୁଃ, ନାସ୍ତି ସାଧୁଃ ଯତ୍, ନ ଏବ ସାଧୁଃ ଯସ୍ମିନ୍)
ଉ- ନ ସାଧୁଃ
- ୨. ଯମସ୍ୟ ଆଳୟଃ ତମ୍ (ଯମାଳୟେନ, ଯମାଳୟମ୍, ଯମାଳୟଃ)
ଉ- ଯମାଳୟମ୍
- ୩. ଧର୍ମଜଃ (ବହୁକ୍ରୀହିଃ, ଷଷ୍ଠୀ ତତ୍ପୁରୁଷଃ, କର୍ମଧାରୟଃ)
ଉ- ଷଷ୍ଠୀ ତତ୍ପୁରୁଷଃ
- ୪. ହୃଦୀପଃ (ହୃଦଃ ତାପଃ, ହୃଦି ତାପଃ, ହୃଦା ତାପଃ)
ଉ- ହୃଦଃ ତାପଃ
- ୫. ମହାନ୍ ଋଷୌ ଜନଶ୍ରେତି (ମହାଜନେନ, ମହାଜନମ୍, ମହାଜନଃ)
ଉ- ମହାଜନଃ

- ଉ- ମହାଜନଃ
- ୬. ଅନୃଣୀ (କର୍ମଧାରୟଃ, ନଞ୍ ତତ୍ପୁରୁଷଃ, ଦ୍ଵିଗୁଃ)
ଉ- ନଞ୍ ତତ୍ପୁରୁଷଃ
- ୭. ସୂର୍ଯ୍ୟାଗ୍ନିନା (ସୂର୍ଯ୍ୟଃ ଏବ ଅଗ୍ନିଃ ତେନ, ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ଅଗ୍ନିନା, ସୂର୍ଯ୍ୟାୟ ଅଗ୍ନିନା)
ଉ- ସୂର୍ଯ୍ୟଃ ଏବ ଅଗ୍ନିଃ ତେନ
- ୮. ବାରିଚର (ଉପପଦ ତତ୍ପୁରୁଷଃ, ବହୁକ୍ରୀହିଃ, କର୍ମଧାରୟଃ)
ଉ- ଉପପଦ ତତ୍ପୁରୁଷଃ
- ୯. ଅପ୍ରତିଷ୍ଠଃ (ନ ବିଦ୍ୟତେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଯସ୍ୟ ସଃ, ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା, ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା)
ଉ- ନ ବିଦ୍ୟତେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଯସ୍ୟ ସଃ
- ୧୦. ଅରାଜକମ୍ (ନଞ୍ ତତ୍ପୁରୁଷଃ, ନିଷେଧାର୍ଥକ ବହୁକ୍ରୀହିଃ, ଦ୍ଵିଗୁଃ)
ଉ- ନିଷେଧାର୍ଥକ ବହୁକ୍ରୀହିଃ
- ୧୧. ନାସ୍ତି ଶ୍ରୋତ୍ରିୟଃ ଯସ୍ମିନ୍ ତତ୍ (ଅଶ୍ରୋତ୍ରିୟମ୍, ଅଶ୍ରୋତ୍ରିୟଃ, ନ ଶ୍ରୋତ୍ରିୟଃ)
ଉ- ଅଶ୍ରୋତ୍ରିୟମ୍
- ୧୨. ଅକାର୍ଯ୍ୟନିର୍ଠନମ୍ (ପଂମୀ ତତ୍ପୁରୁଷଃ, କର୍ମଧାରୟଃ, ବହୁକ୍ରୀହିଃ)
ଉ- ପଂମୀ ତତ୍ପୁରୁଷଃ
- ୧୩. ନାସ୍ତି ଅନ୍ତଃ ଯସ୍ୟ ସଃ (ଅନନ୍ତକଃ, ଅନନ୍ତକମ୍, ଅନନ୍ତସ୍ୟ)
ଉ- ଅନନ୍ତକଃ
- ୧୪. ସଂସାର ହେତୁଃ (ସଂସାରସ୍ୟ ହେତୁଃ, ସଂସାରାୟ ହେତୁଃ, ସଂସାରଂ ହେତୁଃ)
ଉ- ସଂସାରସ୍ୟ ହେତୁଃ
- ୧୫. ନିର୍ଦ୍ଦୟଃ (କର୍ମଧାରୟଃ, ଅବ୍ୟୟୀଭାବଃ, ବିଷେଧାର୍ଥକ ବହୁକ୍ରୀହିଃ)
ଉ- ନିଷେଧାର୍ଥକ ବହୁକ୍ରୀହିଃ

ପ୍ରକୃତି ପ୍ରତ୍ୟୟ ନିରୂପଣମ୍

ଭୌତିକ ପର୍ଯ୍ୟାବରଣମ୍

(ଶୁକ୍ଳ ପ୍ରକୃତିଗତ ପ୍ରତ୍ୟୟଗତ ବା ଉଠି ଲିଖିତା ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନାନି ପୂରୟତ (ଏକାଳ ବିଶିଷ୍ଟମ୍))

୧. ପର୍ଯ୍ୟାବରଣମ୍ = ପରି + ଆ + _____ + ଲୁପ୍ତ
(ଉ- ବୃ)
୨. ନିଷନ୍ଧଃ = ନିଷ୍ + ପଦ୍ + _____
(ଉ- ଋ)
୩. ବିକାସଃ = ବି + _____ + ଘଞ୍ଜ
(ଉ- କସ୍)
୪. ପରିବେଷଃ = ପରି + ବିଷ୍ + _____
(ଉ- ଘଞ୍ଜ)
୫. ସୃଷ୍ଟିଃ = ସୃଜ୍ + _____ (ଉ-
କ୍ତିନ୍)
୬. ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟାନି = ସମ୍ + _____ + ଋ
(ଉ- ଶ୍ଳିଷ୍)
୭. ଉତ୍ପତ୍ତିଃ = ଉତ୍ + _____ + କ୍ତିନ୍
(ଉ- ପଦ୍)
୮. ଗ୍ରହଣମ୍ = ଗ୍ରହ + _____
(ଉ- ଲୁପ୍ତ)
୯. ସଂସ୍କୃତିଃ = ସମ୍ + _____ + କ୍ତିନ୍
(ଉ- କୃ)
୧୦. ଭୋଜନମ୍ = ଭୁଜ୍ + _____
(ଉ- ଲୁପ୍ତ)
୧୧. ଗୃହୀତ୍ଵା = _____ + ଋ
(ଉ- ଗ୍ରହ)
୧୨. ସୁରକ୍ଷିତମ୍ = ସୁ + ରକ୍ଷ + _____
(ଉ- ଋ)
୧୩. ଛେଦନମ୍ = _____ + ଲୁପ୍ତ
(ଉ- ଛିଦ୍)
୧୪. ପ୍ରତୃଷ୍ଣିତା = ପ୍ର + _____ + ଋ (ଟାପ୍)
(ଉ- ଦୁଷ୍)
୧୫. ଶକ୍ତିଃ = _____ + କ୍ତିନ୍ (ଉ-
ଶକ୍)
୧୬. ହୀନା = ହା + _____ + ଟାପ୍
(ଉ- ଋ)
୧୭. ପ୍ରକୃତିଃ = ପ୍ର + କୃ + _____
(ଉ- କ୍ତିନ୍)
୧୮. ସଂରକ୍ଷଣମ୍ = ସମ୍ + ରକ୍ଷ + _____
(ଉ- ଲୁପ୍ତ)

୧୯. ସଂଚିତମ୍ = ସମ୍ + _____ + ଋ (ଉ-
ଚି)
୨୦. ଅନୁମ୍ = _____ + ଋ (ଉ-
ଅଦ୍)
୨୧. ସୃଷ୍ଟମ୍ = ସୃଜ୍ + _____
(ଉ- ଋ)
୨୨. ପ୍ରବହତା = ପ୍ର + ବହ୍ + _____ (ଟାପ୍)
(ଉ- ଶତ୍)
୨୩. ନିହିତମ୍ = ନି + _____ + ଋ
(ଉ- ଧା)
୨୪. ତ୍ୟାଗଃ = _____ + ଘଞ୍ଜ
(ଉ- ତ୍ୟଜ୍)
୨୫. ରୋଗଃ = ରୁଜ୍ + _____
(ଉ- ଘଞ୍ଜ)
୨୬. ଆଧାରଃ = ଆ + ଧୃ + _____
(ଉ- ଘଞ୍ଜ)
୨୭. ହାନିଃ = _____ + କ୍ତିନ୍ (ଉ-
ହା)
୨୮. ବିନାଶଃ = ବି + _____ + ଘଞ୍ଜ
(ଉ- ନଶ୍)
୨୯. ରମଣୀୟା = ରମ୍ + _____ (ଟାପ୍)
(ଉ- ଅନୀୟ)

ସଂହ ଶୃଗାଳ ଶିଶୁ କଥା

୩୦. ଭ୍ରମତଃ = ଭ୍ରମ୍ + _____
(ଉ- ଶତ୍)
୩୧. ପ୍ରାପ୍ତଃ = ପ୍ର + ଆପ୍ + _____
(ଉ- ଋ)
୩୨. କୃତ୍ଵା = _____ + ଋ
(ଉ- କୃ)
୩୩. ଅଭିହିତମ୍ = ଅଭି + _____ + ଋ
(ଉ- ଧା)
୩୪. ଆନୀତମ୍ = ଆ + ନୀ + _____
(ଉ- ଋ)
୩୫. ଭୋଜନମ୍ = _____ + ଲୁପ୍ତ
(ଉ- ଭୁଜ୍)
୩୬. ମତ୍ଵା = _____ + ଋ
(ଉ- ମଦ୍)

୩୭. ତ୍ୟାଗଃ = ତ୍ୟଜ୍ + _____
(ଉ- ଘଞ୍ଜ)

୩୮. ହୀନଃ = _____ + ଣ
(ଉ- ହା)

୩୯. ନଷଃ = _____ + ଣ
(ଉ- ନଶ୍)

୪୦. ଉତ୍ପନ୍ନଃ = ଉତ୍ + ପଦ୍ + _____
(ଉ- ଣ)

୪୧. ହତଃ = _____ + ଣ
(ଉ- ହନ୍)

୪୨. ଅପସୃତ୍ୟ = ଅପ + ସ୍ + _____
(ଉ- ଲ୍ୟପ୍)

ସୁଶିଷ୍ୟଃ ଉପମନ୍ୟୁଃ

୪୩. ବୃଠିମ୍ = _____ + ଣିନ୍
(ଉ- ବୃତ୍)

୪୪. ପ୍ରତିଷିଦ୍ଧଃ = ପ୍ରତି + ସିଧ୍ + _____
(ଉ- ଣ)

୪୫. କୁପିତଃ = _____ + ଣ (ଉ-
କୁପ୍)

୪୬. ଉପସ୍ଥାୟ = ଉପ + ସ୍ଥା + _____
(ଉ- ଲ୍ୟପ୍)

୪୭. ଲବ୍ଧଃ = _____ + ଣ (ଉ-
ଲଭ୍)

ସ୍ଵାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦଃ

୪୮. ଆହ୍ଳନ୍ତଃ = ଆ + ହ୍ଲ + _____
(ଉ- ଣ)

୪୯. ଆହୃତବତୀ = ଆ + ହ୍ରେ + _____ + ତୀପ୍
(ଉ- ଭବତ୍)

୫୦. ନିଧାତୁମ୍ = ନି + _____ + ତୁମ୍
(ଉ- ଧା)

୫୧. ଦଠ୍ଠା = _____ + ଣ୍ଠା
(ଉ- ଦା)

୫୨. ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧଃ = ଉଦ୍ + ବୁଧ୍ + _____
(ଉ- ଣ)

୫୩. ପ୍ରତିଷ୍ଠିତା = ପ୍ରତି + _____ + ଣ + ଟାପ୍
(ଉ- ସ୍ଥା)

୫୪. କୃତ୍ଵା = କୃ + _____
(ଉ- କ୍ତ୍ଵା)

ଶିଶୁ ବାସୁଲ୍ୟମ୍

୫୫. ଭୀତଃ = ଭୀ + _____
(ଉ- ଭ)

୫୬. ବିଲୋକ୍ୟ = ବି + _____ + ଲ୍ୟପ୍
(ଉ- ଲୋକ୍)

୫୭. ସ୍ଥାନମ୍ = ସ୍ଥା + _____ (ଉ-
ଲ୍ୟପ୍)

୫୮. ପ୍ରାପ୍ତବ୍ୟମ୍ = ପ୍ର + ଆପ୍ + _____
(ଉ- ତବ୍ୟ)

୫୯. ପ୍ରସୂତା = ପ୍ର + _____ + ଣ + ଟାପ୍
(ଉ- ସ୍ତ)

୬୦. ପରିଭ୍ରଷ୍ଟମ୍ = ପରି + _____ + ଣ
(ଉ- ଭ୍ରନ୍ତଶ୍)

୬୧. ଗୃହୀତମ୍ = _____ + ଣ
(ଉ- ଗ୍ରହ୍)

୬୨. ପ୍ରତିଷିଦ୍ଧଃ = ପ୍ରତି + _____ + ଣ
(ଉ- ସିଧ୍)

୬୩. ଦଠ୍ଠା = ଦା + _____ + ଟାପ୍
(ଉ- ଣ)

୬୪. ଭୃତ୍ଵା = ଭୃ + _____
(ଉ- କ୍ତ୍ଵା)

୬୫. ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣମ୍ = ସମ୍ + ପୂର୍ + _____
(ଉ- ଣ)

ସୀତାୟାଃ ବନଗମନମ୍

୬୬. ସୁବିଭୂଷିତମ୍ = ସୁ + ବି + _____ + ଣ
(ଉ- ଭୂଷ୍)

୬୭. ସମୁତ୍ପତ୍ୟ = ସମ୍ + ଉତ୍ + ପତ୍ + _____
(ଉ- ଲ୍ୟପ୍)

୬୮. ଶୋକମ୍ = _____ + ଘଞ୍ଜ
(ଉ- ଶୁଚ୍)

୬୯. ଦୃଷ୍ଟା = ଦୃଶ୍ + _____ (ଉ-
କ୍ତ୍ଵା)

୭୦. ସୋତୁମ୍ = _____ + ତୁମ୍
(ଉ- ସହ୍)

୧୧. ପ୍ରସିଦ୍ଧମ୍ = ପ୍ର + _____ + ଣ
(ଉ- ସିଦ୍)
୧୨. ଅଭିଷେକଃ = ଅଭି + _____ + ଣଞ୍
(ଉ- ସିଚ୍)
୧୩. ବିଳପତୀମ୍ = ବି + ଲପ୍ + _____ + ତୀପ୍
(ଉ- ଶତ୍)
୧୪. ଦଘୋ = _____ + ଣ
(ଉ- ଦା)
୧୫. ବସ୍ତବ୍ୟମ୍ = ବସ୍ + _____
(ଉ- ତବ୍ୟ)
୧୬. ସଂକ୍ରନ୍ଧା = ସମ୍ + କ୍ରଧ୍ + _____
(ଉ- ଣ)
୧୭. ଭୃଞ୍ଜାନାଃ = _____ + ଶାନଚ୍
(ଉ- ଭୃଜ୍)
୧୮. ନେତୁମ୍ = _____ + ତୁମ୍
(ଉ- ନୀ)
୧୯. ବସତଃ = ବସ୍ + _____
(ଉ- ଶତ୍)
୨୦. ଉପବାସଃ = ଉପ୍ + ବସ୍ + _____
(ଉ- ଘଞ୍)
୨୧. ବିମୃଶନ୍ = ବି + _____ + ଶତ୍
(ଉ- ମୃଶ୍)
୨୨. ଦୋଷାଃ = _____ + ଘଞ୍
(ଉ- ଦୁଷ୍)
୨୩. ବିୟୋଗେନ = ବି + _____ + ଘଞ୍
(ଉ- ଯୁଜ୍)
୨୪. ତ୍ୟକ୍ତବ୍ୟମ୍ = _____ + ତବ୍ୟ
(ଉ- ତ୍ୟକ୍)
୨୫. ଆଦିଷ୍ଟା = ଆ + ଦିଶ୍ + _____
(ଉ- ଣ)
୨୬. ଶୁଭା = _____ + ଣ୍
(ଉ- ଶୁ)
୨୭. ପରିଷ୍ଠଜ୍ୟ = ପରି + _____ + ଲ୍ୟପ୍
(ଉ- ସ୍ଠଜ୍)

ଅନ୍ୟ କେତେକ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନୋତ୍ତର

୨୮. ମତ୍ତା = ମନ୍ + _____ (ଉ- ଣ୍)
କ୍ଷା)
୨୯. ଉକ୍ତା = _____ + କ୍ତା
(ଉ- ବଚ୍)
୩୦. ହତ୍ତା = ହନ୍ + _____
(ଉ- କ୍ତା)
୩୧. ପଠିତା = _____ + କ୍ତା (ଉ- ପଠ୍)
୩୨. ପରତ୍ୟକ୍ୟ = ପରି + ତ୍ୟକ୍ + _____
(ଉ- ଲ୍ୟପ୍)
୩୩. ଆକର୍ଷ୍ୟ = ଆ + _____ + ଲ୍ୟପ୍
(ଉ- କର୍ଷ୍)
୩୪. ନିଶମ୍ୟ = ନି + ଶମ୍ + _____
(ଉ- ଲ୍ୟପ୍)
୩୫. ପ୍ରାପ୍ୟ = ପ୍ର + _____ + ଲ୍ୟପ୍
(ଉ- ଆପ୍)
୩୬. ଆଗମ୍ୟ = ଆ + ଗମ୍ + _____
(ଉ- ଲ୍ୟପ୍)
୩୭. ଭ୍ରାତୁମ୍ = ଭ୍ରେ + _____
(ଉ- ତୁମ୍)
୩୮. ଛେତୁମ୍ = _____ + ତୁମ୍
(ଉ- ଛିଦ୍)
୩୯. କର୍ତ୍ତୁମ୍ = _____ + ତୁମ୍
(ଉ- କ୍)
୧୦୦. ଗଚ୍ଚନ୍ = ଗମ୍ + _____
(ଉ- ଶତ୍)
୧୦୧. କୁର୍ବତୀ = _____ + ଶତ୍ + ତୀପ୍
(ଉ- କ୍)
୧୦୨. ଜୀବତ୍ = _____ + ଶତ୍
(ଉ- ଜୀବ୍)
୧୦୩. ବେପମାନା = _____ + ଶାନଚ୍ + ଟାପ୍
(ଉ- ବେପ୍)
୧୦୪. ବର୍ତ୍ତମାନଃ = ବୃତ୍ + _____
(ଉ- ଶାନଚ୍)

୧୦୫. ଦର୍ଶନମ୍ = ଦୃଶ୍ + _____
(ଉ- ଲୁପ୍)
୧୦୬. ପିଧାନମ୍ = ଅପି + _____ + ଲୁପ୍
(ଉ- ଧା)
୧୦୭. ଶୟନମ୍ = _____ + ଲୁପ୍
(ଉ- ଶୀ)
୧୦୮. ବେଦଃ = ବିଦ୍ + _____
(ଉ- ଘଞ୍)
୧୦୯. ନମସ୍କାରଃ = ନମସ୍ + _____ + ଘଞ୍
(ଉ- କ୍)
୧୧୦. ସଂସ୍କାରଃ = ସମ୍ + କ୍ + _____
(ଉ- ଘଞ୍)
୧୧୧. ଶାନ୍ତିଃ = _____ + ଛିନ୍
(ଉ- ଶମ୍)
୧୧୨. ସଂସ୍କୃତିଃ = ସମ୍ + କ୍ + _____
(ଉ- ଛିନ୍)
୧୧୩. ସ୍ମରଣୀୟମ୍ = _____ + ଅନୀୟ
(ଉ- ସ୍ମ)
୧୧୪. ପ୍ରାପ୍ତବ୍ୟମ୍ = ପ୍ର + _____ + ତବ୍ୟ
(ଉ- ଆପ୍)
୧୧୫. ସ୍ମାତବ୍ୟଃ = ସ୍ମା + _____
(ଉ- ତବ୍ୟ)

୬. ଆୟୁରାରୋଗ୍ୟମୟମ୍ = _____ (ଉ- ଆୟୁଃ + ଆରୋଗ୍ୟମୟମ୍)
୭. ଅଜ୍ଞାରାମ୍ଭମ୍ = _____ (ଉ- ଅଜ୍ଞାର + ଅମ୍ଭମ୍)
୮. ଦୈର୍ଘ୍ୟମ୍ = _____ (ଉ- ଦୈର୍ଘ୍ୟ + ମ୍)
୯. ଶାନ୍ତିରେଧ୍ = _____ (ଉ- ଶାନ୍ତିଃ + ଏଧ୍)
୧୦. ସସର୍ଜଦୌ = _____ (ଉ- ସସର୍ଜ + ଆଦୌ)
୧୧. ତଦାବରଣସ୍ୟ = _____ (ଉ- ତଦ୍ + ଆବରଣସ୍ୟ)
୧୨. ସୃଷ୍ଟିରିୟମ୍ = _____ (ଉ- ସୃଷ୍ଟିଃ + ଇୟମ୍)
୧୩. ଶାନ୍ତିରେବ = _____ (ଉ- ଶାନ୍ତିଃ + ଏବ)
୧୪. ସଂରକ୍ତି = _____ (ଉ- ସମ୍ + ଚକ୍ତି)
୧୫. ନିହିତମସ୍ତ୍ରି = _____ (ଉ- ନିହିତମ୍ + ଅସ୍ତ୍ରି)
୧୬. ସର୍ବମଶୁଦ୍ଧମ୍ = _____ (ଉ- ସର୍ବମ୍ + ଅଶୁଦ୍ଧମ୍)
୧୭. ଯଜ୍ଞାଗ୍ନିଃ = _____ (ଉ- ଯଜ୍ଞ + ଅଗ୍ନିଃ)
୧୮. ଯସ୍ୟାର୍ଥଃ = _____ (ଉ- ଯସ୍ୟ + ଅର୍ଥଃ)
୧୯. ପରିବେଷୟୁ = _____ (ଉ- ପରିବେଷୟ + ତ୍ତ୍ୱ)

୨୦. ଗାର୍ହପତ୍ୟାଗ୍ନିଃ = _____ (ଉ- ଗାର୍ହପତ୍ୟ + ଅଗ୍ନିଃ)

ସ୍ଥାନୀ ବିବେକାନୟଃ

- ସନ୍ଧିବିଚ୍ଛେଦ କୁରୁତ**
- ଭୌତିକ ପର୍ଯ୍ୟାବରଣମ୍**
୧. ପର୍ଯ୍ୟାବରଣମ୍ = _____ (ଉ- ପରି + ଆବରଣମ୍)
୨. ଜଳାଜଳମ୍ = _____ (ଉ- ଜଳାତ୍ + ଜଳମ୍)
୩. ତଜ୍ଜଳମ୍ = _____ (ଉ- ତତ୍ + ଜଳମ୍)
୪. ଏକସ୍ୟାପି = _____ (ଉ- ଏକସ୍ୟ + ଅପି)
୫. ରସ ଉତ୍ୟତେ = _____ (ଉ- ରସଃ + ଉତ୍ୟତେ)

୧. ପୁନରମରଧାମ୍ = _____ (ଉ- ପୁନଃ + ଅମରଧାମ୍)
୨. ପ୍ରତ୍ୟାଗଛକ୍ତି = _____ (ଉ- ପ୍ରତି + ଆଗଛକ୍ତି)
୩. କୂଳମାନେତୁମ୍ = _____ (ଉ- କୂଳମ୍ + ଆନେତୁମ୍)

ସ୍ଵଧିକ୍ଷିତ ଯକ୍ଷ ସମାଦଃ

୪. ଚିରାଦେବ = _____ (ଉ-
ଚିରାତ୍ + ଏବ)
୫. ପ୍ରତୀକ୍ଷିତଃ = _____ (ଉ-
ପ୍ରତି + କ୍ଷିତଃ)
୬. ଅତୀବ = _____ (ଉ-
ଅତି + ଇବ)
୭. ସତତମଚେଷ୍ଟତ = _____ (ଉ-
ସତତମ୍ + ଅଚେଷ୍ଟତ)
୮. ଉଠମୋ ମାନବଃ = _____ (ଉ-
ଉଠମଃ + ମାନବଃ)
୯. ମାତୁରୁପଦେଶମ୍ = _____ (ଉ-
ମାତୁଃ + ଉପଦେଶମ୍)
୧୦. ତାମପି = _____ (ଉ-
ତାମ୍ + ଅପି)
୧୧. ଅଦ୍ୟାପି = _____ (ଉ-
ଅଦ୍ୟ + ଅପି)
୧୨. ସେବାମାରଭତ = _____ (ଉ-
ସେବାମ୍ + ଆରଭତ)
୧୩. ପ୍ରତିକୂଳାବସ୍ଥାସୁ = _____ (ଉ-
ପ୍ରତିକୂଳ + ଅବସ୍ଥାସୁ)
୧୪. ଭଗିନ୍ୟଃ = _____ (ଉ-
ଭଗିନ୍ୟଃ + ଚ)
୧୫. ବସୁଧୈବ = _____ (ଉ-
ବସୁଧା + ଏବ)
୧୬. ସକୃଦେବ = _____ (ଉ-
ସକୃତ୍ + ଏବ)
୧୭. ଯୋଗଜନ୍ମ ନସ୍ତସ୍ୟ = _____ (ଉ-
ଯୋଗଜନ୍ମନଃ + ତସ୍ୟ)
୧୮. ଗଜୈବ = _____ (ଉ-
ଗଜା + ଇବ)
୧୯. ସତ୍ୟମିଦମ୍ = _____ (ଉ-
ସତ୍ୟମ୍ + ଇଦମ୍)
୨୦. ମେଧାବିନସ୍ତସ୍ୟ = _____ (ଉ-
ମେଧାବିନଃ + ତସ୍ୟ)
୨୧. କଲ୍ୟାଣାର୍ଥମ୍ = _____ (ଉ-
କଲ୍ୟାଣ + ଅର୍ଥମ୍)

୧. ଅହନ୍ୟହନି = _____ (ଉ-
ଅହନି + ଅହନି)
୨. ନୈକଃ = _____ (ଉ-
ନ + ଏକଃ)
୩. ପଚତୀତି = _____ (ଉ-
ପଚତି + ଇତି)
୪. ସାଧୁରସାଧୁଃ = _____ (ଉ-
ସାଧୁଃ + ଅସାଧୁଃ)
୫. ମାସର୍ତ୍ତୁଃ = _____ (ଉ-
ମାସ + ରତ୍ତୁଃ)
୬. ହୃଠାପଃ = _____ (ଉ-
ହୃତ୍ + ତାପଃ)
୭. ଜୀବିତୁମିଚ୍ଛତି = _____ (ଉ-
ଜୀବିତୁମ୍ + ଇଚ୍ଛତି)
୮. ପ୍ରୋକ୍ତମ୍ = _____ (ଉ-
ପ୍ର + ଉକ୍ତମ୍)
୯. ପ୍ରୋଚ୍ୟତେ = _____ (ଉ-
ପ୍ର + ଉଚ୍ୟତେ)
୧୦. ସୁଖୈଷିତ୍ସମ୍ = _____ (ଉ-
ସୁଖ + ଏଷିତ୍ସମ୍)
୧୧. ବ୍ୟାଧୁରନକ୍ତକଃ = _____ (ଉ-
ବ୍ୟାଧୁଃ + ଅନକ୍ତକଃ)
୧୨. ନାସ୍ତିକଃ = _____ (ଉ-
ନ + ଆସ୍ତିକଃ)
୧୩. କିମାଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟମ୍ = _____ (ଉ-
କିମ୍ + ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟମ୍)
୧୪. ମୁନିର୍ଯସ୍ୟ = _____ (ଉ-
ମୁନିଃ + ଯସ୍ୟ)
୧୫. ସୂର୍ଯ୍ୟାଗ୍ନିନା = _____ (ଉ-
ସୂର୍ଯ୍ୟ + ଅଗ୍ନିନା)
୧୬. ପ*ମେହନି = _____ (ଉ-
ପ*ମେ + ଅହନି)
୧୭. ଯୋଗୁହେ = _____ (ଉ-
ଯଃ + ଗୁହେ)
୧୮. ଋପ୍ରବାସୀ = _____ (ଉ-
ଚ + ଅପ୍ରବାସୀ)

୧୯. କିଂସିନ୍ମିତ୍ରମ୍ = _____
(ଉ- କିଂସିତ୍ + ମିତ୍ରମ୍)

୨୦. ରାଷ୍ଟ୍ରମରାଜକମ୍ = _____
(ଉ- ରାଷ୍ଟ୍ରମ୍ + ଅରାଜକମ୍)

୨୧. ଦମଞ୍ଜୁ = _____
(ଉ- ଦମଃ + ଚ)

ସନ୍ଧିବିଧାନ କୁରୁତ ଭୌତିକ ପର୍ଯ୍ୟାବରଣମ୍

୧. ପରିବେଷଃ + ତୁ = _____ (ଉ-
ପରିବେଷସ୍ତୁ)

୨. ଯସ୍ୟ + ଅର୍ଥଃ = _____
(ଉ- ଯସ୍ୟାର୍ଥଃ)

୩. ତତ୍ + ଭବତି = _____
(ଉ- ତଦ୍ଭବତି)

୪. ଯତ୍ + ଜଳମ୍ = _____
(ଉ- ଯଜଳମ୍)

୫. ନିହିତମ୍ + ଅସ୍ତ୍ରି = _____ (ଉ-
ନିହିତମସ୍ତ୍ରି)

୬. ଅତି + ଅଧିକମ୍ = _____ (ଉ-
ଅତ୍ୟଧିକମ୍)

୭. ସର୍ବମ୍ + ଅଶୁଭମ୍ = _____ (ଉ-
ସର୍ବମାଶୁଭମ୍)

୮. ବଡ଼ବା + ଅଗ୍ନିଃ = _____ (ଉ-
ବଡ଼ବାଗ୍ନିଃ)

୯. ଏକସ୍ୟ + ଅପି = _____ (ଉ-
ଏକସ୍ୟାପି)

୧୦. ସୃଷ୍ଟିଃ + ଇୟମ୍ = _____ (ଉ-
ସୃଷ୍ଟିରିୟମ୍)

୧୧. ବୀଜମ୍ + ଅବାସୃଜତ୍ = _____ (ଉ-
ବୀଜମବାସୃଜତ୍)

୧୨. ତେଜଃ + ରୂପଃ = _____ (ଉ-
ତେଜୋରୂପଃ)

୧୩. ଶାନ୍ତିଃ + ଏଧି = _____
(ଉ- ଶାନ୍ତିରେଧି)

୧୪. ପରି + ଆବରଣସ୍ୟ = _____ (ଉ-
ପର୍ଯ୍ୟାବରଣସ୍ୟ)

୧୫. ଦୈଧ୍ୟଃ + ନଃ = _____
(ଉ- ଦୈଧ୍ୟନ୍ଃ)

୧୬. ତତ୍ + ଆବରଣସ୍ୟ = _____ (ଉ-
ତଦାବରଣସ୍ୟ)

୧୭. ସଂକଟ + ଆପନ୍ନମ୍ = _____ (ଉ-
ସଂକଟାପନ୍ନମ୍)

୧୮. ନିସ୍ + ପନ୍ନମ୍ = _____
(ଉ- ନିଷ୍ପନ୍ନମ୍)

୧୯. ଜଳାତ୍ + ଜଳମ୍ = _____ (ଉ-
ଜଳାଜଳମ୍)

୨୦. ଯଜ୍ଞ + ଅଗ୍ନିଃ = _____ (ଉ-
ଯଜ୍ଞାଗ୍ନିଃ)

ସ୍ଥାନୀ ବିବେକାନନ୍ଦଃ

୧. ମାତୁଃ + ଉପଦେଶମ୍ = _____ (ଉ-
ମାତୁରୁପଦେଶମ୍)

୨. କଲ୍ୟାଣ + ଅର୍ଥମ୍ = _____ (ଉ-
କଲ୍ୟାଣାର୍ଥମ୍)

୩. ପବିତ୍ରଃ + ଭବ = _____ (ଉ-
ପବିତ୍ରୋଭବ)

୪. ଦୃଷ୍ଟବାନ୍ + ଅସ୍ମି = _____ (ଉ-
ଦୃଷ୍ଟବାନସ୍ମି)

୫. ଉଠିରେଣ + ଏବ = _____ (ଉ-
ଉଠିରେଣୈବ)

୬. ତମ୍ + ଏବ = _____ (ଉ-
ତମେବ)

୭. ସତ୍ୟମ୍ + ଇଦମ୍ = _____ (ଉ-
ସତ୍ୟମିଦମ୍)

୮. ବସୁଧା + ଏବ = _____ (ଉ-
ବସୁଧୈବ)

୯. ଅଦ୍ୟ + ଅପି = _____
(ଉ- ଅଦ୍ୟାପି)

୧୦. ଉତ୍ + କ୍ଳମ୍ = _____
(ଉ- ଉକ୍ଳମ୍)

୧୧. ସଃ + ଅପି = _____ (ଉ-
ସୋଽପି)

୧୨. ବିକାସଃ + ଚ = _____
(ଉ- ବିକାସଞ୍ଚ)

୧୩. ଯଥା + ଅର୍ଥମ୍ = _____ (ଉ-
ଯଥାର୍ଥମ୍)
୧୪. ଭଗିନୀଃ + ଚ = _____ (ଉ-
ଭଗିନୀଃ)
୧୫. ସାହାଯ୍ୟ + ଅର୍ଥମ୍ = _____ (ଉ-
ସାହାଯ୍ୟାର୍ଥମ୍)
୧୬. ଯୁଗ + ଆକାଶେ = _____ (ଉ-
ଯୁଗାକାଶେ)
୧୭. ଅଦ୍ୟ + ଅବଧୁ = _____ (ଉ-
ଅଦ୍ୟାବଧୁ)
୧୮. ଗଙ୍ଗା + ଇବ = _____ (ଉ-
ଗଙ୍ଗେବ)
୧୯. ଚ + ଅସ୍ୟ = _____ (ଉ-
ରୁସ୍ୟ)
୨୦. ପ୍ରତି + ଈକ୍ଷିତଃ = _____ (ଉ-
ପ୍ରତୀକ୍ଷିତଃ)
୨୧. ଚିରାତ୍ + ଏବ = _____ (ଉ-
ଚିରାଦେବ)
୧୦. ମାସ + ରତୁଃ = _____ (ଉ-
ମାସର୍ତୁଃ)
୧୧. ସାଧୁଃ + ଅସାଧୁଃ = _____ (ଉ-
ସାଧୁରସାଧୁଃ)
୧୨. ସୂର୍ଯ୍ୟ + ଅଗ୍ନିନା = _____ (ଉ-
ସୂର୍ଯ୍ୟାଗ୍ନିନା)
୧୩. ମୃତମ୍ + ଅଶ୍ରୋତ୍ରିୟମ୍ = _____ (ଉ-
ମୃତମଶ୍ରୋତ୍ରିୟମ୍)
୧୪. ଚ + ଆର୍ଜବମ୍ = _____ (ଉ-
ରୁଜର୍ବମ୍)
୧୫. ମୁନିଃ + ଯସ୍ୟ = _____ (ଉ-
ମୁନିର୍ଯସ୍ୟ)
୧୬. ଯଃ + ଗୃହେ = _____ (ଉ-
ଯୋଗୃହେ)
୧୭. ଭିଷକ୍ + ମିତ୍ରମ୍ = _____ (ଉ-
ଭିଷକ୍ମିତ୍ରମ୍)
୧୮. କୀଦୃଶଃ + ଚ = _____ (ଉ-
କୀଦୃଶଃ)
୧୯. ହୃଦ୍ + ତାପଃ = _____ (ଉ-
ହୃତାପଃ)
୨୦. ଚ + ଅପ୍ରବାସୀ = _____ (ଉ-
ରୁପ୍ରବାସୀ)
୨୧. ତର୍କଃ + ଅପ୍ରତିଷ୍ଠଃ = _____ (ଉ-
ତର୍କୋଽପ୍ରତିଷ୍ଠଃ)

ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଯଶ ସମାଦଃ

୧. ରାତ୍ରିନ୍ଦିବ + ଇନ୍ଦନେନ = _____ (ଉ-
ରାତ୍ରିନ୍ଦିବେନ୍ଦନେନ)
୨. ବ୍ୟାଧୁଃ + ଅନନ୍ତକଃ = _____ (ଉ-
ବ୍ୟାଧୁରନନ୍ତକଃ)
୩. ପ୍ର + ଉଚ୍ଛା = _____ (ଉ-
ପ୍ରୋଚ୍ଛା)
୪. ସୁଖ + ଏଷିତ୍ମ୍ = _____ (ଉ-
ସୁଖୈଷିତ୍ମ୍)
୫. କଃ + ଚ = _____ (ଉ-
କଃ)
୬. ଶମଃ + ଚ = _____ (ଉ-
ଶମଃ)
୭. ଦୁଃ + ଜୟଃ = _____ (ଉ-
ଦୁର୍ଜୟଃ)
୮. ନ + ଏକଃ = _____ (ଉ-
ନୈକଃ)
୯. ପ୍ର + ଉତ୍ୟତେ = _____ (ଉ-
ପ୍ରୋତ୍ୟତେ)
୧. ମହତ୍ ବନମ୍ = _____ (ଉ-
ମହାବନମ୍)
୨. ସମାନଃ ପତିଃ ଯସ୍ୟାଃ = _____ (ଉ-
ସପତ୍ନୀ)
୩. ଏକଃ ପତିଃ ଯସ୍ୟାଃ = _____ (ଉ-
ଏକପତ୍ନୀ)
୪. ବୀରଃ ପତିଃ ଯସ୍ୟାଃ = _____ (ଉ-
ବୀରପତ୍ନୀ)
୫. ସତ୍ୟଂ ବଦତି ଯଃ = _____ (ଉ-
ସତ୍ୟବାଦୀ)
୬. ନ ବିଗୁରଣୀୟା = _____ (ଉ-
ଅବିଗୁରଣୀୟା)
୭. ଗମନ୍ କୁର୍ବନ୍ = _____ (ଉ-
ଗଚ୍ଛନ୍)
୮. ଗମନ୍ କୃତ୍ୱା = _____ (ଉ-
ଗତ୍ୱା)

ଏକପଦୀକରଣମ୍

୯. ଗମନ କର୍ତ୍ତୃମ୍ = _____ (ଉ- ଗଚ୍ଛୁମ୍)
୧୦. ଗମନ କୃତବାନ୍ = _____ (ଉ- ଗତବାନ୍)
୧୧. ଗମନ କର୍ତ୍ତବ୍ୟମ୍ = _____ (ଉ- ଗଚ୍ଛବ୍ୟମ୍)
୧୨. ପଠିତୁ ଯୋଗ୍ୟଃ = _____ (ଉ- ପଠିତବ୍ୟଃ / ପଠନୀୟଃ)
୧୩. ଦର୍ଶନ କର୍ତ୍ତୃମ୍ = _____ (ଉ- ଦ୍ରଷ୍ଟୁମ୍)
୧୪. ଦ୍ରଷ୍ଟୁମ୍ ଉଚିତମ୍ = _____ (ଉ- ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟମ୍ / ଦର୍ଶନୀୟମ୍)
୧୫. ଶ୍ରବଣ କୃତବତୀ = _____ (ଉ- ଶ୍ରୁତବତୀ)
୧୬. ଦାତୁ ଯୋଗ୍ୟମ୍ = _____ (ଉ- ଦାତବ୍ୟମ୍)
୧୭. ଶ୍ରବଣାତ୍ ଅନନ୍ତରମ୍ = _____ (ଉ- ଶ୍ରୁତ୍ୱା)
୧୮. ଦର୍ଶନାତ୍ ପରମ୍ = _____ (ଉ- ଦୃଷ୍ଟ୍ୱା)
୧୯. ଆଗମନ କୃତ୍ୱା = _____ (ଉ- ଆଗମ୍ୟ / ଆଗତ୍ୟ)
୨୦. ଦାନ କୃତ୍ୱା = _____ (ଉ- ଦଦ୍ୱା)
୨୧. ଲଭତେ ଯା = _____ (ଉ- ଲଭମାନା)
୨୨. ପ୍ରଦାନାତ୍ ଅନନ୍ତରମ୍ = _____ (ଉ- ପ୍ରଦାୟ)
୨୩. ଦ୍ରଷ୍ଟୁଃ ଯୋଗ୍ୟା = _____ (ଉ- ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟା / ଦର୍ଶନୀୟା)
୨୪. ସେବା କୃର୍ତ୍ତ୍ୱ = _____ (ଉ- ସେବମାନଃ)
୨୫. ଦଦାତି ଯା = _____ (ଉ- ଦଦତୀ)
୨୬. ନ ନିବେଦ୍ୟ = _____ (ଉ- ଅନିବେଦ୍ୟ)
୨୭. ଅବଲୋକନାତ୍ ପରମ୍ = _____ (ଉ- ଅବଲୋକ୍ୟ)
୨୮. ଦାନ କୃତବତ୍ = _____ (ଉ- ଦଦବତ୍)
୨୯. ଦାନ କୃର୍ତ୍ତୀ = _____ (ଉ- ଦଦତୀ)
୩୦. ଭବିତୁ ଯୋଗ୍ୟଃ = _____ (ଉ- ଭବିତବ୍ୟଃ)
୩୧. ଶୟନ କୃର୍ତ୍ତାଣଃ = _____ (ଉ- ଶୟନଃ)
୩୨. ଶେତେ ଯା = _____ (ଉ- ଶୟନା)
୩୩. ସହନ କର୍ତ୍ତୃମ୍ = _____ (ଉ- ସୋତୁମ୍)
୩୪. ସଂଗ୍ରହାତ୍ ଅନନ୍ତରମ୍ = _____ (ଉ- ସଂଗୃହ୍ୟ)
୩୫. ଗ୍ରହଣ କୃତ୍ୱା = _____ (ଉ- ଗୃହୀତ୍ୱା)
୩୬. ବିଭେତି ଯା = _____ (ଉ- ବିଭ୍ୟତୀ)
୩୭. ସ୍ମରଣ କୃତ୍ୱା = _____ (ଉ- ସ୍ମୃତ୍ୱା)
୩୮. ହେଦନ କର୍ତ୍ତୃମ୍ = _____ (ଉ- ହେତୁମ୍)
୩୯. ପ୍ରବାସାତ୍ ପରମ୍ = _____ (ଉ- ପ୍ରୋଷ୍ୟ)

୪୦. ପଠନ କୃର୍ତ୍ତୀ = _____ (ଉ- ପଠନ୍ତୀ)
୪୧. ତ୍ୟାଗ କୃତ୍ୱା = _____ (ଉ- ତ୍ୟକ୍ତ୍ୱା)
୪୨. ଭୋଜନ କର୍ତ୍ତୃମ୍ = _____ (ଉ- ଭୋଜୁମ୍)
୪୩. ଜ୍ଞାତୁ ଯୋଗ୍ୟଃ = _____ (ଉ- ଜ୍ଞାତବ୍ୟଃ)
୪୪. ଆହ୍ୱାନ କୃତ୍ୱା = _____ (ଉ- ଆହୂୟ)
୪୫. ଉତ୍ଥାନାତ୍ ପରମ୍ = _____ (ଉ- ଉତ୍ଥାୟ)
୪୬. ଶୃଣୋତି ଯା = _____ (ଉ- ଶୃଣ୍ୱତୀ)
୪୭. ପାନାତ୍ ପରମ୍ = _____ (ଉ- ପୀତ୍ୱା)
୪୮. ଲାଭ କୃର୍ତ୍ତ୍ୱ = _____ (ଉ- ଲଭମାନଃ)
୪୯. ପ୍ରାପ୍ତୁ ଯୋଗ୍ୟମ୍ = _____ (ଉ- ପ୍ରାପ୍ତବ୍ୟମ୍)
୫୦. ପ୍ରବେଶ କର୍ତ୍ତୃମ୍ = _____ (ଉ- ପ୍ରବେଷୁମ୍)

ବାକ୍ୟ ରଚନା କୁରୁତ

ପ୍ରଥମା ବିଭକ୍ତି

୧. ଇତି - ଉତ୍କଳେ ଖାରବେଳଃ ଇତି ରାଜା ଆସୀତ୍ ।
୨. ଏବ - ଧର୍ମଃ ଏବ ଧାର୍ମିକଂ ରକ୍ଷତି ।
୩. ନାମ - ଅହଂ ରାମଃ ନାମ ବାଳକଂ ଜାନାମି ।
୪. ଅପି - କ୍ଷୁଦ୍ରଃ ଅପି ନ ହେୟଃ ।

ଦ୍ୱିତୀୟା ବିଭକ୍ତି

୫. ଅଭିତଃ - ଗୃହମ୍ ଅଭିତଃ ଉଦ୍ୟାନମ୍ ଅସ୍ତି ।
୬. ପରିତଃ - ସୂର୍ଯ୍ୟଂ ପରିତଃ ପୃଥିବୀ ଭ୍ରମତି ।
୭. ଉଭୟତଃ - ମାର୍ଗମ୍ ଉଭୟତଃ ବୃକ୍ଷାଃ ସନ୍ତି ।
୮. ସର୍ବତଃ - ଐଷମଃ ଦେଶଂ ସର୍ବତଃ ଅନାବୃକ୍ଷିଃ ଭବତି ।
୯. ଅନୁ - ଅଗ୍ରଜମ୍ ଅନୁ ଗଚ୍ଛ ।
୧୦. ଯାବତ୍ - ନଦୀଂ ଯାବତ୍ ଗଚ୍ଛ ।
୧୧. ପ୍ରତି - ଦରିଦ୍ରଂ ପ୍ରତି ଦୟା କୁରୁ ।
୧୨. ନିକଷା / ସମୟା - ଗ୍ରାମଂ ନିକଷା ନଦୀ ପ୍ରବହତି ।
୧୩. ରତେ / ବିନା / ଅନ୍ତରେଣ - ଜଳମ୍ ରତେ ଜୀବାଃ ନ ଜୀବନ୍ତି ।
୧୪. ଅନ୍ତରା - ସରୋବରମ୍ ଅନ୍ତରା ପଦ୍ମଂ ବିକଶତି ।
୧୫. ଉପର୍ଯ୍ୟୁପରି - ବୃକ୍ଷମ୍ ଉପର୍ଯ୍ୟୁପରି ଶାଖାଃ ସନ୍ତି ।
୧୬. ଅଧୋଽଧଃ - ଭୂମିମ୍ ଅଧୋଽଧଃ ଜଳମ୍ ଅସ୍ତି ।
୧୭. ଅଧୁଶେତେ - ଶିଶୁଃ ଶଯ୍ୟାମ୍ ଅଧୁଶେତେ ।
୧୮. ଅଧିଷ୍ଠତି - ଶିବଃ କୈଳାସମ୍ ଅଧିଷ୍ଠତି ।
୧୯. ଅଧାସ୍ତେ - ଅତିଥିଃ ଆସନମ୍ ଅଧାସ୍ତେ ।

- ୨୦. ଅଭିନିବିଶତେ - ଛାତ୍ରଃ ପାଠମ୍ ଅଭିନିବିଶତେ
- ୨୧. ମାସମ୍ - ଅହଂ ମାସଂ ସାହିତ୍ୟଂ ପଠାମି ।
- ୨୨. ସତ୍ତ୍ୱରମ୍ - ମୃଗଃ ସତ୍ତ୍ୱରଂ ଧାବତି ।
- ୨୩. ନମସ୍କରୋତି - ଛାତ୍ରଃ ଶିକ୍ଷକଂ ନମସ୍କରୋତି ।

ତୃତୀୟା ବିଭକ୍ତି

- ୨୪. ସହ / ସାର୍ଜମ୍ / ସାକମ୍ / ସମମ୍ - ମିତ୍ରେଃ ସହ ସୁବ୍ୟବହାରଂ କୁରୁତ ।
- ୨୫. ପ୍ରକୃତ୍ୟା - ଇକ୍ଷୁଃ ପ୍ରକୃତ୍ୟା ମଧୁରଃ ।
- ୨୬. ଆକୃତ୍ୟା - ଶିଶୁଃ ଆକୃତ୍ୟା ସୁନ୍ଦରଃ ।
- ୨୭. ଜାତ୍ୟା - ସାଲବେଗଃ ଜାତ୍ୟା ଯବନଃ ।
- ୨୮. ନାମ୍ନା - ଅହଂ ନାମ୍ନା କୁଶଳିନୀ ।
- ୨୯. ଗୋତ୍ରେଣ - ଅହଂ ଗୋତ୍ରେଣ କାଶ୍ୟପଃ ।
- ୩୦. ସୁଖେନ - ସରଳାଃ ଜନାଃ ସୁଖେନ ତିଷ୍ଠତି ।
- ୩୧. ଦୁଃଖେନ- ଦୁଷ୍ଟାଃ ଜନାଃ ଦୁଃଖେନ ତିଷ୍ଠତି ।
- ୩୨. ସ୍ୱେଚ୍ଛୟା - ମୃଗାଃ ବନେ ସ୍ୱେଚ୍ଛୟା ଚରନ୍ତି ।
- ୩୩. ଲୀଳୟା - ମସ୍ତ୍ୟାଃ ଜଳେ ଲୀଳୟା ସନ୍ତରନ୍ତି ।
- ୩୪. ଯତ୍ନେନ - ଯତ୍ନେନ ରତ୍ନଂ ଲଭ୍ୟତେ ।
- ୩୫. କ୍ରମେଣ - ଛାତ୍ରାଃ କ୍ରମେଣ କକ୍ଷାଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତି ।
- ୩୬. ତ୍ୱରୟା - ଅଶ୍ୱଃ ତ୍ୱରୟା ଧାବତି ।
- ୩୭. ସ୍ୱଭାବେନ - ବିବେକାନନ୍ଦଃ ସ୍ୱଭାବେନ ଦୟାଳୁଃ ଆସୀତ୍ ।
- ୩୮. ପ୍ରାୟେଣ - ସତ୍ୟସ୍ୟ ଫଳଂ ପ୍ରାୟେଣ ବିଳମ୍ବିତଂ ଭବତି ।
- ୩୯. ପ୍ରୟୋଜନମ୍ - କସ୍ୟ ବା ଧନେନ ନ ପ୍ରୟୋଜନମ୍ ।
- ୪୦. କିମ୍ - ବିବାଦେନ କିମ୍ ?
- ୪୧. ଅର୍ଥଃ - ମୂର୍ଖପୁତ୍ରେଣ କଃ ଅର୍ଥଃ ?
- ୪୨. ଭନଃ - ରାମଃ ଶ୍ୟାମାତ୍ ବଳେନ ଭନଃ ।
- ୪୩. ହାନଃ / ରହିତଃ / ଶୂନ୍ୟଃ - ଜ୍ଞାନେନ ହାନଃ ପଶୁନା ସମାନଃ ।
- ୪୪. ଅଳମ୍ - ବିବାଦେନ ଅଳମ୍ ।
- ୪୫. ପୂର୍ବଃ - ରାମଃ ଶ୍ୟାମାତ୍ ମାସେନ ପୂର୍ବଃ ।
- ୪୬. ଅବରଃ - ରାମଃ ଶ୍ୟାମାତ୍ ମାସେନ ଅବରଃ ।
- ୪୭. ମାସେନ - ଅହଂ ମାସେନ ଗଣିତମ୍ ଅପଠମ୍ ।
- ୪୮. ଚକ୍ଷୁଷା - ଅହଂ ଚକ୍ଷୁଷା କାଶଃ ।
- ୪୯. ବର୍ଷେଣ - ଗୃହଂ ବର୍ଷେଣ ନିର୍ମିତମ୍ ଅଭବତ୍ ।

ଚତୁର୍ଥୀ ବିଭକ୍ତି

- ୫୦. ଦଦାତି - ଦାତା ଦରିଦ୍ରାୟ ଧନଂ ଦଦାତି ।
- ୫୧. ଦଦତି - ଦାତାରଃ ଦରିଦ୍ରେଭ୍ୟଃ ଧନଂ ଦଦତି ।

- ୫୨. ଦେହି - କ୍ଷୁଧାର୍ତ୍ତାୟ ଖାଦ୍ୟଂ ଦେହି ।
- ୫୩. ରୋଚତେ / ସ୍ୱଦତେ - ମହ୍ୟଂ ଫଳଂ ରୋଚତେ ।
- ୫୪. ଧାରୟତି - ଦରିଦ୍ରଃ ଧନିକାୟ ଧନଂ ଧାରୟତି ।
- ୫୫. କୁଧତି - ପିତା କୁପୁତ୍ରାୟ କୁଧତି ।
- ୫୬. ଦୁହ୍ୟତି / ଇର୍ଷ୍ୟତି / ଅପୂୟତି - ଦୁର୍ଜନଃ ସଜନାୟ ଦୁହ୍ୟତି ।
- ୫୭. ନମଃ - ଗଣେଶାୟ ନମଃ ।
- ୫୮. ସ୍ୱସ୍ତି - ତୁଭ୍ୟଂ ସ୍ୱସ୍ତି ଭବତୁ ।
- ୫୯. ସ୍ୱାହା - ଅଗ୍ନୟେ ସ୍ୱାହା ।
- ୬୦. ସୂଧା - ପିତୃଭ୍ୟଃ ସ୍ୱଧା ।
- ୬୧. ଅଳମ୍ - ବିବାଦାୟ ଅଳମ୍ ।
- ୬୨. ବଷଟ୍ - ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ପୁଷ୍ପାଣି ବଷଟ୍ ।
- ୬୩. କଳ୍ପତେ - ବିଦ୍ୟା ସମ୍ମାନାୟ କଳ୍ପତେ ।
- ୬୪. ସ୍ୱହୟତି - ବାଳିକା ପୁଷ୍ପାୟ ସ୍ୱହୟତି ।
- ୬୫. ପ୍ରତିଶୃଣୋତି / ଆଶୃଣୋତି - ଶିକ୍ଷକଃ ଛାତ୍ରାୟ ପୁସ୍ତକଂ ପ୍ରତିଶୃଣୋତି ।
- ୬୬. ଅଭିକୁଧତି - ଦୁର୍ଜନଃ ସଜନମ୍ ଅଭିକୁଧତି ।

ପଂମୀ ବିଭକ୍ତି

- ୬୭. ଜାୟତେ - ପୁଷ୍ପାତ୍ ଫଳଂ ଜାୟତେ ।
- ୬୮. ଉତ୍ପଦ୍ୟତେ - ନବନୀତାତ୍ ଘୃତମ୍ ଉତ୍ପଦ୍ୟତେ ।
- ୬୯. ପ୍ରଭବତି - ଗଙ୍ଗା ହିମାଳୟାତ୍ ପ୍ରଭବତି ।
- ୭୦. କୁଗୁପ୍ସତେ - ସାଧୁଃ ପାପାତ୍ କୁଗୁପ୍ସତେ ।
- ୭୧. ବିରମତି - ଛାତ୍ରଃ ପଠନାତ୍ ବିରମତି ।
- ୭୨. ପ୍ରମାଦ୍ୟତି - ଛାତ୍ରଃ ପଠନାତ୍ ପ୍ରମାଦ୍ୟତି ।
- ୭୩. ଲଜତେ - ବଧୂଃ ଶ୍ୱଶୁରାତ୍ ଲଜତେ ।
- ୭୪. ବହିଃ - ଗ୍ରାମାତ୍ ବହିଃ ମନ୍ଦିରମ୍ ଅସ୍ତି ।
- ୭୫. ପୃଥକ୍ - ସୁବର୍ଣ୍ଣଂ ରୌପ୍ୟାତ୍ ପୃଥକ୍ ।
- ୭୬. ଆରାତ୍ - ଗ୍ରାମାତ୍ ଆରାତ୍ ନଦୀ ପ୍ରବହତି ।
- ୭୭. ଆରଭ୍ୟ / ପ୍ରଭୃତି - ବାଲ୍ୟାତ୍ ଆରଭ୍ୟ ବ୍ୟାୟାମ୍ କୁରୁ ।
- ୭୮. ପ୍ରାକ୍ / ପୂର୍ବମ୍ - ଶୟନାତ୍ ପ୍ରାକ୍ ହରିଂ ସ୍ମର ।
- ୭୯. ପରମ୍/ ଅନନ୍ତରମ୍-ଭୋଜନାତ୍ ପରଂ ବିଶ୍ରାମଂ କୁରୁ ।
- ୮୦. ଉଠିରା/ଉଠିରାହି - ଭାରତବର୍ଷାତ୍ ଉଠିରା ହିମାଳୟଃ ଅସ୍ତି ।
- ୮୧. ଦକ୍ଷିଣା / ଦକ୍ଷିଣାହି - ଭାରତବର୍ଷାତ୍ ଦକ୍ଷିଣା କନ୍ୟାକୁମାରୀ ।
- ୮୨. ନିଳାୟତେ - ଚୌରଃ ଆରକ୍ଷିଣଃ ନିଳାୟତେ ।

ଷଷ୍ଠୀ ବିଭକ୍ତି

୮୩. ଦ୍ଵିଃ - ଅହଂ ଦିବସସ୍ୟ ଦ୍ଵିଃ ଖାଦାମି ।
 ୮୪. ତ୍ରିଃ - ମୁନୟଃ ଦିବସସ୍ୟ ତ୍ରିଃ ସ୍ନାନଂ କୁର୍ବତି ।
 ୮୫. ଚତୁଃ - ଅହଂ ବର୍ଷସ୍ୟ ଚତୁଃ ପୁରୀଂ ଗଚ୍ଛାମି ।
 ୮୬. ପଂକ୍ତୁଃ - ଶିଶୁଃ ଦିବସସ୍ୟ ପଂକ୍ତୁଃ ଖାଦତି ।
 ୮୭. ପୁରତଃ / ପୁରଃ / ପୁରସ୍ତାତ୍ - ମମ ପୁରତଃ ଉପବିଶ ।
 ୮୮. ଅଧଃ / ଅଧସ୍ତାତ୍ - ଭୂମେଃ ଅଧଃ ଜଳମ୍ ଅସ୍ତି ।
 ୮୯. ସମୀପେ / ଅନ୍ତିକେ - ମମ ସମୀପେ ତ୍ଵଂ ତିଷ୍ଠ ।
 ୯୦. ସମୀପମ୍ / ଅନ୍ତିକମ୍ - ମମ ସମୀପମ୍ ଆଗଚ୍ଛ ।
 ୯୧. କୃତେ - ମମ କୃତେ ଜଳମ୍ ଆନୟ ।
 ୯୨. ତୁଲ୍ୟଃ / ସଦୃଶଃ / ସମାନଃ / ସମଃ - କ୍ଷମାୟାଃ
 ତୁଲ୍ୟଃ ଗୁଣଃ ନାସ୍ତି ।
 ୯୩. ତୁଳା / ଉପମା - ତ୍ରିଭୁବନେ ରାମସ୍ୟ ତୁଳା ନାସ୍ତି ।
 ୯୪. ଦୁଷ୍ଟରମ୍ - ମୟା ଇଦଂ ଦୁଷ୍ଟରମ୍ ।
 ୯୫. ସୁକରମ୍ - ତ୍ଵୟା ଇଦଂ ସୁକରମ୍ ।
 ୯୬. ଘାତୁକଃ - ହରିଃ ଦୈତ୍ୟାନ୍ ଘାତୁକଃ ।

ସପ୍ତମୀ ବିଭକ୍ତି

୯୭. ସ୍ଵହୃତୀ - ମାତା ପୁତ୍ରେ ସ୍ଵିହୃତୀ ।
 ୯୮. ବିଶ୍ଵସିତି - ପିତା କନ୍ୟାୟାଂ ବିଶ୍ଵସିତି ।
 ୯୯. ଭକ୍ତିଃ - ଗୁରୁଜନେଷୁ ଭକ୍ତିଃ କର୍ତ୍ତବ୍ୟା ।
 ୧୦୦. ସମ୍ଭାବ୍ୟତେ - କଥମ୍ ଏତତ୍ ତ୍ଵୟି ସମ୍ଭାବ୍ୟତେ ।
 ୧୦୧. କୁଶଳଃ / ଦକ୍ଷଃ / ନିପୁଣଃ / ପରୁଃ - ବାଳକଃ
 ଗଣିତେ କୁଶଳଃ ।

ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକଗତଂ ବାକ୍ୟରଚନମ୍

୧୦୨. କର୍ତ୍ତବ୍ୟମ୍ - ମୟା ଇଦଂ କର୍ତ୍ତବ୍ୟମ୍ ।
 ୧୦୩. ଭ୍ରମନ୍ - ବାଳକଃ ମାର୍ଗେ ଭ୍ରମନ୍ ଅପତତ୍ ।
 ୧୦୪. କୁତ୍ର - କୁତ୍ର ତବ ଗୃହମ୍ ?
 ୧୦୫. ଶୁଦ୍ଧା - ମୂର୍ଖସ୍ୟ ବଚନଂ ଶୁଦ୍ଧା ସର୍ବେ ହସନ୍ତି ।
 ୧୦୬. ତ୍ଵାମ୍ - ଅହଂ ତ୍ଵାମ୍ ସମ୍ୟକ୍ ଜାନାମି ।
 ୧୦୭. ଅତୀବ - ପୁଷ୍ପମ୍ ଅତୀବ ସୁନ୍ଦରମ୍ ।
 ୧୦୮. ଗତ୍ଵା - ତ୍ଵଂ ଗୃହଂ ଗତ୍ଵା କିଂ କରିଷ୍ୟସି ?
 ୧୦୯. ଚିରାୟ - କୀର୍ତ୍ତିଃ ଚିରାୟ ତିଷ୍ଠତି ।
 ୧୧୦. ସକୃତ୍ - ଦିବସସ୍ୟ ସକୃତ୍ ଅପି ଇଶ୍ଵରଂ ସ୍ମର ।
 ୧୧୧. ପ୍ରଦାୟ - ରାଜା ଦରିଦ୍ରାୟ ଧନଂ ପ୍ରଦାୟ ଅଗଚ୍ଛତ୍ ।
 ୧୧୨. ପ୍ରଭୃତମ୍ - ସରୋବରେ ପ୍ରଭୃତଂ ଜଳମ୍ ଅସ୍ତି ।

୧୧୩. ସକାଶମ୍ - ମମ ସକାଶମ୍ ଆଗଚ୍ଛ ।
 ୧୧୪. ଗଣୟତି - ଆପଣିକଃ ମୁଦ୍ରାଃ ଗଣୟତି ।
 ୧୧୫. ଅୟି ! - ଅୟି ମାତଃ ! ମହ୍ୟଂ ଭୋଜନଂ ଦେହି ।
 ୧୧୬. ଇଦମ୍ - ଇଦଂ ଚିତ୍ରଂ ଶୋଭନମ୍ ଅସ୍ତି ।
 ୧୧୭. କିମର୍ଥମ୍ - ତ୍ଵଂ କିମର୍ଥମ୍ ଆଗଚ୍ଛସି ?
 ୧୧୮. ଏହି - ଅତ୍ର ଏହି, ଚିତ୍ରଂ ପଶ୍ୟ ।
 ୧୧୯. ସହର୍ଷମ୍ - ଶିଶୁଃ ସହର୍ଷଂ ନୃତ୍ୟତି ।
 ୧୨୦. ହିୟା - ବାଳିକା ହିୟା କିଂତ୍ ନବଦତି ।
 ୧୨୧. ମନ୍ଦମ୍ - ପବନଃ ମନ୍ଦଂ ବହତି ।
 ୧୨୨. ପ୍ରଣୟାତ୍ - ପ୍ରଣୟାତ୍ ବିଷମ୍ ଅପି ଅମୃତଂ ଭବତି ।

ଅନୁବାଦ ବିଭାଗଃ

ପାଠି ବାକ୍ୟର ସଂସ୍କୃତରେ ଅନୁବାଦ କରିବାକୁ ହେବ । ପ୍ରତି ବାକ୍ୟର ଶୁଦ୍ଧ ଅନୁବାଦ ପାଇଁ ଦୁଇ ନମ୍ବର ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ।

୧. ଜ୍ଞାନୀ ଲୋକ ସବୁଠାରେ ପୂଜା ପାଆନ୍ତି ।
 ଉ- ବିଦ୍ଵାନ୍ ସର୍ବତ୍ର ପୂଜ୍ୟତେ ।
 ୨. ମୋର ସାନ ଭାଇ ମାସେ ହେଲା ଗୀତା ପଢୁଛି ।
 ଉ- ମମ ଅନୁଜଃ (କନିଷ୍ଠ ଭ୍ରାତା) ମାସଂ ଗୀତାଂ ପଠତି ।
 ୩. ତୁମ୍ଭେମାନେ କାଲି କୁଆଡ଼େ ଯାଇଥିଲ ।
 ଉ- ମୃୟଂ ହ୍ୟଃ କୁତ୍ର ଅଗଚ୍ଛତ (ଗତବନ୍ତଃ) ।
 ୪. ମୋନାଲିସା ଅମିକା ସହିତ ଖେଳୁ ନାହିଁ ।
 ଉ- ମୋନାଲିସା ଅମିକୟା ସହ ନ କ୍ରୀଡ଼ତି ।
 ୫. ଏବର୍ଷ ଦେଶର ସବୁଆଡ଼େ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ହୋଇପାରେ ।
 ଉ- ଏଷମଃ ଦେଶଂ ସର୍ବତଃ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷଂ ଭବେତ୍ ।
 ୬. ଗଛରୁ ଶୁଖିଲା ପତ୍ର ଗୁଡ଼ିକ ପଡୁଛି ।
 ଉ- ବୃକ୍ଷାତ୍ ଶୁଷ୍କ ପତ୍ରାଣି ପତନ୍ତି ।
 ୭. ମୋର ସାଙ୍ଗ କଟକରେ ରହୁଛି ।
 ଉ- ମମ ମିତ୍ରଂ (ସଖା) କଟକେ ତିଷ୍ଠତି ।
 ୮. ଜେଜେ ବାପା ଯାହା କହନ୍ତି ତାହା କରନ୍ତି ।
 ଉ- ପିତାମହଃ ଯତ୍ ବଦତି ତତ୍ କରୋତି ।
 ୯. ସୀତା ଓ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ରାମଙ୍କ ସହିତ ବଣକୁ ଯାଇଥିଲେ ।
 ଉ- ସୀତା ଲକ୍ଷ୍ମଣଃ ଚ ରାମେଣ ସହ ବନମ୍ ଅଗଚ୍ଛତାମ୍ ।
 ୧୦. ବର୍ତ୍ତମାନ ମୋର ବାପା ଯାଜପୁରରେ ରହୁଛନ୍ତି ।
 ଉ- ଅଧୁନା ମମ ପିତା ଯାଜପୁରେ ତିଷ୍ଠତି ।
 ୧୧. ଭକ୍ତମାନେ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ମନ୍ଦିରକୁ ଯିବା ଉଚିତ୍ ।

- ଉ- ଭକ୍ତୀ ସାୟଂକାଳେ ମହିର୍ ଗଛେୟୁଃ ।
୧୨. କ୍ଷମା ତୁଲ୍ୟ ଧର୍ମ ନାହିଁ ।
ଉ- କ୍ଷମାୟା (କ୍ଷମାୟାଃ) ତୁଲ୍ୟଃ ଧର୍ମଃ ନାସ୍ତି ।
୧୩. ଚରିତ୍ର ବିନା ସଂସାରେ ସବୁ ଅସାର ।
ଉ- ଚରିତ୍ରଂ ବିନା ସଂସାରେ ସର୍ବମ୍ ଅସାରମ୍ ।
୧୪. ଆକାଶରେ ମେଘ ଦେଖୁ ମୟୂର ନାଚେ ।
ଉ- ଆକାଶେ ମେଘଂ ଦୃଷ୍ଟ୍ୱା ମୟୂରଃ ନୃତ୍ୟତି ।
୧୫. ନଦୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ଯିବା ଉଚିତ୍ ।
ଉ- ନଦୀଂ ଯାବତ୍ ବନ୍ଧୁମ୍ ଅନୁସରେତ୍ (ଅନୁସରେଃ) ।
୧୬. ଛୋଟା ଲୋକଟି ମିଠା ଗୀତ ଗାଉଛି ।
ଉ- ପାଦେନ ଖଞ୍ଜଃ ଜନଃ ମଧୁର୍ ଗୀତଂ ଗାୟତି ।
୧୭. ଛାତ୍ରଟି ପଢ଼ିବା ପାଇଁ ଛାତ୍ରାବାସରେ ରହୁଛି ।
ଉ- ଛାତ୍ରଃ ପଠନାୟ ଛାତ୍ରାବାସେ ତିଷ୍ଠତି ।
୧୮. ସେ ମିଛୁଟାରେ ଚାଲି ଉପରେ ରାଗୁଛନ୍ତି ।
ଉ- ସଃ ବୃଥା ଭୃତ୍ୟାୟ ଜୁଧତି ।
୧୯. ହିମାଳୟରୁ ଗଙ୍ଗା ବାହାରିଛି ।
ଉ- ହିମାଳୟାତ୍ ଗଙ୍ଗା ପ୍ରଭବତି ।
୨୦. ରୋଗିକୁ ଔଷଧ ରୁଚୁନାହିଁ ।
ଉ- ରୁଗ୍ଣାୟ (ରୋଗିଣେ) ଔଷଧଂ ନ ରୋଚତେ ।
୨୧. ଏହିଠାରେ ସ୍ୱର୍ଗ ଏହିଠାରେ ହିଁ ନରକ ।
ଉ- ଅତ୍ର ସ୍ୱର୍ଗଃ ଅତ୍ର ଏବ ନରକଃ ।
୨୨. ପର୍ବତଟି କୋଣେଯାଏଁ ବ୍ୟାପି ରହିଛି ।
ଉ- ପର୍ବତଃ କ୍ଳେଶଂ ବ୍ୟାପୁଃ ଭବତି (ବ୍ୟାପୋତି) ।
୨୩. ପରୋପକାର ପୁଣ୍ୟରେ ପରିଣତ ହୁଏ ।
ଉ- ପରୋପକାରଃ ପୁଣ୍ୟାୟ କଳ୍ପତେ ।
୨୪. ଯୁଗେ ଯୁଗେ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କର ମଙ୍ଗଳ ହେଉ ।
ଉ- ପ୍ରତିଯୁଗଂ ପ୍ରଜାଭ୍ୟଃ ସ୍ୱସ୍ତି ଭବତୁ ।
୨୫. ଶିକାରୀ ଦାନ୍ତ ପାଇଁ ହାତୀକୁ ମାରେ ।
ଉ- ବ୍ୟାଧଃ ଦନ୍ତୟୋଃ ଗଜଂ ହନ୍ତି ।
୨୬. ତୁମେ ଏହି ବାଟରେ ଯାଅନାହିଁ ।
ଉ- ତ୍ୱମ୍ ଅନେନ ମାର୍ଗେଣ ମା ଗଚ୍ଛ ।
୨୭. ପିଲାଟି ରାସ୍ତାରେ ଯାଉ ଯାଉ ପଡ଼ିଗଲା ।
ଉ- ବାଳକଃ ମାର୍ଗେ ଗଚ୍ଛନ୍ ଅପତତ୍ ।
୨୮. ହରିଣ କାହିଁକି ବାଘକୁ ଡରେ ?
ଉ- ହରିଣଃ (ମୃଗଃ) କଥଂ ବ୍ୟାଗ୍ରାତ୍ ବିଭେତି ?
୨୯. ଆମ ଘର ନିକଟରେ ଗୁଣ୍ଡ ଜମି ଅଛି ।
ଉ- ଅସ୍ତ୍ରାକ୍ ଗୃହଂ ନିକଷା କୃଷିକ୍ଷେତ୍ରମ୍ ଅସ୍ତି ।

୩୦. ପ୍ରଭୁ ବିପଦରୁ ରକ୍ଷା କରନ୍ତି ।
ଉ- ପ୍ରଭୁଃ ବିପଦଃ (ସଂକଟାତ୍) ରକ୍ଷତି ।
୩୧. ହେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ! ମୋ ଉପରେ ପ୍ରସନ୍ନ ହୁଅ ।
ଉ- ହେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ! ମୟି ପ୍ରସାଦ୍ (ପ୍ରସନ୍ନଃ ଭବ)
୩୨. ମାଆ ପୁଅକୁ ଚନ୍ଦ୍ର ଦେଖାଉଛି ।
ଉ- ମାତା ପୁତ୍ରାୟ ଚନ୍ଦ୍ରଂ ଦର୍ଶୟତି ।
୩୩. ଘରର ଦକ୍ଷିଣରେ ପୋଖରୀ ଅଛି ।
ଉ- ଗୃହାତ୍ ଦକ୍ଷିଣା (ଦକ୍ଷିଣାହି) ସରୋବରଃ ଅସ୍ତି ।
୩୪. ବିଦ୍ୟା ବିନା ଜୀବନର ମୂଲ୍ୟ ନଥାଏ ।
ଉ- ବିଦ୍ୟାଂ ବିନା ଜୀବନସ୍ୟ ମୂଲ୍ୟଂ ନାସ୍ତି ।
୩୫. ନଈରେ ନୌକା ଚାଲେ ।
ଉ- ନଦ୍ୟାଂ ନୌକା ଚଳତି ।
୩୬. ତୁମେ ମୋ ଠାରୁ ବର୍ଷେ ବଡ଼ ।
ଉ- ତ୍ୱଂ ମତ୍ ବର୍ଷେଣ ପୂର୍ବଃ ।
୩୭. ବୈଦିକ ଦେଶର ସବୁଆଡ଼େ ବନ୍ୟା ହୋଇଛି ।
ଉ- ଅଧୁନା ଦେଶଂ ସର୍ବତଃ ବନ୍ୟା ଭବତି ।
୩୮. ଭଗବାନ୍ କୂର୍ମ ଅବତାର ଧରିଥିଲେ ।
ଉ- ଭଗବାନ୍ କୂର୍ମାବତାରମ୍ ଅଧରତ୍ (ଧୃତବାନ୍)
୩୯. ଗଣେଶ ଶିବଙ୍କ ଚାରିପଟେ ବୁଲିଥିଲେ ।
ଉ- ଗଣେଶଃ ଶିବଂ ପରିତଃ ଅଭ୍ରମତ୍ ।
୪୦. ଆମର ଖରା ଛୁଟି କେବେ ହେବ ?
ଉ- ଅସ୍ତ୍ରାକ୍ ଗ୍ରୀଷ୍ମାବକାଶଃ କଦା ଭବିଷ୍ୟତି ?
୪୧. ମୂର୍ଖ କେବେହେଲେ ଅପମାନକୁ ଡରେ ନାହିଁ ।
ଉ- ମୂର୍ଖଃ କଦାପି ଅପମାନାତ୍ ନ ବିଭେତି ।
୪୨. ସୂର୍ଯ୍ୟ ସକାଳେ ପୂର୍ବ ଦିଗରେ ଉଦୟ ହୁଅନ୍ତି ।
ଉ- ସୂର୍ଯ୍ୟଃ ପ୍ରାତଃ ପୂର୍ବ ଦିଶାୟାମ୍ ଉଦେତି (ଉଦୟତି) ।
୪୩. ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦରିଦ୍ର ମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ ।
ଉ- ଗୋପବନ୍ଧୁଃ ଦରିଦ୍ରାଣାଂ ସାହାଯ୍ୟମ୍ ଅକରୋତ୍ ।
୪୪. ଫୁଲରୁ ଫଳ ଜାତ ହୁଏ ।
ଉ- ପୁଷ୍ପାତ୍ ଫଳଂ ଜାୟତେ (ଉତ୍ପଦ୍ୟତେ) ।
୪୫. ଚନ୍ଦ୍ର ଉଇଁଲେ କଇଁଫୁଲ ଫୁଟେ ।
ଉ- ଚନ୍ଦ୍ରେ ଉଦିତେ କୁମ୍ଭୁଦଂ ବିକଶତି ।
୪୬. ଯଦୁ ମୋ ଠାରୁ ବର୍ଷେ ସାନ ।
ଉ- ଯଦୁଃ ମତ୍ ବର୍ଷେଣ ଅବରଃ ।
୪୭. ହରି ବୈକୁଣ୍ଠରେ ରହନ୍ତି ।
ଉ- ହରିଃ ବୈକୁଣ୍ଠେ ତିଷ୍ଠତି (ବୈକୁଣ୍ଠମ୍ ଅଧିତିଷ୍ଠତି) ।
୪୮. କବି ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଜୟଦେବ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅଟନ୍ତି ।

ଉ- କବିଷ୍ଠୁ (କବୀନାମ) ଜୟଦେବଃ ଶ୍ରେଷ୍ଠଃ ଭବତି ।
 ୪୯. ଭିକାରୀଟି କୁଡ଼ିଆରେ ଉପବାସରେ ଅଛି ।
 ଉ- ଭିକ୍ଷୁକଃ କୁଟୀରେ ଉପବସତି ।
 ୫୦. ଛାତ୍ରଟି ପାଠରେ ମନ ଦେଉଛି ।
 ଉ- ଛାତ୍ରଃ ପାଠମ୍ ଅଭିନିବିଶତେ ।
 ୫୧. ପିଲାଟି ପିଲା ଦିନରୁ ଚାଲିଗଲା ।
 ଉ- ବାଳକଃ ବାଳ୍ୟାତ୍ ଆରଭ୍ୟ ଚତୁରଃ ।
 ୫୨. କାମନାରୁ କ୍ରୋଧ ଜାତ ହୁଏ ।
 ଉ- କାମନାୟାଃ କ୍ରୋଧଃ ଜାୟତେ ।
 ୫୩. ଗାଁ ର ବାହାରେ ସୁନ୍ଦର ବଗିଚାଟିଏ ଅଛି ।
 ଉ- ଗ୍ରାମାତ୍ ବହିଃ ସୁନ୍ଦରମ୍ ଉଦ୍ୟାନମ୍ ଅସ୍ତି ।
 ୫୪. ମାଘମାସରୁ ବସନ୍ତ ଋତୁ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ ।
 ଉ- ମାଘମାସାତ୍ ବସନ୍ତକାଳଃ ଆରଭତେ ।
 ୫୫. ତୁମେ ପଢ଼ିବା ପରେ ଖେଳିବା ଉଚିତ୍ ।
 ଉ- ତ୍ଵଂ ପଠନାତ୍ ପଠଂ କ୍ରୀଡ଼େଃ (ଖେଳେଃ) ।
 ୫୬. ପବନ ଧୀରେ ଧୀରେ ବହୁଛି ।
 ଉ- ପବନଃ ମନ୍ଦଂ (ଶନୈଃ ଶନୈଃ) ବହତି ।
 ୫୭. ତୁମେ ରାତିରେ ଚନ୍ଦ୍ର ଦେଖିବ ।
 ଉ- ତ୍ଵଂ ରାତ୍ନୋ (ନକ୍ତଂ) ଚନ୍ଦ୍ରଂ ଦ୍ରକ୍ଷସି ।
 ୫୮. ତୁମେ କାଲି ମୋତେ କ'ଣ କହୁଥିଲ ।
 ଉ- ତ୍ଵଂ ହ୍ୟଃ ମାଂ କିମ୍ ଅବଦଃ (ଅକଥୟଃ) ।
 ୫୯. ଝିଅଟି ଫୁଲକୁ ଭଲପାଏ ।
 ଉ- ବାଳିକା ପୁଷ୍ପାୟ ସ୍ନହୟତି ।
 ୬୦. ପୁରୀରେ ଜଗନ୍ନାଥ ଅଛନ୍ତି ।
 ଉ- ପୁରୀୟଂ (ପୁରୀ ନଗରେ) ଜଗନ୍ନାଥଃ ଅସ୍ତି ।
 ୬୧. ଅଯୋଧ୍ୟାରେ ଦଶରଥ ନାମକ ରାଜା ଥିଲେ ।
 ଉ- ଅଯୋଧ୍ୟାୟାଂ ଦଶରଥଃ ନାମ ରାଜା ଆସାତ୍ ।
 ୬୨. ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଅସ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ।
 ଉ- ସାୟଂକାଳେ ସୂର୍ଯ୍ୟଃ ଅସ୍ତଂ ଗଚ୍ଛତି ।
 ୬୩. ବୁଢ଼ାଟି ଦିନରେ ତିନିଥର ଖାଏ ।
 ଉ- ବୃଦ୍ଧଃ ଦିବସସ୍ୟ ତ୍ରିଃ ଖାଦତି ।
 ୬୪. ସେମାନେ ମୋ ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରୁନାହାନ୍ତି ।
 ଉ- ତେ ମୟା ସହ ଆଳାପଂ ନ କୁର୍ବନ୍ତି ।
 ୬୫. ଝିଅଟି ମା' ପାଖରେ ବସିଛି ।
 ଉ- କନ୍ୟା ମାତରଂ ନିକଷା (ମାତୁଃ ସମୀପେ)
 ଉପବିଶତି ।

୬୬. ପ୍ରାଣିମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମନୁଷ୍ୟ ସବୁଠାରୁ ଚତୁର ।
 ଉ- ପ୍ରାଣିଷ୍ଠୁ ମାନବଃ ଚତୁରତମଃ ଭବତି ।
 ୬୭. ସକାଳେ, ହରିଙ୍କୁ ସ୍ମରଣ କରିବା ଉଚିତ୍ ।
 ଉ- ପ୍ରାତଃ ହରିଂ (ହରେଃ) ସ୍ମରେଃ ।
 ୬୮. ମୁଁ ତୁମକୁ କୁଟାପରି ମନେ କରୁଛି ।
 ଉ- ଅହଂ ତ୍ଵଂ ତୃଣାୟ ମନେ୍ୟ ।
 ୬୯. ଶିକ୍ଷକ ଛାତ୍ରର ହାତ ଧରି ନେଉଛନ୍ତି ।
 ଉ- ଶିକ୍ଷକଃ ଛାତ୍ରଂ କରେ ଧୃତ୍ଵା ନୟତି ।
 ୭୦. କାହାରି ସହିତ କଳି କର ନାହିଁ ।
 ଉ- କେନ ସହ କଳହଂ ମା କୁରୁ ।
 ୭୧. ମୁଁ ତୁମକୁ କ'ଣ ଦେବି ?
 ଉ- ଅହଂ ତୁଭ୍ୟଂ କିଂ ଦାସ୍ୟାମି ?
 ୭୨. ଗଛ ତଳେ ଫଳ ଗୁଡ଼ିକ ପଡ଼ିଛି ।
 ଉ- ବୃକ୍ଷସ୍ୟ ଅଧଃ (ଅଧସ୍ଵାତ୍) ଫଳାନି ପତନ୍ତି ।
 ୭୩. ବିନାଶ କାଳରେ ବୁଦ୍ଧି ବିପରୀତ ହୁଏ ।
 ଉ- ବିନାଶ କାଳେ ବିପରୀତା ବୁଦ୍ଧିଃ ।
 ୭୪. ଅହିଂସା ସମାନ ଗୁଣ ନାହିଁ ।
 ଉ- ଅହିଂସୟା (ଅହିଂସାୟାଃ) ସମାନଃ ଗୁଣଃ ନାସ୍ତି ।
 ୭୫. ସୈନିକମାନେ ଯୁଦ୍ଧକୁ ଯାଇଥିଲେ ।
 ଉ- ସୈନିକାଃ (ସୈନ୍ୟାଃ) ଯୁଦ୍ଧାୟ ଅଗଚ୍ଛନ୍ ।
 ୭୬. କଟକ ଓ ପୁରୀ ମଝିରେ ଭୁବନେଶ୍ଵର ଅଛି ।
 ଉ- କଟକଂ ପୁରୀଂ ଚ ଅନ୍ତରା ଭୁବନେଶ୍ଵରଃ ଅସ୍ତି ।
 ୭୭. ଖାଇସାରି ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପାଣି ପିଅ ନାହିଁ ।
 ଉ- ଭୋଜନାତ୍ ପଠଂ ତତ୍ସଙ୍ଗାତ୍ ଜଳଂ ମା ପିବ ।
 ୭୮. ସତ କୁହ ଓ ଧର୍ମ ଆଚରଣ କର ।
 ଉ- ସତ୍ୟଂ ବଦ ଧର୍ମଂ ଚ ଆଚର ।
 ୭୯. ତୁମେ କେବେ ହେଲେ ମିଛ କୁହନାହିଁ ।
 ଉ- ତ୍ଵଂ କଦାପି ମିଥ୍ୟା (ଅନୃତଂ) ମା ବଦ ।
 ୮୦. ପୃଥିବୀ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ମାଆ ଓ ଆକାଶ ପିତା ।
 ଉ- ପୃଥିବୀ ଅସ୍ମାକଂ ମାତା ଆକାଶଃ ଚ ପିତା ।
 ୮୧. ସଂସ୍କୃତ ଭାଷା ଭାରତର ଆତ୍ମା ଅଟେ ।
 ଉ- ସଂସ୍କୃତ ଭାଷା ଭାରତସ୍ୟ ଆତ୍ମା ଭବତି ।
 ୮୨. ନିଦରୁ ଉଠି ପିଲାଟି ଜୋର୍ରେ କାନ୍ଦୁଛି ।
 ଉ- ନିଦ୍ରାୟାଃ ଉଠ୍ଵାୟ ଶିଶୁଃ ଉଚ୍ଚେଃ କ୍ରନ୍ଦତି ।
 ୮୩. ସଂସାରରେ କେହି ମୂର୍ଖକୁ ଭଲ ପାଏ ନାହିଁ ।

- ଉ- ସଂସାରେ କଃ ମୂର୍ଖେ ନ ସ୍ମିହ୍ୟତି ।
୮୪. ଭାରତର ଦକ୍ଷିଣରେ କନ୍ୟାକୁମାରୀ ଅଛି ।
ଉ- ଭାରତୀୟ ଦକ୍ଷିଣା (ଦକ୍ଷିଣାହି) କନ୍ୟାକୁମାରୀ ଅଛି ।
୮୫. ଛାତ୍ରଟି ମାସେ ହେଲା ବ୍ୟାକରଣ ପଢ଼ୁଛି ।
ଉ- ଛାତ୍ରଃ ମାସଂ ବ୍ୟାକରଣଂ ପଠତି ।
୮୬. ଗଙ୍ଗାର ପାଣି ପବିତ୍ର ଅଟେ ।
ଉ- ଗଙ୍ଗାୟାଃ ଜଳଂ ପବିତ୍ରଂ ଭବତି ।
୮୭. ଗଣେଶଙ୍କୁ ନମସ୍କାର, ଗୁରୁଙ୍କୁ ନମସ୍କାର ।
ଉ- ଗଣେଶାୟ ନମଃ, ଗୁରବେ ନମଃ ।
୮୮. ହରିଙ୍କୁ ଭକ୍ତି ଭଲ ଲାଗେ ।
ଉ- ହରୟେ ଭକ୍ତିଃ ରୋଚତେ (ସ୍ୱଦତେ) ।
୮୯. ମଧୁ ଦିନରେ ତିନିଥର ଖାଏ ।
ଉ- ମଧୁଃ ଦିବସସ୍ୟ (ଦିନସ୍ୟ) ତ୍ରିଃ ଖାଦତି ।
୯୦. ମୋ ଭଉଣୀ କାଲି ଘରକୁ ଆସିବ ।
ଉ- ମମ ଭଗିନୀ ଶୁଃ ଗୃହମ୍ ଆଗମିଷ୍ୟତି ।
୯୧. ମୋର ମା' କାଲି ବଜାର ଯାଇଥିଲେ ।
ଉ- ମମ ମାତା ହ୍ୟଃ ବିପଣାମ୍ ଅଗଚ୍ଚତ୍ ।
୯୨. ରାମ ରାବଣକୁ ବାଣରେ ମାରିଥିଲେ ।
ଉ- ରାମଃ ରାବଣଂ ବାଣେନ ଅମାରୟତ୍ ।
୯୩. ତୁମ ମାଉସୀ ଗ୍ରାମରେ ରହୁଛନ୍ତି ।
ଉ- ତବ ମାତୃଷ୍ଣୟା ଗ୍ରାମେ ତିଷ୍ଠତି ।
୯୪. ରାଧାକୃଷ୍ଣନ୍ ଭାରତର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ହୋଇଥିଲେ ।
ଉ- ରାଧାକନ୍ ଭାରତସ୍ୟ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଃ ଅଭବତ୍ ।
୯୫. ବର୍ଷା ଋତୁରେ ଆମ୍ଭେମାନେ ଗ୍ରାମରେ ରହିବୁ ।
ଉ- ବର୍ଷାକାଳେ ବୟମ୍ ଗ୍ରାମେ ସ୍ଥାସ୍ୟାମଃ ।
୯୬. ତୁମେ ମୋର ପ୍ରାଣଠାରୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରିୟ ।
ଉ- ତ୍ୱମ୍ ମମ ପ୍ରାଣେଭ୍ୟଃ ଅପି ପ୍ରିୟତରଃ ।
୯୭. ଗତ ଋତୁର ବର୍ଷା ହୋଇଥିଲା ।
ଉ- ବିଗତେ ଋତୁବସରେ ବୃଷ୍ଟିଃ ଅଭବତ୍ ।
୯୮. ବୁଢ଼ାଟି ଶୀତରେ ଥରି ଥରି ରାସ୍ତାରେ ଯାଉଛି ।
ଉ- ବୃଦ୍ଧା ଶୀତେନ ବେପମାନା ମାର୍ଗେ ଗଚ୍ଚତି ।
୯୯. ଆପଣ ମୋର ବାପ ସମାନ ଅଟନ୍ତି ।
ଉ- ଭବାନ୍ ମମ ପିତୃତୁଲ୍ୟଃ ଭବତି ।

୧୦୦. ଶିକ୍ଷକ ମାନେ ଆଗ୍ରହର ସହିତ ଛାତ୍ର ମାନଙ୍କୁ ପଢ଼ାଉଛନ୍ତି ।
ଉ- ଶିକ୍ଷକାଃ ସାଗ୍ରହଂ ଛାତ୍ରାନ୍ ପାଠୟତି ।

**MODEL QUESTION SET
FOR ANNUAL HSC
EXAMINATION - 2024
Part - I : OBJECTIVE
SET - 1**

Time : 1 hour

Full Marks-50

1. उपाध्यायः गोरक्षणाय कं प्रेषयति स्म ?
(A) शतमन्युम् (B) उपमन्युम्
(C) शिष्यम् (D) पुत्रम्
2. दृष्टिहीनः उपमन्युः गच्छन् कुत्र अपतत् ?
(A) तडागे (B) क्षेत्रे
(C) मार्गे (D) कूपे
3. कैः सार्धम् उपाध्यायः वनम् अगच्छत् ?
(A) शिष्यैः (B) बालकैः
(C) पुत्रैः (D) मुनिभिः
4. स्वगृहम् आगच्छता सिंहेन कः प्राप्तः ?
(A) वानरः (B) शशकः
(C) शृगालशिशुः (D) मनुष्यशिशुः
5. प्राणत्यागे संस्थिते अपि किं न कर्तव्यम् ?
(A) अकार्यम् (B) अकृत्यम्
(C) अधर्मः (D) असत्यम्
6. इदानीं त्वमेनं भक्षयित्वा कुरु ।
(A) औषधम् (B) भोजनम्
(C) पथ्यम् (D) विश्रामम्
7. विवेकानन्दस्य मातुर्नाम किम् ?
(A) रमादेवी (B) सतीदेवी
(C) सावित्रीदेवी (D) ध्रुवनेश्वरी देवी
8. केषां कृते तस्य हृदयं विगलितम् आसीत् ?
(A) दरिद्राणाम् (B) मानवानाम्
(C) भिक्षूणाम् (D) सर्वेषाम्
9. योग्यगुरोः योग्यशिष्यस्य च दैवनिर्दिष्टः ।
(A) मेलनम् (B) संयोगः
(C) वियोगः (D) आगमनम्
10. पर्यावरणं कतिविधम् ?
(A) त्रिविधम् (B) चतुर्विधम्
(C) द्विविधम् (D) पञ्चविधम्
11. कः पर्यावरणस्य पर्यायवाचकः ?
(A) जलम् (B) वायुः
(C) भूमिः (D) परिवेशः
12. अत्राद् भवन्ति ।
(A) मानवाः (B) दानवाः
(C) देवाः (D) भूतानि
13. एव तावत् क्रीडिष्यामि ।
(A) तेन (B) केन
(C) अनेन (D) त्वया
14. मृत्तिकामयूरः कुत्र आसीत् ?
(A) गृहे (B) मार्गे
(C) उटजे (D) आपणे
15. रक्षाकरणउके का ओषधिः आसीत् ?
(A) अपराजिता (B) सर्वगन्धा
(C) निर्मूली (D) आमलकी
16. कथं संकुद्धा वैदेही भर्तारमब्रवीत् ?
(A) क्लोषात् (B) दुःखात्
(C) प्रणयात् (D) आवेगात्
17. वनवासे यथाप्राणेन कः कर्तव्यः ?
(A) विश्रामः (B) उपवासः
(C) जटाधारः (D) शयनम्
18. पित्रा कः यौवराज्ये नियोजितः इति रामेणोक्तम् ?
(A) भरतः (B) लक्ष्मणः
(C) शत्रुघ्नः (D) रामचन्द्रः
19. कस्य विप्रियं न कर्तव्यम् ?
(A) रामस्य (B) लक्ष्मणस्य
(C) शत्रुघ्नस्य (D) भरतस्य
20. भर्तुः भाग्यं का प्राप्नोति ?
(A) रमणी (B) नायिका
(C) नारी (D) प्रेमिका
21. कालस्य किं पिधानम् ?
(A) गगनम् (B) वितानम्
(C) वसनम् (D) प्रावरणम्
22. कः असाधुः स्मृतः ?
(A) निर्लज्जः (B) निर्दयः
(C) निर्ममः (D) निःसहायः
23. पुंसां कः दुर्जयः शत्रुः ?
(A) प्रेम (B) धर्मः
(C) क्रोधः (D) घृणा
24. कः मूर्खः उच्यते ?
(A) पापिष्ठः (B) छनिकः
(C) अशिक्षितः (D) नास्तिकः

25. तुरस्य किं मित्रम्?

- (A) पिता (B) माता
(C) भिषक् (D) भ्राता

रेखाङ्कित पदानां कारक विभक्तिगतं शुद्धमुत्तरं चिनुत ।

26. तं प्रति यथार्थसम्मानः भविष्यति ।

- (A) कर्मणि द्वितीया
(B) क्ियाविशेषणे द्वितीया
(C) प्रतियोगे द्वितीया
(D) अत्यन्तसंयोगे द्वितीया

27. वृक्षः वायुमण्डलात् अङ्गराम्लं गृहीत्वा अङ्गारं सञ्चिनोति ।

- (A) अपादाने पञ्चमी (B) ल्यवलोपे पञ्चमी
(C) उत्कर्षार्थे पञ्चमी (D) हेतौ पञ्चमी

28. कुत्र वा मे अम्बा ?

- (A) सम्बन्धे षष्ठी (B) कृद्योगे षष्ठी
(C) तुल्यार्थे षष्ठी (D) हेतौ षष्ठी

29. तत् मया अवश्यमेतौ व्यापादनीयौ ।

- (A) हेतौ तृतीया
(B) सहार्थे तृतीया
(C) प्रकृत्यादिभ्यः तृतीया
(D) अनुक्ते कर्त्तरि तृतीया

30. तस्मात् सः अन्विष्यताम् ।

- (A) कर्त्तरि प्रथमा (B) अव्यययोगे प्रथमा
(C) उक्ते कर्मणि प्रथमा (D) सम्बोधने प्रथमा

शुद्धं समस्तपदं-विग्रहवाक्यं समासनाम वा निरूपयत-

31. लब्धे चक्षुषी येन सः

- (A) लब्धचक्षुः (B) लब्धाक्षः
(C) लब्धचक्षू (D) लब्धनेत्रः

32. विगता संज्ञा यस्याः ताम्

- (A) विसंज्ञम् (B) विसंज्ञाम्
(C) विसंज्ञानाम् (D) विसंज्ञा

33. महावरो

- (A) महान् वरः तौ (B) महान्तौ वरौ
(C) महतः वरौ (D) महान्तः वरौ

34. असाधुः

- (A) अस्ति साधुः (B) नापि साधुः
(C) न साधुः (D) नेति साधुः

35. सार्थकनामा

- (A) कर्मधारयः (B) इन्द्रः
(C) अव्ययोभावः (D) बहुव्रीहिः

सन्धिविच्छेद - सन्धिविधानगतं शुद्धमुत्तरं चिनुत-

36. पुनरमरधाम

- (A) पुनः + अमर (B) पुनः + अमरधाम
(C) पुनः + च (D) पुनः + अपि

37. नारयैका -

- (A) नारी + का (B) नर + यका
(C) नारी + एका (D) नर + एका

38. कस्तस्य-

- (A) कः + अस्य (B) क + स्तस्य
(C) किम् + तस्य (D) कः + तस्य

39. रामः + तु -

- (A) रामस्तु (B) रामोऽस्तु
(C) रामास्तु (D) रामतु

40. सिंहः + आह -

- (A) सिंहआह (B) सिंहोआह
(C) सिंहआह (D) सिंहोऽह

41. अभिहितम् = अभि + + क्त

- (A) दा (B) धा
(C) हि (D) हा

42. संरक्षणम् = सम् + रक्ष +

- (A) क्तवतु (B) शानच्
(C) क्त्वा (D) ल्युट्

43. प्रवसतः = प्र + वस् +

- (A) क्त (B) ल्यप्
(C) शत् (D) घञ्

44. विमृशन् = वि + + शत्

- (A) मृष् (B) मृश्
(C) मृट् (D) मुष्

45. नष्टः = + क्त

- (A) नस् (B) नाश्
(C) नश् (D) नम्

शुद्धं स्त्रीप्रत्ययगतं रूपं निरूपयत -

46. यवनस्य जाया

- (A) यवानी (B) यवनी
(C) यवना (D) यवनानी

47. शृगाल
(A) शृगाला (B) शृगीला
(C) शृगालिनी (D) शृगाली
48. मानव
(A) मानवी (B) मानवा
(C) मनुष्या (D) मनावी
49. शिष्य
(A) शिष्यी (B) शिष्यका
(C) शिष्या (D) शिष्यकी
50. दाइक
(A) दाइका (B) दाहिका
(C) दाइकी (D) दाही

उत्तरमाला

1. (B) 2. (D) 3. (A) 4. (C) 5. (B) 6. C
7. (D) 8. (A) 9. (B) 10. (C) 11. (D) 12. (D)
13. (C) 14. (C) 15. (A) 16. (C) 17. (B) 18. (A)
19. (D) 20. (C) 21. (A) 22. (B) 23. (C) 24. (D)
25. (C) 26. (C) 27. (A) 28. (A) 29. (D) 30. (C)
31. (A) 32. (B) 33. (B) 34. (C) 35. (D) 36. (B)
37. (C) 38. (D) 39. (A) 40. (C) 41. (B) 42. (D)
43. (C) 44. (B) 45. (C) 46. (B) 47. (D) 48. (A)
49. (C) 50. (B)

PART-II SUBJECTIVE

Time : 1 hour 30 minutes Full Marks-50

(i) Candidate are required to write the answers in their own words as far as practicable.

(ii) The figures in the right-hand margin indicate marks.

(iii) Answer all questions.

1. प्रायशः वाक्यत्रयेण (3) निजभाषया द्वयोः
(2) उत्तरं लिखत। [5×2]
i) रामेण सीता कथम् उपदिष्टा ?
अथवा वने वसतः के दोषाः भवन्ति ?
ii) संसारे किम् आश्चर्यकरम् ?
अथवा कीदृशः जनः मोदते ?
2. प्रायशः वाक्यत्रयेण (3) निजभाषया द्वयोः
(2) उत्तरं लिखत। [5×2]
i) उपमन्युः कथं दृष्टिहीनः संजातः ?

अथवा

त्रयोऽपि शिशवः कथं वाल्य समयं निर्वाहयन्तिस्म ?

ii) विवेकानन्दस्य संक्षिप्तं परिचयं लिखत।

अथवा कथं पृथिव्याः संरक्षणं कर्तव्यम् ?

3. अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तरं संक्षेपेण लिखत। [2×5]

पुरा बोधिसत्त्वः ब्राह्मणकुले जातः। सः अत्यन्तं मेधावी। अल्पेन कालेन सकलाः विद्याः अधीतवान्। अध्ययनात् परं संसारसुखं त्यक्त्वा स वानप्रस्थम् अकरोत्। एकदा बोधिसत्त्वः वने भ्रमन् पर्वतगुहायां स्थितामेकां व्याघ्रीम् अपश्यत्। सा तत्क्षणमेव शावकान् प्रसूतवती। अतः व्याघ्री खाद्यसंग्रहार्थमसमर्था सती क्षुधया व्याकुला अभवत्। दयालुः बोधिसत्त्वः तस्याः व्याकुलतां ज्ञात्वा चिन्तितवान् - "हन्त ! जीवस्य दुःखम्। अत्र खाद्यं कः दास्यति ? खाद्यं विना व्याघ्री मरिष्यति एव। मम इदम् अनित्यं शरीरं वृथा भविष्यति। अतः मम शरीरेण व्याघ्रयाः जीवनं रक्षिष्यामि इति निश्चित्य स महात्मा व्याघ्रीसमीपं गतः। व्याघ्री अपि शुक्त्वा तृप्ता जाता। एवं भगवान् बुद्धः शतवारं परार्थं प्राणान् त्यक्तवान्। साधूक्तम् - धनानि जीवितं चैव परार्थं प्राज्ञ उत्सृजेत् सन्निमित्ते वरं त्यागो विनाशो नियते सति।

प्रश्नाः

- i) बोधिसत्त्वः कदा वानप्रस्थम् अकरोत् ?
ii) वने भ्रमन् बोधिसत्त्वः किम् अपश्यत् ?
iii) कथं व्याघ्री व्याकुला अभवत् ?
iv) व्याघ्रयाः असहायतां दृष्ट्वा बोधिसत्त्वः किं चिन्तितवान् ?
v) किं तावत् साधूक्तम् ?
4. अधस्तनवाक्येषु पञ्चानां (5) पदानि व्यवहृत्य संस्कृतभाषया पञ्च (5) वाक्यानि रचयत। [2×5]
i) ମୁଁ ତୁମକୁ ଦିବ୍ୟବସ୍ତ୍ର ଦେଉଛି ।
ii) ଆମେମାନେ ବର୍ଷରେ ତିନିଥର ପୁରୀ ଯାଉ ।
iii) ତୁମେ ମୋ ସହିତ କଳକ ଯିବ ।
iv) ମୁଁ ଏ ବର୍ଷ ଦଶମ ଶ୍ରେଣୀରେ ପଢୁଛି ।
v) ଆପଣ ଏହି ବାଟରେ ଯାଆନ୍ତୁ ।
vi) ସମସ୍ତେ ସୁଖରେ ରହନ୍ତୁ ।

- vii) अक्षरं किञ्चिद् वदन्ति ।
viii) आकाशे चन्द्रो वदन्ति ।
5. अधोलिखितेषु पञ्च (5) पदानि व्यावहृत्य
संस्कृतभाषया पञ्च (5) वाक्यानि रचयत ।
i) जायते
ii) परितः
iii) प्रयोजनम्
iv) स्वस्ति
v) विश्वसिति
vi) गणयति
vii) तत्र
viii) तुल्यः

**MODEL QUESTION SET
FOR ANNUAL HSC
EXAMINATION - 2024**

Part - I : OBJECTIVE

SET - 2

Time : 1 hour

Full Marks-50

शुद्धम् उत्तरं चित्वा लिखत-

- क्षुधार्तः उपमन्युः कानि अभक्षयत् ?
(A) शुष्कपत्राणि (B) अर्कपत्राणि
(C) पक्वपत्राणि (D) दूर्वाः
- उपमन्युः केन वृत्तिं करोति स्म ?
(A) परगृहेण (B) चाटुवाक्येन
(C) धर्मेण (D) भैक्ष्येण
- भवते पूर्वं भैक्ष्यं निवेद्य चरामि ।
(A) अपरम् (B) परम्
(C) पूर्वम् (D) अन्यत्
- गजः कुत्र न हन्यते ?
(A) सिंहकुले (B) नदीकूले
(C) शृगालकुले (D) गजकुले
- किं न परित्याज्यम् ?
(A) कार्यम् (B) कर्तव्यम्
(C) करणम् (D) कृत्यम्
- शृगालशिः शनैरपसृत्य मिलितः
(A) स्वजात्या (B) पराजात्या
(C) वने (D) स्वमात्रा
- भुवनेश्वरी देवी विवेकानन्दं स्नेहेन किम् आहूतवती ?
(A) दिलु (B) पिलु
(C) विलु (D) नरेन्
- वेलुरनगरं कुत्र वर्तते ?
(A) कटके (B) भुवनेश्वरे
(C) कोलकातायाम् (D) दिल्लीनगरे
- विश्वनाथ दत्तः विवेकानन्दस्य ।
(A) भ्राता (B) मातुलः
(C) पितृव्यः (D) पिता
- भूमेः प्रदूषणेन जायन्ते ।
(A) सुरबानि (B) दुःखानि
(C) रोगाः (D) स्वेदाः
- संस्कृते कः शब्दः गृहपर्यायवाचकः ?
(A) तेजस् (B) ओकस्
(C) यशस् (D) पयस्
- पर्यावरणमध्ये केषां ग्रहणं भवति ?
(A) देशानाम् (B) विदेशानाम्
(C) पञ्चभूतानाम् (D) सर्वेषाम्
- सर्वदमनः कस्मिन् वंशे जातोऽभवत् ?
(A) कुरुवंशे (B) पुरुवंशे
(C) अनुवंशे (D) भरतवंशे
- मानुषाणां कया इदं स्थानं न प्राप्तव्यम् ?
(A) परगत्या (B) स्वगत्या
(C) आत्मगत्या (D) प्रगत्या
- मुञ्च माम्, सकाशं गमिष्यामि ।
(A) भ्रातुः (B) जनकस्य
(C) भगिन्याः (D) अम्बायाः
- वनवासकाले कुत्र सुष्यते ?
(A) पर्णशय्यासु (B) भूमौ
(C) वने (D) वृक्षमूले
- कः सत्यप्रतिज्ञः आसीत् ?
(A) जनकः (B) दशरथः
(C) लक्ष्मणः (D) दिलीपः
- कथं रामः अवाहमुखः अभवत् ?
(A) भिया (B) श्रिया
(C) ह्रिया (D) प्रियया
- वनं कीदृशम् इव पश्यामीति रामः अबदत् ?
(A) निर्जनम् (B) निर्जलम्
(C) नीरसम् (D) बहुदोषकरम्

20. सीते ! इदानीं त्वदूते मे किं न रोचते ?

- (A) स्वर्गः (B) धर्मः
(C) सुखमम् (D) कर्म

21. कः अनन्तकः व्याधिः ?

- (A) क्रोधः (B) कामः
(C) ईर्ष्या (D) लोभः

22. काः विधिनाः भवन्ति?

- (A) कृतयः (B) श्रुतयः
(C) नीतयः (D) प्रीतयः

23. कालः कानि पचति?

- (A) सुखानि (B) दुःखानि
(C) अन्नानि (D) भूतानि

24. मरिष्यतः किं मित्रम्?

- (A) मानम् (B) पानम्
(C) दानम् (D) शयनम्

25. का ह्रीः परिकीर्तिता ?

- (A) सुकार्यम् (B) अकार्यनिवर्तनम्
(C) दानम् (D) भोजनम्

रेखाङ्कित पदानां कारक विभक्तिगतं शुद्धमुत्तरं चिनुत ।

26. गुरवे सर्वं भैक्ष्यं न्यवेदयत् ।

- (A) सम्प्रदाने चतुर्थी
(B) निवेदनार्थे चतुर्थी
(C) निमित्तार्थे चतुर्थी
(D) सम्प्रदाने चतुर्थी

27. वने भ्रमतोऽपि तस्य रविरस्तं गतः ।

- (A) शेष षष्ठी (B) कृद्योगे षष्ठी
(C) अनादरे षष्ठी (D) तुल्यार्थे षष्ठी

28. अनेकत्र सेवा क्रियते ।

- (A) अव्यययोगे प्रथमा (B) कर्त्तरि प्रथमा
(C) सम्बोधने प्रथमा
(D) उक्ते कर्मणि प्रथमा

29. वायुमण्डलस्य विषप्रक्रियाम् अग्निः नाशयति ।

- (A) कर्मणि द्वितीया
(B) क्रियाविशेषणे द्वितीया
(C) व्याप्त्यर्थे द्वितीया
(D) कर्मप्रवचनीययोगे द्वितीया

30. अनेन एव तावत् क्रीडिष्यामि ।

- (A) अङ्गविकारे तृतीया (B) करणे तृतीया
(C) हेतौ तृतीया
(D) प्रकृत्यादिभ्यः तृतीया

शुद्धं समस्तपदं-विग्रहवाक्यं समासनाम वा चिनुत ।

31. वाक् एव तेन -

- (A) वाग्तेन (B) वाङ्मात्रेण
(C) वागेन (D) वाक्येन

32. पुत्रद्वयम् -

- (A) पुत्रयोः द्वयम् (B) पुत्रेभ्यः द्वयम्
(C) पुत्राणां द्वयम् (D) पुत्रे द्वयम्

33. सहर्षम्

- (A) अव्ययोभावः (B) द्विगुः
(C) कर्मधारयः (D) सहार्थे

बहुव्रीहिः

34. मत् पुत्रौ -

- (A) मत् पुत्रौ (B) मयिपुत्रौ
(C) मम पुत्रौ (D) मदीयौ पुत्रौ

35. अकृत्यम्

- (A) नास्ति कृत्यम् (B) नैव कृत्यम्
(C) नकृत्यम् (D) कृत्यं न

सन्धिविच्छेद - सन्धिविधानगतं शुद्धमुत्तरं चिनुत-

36. प्रत्यभाषत -

- (A) प्रति + अभाषत (B) प्रत्य + भाषत
(C) प्र + भाषत (D) प्रति + भाषत

37. कः + अत्र -

- (A) कोऽत्र (B) कोत्र
(C) कात्र (D) कुत्र

38. साधूक्तम् -

- (A) स + उक्तम् (B) साधु + उक्तम्
(C) साधु + क्त (D) साधौ + क्तम्

39. मयैतत् -

- (A) मत् + तत् (B) माम् + एतत्
(C) मयि + तत् (D) मया + एतत्

40. प्रविवेश + अथ -

- (A) प्रविशाथ (B) प्रविवेशाय
(C) प्रविशयाथ (D) प्रवशयाथ

शुद्धप्रकृतिं प्रत्ययं वा चिनुत

41. अपसृत्य -
(A) अप + सू + ल्यप् (B) अप + सू + क्त
(C) सू + क्त्वा (D) सू + क्तवतु
42. भुञ्जानाः = भुञ् +
(A) शतृ (B) शानच्
(C) घञ् (D) क्तवतु
43. त्यागः = + घञ्
(A) त्यक् (B) त्यच्
(C) त्यज् (D) त्यग्
44. वसतः = वस् +
(A) ल्युट् (B) ल्यप्
(C) शानच् (D) शतृ
45. मत्वा = + क्त्वा
(A) मन् (B) मत्
(C) मम् (D) मज्
- शुद्धं स्त्रीप्रत्ययगतं रूपं निरूपयत -
46. तवान् -
(A) गतवति (B) गतवती
(C) गतवानी (D) गतवन्ती
47. शिव -
(A) शिवानी (B) शिवी
(C) शिवती (D) शिवा
48. धनी -
(A) धना (B) धनिनी
(C) धनीनी (D) धनिका
49. मत्स्य -
(A) मत्स्या (B) मत्स्यी
(C) मत्सी (D) मत्स्यका
50. भगवान् -
(A) भगवती (B) भगवति
(C) भाग्यवती (D) भगवानी

उत्तरमाला

1. (B) 2. (D) 3. (A) 4. (C) 5. (D) 6. (A)
7. (C) 8. (C) 9. (D) 10. (C) 11. (B) 12. (C)
13. (B) 14. (C) 15. (D) 16. (A) 17. (B) 18. (C)
19. (D) 20. (A) 21. (D) 22. (B) 23. (D) 24. (C)
25. (B) 26. (B) 27. (C) 28. (D) 29. (A) 30. (B)

31. (B) 32. (C) 33. (D) 34. (C) 35. (C) 36. (A)
37. (A) 38. (B) 39. (D) 40. (B) 41. (A) 42. (B)
43. (C) 44. (D) 45. (A) 46. (B) 47. (D) 48. (B)
49. (C) 50. (A)

PART-II SUBJECTIVE

Time : 1 hour 30 minutes Full Marks-50

(i) Candidate are required to write the answers in their own words as far as practicable.

(ii) The figures in the right-hand margin indicate marks.

(iii) Answer all questions.

1. प्रायशः वाक्यत्रयेण (3) निजभाषया द्वयोः (2) उत्तरं लिखत। [5×2]
i) उपमन्युः कथं कूपे अपतत् ?
अथवा कथं शृगालशिशुः परुषतरवचनानि उवाच ?
ii) कथं सृष्टिः रमणीया भविष्यति ?
अथवा कथं तापसी बालस्य पितुर्नाम वक्तुं नैच्छत् ?
2. प्रायशः वाक्यत्रयेण (3) निजभाषया द्वयोः (2) उत्तरं लिखत। [5×2]
i) स्य विप्रियं न कर्तव्यम् इति रामेण उक्तम् ?
अथवा विलपन्ती सीतां रघुनन्दनः किं प्रोवाच ?
ii) युधिष्ठिरस्य मतेन वार्ता का?
अथवा किं किं कस्य कस्य मित्रम्?
3. अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तरं संक्षेपेण लिखत। [2×5]
ओडिशाप्रदेशस्य सर्बासु नदीषु महानदी दीर्घतमा । छत्तिशगश्रराज्यस्य अमरकण्टक पर्वतादेशा प्रभवति । उपकूलभूमिषु अनेकासु धारासु प्रवाहिता एषा अन्ते वङ्गप्रसागरे लीयते । वर्षाकाले अस्याः धारासु प्रायः प्रलयङ्करी वन्या आयाति । अनया प्रभूतानि धनानि जीवनानि च क्षीयन्ते । वन्याप्रकोपस्य नियन्त्रणाय सम्बलपुरं निकषा पर्वतद्वयस्य मध्ये महानद्याः वन्दु-निर्माण-प्रकल्पो विहितः आसीत् । अस्य प्रकल्पस्य निर्माणकार्यम् अन्ताराष्ट्रिय-ख्यातिसम्पन्नः यन्त्रिप्रवशो विश्वेश्वरेयामहोदयः सम्पादितवान् । हीराकुदनामके

स्थाने अयं बन्धः निर्मितः । ततोऽयं बन्धः
 “हीराकुदबन्धः इति प्रसिद्धो भवति ।
 स्वाधीनभारतस्य प्रथमप्रधानमन्त्रिणा
 पण्डितजवाहरलालनेहरु महोदयेन अस्य बन्धस्य
 उद्घाटनं कृतम् । तदाप्रभृति जलभण्डारमिदं बहुलं
 वन्यायाः नियन्त्रणं करोति । अयं बन्धः विद्युच्छक्तेः
 उत्पादनाया कृषेः शिल्पस्य च विकाशाय राज्ये
 गुरुत्वपूर्णां भूमिकां निर्वाहं यति । शीतर्तौ
 विविधकाकलिनिनादिषु विशाले जल भण्डारेऽस्मिन्
 नौकाविहारः आबालवृद्धवनितानां कृते उपभोग्यो
 भवति । अतः वक्तुं शक्यते- ओडिशाप्रदेशस्य समृद्धौ
 हीराकुदबन्धस्य भूमिवत्त्वहत्वपूर्णा ।

प्रश्नाः

- महानदी केन रूपेण प्रवहन्ती कुत्र लीयते ?
 - वन्याया किं भवति ?
 - हीराकुद जलभण्डारं किं करोति ?
 - कदा कुत्र नौकाविहारः उपभोग्यो भवति ?
 - अतः किं वक्तुं शक्यते ?
4. अधस्तनवाक्येषु पञ्चानां (5) पदानि व्यवहृत्य
 संस्कृतभाषया पञ्च (5) वाक्यानि रचयत । [2×5]
- ଆଜିକାଲି କିଏ ବା କାହାକୁ ଡରୁଛି ?
 - ବଡ଼ରାଜ୍ୟ ପଛରେ ଯାଅ ।
 - ରାମ ସାତାକ ସହିତ ବଣକୁ ଯାଇଥିଲେ ।
 - ଅହିଂସା ସମାନ ଗୁଣ ନାହିଁ ।
 - ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉର୍ଜାରେ ପଦ୍ମ ଫୁଟେ ।
 - ନର ପାଖରେ ଧାନ ବିଲ ଅଛି ।
 - ତୁମେ ମୋଠାରୁ ଶୁଣେ ତଳା ଧାର କରୁଛ ।
 - ମୁଁ ତାହୁଁ ତାହୁଁ ବିରାଡ଼ି ପିଠା ନେଇଗଲା ।
5. अधोलिखितेषु पञ्च (5) पदानि व्यवहृत्य
 संस्कृतभाषया पञ्च (5) वाक्यानि रचयत ।
- प्रकृत्या
 - हिया
 - यावत्
 - कल्पते
 - अन्तरेण
 - साकम्
 - स्निह्यति
 - नमः

MODEL QUESTION SET FOR ANNUAL HSC EXAMINATION - 2024

Part - I : OBJECTIVE

SET – 3

Time : 1 hour

Full Marks-50

शुद्धम् उत्तरं चित्वा लिखत-

- अश्विनीकुमारौ उपमन्यवे किं दत्तवन्तौ ?
 (A) मिष्टान्नम् (B) अपूपम्
 (C) फलम् (D) पुष्पम्
- नैतत् न्याय्यम् इति कः अवदत् ?
 (A) अश्विनीकुमारौ (B) शिष्यः
 (C) उपाध्यायः (D) उपमन्युः
- महाभारतं कीदृशः ग्रन्थः ?
 (A) प्राचीनग्रन्थः (B) आर्षग्रन्थः
 (C) धर्मग्रन्थः (D) पुण्यग्रन्थः
- कुत्र भ्रमतीऽपि तस्य रविरस्तं गतः ?
 (A) ग्रामे (B) गुहे
 (C) नगरे (D) बने
- स च इति मत्वा न मया व्यापादितः ?
 (A) बालः (B) युवकः
 (C) वृद्धः (D) कन्या
- केन पञ्चतन्त्रं विरचितम् ?
 (A) कालिदासेन (B) माघेन
 (C) विष्णुशर्मणा (D) भारविना
- विवेकानन्दस्य बाल्यनाम किमासीत् ?
 (A) जगन्नाथः (B) नरेन्द्रनाथः
 (C) विश्वनाथः (D) पशुनाथः
- भवान् भगवन्तं दृष्टवानस्ति इति कः पृथ्वान् ?
 (A) विवेकानन्दः (B) रामकृष्णः
 (C) शिष्यः (D) गुरुः
- मेघाविनस्तस्य नितरां प्रखरा आसीत् ?
 (A) कृतिः (B) श्रुतिः
 (C) स्मृतिः (D) दृष्टिः
- का अस्माकं माता ?
 (A) आकाशः (B) जलम्
 (C) भूमिः (D) पृथिवी

11. कः तेजोरूपः ?
 (A) अग्निः (B) वायुः
 (C) आपः (D) भूमिः
12. जले जीवनस्य सृष्टम् ।
 (A) प्राणाः (B) बीजम्
 (C) अन्नम् (D) सारम्
13. प्रथमतापरस्याः नाम किम्?
 (A) शकुन्तला (B) अनसूया
 (C) सुव्रता (D) प्रियम्बदा
14. नामसादृश्येन वञ्चितो ।
 (A) सर्वदमनः (B) मातृवत्सलः
 (C) पुत्रः (D) राजा
15. रक्षाकरण्डकं सर्वदमनस्य कुत्र न दृश्यते ?
 (A) हस्ते (B) पादे
 (C) जानुनि (D) मणिबन्धे
16. दशरथः कस्यै वशे दत्तवान् ?
 (A) कैकेयीम् (B) कैकेय्यै
 (C) कैकेय्या (D) कैकेय्याम्
17. नारी कस्य भाग्यं प्राप्नोति ?
 (A) भर्तुः (B) भर्ता
 (C) भर्ते (D) भर्तारि
18. सीता कथं विषमग्निं जलं वा आस्थास्यते ?
 (A) भयेन (B) लज्जया
 (C) घृणया (D) मृत्युकारणात्
19. दशरथेन कैकेय्यै पुरा किं दत्तौ ?
 (A) धनस्यूतम् (B) मन्त्रिपदम्
 (C) महावरौ (D) मिथ्यावरौ
20. रामस्य मुखवर्णः कीदृशः आसीत् ?
 (A) असुन्दरः (B) अपूर्वः
 (C) मलिनः (D) कुत्सितः
21. कः पण्डितः ज्ञेयः ?
 (A) धर्मज्ञः (B) शास्त्रज्ञः
 (C) पुराणज्ञः (D) कुशलः
22. कः दमः प्रकीर्तितः ?
 (A) दया (B) संयमः
 (C) शमः (D) मनसो दमनम्
23. तपसः लक्षणं किं प्रोक्तम् ?
 (A) ध्यानम् (B) स्वधर्मवर्तित्वम्
 (C) निद्रा (D) मौनम्
24. धर्मस्य तत्त्वं कुत्र निहितम् ?
 (A) शास्त्रे (B) पुराणे
 (C) गुहायाम् (D) कर्मणि
25. भूतानि अहन्यहनि कुत्र गच्छन्ति ?
 (A) पित्रालयम् (B) यमालयम्
 (C) प्रतालयम् (D) कार्यालयम्
- रेखाङ्कित पदानां कारक विभक्तिगतं शुद्धमुत्तरं चिनुत ।
26. सिंहदम्पती प्रतिवसतः स्म ।
 (A) कर्त्तारि प्रथमा (B) सम्बोधने प्रथमा
 (C) कर्मणि प्रथमा (D) कर्तृयोगे प्रथमा
27. मानुषाणाम् इदं स्थानं प्राप्तव्यम् ।
 (A) सम्बन्धे षष्ठी
 (B) कृत्यप्रत्ययान्तपदयोगे षष्ठी
 (C) तुल्यार्थे षष्ठी
 (D) कृद्योगे षष्ठी
28. वृक्षाणां हेदनेन वायुपदूषणं वर्धते ।
 (A) करणे तृतीया (B) सहार्थे तृतीया
 (C) हेतौ तृतीया
 (D) अनुक्ते कर्त्तारि तृतीया
29. दरिद्राणां कृते तस्य हृदयं विगलितम् आसीत् ।
 (A) शेषे षष्ठी (B) कृद्योगे षष्ठी
 (C) तुल्यार्थे षष्ठी (D) कृते योगे षष्ठी
30. नयनाभ्याम् अन्धः सन् भ्रमन् अस्मिन् कूपे पतितोऽइम् ।
 (A) अङ्गविकारे तृतीया (B) हेतौ तृतीया
 (C) ऊनार्थे तृतीया (D) सहार्थे तृतीया
- शुद्धं समस्तपदं-विग्रहवाक्यं समासनाम वा चिनुत ।
31. निशायाः मुखं तस्मिन्-
 (A) निशामुखम् (B) निशामुखः
 (C) निशामुखे (D) निशामुखस्य
32. प्रियं वदति इति या-
 (A) प्रियवादी (B) प्रियवादा
 (C) प्रियवादिनि (D) प्रियवादिनी
33. शृगालशिशुः-
 (A) शृगालस्य शिशुः (B) शृगाल्याः शिशुः
 (C) शृगालात् शिशुः
 (D) शृगालनामा शिशुः

34. ईश्वरविश्वासी -
 (A) बहुव्रीहिः (B) द्विगुः
 (C) उपपद तत्पुरुषः (D) कर्मधारयः
35. हतापः -
 (A) हृदः तापः (B) हृदयस्य तापः
 (C) हृदस्य तापः (D) हृदयं तपति यः
- सन्धिविच्छेद - सन्धिविधानगतं शुद्धमुत्तरं चिनुत-
36. सृष्टिः + इयम् -
 (A) सृष्टीयम् (B) सृष्टिरियम्
 (C) सृष्टिर्यम् (D) सृष्टिः यम्
37. पञ्चमे + अहनि -
 (A) पञ्चमेऽहनि (B) पञ्चमाहे
 (C) पञ्चचाहः (D) पञ्चाहम्
38. नमश्चकार -
 (A) नमश्च + कार (B) नम + चकार
 (C) नम + कार (D) नमः + चकार
39. कोऽस्य -
 (A) कः + स्य (B) क + अस्य
 (C) कः + अस्य (D) के + अस्य
40. गङ्गेव -
 (A) गङ्गा + एव (B) गङ्गा + इव
 (C) गङ्ग + एव (D) गङ्ग + इव

शुद्धप्रकृतिं प्रत्ययं वा निरूपयत

41. सोढुम् = + तुमुन्
 (A) सद् (B) साद्
 (C) साह् (D) सह्
42. पिधानम् = अपि + धा +
 (A) क्तिन् (B) शत्
 (C) ल्युट् (D) घञ्
43. परिष्वज्य = परि + + ल्यप्
 (A) ष्वञ् (B) स्वञ्
 (C) स्वद् (D) शाद्
44. परिवेषः = परि + विष् + ।
 (A) ल्यप् (B) ल्युट्
 (C) घञ् (D) तुमुन्
45. शान्तिः = + क्तिन्
 (A) सम् (B) शम्
 (C) साम् (D) शाम्

शुद्धं स्त्रीप्रत्ययगतं रूपं निरूपयत -

46. सिंह -
 (A) सिंहा (B) सीहि
 (C) सिंहि (D) सिंही
47. मघवन् -
 (A) मघवती (B) मघवानी
 (C) मघवनी (D) मघावानी
48. पितामह -
 (A) पितामहा (B) पितामही
 (C) पितामहीम् (D) पितामहि
49. मन्त्रिन् -
 (A) मन्त्रिनी (B) मन्त्री
 (C) मन्त्रिणी (D) मन्त्रिणा
50. राजा -
 (A) राजो (B) राज्ञी
 (C) राजनी (D) राजनि

उत्तरमाला

1. (B) 2. (C) 3. (B) 4. (D) 5. (A) 6. (C)
 7. (B) 8. (A) 9. (C) 10. (D) 11. (A) 12. (B)
 13. (C) 14. (B) 15. (D) 16. (B) 17. (A) 18. (D)
 19. (C) 20. (B) 21. (A) 22. (D) 23. (B) 24. (C)
 25. (B) 26. (A) 27. (B) 28. (C) 29. (D) 30. (A)
 31. (C) 32. (D) 33. (B) 34. (C) 35. (A) 36. (B)
 37. (A) 38. (D) 39. (C) 40. (B) 41. (D) 42. (C)
 43. (B) 44. (C) 45. (B) 46. (D) 47. (A) 48. (B)
 49. (C) 50. (B)

PART-II SUBJECTIVE

Time : 1 hour 30 minutes Full Marks-50

(i) Candidate are required to write the answers in their own words as far as practicable.

(ii) The figures in the right-hand margin indicate marks.

(iii) Answer all questions.

1. प्रायशः वाक्यत्रयेण (3) निजभाषया द्वयोः (2) उत्तरं लिखत। [5×2]
 i) विवेकानन्दः कथं विश्वविश्रुतः अभवत् ?
 अथवा प्रभूतकोपाविष्टः शृगालः सिंहीं किमुवाच ?

- ii) निर्मलेन जलेन किं भवति ?
अथवा रक्षाकरण्डकस्य को विशेष आसीत् ?
2. प्रायशः वाक्यत्रयेण (3) निजभाषया द्वयोः (2) उत्तरं लिखत। [5×2]
- i) सीतायाः मृत्युकारणं कथं किं वा भविष्यति ?
अथवा कथं दुःखतरं वनम् ?
- ii) कस्मात् कारणात् महाजनो येन गतः स पन्थाः भवति ?
अथवा पुरुष-शत्रु-श्राद्ध-यज्ञाः कथं मृता भवन्ति ?
3. अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तरं संक्षेपेण लिखत। [2×5]
- राष्ट्रियः ध्वजः राष्ट्रस्य सङ्केतः । अस्माकं राष्ट्रियध्वजे त्रयः रङ्गः सन्ति । इयं त्रिरङ्गी भारतवर्षस्य परिचयं धारयति । अयं ध्वजः अतीव मनोरमः । अस्य ध्वजस्य उर्ध्वदेशे कुङ्कुमः रङ्गः, मध्ये धवलः रङ्गः, अधोदेशे हरितः रङ्गः च विन्यस्ताः, धवलांशस्य मध्ये अशोकचक्रं वर्तते । अशोकचक्रे अराणां चतुर्विंशतिः अस्ति । तत्र कुङ्कुमरागः वीरत्वस्य त्यागस्य च, धवलरागः पवित्रतायाः शान्तेः च, हरितरागः उन्नतेः समृद्धेः च, अशोकचक्रं सत्यस्य तथा प्रगतेः च प्रतीकम् । प्रमुख राष्ट्रियमहोत्सवयोः सर्वे स्वस्थाने राष्ट्रियध्वजम् उद्घृत्यितुं शक्नुवन्ति । स्वाधीनतादिवसः, गणतन्त्रदिवसः, गान्धियन्ती च त्रयः प्रधानाः राष्ट्रोत्सवाः । राष्ट्रपति भवने, उपराष्ट्रपतिभवने, राज्यपाल भवनेषु, मन्त्रालयेषु, सर्वोच्चन्यायालये, उच्चन्यायालयेषु, संसद् भवने, विधानसभाभवनेषु च प्रतिदिनं राष्ट्रध्वजस्य ससम्मानम् उद्घृत्यनं भवति । एतदेव अवधारणीयं यत् राष्ट्रध्वजस्य उद्घृत्यनकाले कुङ्कुमरागः सदा उपरि एव स्यात् । अयं ध्वजः देशस्य सार्वभौमतायाः

प्रतीकम् । तस्य अधः दण्डायमानाः भूत्वा राष्ट्रियदिवसेषु राष्ट्रिय संगीतस्य गानं सर्वे कुर्युः ।

प्रश्नाः

- i) अस्माकं राष्ट्रियध्वजे के रङ्गः कुत्र विन्यस्ताः ?
ii) राष्ट्रियध्वजे स्थितानां रङ्गानां किं महत्त्वम् ?
iii) के प्रधानाः राष्ट्रोत्सवाः ?
iv) केषु स्थानेषु प्रतिदिनं राष्ट्रियः ध्वजः उद्घृत्यते ?
v) किम् अवधारणीयं स्यात् ?

4. अधोलिखितेषु पञ्चानां (5) वाक्यानां संस्कृतभाषया अनुवादं कुरुत । [2×5]

- i) ଭୁବନେଶ୍ୱର ଶିଳାପ କର ।
ii) ମୁର୍ଖର ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ରରେ କ'ଣ ଦରକାର ?
iii) ତିନିଜଣ ଝିଅ ସତ୍ତାରେ ନାଚୁଛନ୍ତି ।
iv) ଥାପଣ ଥାଜି ଥାମ ଘରେ ଖାଇବେ ।
v) ସତ୍ୟର ହିଁ ଜୟ ହୁଏ ।
vi) ଦରିଦ୍ରଲୋକଟି ଘରେ ଭପବାସରେ ଅଛି ।
vii) ମୁଁ ବର୍ଷେ ଦେଲା ବିଦେଶରେ ରହୁଛି ।
viii) ଥାପ, ଏଠାରେ ଖେଳିବା ।

5. अधोलिखितेषु पञ्च (5) पदानि व्यवहृत्य संस्कृतभाषया पञ्च (5) वाक्यानि रचयत ।

- i) लज्जते
ii) स्पृहयति
iii) किञ्चित्
iv) सम्यक्
v) कृपया
vi) कर्तव्यम्
vii) कदाचित्
viii) हीनः

ଅଶୋକ ଦାସ ଫାଉଣ୍ଡେସନ୍

ଜହ୍ନବିହାରୀ, ଯାଜପୁର

E-mail : ashokdasfoundation0990@gmail.com

Ph. No.- 8249185453